

ELLERY QUEN

Y'NİN ESRARI

Bütün ipuçları, ★ ★ ★
cinayeti ölmüş ★ ★ ★
bir adamın ★ ★ ★
işlediğini gösteriyordu

Hayat

1994

Ellery Queen'in En heyecanlı Detektif Romanlarından Biri...

Bu roman için Amerika'nın
En tanınmış gazetelerinden New York,
Herald Tribün şöyle diyor:

*“Merak ve esrar dolu bir
eser. Bu esrar romanın
sonuna kadar aynı kuvvette
devam ediyor ve ancak son*

*sayfalarda okuyucuyu şaşırtacak
bir şekilde çözülüyor!”*

**Y'NİN
ESRARI**

HAYAT KİTAPLARI 36

**MACERA VE
DETEKTİF
ROMANLARI 20**

*Bu romanın
İngilizce orijinal adı
'The Tragedy of Y'dir.*

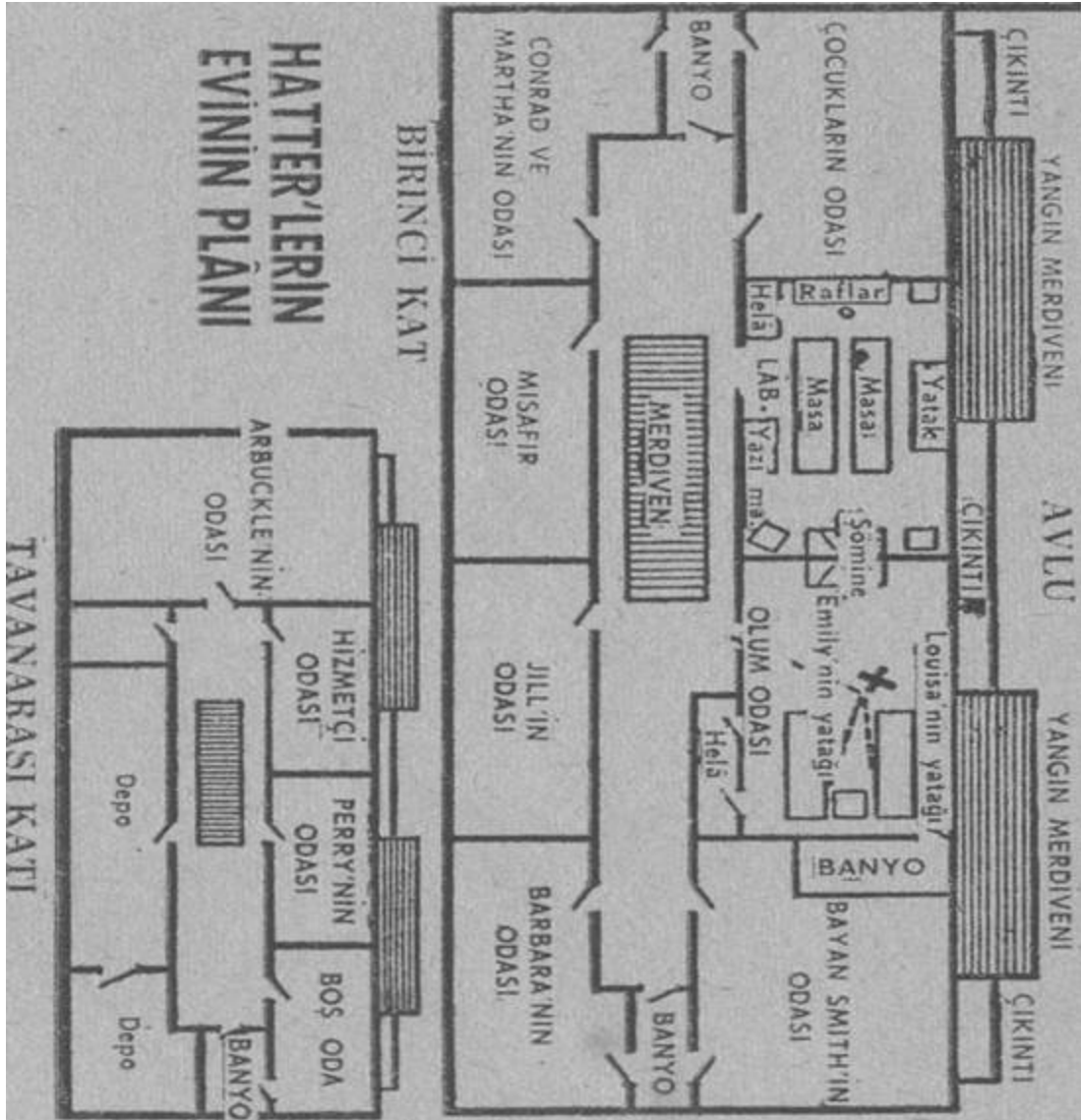
Bu kitap, HAYAT YAYINLARI A. Ş.
adına Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş.
Matbaası'nda, 1964 yılında basılmıştır.

Ellery Queen

**Y'NİN
ESRARI**

ÇEVİREN
GÖNÜL SUVEREN

Hayat
KİTAPLARI

GEÇİT

Hâdiselerin cereyan ettiği

Hatterler'in köşkünün dahili plânı

BİRİNCİ KISIM

1. Morg

SOĞUK BİR ŞUBAT GÜNÜ küçük bir balıkçı gemisi kurşuni dalgalarla boğuşa boğuşa New York limanına giriyordu. Ambarda pek az balık vardı. Pis güverte karmakarışıklı. Bir şişe elden ele dolaşıyor, ıslak muşambaları içinde titriyen balıkçılar kaptana, denize ve karanlık semaya küfredip duruyorlardı.

Küpeşteye dayanmış olan iriyarı bir gemici somurtkan bir tavırla köpüklü dalgaları seyrederken birdenbire irkildi. Tuzlu sudan ve soğuktan kızarmış olan çehresinin rengi uçtu. Gözleri yerinden uğrıyacakmış gibi açıldı. Eliyle ileriye işaret ederek haykırmaya başladı. Tayfalar telâşla o tarafa doğru döndüler. Evet, ilerilerde siyah, uzunca bir cisim yüzüyordu. Bir insandı bu... Ölmüş bir insan!...

Tayfalar sağa sola koşuşmaya başladılar.

— "Alabanda iskele!"

Dümenci küfrederek yana doğru yaslandı.

Küçük balıkçı gemisi çatırdıyarak iskele tarafına döndü ve ağır ağır cesede doğru ilerledi. Neşeleri yerine gelivermiş olan tayfalar ellerindeki kancalarla denize doğru sarktılar. Bu acayip balığı yakalamaya çalışıyorlardı.

On beş dakika sonra kirli güvertede, pis kokulu bir su birikintisi içinde hareketsiz, şekilsiz, etleri parçalanmış bir adam yatıyordu. Cesedin halinden zavallının denizin derinliklerinde uzun müddet sürüklenmiş olduğu da belliydi... Tayfalar susmuşlardı artık. Elleri bellerinde sessiz sedasız duruyorlardı. Hiçbiri de cesede dokunmak cesaretini göstermiyordu...

İşte York Hatter son yolculuğuna böyle çıktı. Balık ve yosun kokuları arasında,..

Müfettiş Thumm, otopsi masasının üzerine eğilmiş olan Adli Tabip Shilling'e, "E, Doktor?" dedi.

Dr. Shilling hiç sesini çıkarmadan köşedeki musluğa gitti. Ellerini yıkadı, dezenfekte etti. kuruladı ve sonra cebinden bir kürdan çıkararak dişlerini karıştırmaya başladı.

Müfettiş Thumm tekrar sordu. "E, Doktor?"

Dr. Shilling fildişi kürdanını cebine yerleştirerek, "Basit bir mesele bu, Thumm," diye cevap verdi. "Adam suya düşer düşmez ölmüş. Ciğerlerinin halinden bu kolayca anlaşılıyor."

— "Yani suya düşer düşmez hemen boğulmuş mu?"

— "Hayır... Adam boğularak ölmemiş. Zehirlenmiş."

Cinayet Masasının en faal ve zeki müfettişlerinden olan Thumm bir an kaşlarını çatarak masada yatan cesede şöyle bir baktı. "Demek ki adam bir cinayete kurban gitti, Doktor. O halde biz yanıldık. Cebindeki kâğıdı da oraya katil koydu her halde."

Dr. Shilling'in küçücük gözleri altın çerçeveli gözlüklerinin altından pırıl pırıl parlıyordu. "Ömürsün Thumm! Muhakkak cinayet olması mı lâzım? Evet, cesette prusik asit izlerine rasladım. Fakat adamın bir cinayete kurban gitmiş olması şart değil. Bana kalırsa bir gemiye bindi, güverteye çıktı ve orada prusik asit içerek denize atladı. Yani bu bir cinayet değil, bir intihar. İlk tahmininde yanılmamışsın."

Müfettiş rahat bir nefes aldı. "Âlâ..." İriyarı, ak saçlı, kurşuni gözlü, sert çehreli, fakat karşısındakinde itimat uyandıran bir adamdı. Bazıları ilk bakışta onu eski bir boksör zannederlerdi. Granitten oyulmuş gibi bir yüz, kırık bir burun, yamyassı olmuş kulaklar ve yumruk vurmaktan üstleri nasırlaşmış koskocaman eller. "Âlâ... Demek prusik asit içti ve denize de atlar atlamaz öldü."

Dr. Shilling masaya dayanarak gözlerini uykulu uykulu kırıştırdı. Zaten onun uykulu olmadığı zaman hemen hiç yoktu. "Cinayet imkânsız, Thumm. Cesette bunu gösterecek hiçbir ize raslamadım. Vücuttaki yaralara, berelere gelince... Balıklar kendilerine mükellef bir ziyafet çekmişler."

— "Öyle... Zavallının yüzü tanınacak halde değil..." Adamın yandaki

sandalyenin üstüne atılmış olan elbiseleri de parça parçaydı. "Peki, ama onu şimdiye kadar neden bulamadık? Bir ceset beş hafta suyun yüzünde kalmaz değil mi?"

— "Bunun cevabı basit. Sen de kör müsün nedir, Thumm?" Dr. Shilling sandalyeden yırtık bir palto aldı ve bunun tam sırtındaki büyük bir deliği işaret ederek, "Bunu da balıkların yaptığını mı sanıyorsun?" diye alay etti. "Bu deliği sivri bir şey yapmış. Bana kalırsa adamın paltosu suyun altında bir kayaya takıldı. Sonradan ya akıntı veya başka bir şey onun bu kayadan kurtulmasına sebep oldu... Belki de iki gün önceki fırtına... Tevekkeli beş haftadır aramanıza rağmen adamı bir türlü bulamadınız."

Müfettiş düşünceli düşünceli, "Cesedin bulunduğu yerden hâdiseyi anlamak kolay," dedi. "Her halde Staten Adası'na giden vapurlardan birine bindi... Sonra güverteye çıkarak zehiri içti ve denize atladı. Ceplerinden çıkan şeyler nerede? Onlara tekrar bakmak istiyorum."

Thumm'la Shilling kenardaki bir masaya doğru gittiler. Bunun üzerine bazı şeyler konulmuştu: Suda hamur halini almış bir kâğıt parçası, bir pipo, bir kutu ıslak kibrit, birkaç anahtar, içinde para olan, tuzlu sudan lekelenmiş bir cüzdan... Bir kenarda da ölünün parmağından çıkarılan bir yüzük duruyordu. Üstünde gümüş bir marka vardı bunun: Y.H.

Fakat Müfettiş Thumm'u bir tek şey alâkadar ediyordu. Balık derisinden yapıldığı için su geçirmiyen tütün kesesi. Hâlâ kupkuru olan tütünlerin arasında bir de pusula bulunmuştu. Thumm kâğıdı tekrar açtı. Bunun üzerinde bir tek cümle vardı:

21 aralık, 19..

Alâkalılara,

Aklım başımda olduğu halde intihar ediyorum.

York Halter...

Dr. Shilling, "Kısa fakat özlü," dedi. "York Hatter kafama göre adammış. 'İntihar ediyorum. Deli de değilim.' Mükemmel! Bu pusula bir cümlelik bir roman,, Thumm."

Müfettiş, "Sus, yoksa beni ağlatacaksın," diye homurdandı.

York Hatter 21 aralıkta, yani Noel'den dört gün önce ortadan kaybolmuştu. Adam o sabah kimseyle vedalaşmadan evinden çıkmış ve bir daha da dönmemişti. Polis hemen harekete geçmişti tabii. Evvelâ York Hatter'in karısından para koparmak isteyen bir çete tarafından kaçırıldığı zannedilmişti, sonra da meçhul bir kadınla kaçtığı... Fakat neticede bu iki tahminin de doğru olmadığı anlaşılmış ve beş haftalık sıkı bir araştırma sonunda polis altmış yedi yaşlarında sessiz sedasız bir adam olan York Hatter'in intihar ettiğine karar vermişti.

Ve galiba polis ilk defa doğru bir karara varmıştı...

Thumm dikkatle pusulaya bakarken dışarıdan ayak sesleri duyuldu. Müfettiş cüssesinden umulmıyan bir çeviklikle dönerek mermer masanın ucuna atılmış olan kalın örtüyü cesedin üzerine çekiverdi. "Karısı geliyor... Bayan Emily Hatter. Cesedi teşhis etmesi için haber göndermiştik."

Dr. Shilling bir şeyler mırıldanarak kenara çekildi, gözleri gene pırıl pırıl parlıyordu.

İçeriye dört kişi girdi: Bir kadın ve üç erkek. Kadın öndeydi. Onun yüzüne, haline, tavrına bakan, kadının daima ve daima önde gitmeye, emir vermeye ve her istediğinin yapılmasına alışık olduğunu anlardı. Yaşlıydı. Yaşlı ve kaya kadar sert... Gaga burnu, hiç kırpmadığı buz mavisi gözleriyle bir akbabaya benziyordu. Sirtında daha yirmi sene evvel modası geçmiş olan bir elbise vardı. Saçları bembeyazdı. Altmış üçünde olmasına rağmen daha da yaşlı duruyordu. İşte herkesin çılgınlıklarını, maceralarını yıllardan beri gazetelerde okuduğu milyarder, eksantrik, demir iradeli Emily Hatter buydu. Bu soğuk ve yaşlı kadın.

Emily Hatter'in uçuk renkli gözleri mermer masadaki üzeri örtülü cisme dikilmişti. Kadın sanki kavgaya hazırlanmış gibi yürüyor, erkeklerden birinin kendisine mâni olmak için söylediği sözlere de aldırmiyordu. Thumm adamın uzun boylu, sarışın olduğunu farkettil. Son derecede sinirliydi ve yüzü tıpkı Emily Hatter'e benziyordu.

Kadın masaya yaklaşarak örtüyü kaldırdı ve gözlerini kırpmadan cesedin tanınmaz hale girmiş, parça parça yüzünü seyre koyuldu.

Müfettiş Thumm sesini çıkarmadı. Dikkatle kadını süzüyordu. Sonra onun

yanında duran sarışın, uzun boylu adama döndü. Bu, Emily ile York Hatter'in oğlu Conrad' dı. Otuz iki, otuz üç yaşlarında olan genç adamın yüzü de annesininki gibi sert, haşın ve soğuktu. Fakat Emily'ninkinin aksine Conrad'ın çehresinde zayıf karakterinin ve sonu gelmiyen sefahat âlemlerinin izi vardı. Genç adam cesede şöyle bir baktıktan sonra başını önüne eğdi. Bembeyaz kesilmişti.

Conrad Hatter'in arkasında yaşlı iki adam beklemekteydi. York ile kaybolduğu günlerde bütün aileyi ve yakınlarını sorguya çekmiş olan Thumm onların kim olduğunu hatırlamıştı tabiî. Bunlardan zayıf, düşük omuzlu, ak saçlısı Hatter'lerin aile doktoru Merriam'dı. Uzun boylu, yanık çehreli olanı ise eski dostları Kaptan Trivett... Dr. Merriam cesedi sakın tavırlarla süzmekle beraber gene de biraz rahatsız olmuş gibiydi. Belki de York Hatter'i senelerden beri tanıdığı için üzülmüştü. Tek bacağı takma olan Kaptan Trivett ise sıkıntılı bir tavırla öksürüp duruyordu. Sonra öne doğru bir adım atarak elini Emily Hatter'in koluna koydu. Onu teselli etmeye niyetleniyordu anlaşılan. Fakat Emily kolunu şöyle bir salladı ve kıpkırmızı kesilen Kaptan Trivett de geriledi.

Kadın içeri gireliden beri gözlerini ilk defa cesetten ayırarak, "Bu—" diye mırıldandı. "Kati bir şey sövliyemiyeceğim Müfettiş Bey."

Thumm ellerini ceplerinden çıkararak, "Tabiî söyleyemezsiniz," dedi. "Ceset tanınacak halde değil... Fakat şu elbiselere ve eşyalara bir bakarsanız..."

Yaşlı kadın sert bir tavırla başını salladı. Thumm'un peşi sıra ıslak elbiselerin yığılı olduğu sandalyeye doğru giderken tıpkı yemek yemeye hazırlanan bir kedi gibi ince, fakat kırmızı dudaklarını yalıyordu. Dr. Merriam hiç sesini çıkarmadan mermer masaya yaklaştı. Kaptan Trivett'le Conrad Hatter'e oradan uzaklaşmalarını işaret ettikten sonra, cesedin üzerindeki örtüyü iyice açtı. Dr. Shilling meslekî bir şüphecilikle onu süzmekteydi.

Emily Hatter kendisi gibi kuru ve soğuk bir sesle, "Elbiseler York'un," dedi. "Kaybolduğu gün sırtında bunlar vardı."

— "Bir de ceplerinden çıkanlara bakın, Bayan Hatter." Müfettiş Thumm kadını köşedeki masaya götürdü. Emily pençe gibi elleriyle yüzüğü aldı, buz gibi nazarları pipo, cüzdan ve anahtarların üzerinde dolaştı.

Sonra müstehzi bir tavırla, "Bu yüzük de onun," diye homurdandı. "Bunu ona ben hediye etmiştim... Bu nedir?" Birdenbire heyecanlanıvermişti. Pusulayı kaparcasına alarak çabucak okudu. Sonra gene o sakın, buz gibi tavrıyla, "Evet," dedi. "Yazı York'un. Buna hiç şüphe yok." Lakayt bir tavırla başını da sallıyordu.

Conrad Hatter ise nereye bakacağını bilemezmiş gibiydi. Fakat babasının bıraktığı pusula onu da heyecanlandırmıştı. Elini cebine atarak bazı kâğıtlar çıkardı. "Demek intihar etmiş... Bu cesareti göstereceğini hiç zannetmiyordum. İhtiyar budala—"

Müfettiş Thumm birdenbire kızıvermişti nedense. "Bay Hatter'in el yazısı mı bunlar?" diye bağırarak kâğıtları sarışın adamın elinden aldı. O pusuladaki yazıyla kâğıtlardakileri mukayese ederken yaşlı kadın da sakın sakın kürk boğasını sıska, kırışık boynuna sarmaya başlamıştı.

Müfettiş homurdandı. "Evet, bu York Hatter'in yazısı... Pekâlâ..." Buna rağmen kâğıtları geri vermiyerek cebine yerleştirdi. Sonra başını çevirip Dr. Merriam'a baktı. Adam tekrar cesedin üzerine örtmekle meşguldü. "Siz ne dersiniz Doktor? Ceset York Hatter'in mi?"

Yaşlı Doktor Thumm'a bakmadan, "Zannederim," diye cevap verdi. "Evet, York Hatter'in."

Dr. Shilling birdenbire lâfa karışarak, "Altmış beş, yetmiş yaşlarında bir adam," dedi. "Eller ve ayaklar küçük... Yıllar önce apandisitini aldirmiş... Altı yedi sene evvel de gene ameliyat olmuş... Safra kesesinden sanırım. Ne dersiniz Doktor?"

— "Evet. Apandisitini on sekiz sene evvel ben aldım. Safra kesesinden de ameliyat olmuştu... Evet, bu adam York Hatter'dir."

Yaşlı kadın, "Conrad," diye emretti. "Cenaze işleriyle sen meşgul ol. Kısa bir merasim... Gazetelere küçük birer ilân... Bu işi hemen hallet." Kapıya doğru yürümeye başladı. Kaptan Trivett de endişeli bir tavırla onun peşinden gitti. Conrad Hatter ise bir şeyler mırıldandı. Belki de annesinin emirlerini yerine getireceğini anlatıyordu.

Müfettiş Thumm, "Bir dakika Bayan Hatter," dedi. Kadın dönüp hiddetle ona baktı. "Buradan hemen gidemezsiniz. Kocanız neden intihar etti?"

Conrad usulca "A, rica ederim," diyecek oldu.

— "Conrad!"

Genç adam dayak yemiş bir köpek gibi geriledi. Annesi ise ilerliyerek Müfettiş'in karşısına dikildi. Soğuk soğuk, "Ne istiyorsunuz?" diye sordu. "Kocamın intihar ettiğinden emin değil misiniz?"

Thumm şaşalamıştı. "Tabî... Tabî eminiz."

— "O halde bu meseleye kapanmış nazariyle bakabiliriz. Sakın bir daha gelip beni rahatsız etmeyin!" Müfettiş'i, o insanı iliklerine kadar donduran buz gibi nazarlariyle son defa süzdükten sonra dönerek kapıdan çıktı. Birdenbire rahatlamış olan Kaptan Trivett de onun peşinden gitti. Conrad'ın yüzü hâlâ bembeyazdı. Yutkundu ve sonra dışarı süzüldü. Dr. Merriam'ın sıska omuzları büsbütün düşmüş gibiydi. O da hiç sesini çıkarmadan morgdan ayrıldı.

Kapı arkalarından kapanır kapanmaz, Dr. Shilling gülerek, "E," dedi. "Bayan Hatter sana haddini bildirdi... Yarabbi ne cadı! Ne cadı!"

Müfettiş ona fena fena baktıktan sonra kapıya doğru gitti. Dışarıda zeki bakışlı bir genç bekliyordu. Thumm'u görür görmez hemen onun koluna yapıştı. "Müfettiş Bey! Demek York Hatter'in cesedini buldunuz?"

Thumm homurdandı. "Öyle miymiş?"

— "Karisını demin buradan çıkarken gördüm,.. Cadıda da ne çene var ha! Tıpkı Dempsey'inki gibi... Müfettiş Bey, 'Cinayetten şüphe ediliyor,' diye yazayım mı?"

Thumm ellerini cebine sokarak ateş saçan gözlerle genç gazeteciyi süzdü. "Öyle bir şey yazarsan kemiklerini kırarım!... York Hatter cinayete kurban gitmedi, intihar etti! İntihar, anladın mı?"

Gazetecinin kaşları çatılmıştı. Sonra içini çekerek, "İntihar veya cinayet," dedi. "Allah şu deli Hatter'lerden razı olsun! Onlar olmasaydı nereden haber bulurduk?"

2. Hatler'ler

DELİ HATTER'LER... Yıllar önce gazetecilerden biri Hatter ailesine bu ismi takmıştı. Gün geçmezdi ki isimleri bir hâdiseye karışmasın. Ya Conrad âdi meyhanelerden birinde kavga çıkarır, ya Emily Hatter'in büyük kızı Barbara yeni bir şiir yazar veya küçük kızı Jill müthiş bir rezalete karışırdı. Güzel ve son derecede ahlâksız olan Jill'in eroin çektiğinden bahsedilir ve kız hemen her ay zenginlerden birinin oğluyla nişanlanırdı.

Evet, Emily Hatter'in üç çocuğu da acayip, eksantrik, sefih ve şımarıktılar, fakat ne yaparlarsa yapsınlar hiçbirisi de rezalette annelerinin rekorunu kıramamışlardı. Emily genç kızlığını Jill'den daha da rezilâne bir şekilde geçirmişti. Orta yaşlarında ise para işlerine merak salmış, borsada oynamış, türlü kirlî işlere burnunu sokmuştu. Kimisi onun dünyanın en zengin kadını olduğunu, bir kısmı ise Washington Meydanı'ndaki eski malikânede oturan yaşlı kadının beş parası olmadığını iddia ederdi.

Fakat ne olursa olsun Emily Hatter gazeteler için bulunmaz bir haber kaynağıydı.

York Hatter'e gelince... Adam kendini New York limanının dondurucu sularına atmadan daha çok evvel herkes onun intihar edeceğine inanmıştı. Dürüst, normal bir insan olan York Hatter'in tam kırk sene Emily Hatter'den çekmediği kalmamıştı. En sonunda adamcağız lüzumsuz, bir gölge halini almıştı.

York Hatter'in felâketi Emily ile evlenip o Washington Meydanı'ndaki kasvetli, karanlık eve taşındıkları gün başlamıştı. Tabîî adam o zamanlar gençti, belki de karısının çılgınlıkları, şımarıklıkları ile mücadeleye çalışmış, onun demir iradesine boyun eğmemek için elinden geleni yapmıştı. Hattâ belki de Emily'ye, ilk kocası namuslu ve dürüst bir adam olan Tom Campion'dan esrarengiz şartlar altında boşandığını hatırlatarak, on yedi yaşından beri New York'u şaşırtıp tiksindiren hareketlerinden vazgeçmesini de istemişti. Evet, belki de böyle yapmış ve bu suretle de kendi idam fermanını imzalamıştı. Çünkü sözüne karşı gelinmesinden hoşlanmıyan Emily, böyle lâflara tahammül edebilecek bir kadın da değildi. Ondan sonra kocasını ezmek için elinden geleni yapmış, pek parlak bir kimyager olan ve kendisinden dünya çapında buluşlar beklenen York Hatter'in istikbalini ve şerefini mahvetmişti.

Seneler geçtikçe adamcağız gitgide içine kapanmış ve Emily'nin

müsaadesiyle derme çatma bir lâboratuvar haline getirdiği küçük bir odada günlerini geçirmeye başlamıştı. Artık o, karısının adam yerine koymadığı, çocukların saymadığı bir zavallıdan başka bir şey değildi.

Çocuklara gelince... En büyükleri Barbara ince uzun, sarı saçlı, mahzun yeşil gözlü, otuz altı yaşlarında bir kızdı. Hiç evlenmemiş olan Barbara kardeşlerinden bir hayli farklıydı. İnsanca hisleri çoktu onun. Babasının şefkat. merhamet ve nezaketi onda da vardı. Tabîî onda aynı zamanda annesinin anormalliğinin tesirleri de görülmüştü. Fakat neyse ki, bu anormallik Barbara'da bir deha halinde tecelli etmiş ve kız asrın en ileri gelen, en kıymetli şairlerinden biri olmuştu.

Barbara'nın küçüğü olan Conrad'ın ise anormalliğini hoş gösterecek artistik bir tarafı yoktu. O Emily Hatter'in erkeği idi, "işte o kadar. Üç üniversiteden kovulmuş, birkaç defa evlenmek va'diyle aldattığı kızlar tarafından dâva edilmişti. Memlekette altüst etmediği bar, döğüşmediği barcı yoktu. Mamafih bütün çılgınlığına rağmen, Conrad'ın annesinden ödü patlardı. Rezaleti ayyuka çıktığı sıralarda bir gün Emily, Conrad'ın kulağından tuttuğu gibi onu John Gormly adlı dürüst ve çalışkan bir gençle ortak yapmıştı. Mamafih iş hayatının da Conrad üzerinde pek uslandırıcı bir tesiri olmamıştı. O gene içki ve kadın peşinde dolaşüyor, John Gormly ise iflâs etmemeleri için gece gündüz çalışıyordu. Bütün bunlar yetmezmiş gibi Conrad iyi aileye mensup bir kızla evlenmiş ve iki oğlu da olmuştu. Fakat bu izdivaç ve çocukları da Conrad'ın çılgınlıklarına mâni olamamıştı. Ufak tefek, iyi huylu bir kadın olan karısı Martha çok geçmeden düştüğü felâketin derecesini anlamıştı. Hatter malikânesinde yaşamak mecburiyetinde olan, Emily'nin iyice ezdiği, Conrad'ın aldırmadığı ve aşağı gördüğü zavallı Martha'nın güzel yüzü artık iyice solmuş ve çehresinde acayip, korku dolu bir ifade belirmişti. O da kayınpederi York Hatter gibi bir cehennem hayatı sürüyordu. Evet, Martha'nın iki oğlu vardı, belki onlarla teselli de bulabilirdi. Fakat... On üçünde olan Jackie'de. Hatter kanının tesirleri görülmeye başlamıştı bile. Vahşi, gürültücü, terbiyesiz, son derecede zeki 'büyümüş de küçülmüş' bir çocuktu, en büyük zevki etrafındakilere fenalık etmekti. Çok küçük olan Bill ise tabîî daima ağabeyisini taklide çalışırdı. Bu yüzden de artık bir gölge halini alan Martha'nın bütün günleri daimî bir mücadeleyle geçiyor, kadın hiç olmazsa oğullarını, Hatter'lerin feci tesirinden kurtarmaya çalışıyordu.

Jill Hatter'e gelince... Emily ile York'un en küçük kızları olan Jill'in hayatta

yegâne gayesi 'gezmek ve eğlenmek'ti. Ablası Barbara'nın da dediği gibi hemen hemen dünyanın en ahlâksız kadınlarındandı. Güzeldi... Çok güzeldi, güzel olduğu kadar da fenaydı. Yani o Emily Hatter'in genç bir kopyesiydi.

Bir ailede bu kadar gayritabiîlik kâfi denilebilir. Evet, kaya gibi sert ve soğuk o ihtiyar eadı, intihara kadar sürüklenen zavallı York ve dâhi Barbara, sefih Conrad, zevk düşkünü Jill, bedbaht Martha ve iki çocuk... Fakat... Hatter malikânesinde bütün bu şahısları gölgede bırakan biri daha vardı: Louisa... Louisa Campion. Emily Hatter'in ilk kocası Tom Campion'dan olan bu kızı kırk yaşındaydı. Tombul, ufak tefek, zeki, sabırlı bir kadıncağızdı. Lâkin onun yanında Hatter ailesinin diğer fertleri âdeta gölgede kalır, hepsi de gene bir dereceye kadar normal addedilebilirdi. Louisa dünyaya geldiği gün gazetelere geçmiş ve meşhur olmuştu. Çünkü o doğuştan kör ve dilsizdi. Kulakları ise ağır işitiyordu. Doktorlar bu sağırlığın gitgide artacağını ve Louisa Campion'un günün birinde hiç duymayacağım da söylemişlerdi. Söyledikleri doğru çıktı. Kız tam on sekiz yaşına bastığı gün, kader ona son darbeyi de vurdu ve Louisa tamamiyle sağır oldu. Fakat onda da annesinin demir iradesi vardı anlaşılan. Zira kız çıldıracağı veya intihar edeceği yerde kaderine boyun eğdi ve o karanlık, sessiz dünyasında yaşamaya katlandı.

Kızın sakatlığına annesinin sebep olduğu meydandaydı. Önceleri kulaktan kulağa kabahatin Tom Campion'da olduğu, adamın zehirli kanının kızının felâketine sebebiyet verdiği fısıldanmıştı. Fakat Emily, Tom Campion'dan boşandıktan ve dünyaya o "Deli Hatter"leri getirdikten sonra vaziyeti iyice anlaşıldı. Zaten Tom Campion'un ilk karısından bir oğlu vardı ve çocuk her cihetten normaldi. Evet... Louisa'nın sakatlığının sebebi aınesiydi...

Zamanla gazeteler ve okuyucular esrarengiz şartlar altında ölen Tom Campion'u unuttular. Adamın ilk karısından olan oğlu da ortadan kayboldu. Emily ise kızı Louisa ile yeni evlendiği York Hatter'i alarak Washington Meydanı'ndaki o karanlık, kasvetli konağa yerleşti. Oraya "Hatter Malikânesi" ismini de vermişti. Seneler geçti... Kırk uzun yıl... Günün birinde York Hatter kurtuluşu intiharda buldu ve Hatter malikânesi eskiden vukua gelenleri bile gölgede bırakan bir faciaya sahne oldu...

Hatter'lerin aşçısı her öğle yemeğinden sonra Louisa Campion'un içmesi için yumurtalı süt hazırlardı. Emily Hatter'in emriydi bu. Louisa'nın kalbi

hastaydı, fakat öyle sütle beslenmeye filân da ihtiyacı yoktu. Facianın ilk perdesinin oynandığı o pazar günü aşçı gene her zamanki gibi yumurtalı sütü hazırlıyarak yemek odasındaki masanın üstüne bıraktı.

Biraz sonra Louisa yanında annesi olduğu halde yavaş yavaş merdivenlerden iniyordu. Arkalarından da Barbara Hatter gelmekteydi. Üç kadın bir an yemek salonunun kapısında durdular. Aynı dakikada Conrad'ın sessiz, renksiz karısı holün bir ucundan gözüktü. Cansız bir sesle, "Jackie'yi gördünüz mü?" diye soruyordu. "Jackie'yi gördünüz mü? Gene bahçedeki çiçekleri çiğnemiş." O da kapının önündeki gruba yaklaşarak bir an durakladı.

Bu sırada salonun kütüphaneye açılan kapısında ise Hatter'lerin komşuları Kaptan Trivett belirmişti. Yaşlı adam ve dört kadın sessiz sedasız yemek salonundaki çocuğa baktılar. Bu Jackie'ydi!... Yaşına göre bir hayli ufak tefek olan çocuk eline süt bardağını almış ve dikkatle içine bakıyordu. Emily Hatter'in soğuk gözleri büsbütün buz gibi bir hal aldı. Yaşlı kadın bir şeyler söylemek için ağzını açtı ve tam o sırada Jackie başını çevirerek kapıdaki grupu gördü. Bir an suçlu suçlu baktı. Sonra yüzünde, o deli bakışlı gözlerinde muzipçe bir ifade belirdi. Bardağı tuttuğu gibi ağzına götürerek koca bir yudum içti.

Emily Hatter hiddetle ileriye atılarak çocuğun eline müthiş bir tokat indirdi. "O sütün Louisa Hala'nın olduğunu biliyorsun! Pis ahlâksız! Sana kaç defa onun şeylerini çalmamanı tembih edeceğim."

İnce, kemikli çehresinde hayret dolu bir ifade beliren Jackie bardağı düşürdü tabii. Bardak parça parça oldu ve süt etrafa saçıldı. Sonra çocuk kirli ellerini ağzına götürerek boğuk bir sesle ağlamaya başladı. Şaşırmış olmakla beraber odadakiler onun hiddetinden değil, şiddetli bir ıstıraptan dolayı ağladığını farkettiler. Jackie'nin ince vücudu garip bir şekilde sarsılıyor, elleri titriyordu. İstıraptan iki kat olan çocuğun yüzü de morarmıştı. Haykırarak yere düştü. Martha da feryat ederek kapıdan oğluna doğru koştu. Kadının yüzü bembeyaz kesilmişti. Tam oğlunun yanına gelince düşüp bayıldı.

Feryatlar evi ayağa kaldırmıştı. Aşçı kadın, uşaklık ve aynı zamanda şoförlük yapan kocası, orta hizmetçisi ve sabahtan beri içtiği içkiler yüzünden yüzü iyice kızarmış olan Conrad yemek salonuna koştular. Zavallı Louisa'yı herkes unutmuştu. Kız bir kenarda hareketsiz ve şaşkın bekleyip duruyordu.

Mamafih bir şey, belki de altıncı hissi ona bir felâket olduğunu haber vermişti. Burun kanadları titriyerek, sendeleye sendeleye ileriye doğru yürüdü ve elleriyle yokluyarak annesini buldu. Telâşla ihtiyar kadının kolunu çekiştirmeye başladı.

Kendini ilk toplıyan Emily Hatter oldu tabii. Kadın baygın Martha'yı bir kenara iterek Jackie'yi boynundan tuttuğu gibi ayağa kaldırdı. Çocuğun yüzü koyu mordu... Emily onun kenetlenmiş dişlerini zorla açarak elini ağzına soktu. Jackie hemen istifra etmeye başladı.

Emily Hatter'in buz mavisi gözleri pırıl pırıl parlıyordu. "Arbuck!" diye haykırdı. "Hemen Doktor Merriam'a telefon et!" Uşak Arbuck koşarak odadan çıktı. Bayan Hatter'in bakışları daha soğuklaşmıştı. Hiçbir tiksinti eseri göstermeden Jackie'yi tekrar istifra ettirmeye çalıştı. Diğerlerine gelince, Kaptan Trivett hariç, şaşkınlıktan yerlerinden bile kımıldıyacak halde değillerdi. Bayan Emily Hatter'in tedavi usulünü beğenmişçesine başını sallıyan yaşlı Kaptan topal ayağıyla sekerek ilerledi ve Louisa Champion'un yanına gitti. Kör ve sağır kız elinin temasından onun kim olduğunu anlamıştı tabii. Hemen Kaptan Trivett'in koluna sarıldı.

Fakat o anda diğerlerinin farkında olmadığı ikinci bir facia daha cereyan ediyordu. Jill'in küçük köpeği kuyruğunu sallıyarak odaya girmiş ve yere dökülmüş olan yumurtalı sütü görünce de memnun memnun havlamıştı. Sonra da ileriye atılarak burnunu sütün içine sokuvermişti. Doğrusu beklenmedik bir ziyafetti bu...

Birdenbire hizmetçi kız bağırmaya başladı. Kemikli eliyle de köpek yavrusunu işaret ediyordu. Zavallı hayvancağız yerde kıvrınmaktaydı. Sonra titredi... Karnı indi, çıktı... Kısacık bacakları kazık gibi kesiliverdi... Ölmüştü!...

Yakın bir yerde oturan Dr. Merriam beş dakika sonra konaktaydı. Şaşkın şaşkın bakman Hatter'lere aldırmadı bile. Onları gayet iyi tanıdığı anlaşılıyordu. Bir ölü köpeğe ve bir de kıvranan Jackie'ye göz attı. Kaşlarını çatarak, "Onu derhal yukarı çıkarın," dedi. "Conrad, Jackie'yi kucağına al!" Birdenbire ayılıvermiş olan sarışın Conrad gözlerinde müthiş bir korkuyla, oğlunu kucağına alarak odadan çıktı. Dr. Merriam da peşinden. Yaşlı doktor çantasını açmaya başlamıştı bile.

Barbara Hatter yere diz çökerek mihaniki bir tavırla Martha'nın ellerini

ovmaya başladı. Bayan Emily Hatter hiç sesini çıkarmadan, hareketsiz duruyordu.

Sırtına bir kimono almış olan Jill Hatter uykulu uykulu gözlerini ovuşturarak içeriye girdi. Esniyerek, "Gene ne oldu?" diye sordu. "Conrad'la bizim bunağı yukarı çıkarken gördüm. O şımarık bücür de Conrad'ın kucağındaydı." Sonra yerde baygın yatan Martha'yı, ölmüş köpeği görerek irkildi. Gözleri hayret ve dehşetle açılmıştı. "Ne oldu?..." Ona aldırان olmadı bile. Kimse de cevap vermedi.

Jill Hatter bir koltuğa çökerek yengesinin uçuk çehresini süzmeye başladı.

Bu arada odaya kolalı, beyaz üniforma giymiş, uzun boylu, şişman bir kadın girmişti. Louisa'nın hastabakıcısı Bayan Smith'ti bu. Kadın bir bakışta vaziyeti kavradı ve dürüst çehresinde âni bir korku belirdi. Kaya gibi hareketsiz duran Emily Hatter'e, Kaptan Trivett'in yanında titriyen Louisa Champion'a baktı. Sonra içini çekerek Barbara'yı Martha'nın yanından uzaklaştırdı ve baygın kadını kendine getirmek için süratle masaj yapmaya başladı.

Kimse tek kelime söylemedi... Sadece sanki duyulmıyan bir emre itaat ediyorlarmış gibi hep birlikte dönüp Emily Hatter'e baktılar. Yaşlı kadının çehresinde anlaşılması güç, garip bir ifade vardı. Dikkatle Bayan Smith'in hareketlerini takip ediyordu. Asırlar kadar uzun dakikalardan sonra odadakiler kımıldadılar. Dr. Merriam'ın ağır ağır merdivenlerden indiğı duyuluyordu. Yaşlı Doktor içeri girdi, çantasını yere bırakarak Bayan Smith'in yardımını sayesinde kendine gelmeye başlıyan Martha'yı şöyle bir süzdü. Sonra Emily Hatter'e dönerek, sakın bir tavırla, "Jackie tehlikeyi atlattı," dedi. "Sizin sayenizde... İyi ki soğukkanlılığınızı muhafaza ettiniz. Tabii çocuk, ölümüne sebep olacak kadar fazla yutmamış. Fakat istifra etmeseydi feci şekilde hastalanabilirdi... Yakında iyileşir."

Emily Hatter başını salladı. Sonra da yaşlı adamı soğuk bir alâkayla süzmeye başladı. Doktorun sözleri merakını uyandırmıştı. Dr. Merriam dönerek ölü köpek yavrusuna baktı, yerdeki mayii kokladı, bunun birazını küçük bir şişeye alarak çantasına koydu. Sonra da Bayan Smith'e bir şeyler fısıldadı. Kadın başını sallıyarak dışarı çıktı. Biraz sonra onun merdivenleri tırmandığını, Jackie' nin inliyerek yattığı çocuk odasına doğru gittiğini duydular.

Dr. Merriam, Martha'nın üzerine eğilerek kadının ayağa kalkmasına yardım etti. Odada bir mezar sessizliği vardı. Yaşlı Doktor kadına katî bir tavırla oğlunun iyi olduğunu söyledi. Ve yumuşak başlı Martha, yüzünde yurauşak başlılıkla hiç de alâkası olmıyan korkunç bir ifadeyle sendeliyerek odadan çıktı. Oğlunun yanına gidiyordu. Merdivenlerde kocasının yanından geçti, fakat birbirleriyle konuşmadılar bile. Conrad ağır ağır odaya girdi ve bir kenara çöktü. Sanki onun dönüşü bir işaretmiş gibi Emily Hatter masayı yumruklamaya başladı. Bu hareketi Louisa hariç hepsini şaşırtmıştı. Bayan Emily Hatter, "Şimdi bu işin içyüzünü anlayacağız," diye haykırdı. "Dr. Merriam sütün içinde ne vardı? Köpeği ne öldürdü?"

Dr. Merriam mırıldandı. "Striknin!"

— "Zehir ha? Köpeğin halinden tahmin etmiştim zaten." Emily Hatter'in boyu daha da uzamıştı sanki. Buz gibi gözleriyle odadakilere baktı. "Bu işin içyüzünü anlayacağım... Sizi nankör köpekler sizi!"

Barbara hafifçe içini çekerek ince uzun parmaklarını sandalyenin arkasına dayadı.

Annesi insanın kanını donduran sesiyle, "O yumurtalı süt Louisa'nındı," diye devam etti. "Louisa her gün aynı saatte sütünü içer. Bunu hepiniz biliyorsunuz. Süte zehir karıştıran onu Louisa'nın içeceğini biliyordu."

Barbara, "Anne," dedi. "Rica ederim."

— "Sen sus bakayım! Jackie'nin açgözlülüğü Louisa'nın hayatını kurtardı. Fakat az kalsın Jackie kendisi ölecekti. Zavallı Louisa'cığma bir şey olmadı. İçinizden biri Louisa'yı öldürmek istiyor." Bayan Hatter sağır ve dilsiz kızını kendine çekerek başını göğsüne bastırdı. Louisa ise acayip, boğuk sesler çıkarmaktaydı. Yaşlı kadın sanki kız işitecekmiş gibi, "Bir şey yok yavrum, bir şey yok canım," diyerek onun saçlarını okşadı. Sonra da sesini yükselterek haykırdı. "Sütü kim zehirledi?"

Jill dudağını büktü. "Melodramdan vazgeçsen anne."

Conrad da yavaşça, "Saçmalıyorsun anne," dedi. "Hangimiz Louisa'ya—"

— "Hanginiz mi? Hepiniz! Hepiniz! Hepiniz de ondan nefret ediyorsunuz! Zavallı, talihsiz Louisa'cığım..." Kızına sarıldı. Sonra da yaşlı vücudu hiddetle titriyerek, "E?" diye bağırdı. "Söylesenize! Kim yaptı bunu?"

Dr. Merriam, "Bayan Hatter!" dedi. "Rica ederim sakın olun."

Kadının hiddeti birdenbire sönüverdi. Bunun yerini şüphe almıştı şimdi. "Fikrini öğrenmek istersem sorarım Merriam. Sen bu işe burnunu sokma!"

Dr. Merriam soğuk bir tavırla, "Maalesef," dedi. "Bu imkânsız."

Yaşlı kadın şüpheyile gözlerini kıstı. "Ne demek istiyorsun?"

Dr. Merriam, "Şunu demek istiyorum," diye cevap verdi. "Vazifem her şeyden önce gelir. Bu bir polis vakası, Bayan Hatter. Onlara haber vermekten başka çare yok." Telefonun durduğu köşeye doğru gitti.

Yaşlı kadının yüzü hiddetten Jackie'ninki kadar mosmor kesilmişti. Louisa'yı kenara iterek fırladı, Merriam'a doğru koştu. Adamın kolunu tutarak onu sarsmaya başladı. "Hayır, haber veremezsin!" diye de bağırıyordu. "Seni ukalâ seni! Bu mesele de gazetelere aksedecek öyle mi? O telefona dokunma Merriam!"

Yaşlı Doktor koluna yapışmış kadına, onun arka arkaya sıraladığı küfürlerle aldırımıyarak sakın bir tavırla telefonu açtı ve Polis Müdüriyeti'ni istedi.

İKİNCİ KISIM

1. Hamlet

MÜFETTİŞ THUMM, Hudson Nehri'nin kıyısından uzanan asfalt yolda son süratle ilerliyordu. Fevkalâde bir gündü... Güneşli, ılık ...Pırıl pırıl nehir masmavi bir kurdela gibi uzanıyordu. Cinayetle uğraşılacak bir gün değildi doğrusu... Thumm içini çekti. Ta oralara kadar meşhur aktör Drury Lane'yi görmek, Hatter meselesi hususunda yaşlı adamın fikrini almak için gelmemiş miydi? Lane kaç defa içinden çıkılamıyan cinayetleri hallederek Thumm'u dertten kurtarmıştı.

Müfettiş, Shakespeare rolleri oynamakla ün salmış olan Drury Lane'nin "Hamlet" ismini verdiği malikânenin büyük bahçe kapılarından içeri girerken gene o acayip hisse kapıldı. Hamlet'e her gelişinde böyle olurdu. Sanki

yirminci asır çok uzaklarda kalır ve Thumm, Kırallıçe Elizabeth zamanına dönerdi. Binalar Elizabeth devri mimarisine göre yapılmıştı. Bahçe, arkadaki koruluk da o şekilde tanzim edilmişti.

Otomobilden inerken karşısına kırışık yüzü güneşten yanmış, sakallı, kabak kafalı, kısacık boylu bir kambur çıktı. Drury Lane'nin eski makiyajcısı Quacey'di bu. Aktörün sahne hayatına veda etmesi üzerine onun yanına uşak olarak girmişti. Ellerini beline davıyarak o incecik sesiyle, "Hamlet'e hoş geldiniz Müfettiş Bey," dedi. "Çoktandır gözükmediniz."

— "Öyle oldu, Quacey... Bay Lane nasıl?"

— "İyi, iyi, çok iyi... Kendisi arka bahçede."

Müfettiş Thumm'u alarak arka tarafa götürdü. Burada birkaç bahçıvan çalışıyor, kadife pantolon ve açık bir gömlek giymiş olan uzun boylu, ince, ak saçlı bir adam da dikkatle onlara bakıyordu.

Thumm elini uzatarak haykırdı. "Bay Drury Lane! Vay, vay, vay! Allah aşkına siz hiç ihtiyarlamıyacak mısınız?"

Drury Lane memnun memnun, "Müfettiş Thumm," diye güldü. Sonra da Thumm'un göbeğine doğru şöyle bir bakarak ilâve etti. "Bir hayli şişmanlamışsınız... Biraz jimnastik yapsanız hiç fena olmaz..."

Thumm, çimlerin üstüne oturarak, "Öyle," dedi. "Ama sizin için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Gene her zamanki gibi incesiniz."

Meşhur aktör de çevik hareketlerle Müfettiş'in yanına yerleşti. Thumm ise onu âdeta sevgiyle süzüp durmaktaydı. Meşhur aktör altmışında olmasına rağmen kırkında gösteriyordu, muntazam hatlı çehresinde bir tek çizgi bile yoktu. Grimsi yeşil gözleri ise bir delikanlınıninki gibi pırıl pırıl. Sade biraz uzunca olan saçları beyazdı işte o kadar.

Drury Lane gözlerinde müstehzi bir pırıltıyla, "Her halde buraya kadar sırf benimle ahablık etmek için gelmediniz," dedi. "Bütün kış semtime uğramadığınıza göre sizi ta şehirden buraya çok mühim bir mesele getirmiş olmalı... "Zekâ dolu gözlerini Müfettiş'in dudaklarına dikmişti. Aktör sağırdı. Zaten bu yüzden de sahneyi terk edip Hamlet'e çekilmek mecburiyetinde kalmıştı. Fakat azimli, hiçbir şeyden yılmıyan bir insan olduğu için çalışmış, dudak hareketlerinden karşısındakinin ne söylediğini anlamayı öğrenmişti. Bunda o kadar usta olmuştu ki, çoğu zaman karşısındaki onun sağır olduğunu

bile unutturdu.

Thumm mahcup bir tavırla, "Pek o kadar da değil canım," diye mırıldandı. "Fakat... Doğrusu New York'ta bir hâdisе oldu... İşin içinden de çıkamadık. Belki siz bunu bizim için hallediverirsiniz diye düşündüm."

Aktör düşünceli düşünceli, "Bir cinayet mi oldu?" dedi. Sonra birdenbire ilâve etti. "Yoksa Hatter meselesinden mi bahsediyorsunuz?"

Müfettiş pek memnun olmuştu. "Demek hâdiseyi gazetelerde takip ettiniz? Evet, şu Deli Hatter'ler meselesi. Emily Hatter'in ilk kocasından olan kızı Louisa Campion'u biri zehirlemeye kalktı..."

— "Şu sağır, dilsiz ve kör olan kadını değil mi?" Lane birdenbire ciddileşivermişti. "Kadın beni çok alâkadar ediyor... Onun bütün felâketlere göğüs germiş olması hakikaten enteresan..." Thumm'a şöyle bir baktı. "Süte zehiri kimin karıştırdığını bulamadınız galiba."

Müfettiş çimleri kopararak, "Öyle," diye homurdandı. Artık etrafın güzelliği, pırıl pırıl mavi sema onu alâkadar etmiyordu. "Evet... Bir tek ipucu bile bulamadık."

Drury Lane onu süzdü. "Gazetelerin yazdıklarını okudum. Sütten zehirlendiğinden, çocuğun açgözlülüğü yüzünden Louisa Campion'un kurtulduğundan haberim var. Tabî işin içyüzünü iyice bilmiyorum... Siz bana etraflıca malûmat vererseniz daha iyi olur."

Thumm, "İlk iş strikninin süte ne zaman konmuş olabileceğini tesbite çalıştık," dedi. "Aşçı kadın sütü takriben ikiyi yirmi beş geçe yemek masasının üstüne koymuş... Anlaşıldığına göre beş on dakika sonra da Bayan Emily Hatter'le Louisa Campion aşağı inmişler. Tam o sırada Jackie denilen o yaramaz sütü içmiş... Bunda esrarlı bir şey yok, öyle değil mi?"

Drury Lane, "Öyle," diye mırıldandı. "Evdekilerden her hangi biri sütü zehirlemiş olabilir. Çocuk odaya ne zaman girmiş? Onu sorguya çektiniz mi?"

— "Evet... Ama çocukları bilirsiniz. Büyük annesiyle Louisa Hala'sj gelmeden bir iki saniye önce yemek odasına girdiğini söyledi. Ondan evvel içeri başka kim girmiş, bunu öğrenemedik tabî."

— "Ya... Çocuk tamamiyle iyileşti mi bari?"

Müfettiş Thumm homurdandı. "Hem de nasıl? Onu öldürmeye zehir kâfi gelmez! Ne velet, ne velet! Hani şu seve seve boğazını sıkabileceğiniz yavrucaklardan... Tabîî halacığınm sütünü çalmak istememiş! Hayır efendim, ne münasebet! Sadece büyükannesi öyle bağırırınca korkmuş, ne yaptığını bilmeden sütü içivermiş... Ne yazık ki sütün hepsini içmemiş, Bay Lane! İçseydi daha iyi olurdu!"

Lane gülerek, "Siz de çocukken her halde melek değildiniz," dedi. "Peki süte zehir karıştırıldığı sıralarda diğerleri neredeymiş?"

Müfettiş içini çekti. "Kaptan Trivett hemen yandaki kütüphanede kitap okuyormuş. Fakat hiçbir şey duymamış. Jill Hatter odasındaymış. Yeni uyanıyormuş... Düşünün, hanım öğleden sonra ikibuçukta ancak yataktan kalkıyor..."

Lane müstehzi bir tavırla, "Her halde gece gezmeye gitmişti," diye mırıldandı. "Anladığıma göre Jill Hatter zevkine düşkün bir kızmış... Peki diğerleri neredeymiş?"

— "Louisa Campion öğleden sonra muhakkak yatar, biraz uyurmuş. O annesiyle aynı odada yatıyor... O gün de uyumuş. Sonra bahçede her halde bahçıvanları yaşadıklarına pişman etmekle meşgul olan Emily Hatter yukarı çıkıp onu uyandırmış. Ve saat ikibuçuğa doğru ana-kız aşağı inmişler... Şu sefih Conrad evin doğu tarafındaki yolda bir aşağı bir yukarı dolaşp, sigara içiyormuş. Her halde içkiden başı tutmuştu, hava almaya çalışıyordu. Barbara Hatter'e gelince... İçlerinde insana benzleyen bir o var. Duyduğuma göre çok meşhur bir şairmiş o... Evet, o da odasında pazar gazetelerini okuyormuş... O, Louisa'nm yanındaki odada kalıyor Bay Lane."

— "Peki diğerleri?"

— "Geriye hizmetçiler kalıyor. Aşçı mutfaktaymış. Hizmetçi kızla birlikte bulaşık yıkıyormuş. Kocası arkadaki garajda arabayı temizliyormuş. İşte hepsi bu kadar... Çapraşık bir iş bu değil mi?"

Lane başını salladı. Gözleri hâlâ Thumm'un ağzındaydı. Kısa bir sessizlikten sonra, "Peki şu tek bacaklı Kaptan Trivett?" diye sordu. "Enteresan bir tip o. Pazar günü Hatter'lerin evinde ne işi varmış?"

Thumm, "Kaptan Trivett," dedi. "Şüphe edilecek bir insan değil. Eskiden kendi gemisi varmış, kaptanlık edermiş. Hakkında tahkikat yaptık. Bir hayli

parası var. Hatter'lerin de komşusu. Aslında York Hatter'le çok dostmuş. Her ikisi de yalnız oldukları için her halde... York' un intiharı Trivett'i çok üzmüş. Mamafih adam gene Hatter'leri ziyarete devam etmiş. Anladığıma göre Louisa Campion'a çok açıyormuş. Hakikaten kadın sessiz sedasız, haline üzülüp aksilenmiyor... Kaptanın ise tek bacağı yok..."

— "Anlıyorum. Fizikî kusurlar bazan insanları birbirlerine yaklaştırır. Demek o gün de Kaptan, Louisa Campion'u bekliyormuş?"

— "Evet... Kaptan her gün ihtiyar kızı görmeye geliyormuş. Louisa'yla iyi anlaşıyorlarmış. Hattâ ihtiyar cadı bile bu ahbablığı tasvip ediyormuş. Kaptan saat ikide Hatter malikânesine gelmiş. Aşçı kendisine Louisa'nın uyuduğunu söylemiş. Onun üzerine Kaptan da kız aşağıya ininceye kadar vakit geçirmek için kütüphaneye girmiş."

— "Peki Kaptan Trivett'le Louisa Campion nasıl anlaşıyor? Kızcağız konuşamıyor ki. Üstelik sağır da..."

Müfettiş, "Usulünü talmuşlar," diye homurdandı. "Biliyorsunuz Louisa on sekiz yaşından sonra tamamiyle sağır olmuş. O zamana kadar da kıza bir sürü şey öğretmişler... Mamafih Kaptan'la sessiz sedasız oturuyorlarmış, adam kızın elini tutuyormuş. Bu da Louisa'nın hoşuna gidiyormuş."

— "Yazık... Şimdi zehire gelelim Bay Thumm... Zehirin nereden alındığını tesbit edebildiniz mi?"

Thumm fena fena güldü. "Hatter'lerin evinde zehir bol. Zira York Hatter kimya sevgisini hiçbir zaman kaybetmemiş... Anladığıma göre gençliğinde çok kıymetli bir kimyagermiş... Neyse... Adam yatak odasını bir lâbooratuvar haline sokmuş. Odadan pek fazla da çıkmaz, hemen hemen bütün gününü orada geçirirmiş."

— "Striknin de o lâboratuvardan mı alınmış?"

Thumm omuzunu silktilti. "Öyle zannederim... Mamafih o işte de bir hayli güçlkle karşılaştık. York Hatter' in ölümünden sonra Emily Hatter oraya kimsenin girmemesini emretmiş. Kapıyı kitleyip anahtarı da almış..." İçini çekti. "Odaya başka yerden girmek de imkânsız. Pencereelerde demir parmaklıklar var. Evde lâboratuvar öldüğünü duyar duymaz hemen oraya koştum ve—"

— "Anahtarı Bayan Emily Hatter'den mi aldınız?"

— "Evet."

— "Kadın anahtarını daima yanında mı taşıyor? Anahtar başkasının eline geçmiş olamaz mı?"

— "Emily Hatter anahtarı hiç kimsenin alamıyacağını söyledi. Hattâ bu hususta ısrar da etti... Neyse... Lâboratuvardaki raflardan birinde bir şişe bulduk. Bunun içinde de striknin tabletleri vardı. Bana kalırsa sütün içine o tabletlerden biri karıştırıldı. Zira tableti saklamak toz veya mayi striknini saklamaktan daha kolay... Fakat içeri nasıl girdiler?"

— "Basit bir sual bu. Demir parmaklıklı pencereler... Kitli kapı... Anahtar daima Bayan Emily Hatter'de... Hımm... Müfettiş bey, kilidin balmumu kalıbını alıp, anahtar yaptırmış olabilirler."

Thumm, "Malûm," diye homurdandı. "Bunu biz de düşündük. Bana göre üç izah şekli var. Bay Lane. Bir: katil daha York Hatter ölmeden evvel odaya girip zehiri aldı. Fakat cinayeti işlemek için nisan ayma, yani geçen pazar gününe kadar bekledi."

Lane, "Mükemmel," dedi. "Devam, devam..."

— "İki: sizin de dediğiniz gibi biri kilidin kalıbını aldı. Anahtar yaptırdı ve cinayetten biraz evvel lâboratuvara girip zeliiri çaldı."

— "Cinayetten çok önce de girmiş olabilir... Neyse... Devam..."

— "Üç: zehir lâboratuvardan değil başka yerden temin edildi... Evet, bu ihtimalleri göz önünde bulundurarak her kilitçiği sorguya çektiydik... Eczanelere de haber gönderdik, fakat henüz hiçbir netice alamadık."

Lane, düşünceli düşünceli çenesini kaşıdı. "Peki Bay Thumm, bir ele şu mesele var. Süt yemek odasındaki masaya konmadan evvel zehirlenmiş olabilir."

Thumm, "Bay Lane," diye haykırdı. "O kadar aptal değilim. Mutfakı iyice araştırdım. Ne zehire rasladım, ne de katilin izine. Mamafih aşçı kadın bir ara süt bardağını mutfak masasının üzerinde bırakıp dışarı çıkmış. Katil süte zehiri o zaman karıştırmış olabilir."

Drury Lane gülerek, "Mesele hakikaten içinden çıkılacak gibi değil," dedi. "Peki, o pazar günü evde başka kimse yok muymuş?"

— "Yokmuş... Mamafih ön kapı acıkmış... Biri girmiş olabilir tabî. Louisa'nın her gün öğleden sonra süt içtiğini bilmiyen yok."

— "Gazetelerden anladığıma göre Conrad Hatter'in çocuklarının öğretmeni Edgar Perry o gün evde değilmiş. Bu hususta tahkikat yaptınız mı?"

— "Evet... Edgar Perry pazar günleri izinliymiş. Söylediğine göre o pazar da yürüyüşe çıkmış, parkta dolaşmış. Malikâneye de İsen oradayken döndü."

— "Bu zehirlenme meselesini duyunca ne yaptı?"

— "Şaşırmış göründü. Galiba biraz da endişelendi."

Drury Lane gülmüyordu artık. "Vaziyet büsbütün içinden çıkılmaz bir hal aldı. Peki Bay Thumm, Louisa Campion'u neden öldürmek istesinler? Bu iste kimin menfaati var?"

Müfettiş derin bir "Ah," çekti. "Bay Lane, kimin menfaati yok ki? Hatter'ler deli... Şu şair Barbara hariç hepsi tımarhanelik... Hoş o da deli ya. Ama onun deliliği şiir halinde tecelli ediyor. Neyse Bay Lane, Emily Hatter'in içlerinde sevdiği bir tek kişi var: Louisa. Kadın o sağır ve dilsiz kızının üstüne titriyor. Onunla aynı odada uyuyor, kendisini giydiriyor, yemek yediriyor. İhtiyar cadının insanca muamele ettiği yalnız Louisa."

Lane, grimsi yeşil gözlerinde garip bir pırıltıyla, "Tabî öbürkiler de Louisa'yı kıskanıyorlar," diye mırıldandı. "Anlıyorum. Hepsi de çılgın, haris, zalim ve ahlâksız... Evet, vaziyet anlaşılıyor."

Thumm, "Bir haftadan beri Hatter malikânesinden çıkmıyorum," dedi. "Emily Hatter'in Louisa'nın üstüne düşmesi diğerlerini kıskançlıktan âdeta çıldırtıyor. İhtiyar cadıyı sevdikleri için değil tabî." Fena fena güldü. "Hayır, annelerini çok sevdikleri için Louisa'yı kıskanmıyorlar. Sadece bu vaziyet gururlarına dokunuyor... Üstelik Louisa onların asıl kardeşleri de değil... Üvey kardeşleri."

Lane başını salladı. "Evet... Anlaşıyor."

— "Meselâ Jill Hatter, Louisa'dan nefret ediyor. Onun evi sıkıntılı hale soktuğunu, garip halleri yüzünden arkadaşlarından hiçbirinin onlara gelmek istemediğini söylüyor. Garip halleri! Ah, o Jill benim kızım olsaydı!" Thumm elini olanca kuvvetiyle dizine vurdu. "Conrad da aynını yaptı. Louisa'nın bir

hastaneye yatırılmasını istiyor, bu yüzden de annesiyle münakaşa edip duruyor. Güya Louisa normal bir hayat sürmelerine mâni oluyormuş." Müfettiş bir kahkaha attı. "Normal! O herifin normal hayattan kasti, sabahtan akşama kadar içki içip, eve her gün iki dansöz davet etmek."

— "Peki, ya Barbara Hatter?"

— "Bakın o kardeşleri gibi değil." Müfettiş Thumm'un Barbara'dan pek hoşlandığı belliydi. "O çok iyi bir kız, Bay Lane. Akıllı, zeki, mâkul. Louisa'yı sevdiğini iddia edemem. Fakat anladığıma göre zavallı kıza acıyor, ona yardım etmeye çalışıyor... Barbara Hatter diğerleri gibi kalbsiz değil."

Lane ayağa kalkarak, "Barbara Hatter'in kalbinizi fethettiği belli," diye alay etti. "Gelin, biraz dolaşalım."

Thumm da ayağa fırladı. Ağır ağır ağaçlıklı yoldan yürümeye başladılar. Drury Lane derin bir düşünceye dalmıştı. Grimsi yeşil gözleri dalgındı, dudaklarını ısırıp duruyordu. Thumm'la birlikte bir müddet konuşmadan dolaştılar. Sonra Lane bir bahçe sırasına oturarak, "Anladığıma göre Conrad'la karısı Martha geçinemiyorlarmış," dedi. "Otursanıza, Thumm..."

Thumm, artık düşünmekten bıkmış bir adam edasiyle aktörün yanına çöktü. "Evet, geçinemiyorlar. Kedi, köpek gibi kavga edip duruyorlar. Kadın bana fırsatını bulur bulmaz iki çocuğunu alıp o, 'korkunç evden' kaçacağım söyledi... Bunu anlatırken bir hayli de heyecanlandı. Onun hakkında Louisa'nın hastabakıcısı Bayan Smith' den de bir şeyler öğrendim. Birkaç hafta evel Martha ile Emily Hatter müthiş surette kavga etmişler. Emily Hatter çocukları mı döğmüş ne?... Martha fena halde kızmış, kaynanasına, 'Seni hınzır, ihtiyar cadı!' diye bağırmış. 'Her işe burnunu sokarsın! İnşallah geberirsin de ben de kurtulurum!' Kadınlar kızdıkları zaman neler söylerler bilirsiniz. İki kadın neredeyse saç saça, baş başa döğüşeceklermiş. Bayan Smith korkudan tir tir titriyen iki çocuğu odadan çıkarmış... Martha kuzu gibi, yumuşak başlı, sessiz. Fakat bir de kızdı mı, gözü dünyayı görmüyor. Ona acıyorum. Zira orası ev değil düpedüz tımarhane! Çocuklarımın öyle bir yerde büyümesini istemezdim doğrusu."

Lane, Müfettiş'in sözlerini duymamış gibi, "Emily Hatter zengin bir kadın," diye mırıldandı. "Her halde bu işin ucu da paraya dayanıyor..."

Bir müddet sessiz sedasız oturdular. Bahçe serin ve hoştu. Müfettiş

Thumm. kollarını kavuşturmuş dikkatle Drury Lane'nin yüzüne bakıyordu. Aktörün çehresindeki ifade hoşuna gitmemiş olacak ki, "E, Bay Lane..." dedi. "Ne karara vardınız? Bir ipucu yakalayabildiniz mi?"

Aktör içini çekti, sonra hafifçe gülerek başını salladı. "Benim insan üstü kabiliyetlerim yok Bay Thumm."

— "Yani?"

— "Yani bu meselenin içinden çıkamadım. Sütü kim zehirledi? Bu suale cevap veremeyeceğim. Hattâ aklıma en basit bir faraziye bile gelmiyor."

Thumm üzölmüş gibiydi. O bunu hem beklemiş ve hem de bundan korkmuştu. "Peki bana. bazı tavsiyelerde bulunabilir misiniz?" diye sordu.

Lane omzunu silkti. "Sadece bir ihtarda bulunacağım. Zehirle oymyan buna alışır. Muhakkak ki, Louisa Campion'u öldürmeye tekrar çalışacaklar. Hemen değil... Fakat bir müddet sonra, katil kendini emniyette hissetmeye başladığı zaman..."

Thumm, "Elimizden geleni yapacağız," dedi. Fakat sesinden bundan hiç de emin olmadığı anlaşılıyordu.

Lane birdenbire ayağa fırladı. Müfettiş hayretle başını kaldırdı, aktörün çehresi ifadesizdi. Thumm, adamın bir şeyler düşündüğünü anladı. "Bay Thumm! Anladığıma göre Dr. Merriam zehiri numune almış." Thumm merakla aktörün yüzüne bakarak başını salladı. "Adlî Tabip bu numuneyi tahlil etti mi?"

Müfettiş derin bir nefes aldı. "O mu? Evet. Doktor Shilling lâboratuvarda sütü tahlil etti."

— "Tahlilin neticesini de bildirdi mi?"

Thumm. "Neden sordunuz?" dedi. "Ne var? Bu tahlil meselesi öyle esrarengiz bir şey değil ki... Dr. Shilling rapor verdi tabîi."

— "Sütteki zehirin insanı öldürecek dozda olup olmadığını da bildirdi mi?"

Thumm acı acı güldü. "Öldürecek dozda mı? Hem de nasıl, hem de nasıl, Bay Lane!... Sütteki zehir bir değil tam yarım düzine insanı öldürecek kuvvetteymiş."

Lane içini çekti, yüzü gene eski ifadesine bürünüverdi. Fakat grimsi yeşil gözlerinde bir hayal sukutunun izleri vardı. İçini çekerek, "O halde Müfettiş Bey," dedi. "Buraya kadar boş yere geldiniz. Size Hatter'leri göz altında bulundurmanızdan başka bir şey tavsiye edemiyeceğim."

2. L o u i s a ' n ı n Yatak Odası

ANLAŞILACAĞI gibi Hatter Faciası süratle cereyan etmedi. York Hatter 21 aralıkta kayboldu, cesedi şubatta bulundu. Louisa'yı ise nisanda öldürmeye kalktılar. Daha sonra güneşli bir haziran sabahı Hatter malikânesi ikinci bir faciaya sahne oldu. Hâdiselerin böyle ağır ağır gelişmesi de mânalıydı tabii. Fakat ne polis ve ne de Drury Lane bu hususa fazla dikkat etmediler.

O haziran sabahı Drury Lane, malikânesinin terasında güneşlenirken birdenbire uşağı Quacey karşısına dikiliverdi. Merdivenlerden hızlı hızlı çıkmış olan adamın yüzü âdeta morarmıştı, bin güçlkle nefes alıyordu.

— "Müfettiş Thumm... Müfettiş Thumm telefonda... O... O..."

Lane endişeyle doğruldu. "Ne var Quacey?"

— "Müfettiş Thumm, Hatter malikânesinde bir şeyler olduğunu söyledi."

Aktör doğrularak ağır ağır. "Demek olan oldu," diye söylendi.

Quacey alnında biriken ter damlalarını sildi. "Söylemedi... Müfettiş çok heyecanlıydı. Bana bağırdı. Ömrümde böyle—"

Lane ayağa kalkarak, "Quacey," dedi. "Onun söylediklerini bana tekrarla lütfen."

— "Peki, Bay Lane. 'Eğer vaziyeti görmek istiyorsa hemen Hatter malikânesine gelsin,' dedi. Ev Washington Meydanı'ndaymış... Sizi bekliyecekl ermiş. Fakat çabuk gitmeliymişsiniz."

Drury Lane merdivenlerden koşarak inmeye başlamıştı bile.

İki saat sonra aktörün uzun, siyah arabası Hatter malikânesinin önünde duruyordu. Aktör şoförüne beklemesini emrettikten sonra taş merdivenlerden hızla çıkmaya başladı. Bu sırada kapı da aralanmış ve bir memur başını dışarı

doğru uzatmıştı. "Bay Drury Lane'siniz değil mi? Böyle buyurun. Müfettiş Thumm sizi bekliyor."

Yüzü hiddetinden kıpkırmızı kesilmiş olan Thumm da aktörü içeride holde karşıladı. Sokağın gürültüsüne karşılık loş evde bir mezar sessizliği hâkimdi.

Müfettiş üzüntülü bir sesle, "Olanlar oldu," dedi. Ne söyleyeceğini bilemezmiş gibi de bir hali vardı.

Lane, "Louisa Campion mu?" diye sordu. Onca bu da lüzumsuz bir sualdi... Louisa öldürülmeyip de kim öldürülecekti? Neticede daha iki ay önce zavallıyı zehirlemeye kalkmamışlar mıydı?

Müfettiş Thumm, "Hayır," diye homurdandı.

Drury Lane, "Ne?" diye haykırdı. "Öldürülen Louisa Campion değil mi? O halde kim?"

"Emily Hatter!..."

İki erkek loş holde bir an birbirlerine baktılar. Lane inanamazmış gibi tekrarlardı. "Emily Hatter... İşte bu garip! Demek esrarengiz katil yalnız Louisa Campion'a değil, bütün Hatter ailesine düşman."

Thumm sabırsız bir tavırla merdivenlere doğru bir adım attı. "Öyle mi dersiniz?"

Lane biraz da hiddetle, "Ben sadece yüksek sesle düşünüyordum," diye cevap verdi. "Anlaşılan siz benim fikrimde değilsiniz." Yan yana merdivenlerden çıkmaya başladılar.

Müfettiş içini çekti. "Ne sizin fikrinizdeyim, ne de değilim. Açıkçası ben artık ne düşüneceğimi bilmiyorum. "

— "Gene zehir mi kullanılmış? "

— "Hayır... Öyle gözükmüyor. Neyse biraz sonra kendiniz de anlarsınız."

İkinci katta durdular. Lane dikkatle etrafa baktı. Yanda uzun bir koridor vardı, buradaki kapalı kapıların önünde de üniformalı polisler beklemekteydi.

— "Bunlar yatak odaları mı Bay Müfettiş?"

Thumm başını salladı ve bir iki adım attı. Sonra birdenbire durakladı. Bu o kadar âni olmuştu ki, arkasından gelen aktör ona çarptı. Aynı anda, koridorun en ucundaki kapalı kapıya dayanmış duran polis, "Ay!" diye haykırdı,

sendeliyerek geriledi.

Thumm derin bir nefes aldı. "Gene şu Allahın belâsı çocuklar. Hogan! Şu çocuklarla başa çıkamıyor musun?"

Hogan, "Hayır efendim," diye cevap verdi. Bir taraftan da bağırıp haykırarak bacaklarının arasından süzüliivermiş olan ufak tefek bir oğlan çocuğunu yakalamaya çalışıyordu. Onun arkasından daha da küçük bir çocuk dışarı fırladı. O da ağabeyisini taklit etmeye uğraşıyordu. En son eşikte yorgun tavırlı bir kadın belirdi. "Jackie! Bill! Çocuklar buraya gelin!"

Drury Lane, "Martha Hatter mi?" diye sordu. Oldukça güzel bir kadındı bu. Fakat yüzü solmuş, gözlerinin etrafında derin çizgiler belirmişti. Kargaşalığı hiddetle seyretmekte olan Thumm, "Evet," makamında başını salladı.

Polis memuru Jackie'yi yakalamaya uğraşıyor, çocuk haykırıyor, bağırıyor ve adamı tekmeliyordu. Martha Hatter, ağabeyisini taklit ederek memurun ayak bileğine şiddetli tekmeler indirmeye başlamış olan Bill'i yakaladı. Nihayet kadın, polis ve iki çocuk tekrar odaya girdiler. Gürültülerden mücadelenin orada devam ettiği de anlaşıyordu.

Müfettiş Thumm acı acı, "İşte Hatter misafirperverliğinin bir numunesi," dedi. "Bu çocuklar geldiğimizden beri başımıza belâ oldular..." Merdivenin tam karşısındaki kapıyı itti. "Burası Bay Lane."

Aktörün gözleri pırıl pırıl parlamaya başlamıştı. Bir an eşikte durarak içeriye baktı. Yatak odasıydı burası. Bahçeye bakan iki penceresi vardı. Sağdaki kapı banyoya açılıyordu. Odaya iki karyola konmuştu. Bunlardan birinin baş ucunda lâmba vardı, diğerine ise böyle bir şey konulmamıştı. Sol tarafta tam karyolaların karşısında büyük, eski tip bir şömine vardı. Bunun hiçbir zaman kullanılmadığı da belliydi. Bütün bunları bir bakışta görüveren Lane gözlerini tekrar yataklardan birine dikti.

Müfettiş Thumm kapıya yaslanarak, "Kaskatı kesilmiş bile," dedi. "İyice bakın... Ne güzel değil mi?"

Kapıya yakın olan ve başucunda lâmba bulunan karyolada Emily Hatter yatıyordu. Thumm'un alaylı sözlerine de hiç lüzum yoktu, zira gözleri camlaşmış, damarları şişmiş, yüzü morarmış kadın çarşaflar arasında hiç de hoş görünmüyordu. Emily Hatter'in alnında da garip, kanlı yaralar vardı.

Drury Lane bir müddet şaşkın şaşkın bu yaralara baktıktan sonra diğer

karyolaya doğru dönüp. "Louisa Campion da orada mı yatıyormuş?"

Thumm başını salladı. "Evet. O kör, sağır ve dilsiz kız orada yatıyor. Fakat kendisini başka odaya geçirdiler. Zavallıyı bu sabah yerde baygın bulmuşlar."

Lane kalın, kırçıl kaşlarını kaldırdı. "Ona da mı hücum etmişler?"

— "Zannetmiyorum. Neyse, bunu sonra konuşuruz. Kız yandaki odada... Yani hastabakıcısı Bayan Smith'in odasında. Kadın onu teselliye çalışıyor."

— "Demek ki Louisa Campion'a bir şey olmamış."

Thumm hafifçe güldü. "Garip değil mi? Zehirleme hâdisesinden sonra meçhul katilin gene Louisa Campion'u öldürmeye kalkacağını sanmıştık. Fakat onun bir şeyi yok. Olan Emily Hatter'e olmuş..."

Koridordan ayak sesleri aksetti ve sonra biri arkalarında durdu. Hem Thumm ve hem de aktör döndüler. Sevinçli bir tebessüm Drury Lane'nin yakışıklı çehresini aydınlattı. "Bay Bruno, siz ha!..."

İki adam hararetle el sıkıştılar. Orta boylu, geniş omuzlu, gözlüklü bir adam olan Walter Bruno, New York Savcısı idi. Yorgun yorgun, "Geldiğinize memnun oldum, Bay Lane," dedi. "Sizinle ancak biri öbür dünyayı boyladığı zaman karşılaşabiliyoruz."

— "Kabahat de sizde. Siz de Müfettiş gibi bütün kış semtime uğramadınız. Buraya geleli çok mu oldu?"

— "Yarım saat önce geldim. Bu işe ne dersiniz?"

— "Henüz bir şey diyemiyeceğim." Aktör gözleriyle odayı araştırıp duruyordu. "Hâdise nasıl olmuş?"

Savcı da kapıya yaslandı. "Biraz evvel Louisa Campion'u gördüm. Zavallı... Cesedi bu sabah saat altıda hastabakıcı Bayan Smith bulmuş. O yandaki odada yatıp kalkıyor... Onun odasının pencereleri de bahçeye bakıyor."

Lane mırıldandı. "Evin coğrafi mevkii mühim mi?"

Walter Bruno omzunu silkti. "Belli olmaz... Belki ileride işimize yarar... Ha, ne diyordum... Louisa Campion sabahları erken kalkarmış. Bayan Smith de saat tam altıda buraya gelip Louisa'nın bir şey isteyip istemediğini öğrenirmiş. Bu sabah da içeri girince Emily Hatter'i bu vaziyette bulmuş."

Louisa Campion ise yerde yatıyormuş... Başı şömineye doğruymuş, ayakları da iki karyolanın arasındaki açıklığa doğru. Durun, göstereyim."

Drury Lane onun kolunu tuttu. "Yok, yok. Hayalimde canlandırabiliyorum. Zaten odada fazla dolaşmamamız daha iyi olur."

Bruno aktörün yüzüne tuhaf tuhaf baktı. "Ha, şu yerdeki ayak izlerini kastediyorsunuz..." Sonra omuzunu silkerek, "Hastabakıcı Emily Hatter'in ölmüş olduğunu anlamış," diye sözlerine devam etti. "Fakat kadın Louisa'yı da ölü zannetmiş. Korkuyla bağırmaya başlamış. Feryatları Barbara ile Conrad Hatter'i uyandırmış. Her ikisi de buraya koşmuşlar ve vaziyeti görmüşler. Bir şeye dokunmamışlar tabîî..."

— "Bundan emin misiniz?"

— "Sözleri birbirini tuttuğu için biz de onlara inanmak mecburiyetinde kaldık... Evet, hiçbir şeye dokunmadan Emily Hatter'in vaziyetini anlamaya çalışmışlardır. Zaten kadının cesedi o zamana kadar katılmış bile. Fakat Louisa'nın sadece baygın olduğunu farketmişler. Onu hemen Miss Smith'in odasına taşımışlar. Sonra da aile doktorları Merriam ile polise telefon etmişler. Buraya kimsenin girmesine de müsaade etmemişler."

Thumm da, "Merriam, Emily Hatter'in ölmüş olduğunu katî surette bildirdikten sonra, Louisa'ya bakmak için hastabakıcının odasına geçmiş," diye ilâve etti. "Hâlâ da orada. Tabîî henüz kızla konuşamadık."

Lane düşünceli düşünceli başını salladı. "Kız ne haldeymiş?"

— "Yüzü koyun yerde yatıyormuş, alnında da bir şiş var. Merriam'a göre yere düştüğü zaman alnını çarpmış ve bayılmış. Kız biraz evvel kendine geldi, ama şaşkın bir halde. Annesinin öldüğünden haberi var mı onu da bilmem. Zira Dr. Merriam bunu ona sormamıza mâni oldu."

— "Ceset muayene edildi mi?"

— "Hayır... Dr. Merriam çabucak bakmış tabîî. Fakat biz Adlî Tabip'i bekliyoruz. Shilling tembelin biridir."

Lane içini çekti sonra kararını vermiş gibi bir tavırla odaya girdi. Gözlerini yere serili kısa tüylü yeşil halıya dikmişti. Yerde beyaz, tozlu gibi ayak izleri vardı. Bunlar iki yatağın arasından başlıyor ve hole açılan kapıya doğru gidiyordu. Bir iki adım daha atan aktör izlerin iki yatağın arasından

başladığını gördü. Biri oradan ayaklarının ucuna basarak kapıya gitmişti... Louisa'nın karyolasının ayak ucunda ise boş bir talk pudrası kutusu durmaktaydı. Pudra iki yatağın arasına da iyice dökülmüştü.

Lane ayak izlerinin üstüne veya pudraya basmamaya çalışarak ilerledi. Talk kutusunun aslında karyolanın baş ucundaki masada durduğu, oradaki ince bir pudra tabakasından anlaşılıyordu. Bunun hemen arkasında da derin bir sıyrık vardı. Anlaşılan masaya sert bir cisim çarpmıştı.

Lane, "Pudra kutusu iyice kapanmıştı her halde," dedi. "Kutu düşerken kapağı da bir tarafa fırladı." Eğilerek masanın önünden kutunun kapağını aldı. "Tabî bunları siz de gördünüz." Bruno ile Thumm yorgun yorgun başlarını salladılar. Mukavva kapağın üstünde ince, paralel çizgiler vardı. Kıp kırmızıydı bu çizgiler. Lane, Müfettiş'e baktı.

Thumm kısaca, "Kan," dedi.

Kutu kapağı da sanki üstüne sert bir cisimle vurulmuş gibi buruşmuş, çökmüştü. Aktör kapağı masanın üzerine bırakarak döndü. Görülecek o kadar çok şey vardı ki...

Drury Lane ayak izlerini tetkike başladı. Evvelâ izler arasında on santim vardı. Fakat karyolaların arasından çıkıp kapıya doğru giderken izler arasındaki mesafe de büyümüştü. Lane, "Anlaşıldığına göre," diye mırıldandı. "Katil yatakların arasından çıktıktan sonra koşmaya başlamış." Sonra başını kaldırıp Müfettiş'e baktı. "Gene şansınız var. Bir erkeğin ayak izleri bunlar."

Müfettiş, "Şansımız belki var, belki de yok," dedi. "Bu ayak izleri hiç de hoşuma gitmiyor. Pek göze batacak şekilde bunlar. Mamafih izlerden ayakkabının kırk numara ve topuklarının da bir hayli eski olduğunu anladık. Adamlarım şimdi evde bu ayakkabıları arıyorlar."

Lane, "Belki de bu cinayet hakikaten kolayca çözülecek gibi," diye cevap verdi. Sonra tekrar yerdeki izlere doğru eğildi. "Şu bir ikisi de Louisa Campion'un galiba."

— "Evet... Ayak izleri tamamiyle uyuyor. Anlaşıldığına göre kız yataktan kalkmış, biraz ilerlemiş... Sonra karyolanın ayak ucunda kendisini korkudan bayıltan bir şeyle karşılaşmış... Veya bir şey olmuş... Ama ne?"

Drury Lane'nin kaşları çatılmıştı. Yatakta hareketsiz yatan cesede yaklaştı. Kadının alnında da ince, paralel, kanlı birtakım çizgiler vardı. Bunlar

kaşlardan saçların köküne kadar uzanmaktaydı. Lane başını çevirdi ve gözü karyolanın yanındaki küçük masanın altında duran kırık mandoline ilişti. Aktör ağır ağır başını salladı. Sonra kapıda duran iki erkeğe döndü.

Walter Bruno hafifçe tebessüm ederek, "Galiba," dedi. "Silâhı buldunuz."

Aktör yavaşça, "Evet," diye mırıldandı. "Öyle... Tellerden bir kısmı kanlı..." Eğilerek kırık mandolini aldı. Bunun altı da talk pudralıydı ve bir kenarında da masadakine benzer bir sıyrık vardı. Anlaşılan yatağın başucundaki masaya mandolinle şiddetli bir darbe indirilmişti.

Müfettiş Thumm hiddetle, "Ne güzel bir cinayet aleti değil mi, Mr. Lane?" diye homurdandı. "Mandolin!" Daha bakalım başımıza neler gelecek der gibi içini çektikten sonra ilâve etti. "Yakında herkes birbirini şakayık filân gibi çiçeklerle öldürmeye başlayacak."

Lane müstehzi bir tavırla, "Hakikaten garip," dedi. "Fakat bu mandolin bir insanı öldürmeye kâfi mi? Dr. Shilling de gelse artık!" Aktör eğilerek mandolini bulduğu yere koydu ve tekrar küçük masayı tetkike başladı. Bunun üzerinde öyle korkunç şeyler de yoktu. Bir tabak meyva, bir saat, bir kitap ve içinde solmuş birkaç çiçek bulunan bir vazo.

Louisa Campion'un karyolasının tarafında olan meyvalıkta bir elma, bir muz, bir salkım üzüm ve üç tane armut vardı.

Adlî Tabip Leo Shilling öyle heyecanlı, hassas bir adam değildi. Mesleğe ilk girdiğinden beri binlerce ceset görmüştü belki. Mamafih yakın arkadaşları onun bütün soğuk hallerine rağmen son derecede iyi kalbli bir insan olduğunu da ifade ederlerdi. Fakat şimdiye kadar bunu kimse ispat edememişti.

Dr. Shilling neşeli bir tebessümle Emily Hatter'in hareketsiz yattığı odaya daldı, dalgın bir tavırla Savcı Bruno'yu selâmladı, Thumm'a bir iki kelime söyledi, Druçy Lane'ye anlaşılmaz bir şeyler fısıldadı. Çabucak etrafına bakınıp beyaz ayak izlerini farkettiler. Çantasını yatağa fırlatıverdi. Bunun ölü kadının katılmış ayaklarına çarptığını gören Drury Lane hafice irkildi. Doktor Shilling, "Bu izlere basabilir miyim?" diye sordu.

Thumm, "Evet," dedi. "Her şeyin fotoğrafı çekildi."

Yalnız elini çabuk tut, Doktor. Üç saatten beri seni bekliyoruz."

Şişman doktor bir kahkaha attı. "Merak etme. Ölüler çok sabırlıdır." Sonra

pudralı izlerin üzerinden yürüyüp cesedin yanına gitti. Bir an Emily Hatter'in alnındaki kanlı çizgilere baktı, sonra gözleri yerdeki mandoline takıldı. Birdenbire ciddileşiverdi. Ölünün ak saçlarının arasına elini daldırarak kafasını muayeneye başladı. Vaziyetin hiç de hoşuna gitmediği belliydi. Kaşları çatılmış, yüzü granit sertliğine bürünmüştü. Örtüleri çekerek ölünün vücudunu da iyice gözden geçirdi. Diğerleri sessiz sedasız onu seyretmekteydiler. Adlî Tabip dudağını ısırды, kendi kendine bir şeyler mırıldandı. Şaşırmaya başladığı belliydi. Birdenbire, "Bu kadının doktoru nerede?" diye sordu.

Thumm hemen kapıdan ayrıldı. Bir iki dakika sonra da yanında Dr. Merriam'la odaya döndü. İki doktor düelloya hazırlanan iki rakîp gibi birbirlerini nazık bir şekilde selâmladılar. Sonra da cesedin başucuna geçerek alçak sesle konuşmaya başladılar.

Bu arada Louisa Champion'un şişman hastabakıcısı Bayan Smith de koşarcasına odaya girmiş, küçük masadan meyvalığı kaparak dışarı fırlamıştı. Thumm, Bruno ve Drury Lane hiç konuşmadan iki doktoru seyretmekteydiler. Nihayet Shilling'le Merriam onlara doğru döndüler. Merriam'ın çehresinden, bir hayli sıkıntılı olduğu anlaşılıyordu.

Thumm Shilling'e, "E, Doktor?" dedi.

— "Bu kadını mandolin öldürmemiş. Daha doğrusu mandolinle indirilen darbeler kâfi derecede kuvvetli değil... Fakat... Emily Hatter'in kalbi varmış..."

Müfettiş, "Ya," diye mırıldandı. "Demek biri mandolinle kafasına vurdu. Bu şok neticesinde de kadının kalbi durdu. O halde Emily Hatter uykusunda dahi ölmüş olabilir."

Drury Lane, "Zannetmiyorum," diye söze karıştı. "Bana kalırsa başına mandolinle vurulduğu zaman kadın uyanıktı..." İki doktor da tasdik makamında başlarını salladılar. "Evvelâ gözlerine bakın, Bay Thumm. Bu gözler açık ve dehşet dolu... Sonra çehresinde de çok garip bir ifade var..." Hakikaten de Emily Hatter'in yüzü müthiş bir hayret ve ıstırapla tekâllüs etmişti... "Ya elleri... Kadın yumruklarını sıkmış... Bundan başka bir delil daha var." Lane ilerliyerek mandolinin tellerinin kadının alnında bıraktığı kanlı izleri işaret etti. "Bu izlerin seklinden de kadının hücumu uğradığı zaman yatağında oturmakta olduğu anlaşılıyor! Eğer kafasına yatarken

vurulseydı tellerin izi yüzünde de kalırdı. Halbuki gördüğünüz gibi yaralar sadece alnında... Dr. Shilling, Emily Hatter tahminen ne zaman ölmüş?"

Dr. Shilling cebinden kürdanını çıkararak dişlerini karıştırmağa başladı. "Altı saat önce ölmüş olmalı... Yani sabaha karşı dörtte."

— "Peki katil nerede durmuş, bunu söylebilir misiniz?"

Şişman doktor gözlerini kısarak yatağa şöyle bir baktı. "Alındaki yaralardan ve cesedin şeklinden anlaşıldığına göre katil iki karyolanın arasında durmuş. Siz ne dersiniz Dr. Merriam?"

Yaşlı doktor irkildi. "Ha?... Ah... Evet, evet... Ben de o fikirdeyim..."

Müfettiş Thumm hiddetli hiddetli çenesini kaşıyordu. "Bu mandolin işini anlayamadım... Neticede mandolinle indirilecek darbe kadının kalbinin durmasına sebep olmyabilirdi... Yani katil cinayet işlemeye karar verdiğine göre, daha işe yarıyacak bir alet seçemez miydi? Bu iş biraz garip..."

Dr. Shilling, "Orası öyle," dedi. "Üstelik darbeler de çok şiddetli indirilmemiş."

Lane, "Vücudun başka yerinde de yaralar var mı?" diye sordu.

— "Hayır."

Savcı Bruno, "Peki zehir filân?" dedi.

Dr. Shilling ağır ağır cevap verdi. "Zehirlenme emaresi yok. Mamafih otopsi yaparız. Fakat zehir izine tesadüf edeceğimizi pek sanmıyorum."

Thumm, "Sen gene otopsi yap," diye homurdandı. "Hatter'lerden birinin gene zehir kullanıp kullanmadığını anlamamız lâzım. Ben bu işin içinden çıkamadım. Evvelâ biri zavallı körü zehirlemeye kalktı. Ondan sonra da biri onun annesini öldürdü... Su zehir işini aydınlatmalıyız."

Bruno, "Ne olursa olsun, cinayet bu," dedi. "Mando, linle kadının kafasına vurmaya çalışan onu öldürmeye uğraşıyordu."

Drury Lane, "O halde neden mandolin kullandı?" diye sordu. Sonra ocağın önündeki ağır maşa ve ocak demirlerini göstererek ilâve etti. "İsteseydi bunlardan biriyle işini daha kolayca görebilirdi..."

Thumm, "Hay Allah!" dedi. "Bu hiç aklıma gelmemişti."

Lane sordu. "Bu mandolin hep bu odada mı dururmuş?"

Müfettiş, "Hayır," diye cevap verdi. "Bu mandolin aşağıda camekânlı bir dolapta duruyormuş... Aslında York Hatter'inmiş o. Emily Hatter de sevgili kocacığının bütün eşyalarını saklamak niyetinde olduğu için, mandolini de alıp aşağıdaki dolaba saklamış..." Thumm düşünceli düşünceli basını salladı. "York Hatter'in mandolini... Tuhaf bu..."

Drury Lane onu susturmak için elini kaldırdı. Gözleri kısılmış yatağa bakıyordu. Cesedin geceliğinin kıvrımları arasında bir şey parlamaktaydı. Atkör ileriye doğru atılarak o parlak cismi aldı. Bu boş bir enjektördü.

Hepsi de bunun ne mânaya geldiğini biliyorlardı. Lane'nin etrafını sardılar. Aktör enjektörün lekeli iğnesini kokladıktan sonra bunu ışığa doğru tuttu. Dr. Shilling kaba denilebilecek bir tavırla enjektörü Drury elinden alarak Dr. Merriam'la birlikte pencereye gitti.

Adlî Tabip, "Boş enjektör," diye homurdandı. "Üzerinde de bir numara var... 6... Dipteki bu tortu... Evet olabilir..."

Lane heyecanla, "Ne olabilir?" dedi.

Dr. Shilling omuzunu silkti. "Tahlil etmem lâzım."

Lane, "Cesette iğne izleri var mı?" diye sordu.

— "Hayır."

Ve birdenbire Drury Lane sanki vurulmuş gibi irkildi, grimsi yeşil gözleri kısılmıştı. Sonra, "Hastabakıcı... Oda!..." diye bağırarak kapıya doğru koştu... Hepsi de peşinden fırladılar.

Hastabakıcı Bayan Smith'in odası Emily Hatter'inkinin yanındaydı. İçeriye daldıkları zaman yatakta oturan Louisa Campion iştahsız bir tavırla üzüm yiyor, şişman hastabakıcı ise zavallının saçlarını okşuyordu.

Drury Lane sözle vakit kaybetmedi. Louisa'nın üstüne atlıyarak üzümleri kızın elinden kaptı. Bayan Smith korkuyla haykırıp ayağa fırladı, kör ve sağır kız ise titremeye, acayip hayvani sesler çıkarmaya başlamıştı.

Aktör, "Kaç üzüm yedi o?" diye bağırdı.

Hastabakıcının yüzü bembeyaz olmuştu. "Beni korkuttunuz! Birkaç tane..."

Lane, "Dr. Shilling! Dr. Merriam!" dedi. "Louisa'nın bir şeyi yok ya?"

Dr. Merriam koşarcasına yatağa yaklaştı. Yaşlı adam elini Louisa'nın

alnına koyar koymaz kız kedi gibi acayip sesler çıkarmaktan vazgeçti. Doktor, ağır ağır, "Bir şeyi yok gibi," diye mırıldandı.

Drury Lane mendiliyle alnında biriken ter taneciklerini kuruladı. Elleri hâlâ titriyordu. "Geç kalmış olmaktan korkuyordum," Sesi gayet boğuk çıkıyordu.

Müfettiş Thumm yumruklarını sıkarak ilerledi ve ateş saçan gözlerle meyvalığı süzmeye başladı. "Zehir ha?" Hepsi de dönüp meyvalara baktılar. Karşılarında gayet mâsum bir tablo vardı: Bir elma, bir muz ve üç armut...

Lane yavaşça Müfettiş'in sualini cevaplandırdı. "Evet... Bundan eminim. Ve bu vaziyete göre meselenin şekli tamamiyle değişiyor."

Bruno şaşkın şaşkın, "Anlıyamadım," diye başladı. Fakat Lane onu dinlemiyordu bile. Aktör ellerini beline dayamış Louisa Campion'u süzmekteydi. Dr. Merriam'ın şefkatli elleri kızı yatıştırmıştı. Şimdi arkası üstü yatakta yatıyordu. Kırk senelik ıstırap Louisa'nın çehresinde fazla bir iz de bırakmamıştı. Zavallı yaşlı kör kız güzel bile sayılabilirdi. Burnu küçük ve kalkık, dudakları biçimliydi. Lane mırıldandı. "Zavallı... Kimbilir şimdi ne düşünüyor?" sonra birdenbire hastabakıcıya döndü. "Demin gelip odadan meyvaları aldınız. Meyvalar hep orada mı durur?"

Hastabakıcı korkuyla, "Evet efendim," diye cevap verdi. "Louisa meyveyı çok sever. Onun için masasının üstünde daima bir tabak meyva bulunur."

— "Bayan Louisa Campion'un sevdiği meyvalar var mıdır?"

— "Hayır efendim. O bütün meyvaları sever."

— "Ya..." Lane bir şeye şaşırmış gibiydi. Bir şey söylemek için ağzını açtı, sonra dudağını ısırarak sustu. Bir müddet düşündü. Nihayet, "Ya Bayan Emily Hatter?" dedi. "O da bu tabakta duran meyvalardan yer miydi?"

— "Binde bir efendim."

— "Peki, Bayan Smith, Bayan Emilly Hatter de her meyveyı sever miydi?" Bu suali sakın bir tavırla sormuştu, fakat Thumm'la Bruno aktörün çok heyecanlı olduğunu sesinden anladılar.

Bayan Smith de işin farkına varmıştı. Ağır ağır, "Hayır efendim," diye cevap verdi. "Sorduğunuz hakikaten garip bir sual. Zira Bayan Emily Hatter armuttan nefret ederdi."

Drury Lane, "Ah," dedi. "Fevkalâde. Evdekiler bunu bilir miydi?"

— "Tabî efendim. Hattâ bu hususta saka bile yaparlardı."

Aktör memnun memnun Bayan Smith'e tebessüm ettikten sonra meyvalığa doğru eğildi. "Evet... Emily Hatter armuttan nefret edermiş... O halde armutların yakından tetkiki şart..."

Tabaktaki armutlardan ikisi kusursuzdu... Altın sarısı, düzgün, sert... Üçüncüsü ise... Lane merakla armutu eline aldı. Yer yer çürümüş, iyice yumuşamıştı bu. Aktör hafifçe haykırarak meyveyı gözüne yaklaştırdı.

— "Tahmin ettiğim gibi..." Sonra muzafferane bir tavırla Dr. Shilling'e döndü. Ona armutu uzatarak, "İşte Doktor," dedi. "Bunun üzerinde bir iğne deliği bulacaksınız..."

Thumm'la Bruno, "Demek armut zehirli!" diye haykırdılar.

— "Evet... Zannederim. Emin olmak için diğer iki armutu da tahlil edin Doktor."

— "Pekâlâ." Dr. Shilling sanki elindeki meyvalar paha biçilmez birer pırlantaymış gibi bir tavırla ağır ağır odadan çıktı.

Müfettiş Thumm, "İş gene karıştı," dedi. "Armut zehirli diyelim... Fakat Emily Hatter armut hiç sevmezmiş..."

Bruno, "Bundan da anlaşıldığına göre," diye cevap verdi. "Emily Hatter kazara öldürülmüş. Katilin asıl öldürmek istediği bu zavallıymış... Zehirli armut asıl onun için hazırlanmış..."

Thumm haykırdı. "Tamam... Belki de katil gece içeri girdi, armutu zehirledi ve tam o sırada Emily Hatter de uyandı... Katili gördü... Onun üzerine başına mandolini yiyip öldü..."

— "Belki... İşin içyüzü anlaşılıyor artık. Bu cinayeti de sütü zehirliyen katil işledi."

Drury Lane hiç sesini çıkarmadı. Bir şeyi anıyamıyormuş gibi bir tavırla kaşlarını çatmıştı. Bayan Smith hayretle etrafına bakmıyor, hiçbir şeyden haberi olmıyan Louisa Campion ise yatakta sessiz sedasız yatıyordu.

3. Kütüphane

DRURY LANE hâlâ düşünceli düşünceli yatakta yatan Louisa Campion'a bakıyordu. Savcının, "Parmak izi bulunmadı. Katil eldiven giymişti her halde," dediğini de pek duymadı.

Dışarıda adamlar gidiyor geliyor, kapılar açılıyor kapanıyordu. Anlaşılan Emily Hatter'in cesedi morga götürülüyordu.

Nihayet Drury Lane, "Louisa Campion annesinin öldürüldüğünü biliyor mu?" diye sordu.

Bayan Smith, hayır mânasına başını salladı. Dr. Merriam, "Biraz beklemenin daha doğru olacağını düşünmüştüm," dedi.

— "Şimdi söyleyebilir miyiz?"

Dr. Merriam ince dudaklarını büzdü. "Bu haber bir şok tesiri yapabilir. Onun da kalbi bir hayli zayıf... Mamafih ilk heyecanı geçti. Zaten annesinin öldüğünü kendisine ergeç söylememiz de lâzım."

— "Onunla nasıl konuşuyorsunuz?"

Bayan Smith hiç sesini çıkarmadan eğildi ve yastığın altından büyükçe bir kutu çıkardı. Kapağını açtı... Bunun içinde üstlerinde kabartma noktalar olan, domino taşlarına benzer madeni parçalar vardı. Lane, "Braille alfabesi mi?" diye sordu.

. Hastabakıcı içini çekti. "Evet. Her parçanın üstünde Braille alfabesinin bir harfi var... Bu takım Louisa için hususi olarak yaptırıldı. Onsuz hiçbir yere gitmez."

Sonra harfleri aktöre tek tek gösterdi. Drury Lane, "Pekâlâ," diyerek hastabakıcıyı hafifçe yana itti ve eline kutuyu alarak Louisa Campion'a şöyle bir baktı.

Hepsi de o mühim aran gelip çatmış olduğunu anlamışlardı. Bu zavallı kız neler açıklıyacaktı acaba? Louisa'nın havanın son derecede elektrikli olduğunu hissettiği belliydi. İnce, beyaz parmakları durmadan oynuyordu. Lane titriyerek bu parmakların bir böceğin antenleri gibi olduğunu düşündü. Arıyor ,bir şeyler öğrenmek istiyordu.

Müfettiş Thumm, "Kız çok sinirli," diye mırıldandı. "Şu parmaklarına

bakın. İnsanın tüyleri ürperiyor."

Bayan Smith başını salladı. "Bu sinir değil. O böyle konuşur. Şimdi de sualler soruyor."

Savcı, "Sualler mi soruyor?" diye haykırdı.

Lane, "Tabî," dedi. "Bu sağır ve dilsizlerin el lisanıdır Bay Bruno... Bayan Smith, Louisa öyle telâşla ne soruyor?"

Şişman hastabakıcı birdenbire bir koltuğa çöküverdi. "Ben de fena olmaya başladım." Bayan Smith'in sesi iyice boğuklaşmıştı. "Durmadan, 'Ne var?' diyor. 'Ne var? Ne oldu? Ne oldu? Annem nerede?'"

Derin bir sessizlik oldu. Sonra Drury Lane içini çekerek Louisa'nın ellerini tuttu. Kız evvelâ ellerini kurtarmak için çırpındı. Sonra birdenbire sordu. Burun kanatları açıldı kapandı. Sanki korkudan Lane'nin nasıl bir adam olduğunu anlamaya çalışıyordu. Korkunç bir şeydi bu. Aktörün ellerinin teması onu yatıştırmış olacaktı ki, gerilen vücudu yumuşadı ve Louisa ellerini çekerek tekrar parmaklarını oynatmaya başladı.

— "Ne oldu? Annem nerede? Siz kimsiniz?"

Lane çabucak kutudaki harflerle yazmaya başladı. "Ben dostunuzum... Size yardım etmek istiyorum... Size verecek fena bir haberim var... Cesur olmalısınız..." Sonra aktör kutuyu kızın kucağına koydu.

Louisa'nın beyaz parmakları Braille harflerinin üzerinde dolaştı sonra kız boğazından korkunç, gargara yaparmış gibi bir ses çıkardı. Müfettiş Thumm yüzünü buruşturarak hafifçe döndü. Dr. Merriam kızın arkasında bir heykel kesilmişti âdeta. Louisa derin bir nefes aldı ve parmakları tekrar hareket etmeye başladı. Bayan Smith yorgun bir tavırla, "Evet, evet," diye tercüme etti. "Cesur olacağım. Ne var? Ne oldu?"

Lane tekrar kutuyu aldı, harfleri sıraladı... Odadaki sessizlik sıkıcı bir hal almıştı. "Hayatınız cesaretinizin bir timsali. Daima cesur olun. Büyük bir felâket oldu. Anneniz gece katledildi."

Louisa'nın elleri uçar gibi kutunun üzerinde dolaştı. Sonra inledi. Kutu dizlerinden kaydı, parçalar yere saçıldı. Louisa bayılmıştı.

Hepsi merhametle yatağa doğru ilerlediler, fakat Dr. Merriam, "Çıkın!" diye haykırdı. "Çabuk çıkın! Bayan Smith'le ben ona bakarım!"

Diğerleri durakladılar, sonra kapıya doğru gittiler.

Müfettiş Thumm eşikte durarak, "Louisa Campion' dan siz mesulsünüz Doktor," dedi. "Onu bir saniye bile yalnız bırakmayın."

— "Eğer hemen çıkmazsamz hiçbir şeyden mesul olmam!"

Yaşlı doktorun sözlerine itaat ettiler. Odadan en son Lane çıktı. Kapıyı yavaşça kapadıktan sonra bir an düşünceli düşünceli durdu. Sonra yorgun bir tavırla şakaklarını ovarak Savcı'nın peşi sıra aşağıya indi.

Bruno, Thumm ve Lane, Hatter'lerin kütüphanesine girerek birer koltuğa çöktüler. Ev derin bir sessizliğe gömülmüştü. Müfettiş "E, beyler?" dedi. "Bu bilmeceye ne dersiniz?"

Lane, "Hiç olmazsa enteresan bir bilmece," diye cevap verdi. Koltuğuna iyice yerleşerek bacaklarını ileriye doğru uzattı. "Ha aklıma gelmişken sorayım... Louisa Campion iki ay evvel birinin kendisini zehirlemeye kalktığını biliyor mu?"

— "Hayır. Bunu ona söylemenin lüzumu yoktu. Zaten feci vaziyette zavallı."

— "Öyle..." Aktör bir an düşündü. Sonra ayağa kalkarak bir kaide üzerine yerleştirilmiş olan camekânlı dolabı tetkike koyuldu. Dolap boştu. "Galiba mandolin bunun içinde duruyordu."

Thumm başını sallıyarak homurdandı. "Evet... Parmak izi de yok."

Savcı Bruno, "Eğer armut zehirliyse işlerimiz o zaman bir hayli kolaylaşıyor," diye mırıldandı.

Thumm da, "Evet," dedi. "O zaman katilin Louisa Campion'un peşinde olduğunu katî surette anlıyacağız... Neyse, işimize bakalım." Kalkarak kapıya gitti ve oradaki memurlardan birine emir verdi. "Hey, biriniz gidip Barbara Hatter'i çağırın."

Barbara Hatter gazetede çıkan resimlerden daha da güzeldi. Ona ilk bakan yalnız zeki değil, aynı zamanda hassas bir kadın olduğunu da anlayıverirdi.

Barbara, Müfettiş Thumm'la Savcı Bruno'ya başıyla selâm verdi. Sonra da Drury, Lane'yi görerek durakladı.

Yeşil gözleri hayretle açılmıştı. Derin, kalınca ve tatlı sesiyle, "Bay Lane

galiba?" dedi. "Siz de mi bizim, aile hayatımız ismini verdiğimiz o bulaşık çukuruna dalmaya geldiniz?"

Lane kıpkırmızı kesildi. "Özür dilerim Bayan Hatter. Ne yazık ki, fazla mütecessis bir adamım ben..." Omuzunu silkti. "Öturmaz mısınız? Size bazı sualler sormak istiyorduk." Kızın kendisini ilk görüşte tanımış olmasına şaşmamıştı. Neticede daha düne kadar herkesin hayran olduğu bir aktördü o.

Barbara bir koltuğa oturarak, biçimli kaşlarını hafifçe kaldırdı. "Hazırım. Suallerinizi sorun bakalım."

Müfettiş birdenbire, "Bayan Barbara," dedi. "Dün gece olanlar hakkında bildiklerinizi anlatın lütfen."

— "Fazla bir şey bilmiyorum. Eve saat ikide döndüm. Naşirimın verdiği sıkıcı bir partideydim. Eve yalnız döndüm... Her taraf sessizdi... Yukarı kattaki bütün yatak odalarının kapıları da kapalıydı... Yorgun olduğum için hemen yattım. Sabah altıya kadar deliksiz uyudum... Altıda da Bayan Smith'in feryatlarıyla uyandım. İşte hepsi bu kadar."

Müfettiş'in kaşları çatılmıştı. "Hımm," dedi.

Barbara yorgun bir tebessümle, "Evet, öyle," diye cevap verdi. "Anlattıklarım fevkalâdâe şeyler değil." Sonra dönerek Drury Lane'ye baktı. Sanki onun kendisini sorguya çekmesini bekliyordu. Hakikaten aktör de ona bir şey sordu. Fakat bu, kadının beklemediği bir sualdi anlaşılalıv zira bir an şaşırdı. Drury Lane, "Bayan Barbara," dedi. "Kardeşiniz Conrad'la bu sabah annenizin odasına koştuğunuz zaman iki karyolanın arasına da girdiniz mi?"

— "Hayır Bay Lane. Annemin ölmüş olduğunu hemen anladık. Louisa'yı yerden kaldırdığımız zaman da ayak izlerine basmamaya dikkat ettik."

— "Kardeşiniz de basmadı mı? Bundan emin misiniz?"

— "Eminim Bay Lane."

Savcı Bruno ayağa kalkarak kadının önünde bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Barbara Hatter sabırla bekliyordu. "Bayan Barbara, sizinle açıkça konuşacağım. Siz zekâsı normalin üstünde olan bir insansınız. Muhakkak ki ailenizin bazı fertlerinin... Anormalliklerinin de farkındasınız. Bunlardan hiç hoşlanmadığınızdan da eminim... Sizden aileniz efradına karşı duyduğunuz sadakat hissini bir an unutmanızı rica edeceğim..." Durdu... Barbara Hatter'in

sakin ifadesi karşısında soracağı sualin ne kadar boş olduğunu anlamıştı her halde. Zira sözlerine telâşla devam etti. "İstemezseniz cevap vermeyin. Fakat iki ay önceki zehirlenme hâdisesiyle dün geceki cinayet hakkında bazı tahminlerde bulunursanız memnun oluruz."

Barbara Hatter, "Azizim Bay Bruno," dedi. "Ne demek istiyorsunuz? Yani annemin katilini bildiğimi mi söylemeye çalışıyorsunuz?"

— "Hayır... Hayır... Sadece bir tahminde bulunup bulunmayacağımızı sordum."

— "Hiçbir tahminde bulunamam..." Barbara Hatter ince, uzun beyaz ellerine bakıyordu. "Herkes annemin tahammül edilemiyecek bir müstebit olduğunu bilirdi Bay Bruno. Muhakkak ki zaman zaman çok kimse onu tokatlamak arzusuna kapılmıştır... Fakat cinayet?" Hafifçe titredi. "Bilmem ki... Bir insanı öldürmek? Bu akim alacağı bir şey değil."

Müfettiş Thumm sakın sakın, "Demek birinin annenizi öldürmeye niyetlendiğini biliyordunuz," dedi.

Barbara Hatter hayretle başını kaldırdı. Yeşil gözleri ateş saçıyordu. "Ne demek istiyorsunuz? Annem katledildiğine göre demek ki biri onu öldürmek istiyordu... Oh..." Barbara duraklıyarak koltuğunun kenarlarına yapıştı. "Yani... Katil bir hata mı yaptı? Öldürmek istediği annem değil miydi?"

Bruno, "Evet," diye cevap verdi. "Anneniz âni bir feveranla öldürüldü. Yoksa aslında katil üvey kızkardeşiniz Louisa'yı öldürmek için odaya girmişti."

Kadın kendini toplıyamadan Drury Lane de söze karıştı, "O kör, dilsiz ve sağır zavallıya neden fenalık etmek istiyorlar Bayan Barbara?"

Barbara Hatter birdenbire elleriyle gözlerini kapadı. Bir an hiç kımıldamadan oturdu. Sonra ellerini ağır ağır indirdi. Yüzü son derecede yorgundu. "Zavallı Louisa," diye mırıldandı. "Zavallı Louisa... Kaderin acı oyununun kurbanı olan Louisa..." Hiddetle onlara baktı. "Demin benden ailemin fertlerini düşünmememi söylemişsiniz. Zaten Louisa'ya fenalık etmeye kalkan bir insanı himayeyi aklıma bile getirmem. Şunu biliniz... Annem ve ben hariç, bütün aile Louisa'dan nefret ederdi. Nefret ederdi!..."

Savcı dikkatle onu süzmekteydi. "Anlıyorum... York Hatter'in eşyalarına dokunulması hakikaten yasak mıydı Bayan Barbara?"

— "Evet... Annem babama hiç hürmet etmezdi... Fakat o öldükten sonra hâtırasına hürmete karar verdi." Bir an sustu. Yüzündeki ifadeden geçmişteki acı günleri düşündüğü belliydi. "Babam yaşadığı müddetçe annem onu ezdi. Sonra da bir ömür boyu sürüp giden istibdadını, fenalığım unutturmak için bizi babamın hâtırası önünde eğilmeye zorladı. Bana kalırsa son aylarda o da anladı ki—" Barbara Hatter sözlerini tamamlamadı. Şimdi gözleri halıya dikili, düşünceli düşünceli oturuyordu.

Müfettiş Thumm, "Babanız neden intihar etti?" dedi.

Genç kadın ıstırapla yüzünü buruşturdu. "Neden mi? Hiçbir şeyi kalmamış bir insan neden intihar eder?" Sesinde üzüntü ve aynı zamanda da hiddet vardı. "Zavallı babam ölünceye kadar ezildi. Bu evde sözü geçmez, çocukları kendisini dinlemezdi. Kimyaya bayılırdı, o da elinden alınmıştı... Belki de annem kendine göre babamı seviyordu. Anladığıma nazaran babam gençken çok yakışıklıymış. Belki de annem sırf kendisini biraz zayıf bulduğu, kuvvetlendirmek istediği için ona o şekilde muamele etti. Annem kendinden zayıf bulduğu insanların kuvvetlendirilmesinin, lâzım geldiğine inanırdı." İçini çekti. "Fakat annemin hareket tarzı babamı kuvvetlendireceği yerde onu büsbütün zayıflattı. En sonunda zavallı babam bir gölge halini aldı. Kaptan Trivett hariç hiçbir ahababı yoktu. Âdeta bir münzevi olmuştu..."

Drury Lane, "Peki babanızın lâboratuvarma girilmesi, mandolinine dokunulması yasağına aldırان oldu mu?" dedi.

Barbara alçık bir sesle, "Bu evde herkes annemin emirlerini dinlerdi," diye cevap verdi. "Lâboratuvara veya mandoline dokunmak kimsenin aklına bile gelmedi... Hayır, saçma... Mandolini biri almış—"

Müfettiş hemen atıldı. "Mandolini cam dolapta son ne zaman gördünüz?"

— "Dün... Akşam üzeri."

Bruno garip bir sual sordu. "Evdeki yegâne müzik aleti o mandolin midir?"

Barbara hayretle Savcıya baktı. "Evet... Biz müzikten pek fazla anlıyan insanlar değiliz. O mandolin de babamın üniversite günlerinden kalma... Salonda bir zamanlar kuyruklu bir piyano vardı... Fakat sonradan annem sinirlenerek piyanoyu evden attırdı."

— "Sinirlendi mi?"

— "Evet... Louisa'nın piyanodan zevk alamıyacak halde olması ona dokunuyordu."

Bruno kaşlarını çatı. Thumm ise cebinden bir anahtar çıkararak Barbara'va doğru uzattı. "Bunu tanıdınız mı?"

Genç kadın dikkatle anahtara baktı. "Bir Yale anahtarı değil mi? Nerenin olduğunu bilmiyorum... Yale anahtarları birbirine o kadar çok benziyor ki..."

Thumm, "Bu babanızın lâboratuvarının anahtarı," diye homurdandı. "Annenizin eşyaları arasında bulduk."

— "A, evet."

— "O odanın bundan başka anahtarı var mıdır?"

— "Znnetmiyorum. Babamın intiharından sonra annem lâboratuvarın anahtarım almıştı."

Bruno merakla, "Babanızın sağlığında onun lâboratuvarına sık sık gider miydiniz?" diye sordu.

Barbara'nın güzel yüzü canlanıverdi. "Hakikaten giderdim Bay Bruno. Onun tecrübeleri beni âdeta cezbederdi. Ne olduğunu anıyamazdım, ama onu seyretmekten hoşlanırdım. Babam da tecrübe yaparken tamamiyle değişir, canlı, neşeli, âdeta mesut bir insan olurdu." Bir an düşünceli düşünceli sustu. "Yengem Martha da babamı severdi. O da bazan lâboratuvara gelip tecrübeleri seyredirdi. Kaptan Trivette de öyle. Diğerlerine gelince..."

Thumm âdeta hiddetle, "Demek kimyadan anlamıyorsunuz," diye söylendi.

Barbara Hatter güldü. "Zehir meselesi değil mi? Kimyadan anlamam... Mamafih herkes şişelerin üstündeki etiketleri okuyabilir."

O zaman, Thumm'a göre Drury Lane meseleyle hiç de alâkası olmıyan bir sual sordu. "Siz babanızın kimya tecrübeleriyle alâkadar olumuşsunuz... Ya babanız? Onun edebiyatla alâkası var mıydı?"

Müfettiş Thumm homurdandı. "Al sana olmadık bir sual!"

Aktör hafifçe tebessüm etti. Barbara ise kızarmıştı. "Evet," dedi. "Babam da benim yazılarımla alâkalanırdı."

Lane, "Tıpkı benim gibi..." diye mırıldandı. "Peki babanız hiç yazı yazar mıydı?"

Barbara yüzünü buruşturdu. "Bir keresinde bir roman yazmaya kalkmıştı. Fakat onu da bitirdiğini pek zannetmiyorum. O, kimya tecrübeleri hariç, hiçbir şeyle böyle uzun meşgul olmazdı."

Müfettiş âdeta kavgaya hazırlanıyormuş gibi bir tavırla, "Başka sualiniz yoksa biz konuşmamıza devam edelim Bay Lane," dedi. "Bütün günümüzü burada geçirecek değiliz... Dün gece eve en geç siz mi döndünüz Bayan Barbara?"

— "Bunu bilmiyorum... Benden sonra başkaları da gelmiş olabilir. Hepimizin anahtarı vardı, fakat ben kendiminkini unutmuştum. Onun için kapıyı çaldım, uşak kalkıp açtı..."

— "Peki sizin anahtarınız ne oldu? Kayıp mı ettiniz?"

Barbara Hatter içini çekti. "Ne düşündüğünüz yüzünüzden o kadar kolay anlaşılıyor ki, Bay Thumm... Hayır anahtarımı kaybetmedim... Çaldırmadım da... Sadece anahtarı öbür çantamda unutmuştum."

Uzun bir sessizlik oldu, sonra Müfettiş Bruno'ya döndü. "Aklınıza başka soru geliyor mu?"

Savcı başını salladı. "Hayır."

— "Ya siz Bay Lane?"

Aktör hafifçe gülerek, "Deminki azarınızdan sonra sorabilir miyim artık?" diye cevap verdi.

Thumm bir şeyler mırıldandı. Özür diliyordu anlaşılan. Sonra Barbara'ya, "Şimdilik bu kadar Bayan Barbara," dedi. "Evden ayrılmamanızı rica edeceğim."

Genç kadın yorgun yorgun başını salladı. "Ayrılmam." Sonra ayağa kalkarak odadan çıktı.

Ona kapıyı açmış olan Thumm arkasından hayran hayran bakmaktaydı. "Onunla biraz sert konuştum, fakat bence Barbara Hatter harikulade bir kadın." Sonra dikleşerek ilâve etti. "Şimdi de tımarhaneliklerle konuşalım bakalım." Gene adamlarından birine seslendi. "Uşakla aşçı kadını getirin."

Bruno, "Tımarhanelikler mi?" diye tekrarladı. "Arbuck'lar bana normalmiş gibi geldi."

Müfettiş, "Ne münasebet!" dedi. "Değil sade aile, burada çalışanlar da öyle. Meselâ dıştan hem aşçı kadın ve hem de kocası normal duruyor. Ama muhakkak ki onlar da tımarhanelik. Öyle olmasalardı bu evde çalışırlarmıydı?"

Arbuck'lar karıkocadan ziyade iki kardeşe benziyorlardı. Her ikisi de uzun boylu, güçlü kuvvetliydi.

Aşçılık ve aynı zamanda da kâhyalık yapan Bayan Arbuck bir hayli endişeliydi. "Dün gece saat on birde yattım. Kocam da öyle..."

— "Her ikiniz de sabaha kadar uyudunuz mu?"

Kadın, "Hayır," dedi. "Saat ikide zil çaldı. Onun üzerine kocam kalkıp aşağıya indi ve kapıyı açtı. Bayan Barbara anahtarını unutmuş..."

Kocası George Arbuck da başını salladı. "Evet... Evet... Bizim bu cinayetle hiçbir ilişğimiz yok."

Thumm haykırdı. "Sana sual soran oldu mu?"

Drury Lane birdenbire, "Bayan Arbuck," dedi. "Yukarıda bir tabak meyva var. Ne zaman alındı onlar?"

— "Dün efendim."

— "Louisa Campion meyva sever değil mi?" Kadın başını salladı. "Her halde Bayan Emily Hatter de meyva çok severdi."

— "Evet... Yalnız armuttan hiç hoşlanmazdı, efendim."

— "Peki o mevvadan Louisa Campion'dan başkası ver miydi?"

Aşçı kadın koca kafasını kaldırıp şaşkın şaşkın baktı. "Bu da ne biçim sual? Tabî bütün aile meyva yer."

— "Peki dün alınan armutlardan hiç yiyen oldu mu?"

Kadının çehresi şüpheyile karardı. Bu ısrar onu sinirlendirmeye başlamıştı. "Evet," diye haykırdı. "Evet! Evet! Ben yedim! Ne olacakmış bakalım?"

Lane onu yatıştırmaya çalıştı. "Bir şey olmayacak... Peki başka kimler armut yedi?"

Bayan Arbuck kendini toplamıştı. "Şey... O piç— yani çocuklar da birer armut yediler... Üstüne de muz... Boğazlarına pek düşkünler."

Lane gene tatlı tatlı, "Peki meyva Louisa Campion'un odasına ne zaman kondu?" dedi.

— "Dün öğle yemeğinden sonra efendim."

— "Meyvaların hepsi de taze miydi?"

— "Evet efendim. Meyvalıkta evvelki günden kalma elma filan vardı. Fakat ben hepsini boşaltıp yerine taze meyva koydum. Bayan Louisa yediği şeylere çok dikkat eder. Çürümüş, yumuşamış meyveyi da ağzına koymaz."

Drury Lane şiddetle irkildi. Bir şeyler söyleyecek oldu, sonra vazgeçti. Onun bu hali Müfettiş Thumm'la Savcı Bruno'yu şaşırtmıştı.

Nihayet aktör aşçı kadına, "Bundan emin misiniz?" diye sordu.

— "Tabî eminim."

Lane içini çekti. "Dün öğleden sonra meyvalığa kaç armut koydunuz?"

— "İki!"

Müfettiş haykırdı. "Ne? Fakat biz meyvalıkta iki değil—" Şaşkın şaşkın Bruno'ya baktı. Savcı da Lane'ye döndü.

— "Bu biraz garip, değil mi Bay Lane??"

Aktör onlara aldırmadan konuşmasına devam etti. "Bu hususta yemin eder misiniz?"

— "Yemin mi? Neden etmiyeyim? Tabakta iki armut vardı. Çünkü ben iki armut koymuştum."

— "Âlâ... Meyvalığı yukarıya siz kendiniz mi götürdünüz?"

— "Evet efendim. Her zaman ben götürürdüm."

Lane tebessüm ederek arkasına yaslandı.

Thumm uşağa, "Buraya bak Arbuck," dedi. "Dün gece Barbara Hatter'den sonra gelen oldu mu?"

Uşak iyice korkmuştu. Kuruyan dudklarını yalıyarak, "Şe— şey..." diye mırıldandı. "Bilmem ki... Diğerlerinin anahtarları var. Ben tekrar odama döndükten sonra gelmiş olabilirler. Tabî ben tekrar yatmadan evvel kapıları pencereleri yokladım."

Bruno, "Neden?" dedi.

Arbuck özür dilermiş gibi gülümsedi. "Âdetimdir efendim. Bayan Emily Hatter bana daima dikkatli olmamı tembih ederdi... Bayan Louisa dolayısıyla hırsızlardan korkardı."

— "Peki saat ikide kapılar, pencereler kapalı mıydı?"

— "Evet efendim."

— "Kaç senedir burada çalışıyorsunuz?"

Mrs. Arbuck, "Sekiz," dedi.

Thumm homurdandı. "Pekâlâ... Şimdilik bu kadar. Siz bir şey soracak mısınız Bay Lane?"

Aktör ağır ağır, "Bay Arbuck," dedi. "Ve siz Bayan Arbuck... Hatter'ler nasıl bir ailedir? Onların yanında çalışmak güç müdür?"

George Arbuck birdenbire canlandı. "Güç de söz mü? Biitün aile zırdeli... Tam tımarhanelik..."

Karısı da ilâve etti. "Onları memnun etmek hiç de kolay değildir!"

Lane tatlı tatlı, "O halde bu kadar sene neden dayandınız?" diye sordu.

Aşçı kadın bu suali pek saçma bulmuştu anlaşılan. "Neden dayanmıyalım?" dedi. "Burada her yerdekinin birkaç misli aylık veriyorlar. Biz de onun için dişimizi sıkıp oturduk."

Aktör bu cevabı beklemiyor gibiydi. "Pekâlâ..." diye mırıldandı.

Arbuck'lar çıktılar, yerine hizmetçi kız girdi. İnce, uzun, sıska bir mahlûktu bu. Neredeyse ağlıyacaktı... Hatter'lerin yanında beş seneden beri çalışıyordu. İşinden memnundu... İşine bayılıyordu... Para boldu... Dün gece erken yatmıştı... Hiçbir şey görmemiş, hiçbir şey işitmemişti...

Birdenbire kapı açılarak sivil polislerden biri içeriye baktı. "Dışarıda iki adam var, gelmek istiyorlar. Biri ailenin avukatıymış... Diğeri de Conrad Hatter'in ortağı... Bırakayım gelsinler mi?"

Thumm, "Budala," diye haykırdı. "Zaten sabahtan beri o herifleri arayıp duruyoruz! Gönder! Çabuk ol!"

İki adam aralarında, holde rasladıkları Jill Hatter olduğu halde kütüphaneye girdiler. Belki yalnız olsalardı birbirleriyle dostluk edebilirlerdi.

Fakat Jill Hatter'in varlığı onların birbirlerini düşmanca nazarlarla süzmelerine sebep oluyordu. Jill'e gelince, sürdüğü sefahat hayatı gözlerinin altında mor halkalar ve ağzının kenarlarında derin çizgiler belirmesine sebep olmuştu. Buna rağmen çok güzeldi. Tam bir dişiydi o... Her tavrından, her hareketinden dişilik akıyordu. İki gencin koluna asılmış kâh biriyle, kâh diğeriyle konuşuyor, adamları birbirlerine düşürmek için elinden geleni yapıyordu. Thumm, Bruno ve Lane ise bu sahneyi sessiz sedasız seyretmekteydiler. Aktör, "Korkulacak bir kadın bu," diye düşünüyordu.

Fakat Jill Hatter'in kendisinin de bir şeyden korkmuş olduğu belliydi. Evet, iki genci birbirine düşürmeye çalışıyordu, fakat bunu âdeta mihaniki denilecek bir tarzda yapmaktaydı. Uzun boylu, dolgun vücutlu bir kadındı. Gözleri uykusuzluktan kızarmıştı. Ve... Korku doluydu bu gözler!... Jill Hatter birdenbire sanki diğerlerini ilk defa görüyormuş gibi bir tavır takınarak burnunu pudralamaya başladı.

İki genç de kendilerini toplıyarak ciddî nazarlarla Thumm, Bruno ve Lane'yi süzdüler. İki rakîp görünüş itibariyle taban tabana zıttılar. Sarışın, ince uzun boylu bir genç olan aile avukatı Chester Bigelov, Conrad Hatter'in ortağı John Gormly'nin yanında bir cüce gibi duruyordu âdeta. Gormly iri yarı ve esmerdi. Hareketleri ağırdı. Bigelov'unkiler ise hafif ve süratliydi. Ayrıca avukat, John Gormly'den on yaş kadar da büyüktü.

Jill Hatter çekingen bir tavırla, "Benimle konuşmak mı istiyordunuz?" diye sordu.

Thumm, "Hemen konuşmak niyetinde değildim," dedi. "Mamafih madem geldiniz, konuşuruz... Beyler, oturun lütfen..." Jill gene çekingen bir tavırla bir koltuğa ilişti. Ne yapacağını bilmez, küçük bir kız tavırı takınmaya çalışıyordu. Avukatla Gormly ayakta durmayı tercih ettiler.

Müfettiş, "Bayan Jill Hatter," diye başladı. "Dün gece neredeydiniz?"

Kız ağır ağır dönüp John Gormly'ye baktı. "Johıı'la beraberdim. Evvelâ tiyatroya, oradan da bir partiye gittik."

— "Eve ne zaman dönünüz?"

— "Çok erken döndüm Müfettiş Bey... Bu sabah beşte."

John Gormly kıpkırmızı kesildi, avukat Chester Bigelov ise hafif bir hareket yaptı, fakat kendini çabuk toplıyarak beyaz dişlerini göstere göstere

güldü.

— "Sizi eve Gormly mi getirdi?"

Adam bir şeyler söyleyecek oldu, fakat Jill çabucak, "Hayır, Bay Thumm," dedi. "Şey... Utanılacak bir şey bu..." Mahcup olmuş gibi yere baktı. "Gece saat birde bir hayli sarhoş oldum. Bay Gormly bana nutuk çekmeye kalktı, kavga ettik."

John Gormly'nin çehresi boynundaki kırıvat kadar kırmızıydı. "Jill!..." diye mırıldandı.

— "İşte böylece Bay Gormly beni ortada bıraktı ve çekip gitti. Fena halde kızmıştı. Ondan sonra olanları pek hatırlamıyorum. Galiba cin içip şişman, terli biriyle bir hayli eğlendim. Sokakta yürüyüp ciyak ciyak şarkı söylediyimi de hatırlıyorum." Sustu.

Müfettiş homurdandı. "Devam, devam..."

— "Sonra bir polis beni bir otomobile koydu... Aman ne de yakışıklı gençti... Eve geldim. Tabii artık ayılmaya başlamıştım. Meydan şafak vakti gayet hoş olur... Ben güneşin doğuşuna bayılırım Bay Thumm."

— "Bir hayli güneş doğuşu seyrettiğinizden şüphem yok. Devam edin, bütün günü burada geçirecek değiliz." John Gormly'nin yüzü korkunç bir hal almıştı. Yumruklarını sıktı, fakat bir şey söylemiyerek odada bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Chester Bigelov ise ifadesiz bir çehreyle Jill'i dinlemekteydi.

Jill gene gözleri halıda, "Anlatacaklarım bu kadar Bay Thumm," dedi.

— "Öyle mi?" Thumm'un sesinde acı bir istihza vardı. "Pekâlâ... Eve geldiğiniz zaman sokak kapısı kapalı mıydı?"

— "Düşüneyim, bakayım... Evet, kapalıydı. Ben anahtarla açtım."

— "Peki yatak odalarının kapıları? Onlar da kapalı mıydı?"

— "Evet, kapalıydı. Ben de odama girip, elbiselerimi bir tarafa fırlatıp hemen yattım. Bu sabahki gürültüye kadar da uyanmadım."

— "Pekâlâ. Bay Gormly. Bayan Hatter'i yarı yolda bıraktıktan sonra nereye gittiniz?"

Jill'in mâsum bakışlarına aldırnamaya çalışan genç adam, "Yürüdüm..."

Saatlerce yürüdüm," diye mırıldandı. "Evime döndüğüm zaman güneş doğuyordu."

— "Hımm... Conrad Hatter'le kac senedir ortaksınız?"

— "Üç."

— "Hatter'leri çoktan beri mi tanırıyorsunuz?"

— "Evet. Üniversiteden beri. Conrad benim oda arkadaşımdı. O vesileyle ailesi ile de tanıştım."

Jill tatlı tatlı, "Seni ilk gördüğüm günü hatırlıyorum," diye mırıldandı. "Ben küçücük bir kızdım. Sen de öyle hoştun ki..."

Müfettiş, "Bu tip konuşmalara lüzum yok," dedi. "Pekâlâ Bay Gormly... Şimdi siz söyleyin Bay Chester Bigelov. Siz senelerdenberi Hatter'lerin işine bakıyormuşsunuz. Bayan Emily Hatter'in düşmanı var mıydı?"

Avrukat nazık bir tavırla cevap verdi, "Siz de Emily Hatter'in biraz garip bir kadın olduğunu biliyorsunuz, Mlîfettiş Thumm. Düşmanları vardı tabîî. Borsada oynayan herkesin düşmanı vardır."

— "Ya... Peki bu cinayet hakkındaki fikriniz nedir?"

Chester Bigelov dudaklarını büzerek, "Üzüntü verecek bir hâdise," dedi. "Çok acı, çok acı. Fakat cinayeti kimin yaptığını bilmiyorum. "Telâşla ilâve etti. "İki ay evvel sütü kimin zehirlediğinden de haberim yok. Bunu size o zaman söylemiştim."

Savcı sabırsız sabırsız, "Bütün bunlar lüzumsuz," dedi. "Bay Bigelov, Emily Hatter'in vasiyetnamesi var mıydı?"

— "Vardı tabîî."

— "Bu vasiyetnamede tuhaf şeyler var mı?"

— "Bu suale hem evet hem de hayır, diye cevap vereceğim."

Kapının vurulması üzerine hepsi o tarafa doğru döndüler. Gelen sivil polislerden biri Thumm'un kulağına bir şeyler fısıldadı. Müfettiş, "Hayır!" dedi sonra da gülmeye başladı. Adam çıktıktan sonra dönüp Bruno'nun yanına gitti, ona alçak sesle bir şeyler anlattı.. Savcı'nın, düşündükleri yüzünden belli olmasın diye çabaladığı öyle belliydi ki.

Bruno, "Bay Bigelov," dedi. "Vasiyetnameyi ne zaman okuyacaksınız?"

— "Salı günü saat ikide. Yani cenaze merasiminden sonra."

— "Güzel... Biz de o zaman vasiyetnamenin şartlarını öğreniriz. Şimdilik bu kadar..."

Drury Lane sakın bir tavırla, "Bir dakika," dedi.

— "Tabî, buyurun."

Aktör, Jill Hatter'e döndü. "Şu dolapta duran mandolini en son ne zaman gördünüz?"

— "Mandolini mi? Dün gece John'la evden çıkmadan biraz evvel." Aktör kıza başıyla bafif bir selâm verdi ve Jill ile iki genç odadan çabucak çıktılar. Dışarıda genç kız avukat Chester Bigelov'un koluna girerek onu salona götürdü. John Gormly holde kalakalmıştı. Bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı.

Sıra kendini biraz toplamış olan hastabakıcı Bayan Smith'e gelmişti. Hastabakıcı sorulan suallere dikkatle cevap verdi. Evet, meyva tabağı daima Louisa'nın başucuna konurdu. Yalnız kız ve pek nadir olarak da annesi o meyvalardan yerlerdi. Başkalarının Louisa'nın meyvalarına dokunması yasaktı. Tabî bazan Conrad'ın oğulları Jackie ile Bill iş olsun diye meyvalıktan elma filân çalmaya kalkarlardı. Hattâ geçenlerde de gene böyle bir hâdise olmuş, Emily Hatter, Jackie'yi tokatladığı için Martha'yla saç saça, baş başa gelmişlerdi. Hastabakıcı bir gece evvel de meyvalığın Louisa'nın başucunda durduğunu görmüş, hattâ ona meyva isteyip istemediğini de sormuştu.

Lane, "Tabaktaki meyvalara dikkat ettiniz mi?" diye sordu.

— "Evet efendim."

— "Peki dün gece meyvalıkta kaç armut vardı?"

Hastabakıcının ufacık gözleri korkuyla açıldı. "Oh..."

Dün gece iki armut vardı. Halbuki bu sabah üç armut gördüm... Bu... Bu evvelce hatırıma gelmemişti."

— "Peki dün gece gördüğünüz o iki armut çürük müydü?"

— "Hayır efendim. Bilâkis..."

Thumm, "Bütün bunların bu işle ne alâkası var?" diye söze karıştı. "Neyse,

neyse... Bayan Smith dün gece Louisa'yı yatırırken talk pudrasını da gördünüz mü?"

— "Kutuyu mu efendim? Evet gördüm. Gece masasının üstünde duruyordu. Kapağı da iyice kapatılmamıştı zannederim."

— "Ya... Kaç senedir burada çalışıyorsunuz?"

— "Dört senedir efendim. Zaten ben Louisa'ya hastabakıcılıktan çok arkadaşlık ediyorum. Ve—"

Thumm, "Biraz daha az konuşsanız iyi olur," dedi. "Dün gece bir gürültü filân duydunuz mu?"

Kadın kıpkırmızı kesildi. "Ha— hayır. Uykum biraz ağırdır da..."

Müfettiş kadının şişman vücudunu şöyle bir süzdü. "Anlaşıyor. York Hatter'i iyi tanır mıydınız? Onun lâboratuvarına çıktığınızı oldu mu?"

— "Bir iki defa çıktım efendim. Bay York Hatter kılıbık bir adamdı. Gayet sessiz sedasızdı. Yegâne sevdiği şey de kimya tecrübeleriydi efendim. Ben de birkaç defa o tecrübelerde bulundum. Hattâ bir keresinde bir kobaya enjeksiyonla—"

Lane, "Hastabakıcı olduğunuza göre çantanızda enjektörler de olmalı," diye söze karıştı.

— "Evet efendim. İki enjektörüm var. Louisa'nın odasında bir enjektör bulunduğunu duydum, hemen koşup kendi çantama baktım. Fakat benimkiler yerli yerinde duruyor."

— "Peki Louisa Campion'un odasında bulunan o enjektör nereden gelmiş olabilir."

— "Bilmem ki... Tabiî yukarı katta lâboratuvarda birkaç enjektör vardı."

Müfettiş ile Bruno, "Ya!" diye haykırdılar.

— "Bay Hatter onları tecrübelerinde kullanırdı."

— "Kaç enjektörü vardı onun?"

— "Bilmem... Fakat Bay Hatter lâboratuvardaki her eşyayı bir deftere kaydetmişti. Defter o madenî dolaplardan birinde olacak. Oraya bakarsanız Bay Hatter'in kaç enjektörü olduğunu da anlarsınız."

Müfettiş Thumm, aç bir örümcek edasiyle, "Buyurun Bay Perry, buyurun," dedi. "Sizinle konuşmak istiyorduk." Edgar Perry eşikte mütereddit bir tavırla durdu. Zaten onun her şeyde, ilkin tereddüt eden tipte bir insan olduğu belliydi. Kırk dört, kırk beş yaşlarında, uzun, ince bir adamdı. İri ve parlak gözleri, muntazam hatlı çehresi dolayısıyla yaşından daha da genç duruyordu.

Drury Lane dostça bir tavırla Edgar Perry'ye tebessüm ederek, "Siz galiba çocukların öğretmenisiniz?" dedi.

Perry boğuk bir sesle, "Evet," diye cevap verdi. "Şey... Benimle neden konuşmak istediniz, Müfettiş Thumm?"

— "Belli bir sebep yok. Bir iki سوال soracağım."

Edgar Perry bir sandalyeye oturarak diğerlerine baktı. Onların kendisini biraz da şüpheli nazarlarla süzmekte olduklarını görünce başını önüne eğdi, bir taraftan da sinirli sinirli dudaklarını yalayıp duruyordu.

Sonra sualler başladı... Evet, mandolin o dolapta dururdu. Hayır, lâboratuvara hiç çıkmamıştı. Hatter'lerin yanına yılbaşından bir hafta sonra girmişti... Kendisinden önceki öğretmen, çocukların annesi Martha ile bir münakaşa neticesinde malikâneden çıkıp gitmişti. Öğretmen Jackie'yi bir kediyi banyoda'boğarken yakalamış ve bir güzel döğmüştü. Martha Hatter de işte buna kızmıştı.

Müfettiş ciddî bir tavırla, "Peki siz çocuklarla anlaşabiliyor musunuz?" diye sordu.

— "Evet... Çok yaramazlar. Fakat ceza ve mükâfat yoluyla onları yola getirdim."

— "Fakat Hatter malikânesi rahat çalışılacak bir yer olmamalı."

— "Haklısınız... Bilhassa çocuklar âdeta birer vahşi. Sonra... Bunu dedikodu için söylediğimi zannetmeyin... Fakat Conrad ve Martha Hatter çocuk terbiyesi nedir bilmiyorlar."

Thumm başını salladı. "Bilhassa Conrad."

— "Evet, o çocukları için iyi bir nümune değil." Perry içini çekti. "Tabî bu işimi güçleştiriyor. Fakat— fakat paraya ihtiyacım var, iyi aylık da veriyorlar." Birdenbire açılmaya karar vermiş gibi bir tavırla ilâve etti. "Bir iki defa buradan ayrılmayı da düşünmedim değil. Lâkin—" Bu cüretine çok

şaşmış gibi durakladı.

Drury Lane ona cesaret vermek ister gibi, "Lâkin ne Bay Perry?" dedi.

— "Malikâne rahatsız, sıkıntılı bir yer, fakat Bayan Hatter'in burada yaşaması vaziyeti bir dereceye kadar telâfi ediyor. Yani Bayan Barbara Hatter demek istiyorum. Ona... Yani onun ilâhî şiirlerine hayranım."

Lane, "Ah," diye mırıldandı. "Sizinki bir sanatkâra karşı duyulan hayranlık tabîî. Peki Bay Perry, bu evde cereyan eden garip hâdiseler hakkındaki fikirleriniz nedir?"

Perry kıpkırmızı kesildi, fakat artık daha katî bir tavırla konuşuyordu. "Bu hususta hiçbir fikrim yok. Yalnız bir tek şey biliyorum: Barbara Hatter'in bu cinayet ve zehirleme işiyle hiçbir alâkası olmadığını. Diğerlerini bilmem, fakat Barbara son derecede iyi, harikulâde, fevkalâde bir insandır..."

Savcı ciddî bir tavırla, "Bayan Barbara Hatter, hakkındaki bu düşüncelerinize her halde memnun olacak," dedi. "Hımm... Demek pazarları izinlisiniz? O günler ne yaparsınız?"

— "Ekseri yürüyüşe çıkarım."

— "Yalnız başınıza mı?"

Perry dudağını ısırды. "Her zaman değil. Bir iki kere Bayan Barbara Hatter de benimle gelmek nezaketini gösterdi."

— "Ya!... Gece neredeydiniz?"

— "Erkenden odama çekildim. Odam üçüncü kattadır. Tavan arasında yani. Bir müddet kitap okudum, sonra uyudum. Geceki faciayı da ancak sabah öğrendim."

Müfettiş Thumm'un diğer sualleri neticesinde öğretmenin Louisa'nın odasına meyva konduğunu bildiği, fakat Bayan Emily Hatter'in armutlardan hoşlanmadığından haberi bile olmadığı anlaşıldı. Sonra odaya derin bir sessizlik çöktü.

Drury Lane gene dostça bir tavırla, "Buraya yılbaşından sonra gelmişsiniz," dedi. "O halde York Hatter'i hiç görmediniz."

— "Görmedim efendim. Onun hakkında Bar— Bayan Barbara Hatter'den bazı şeyler öğrendim."

— "Peki Louisa Campion'la ahbablık ediyor musunuz?"

Perry'nin gözleri parladı. "Louisa beni son derecede alâkadar ediyor. Tabîî objektif olarak. Louisa tahsil bakımından alâka çekecek bir mevzu. Zannedersem o beni tanımayı, bana itimat etmeyi de öğrendi."

Aktör düşünceliydi. "Siz her halde fenle pek alâkadar değilsiniz Bay Perry. Meselâ... Patoloji bilir misiniz?"

Thumm'la Bruno hayretle birbirlerine baktılar. Fakat Perry soğuk bir tavırla başını salladı. "Ne demek istediğinizi anlıyorum. Hatter ailesinin anormalliğine patolojik bir şeyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz her halde."

— "Bravo Bay Perry." Lane gülüyordu. "Bu hususta benimle aynı fikirde misiniz?"

Öğretmen soğuk bir tavırla, "Ben ne doktorum, ne de psikolog Bay Lane," dedi. "Evet, onların anormal olduklarını itiraf ediyorum. Fakat bundan başka bir şey söyleyemem."

Thumm ağır ağır ayağa kalktı. "Şu konuşmayı bitirelim artık. Bu işe nasıl girdiniz, Bay Perry?"

— "Bay Conrad Hatter gazetelere ilân vermişti. Ben de müracaat ettim. Daha başkaları da vardı, fakat beni seçtiler."

— "Demek ki referanslarınız iyiydi."

Perry, "Evet," dedi. "Evet, öyle."

— "Referanslarınız yanınızda mı?"

— "Evet... Evet."

— "Görebilir miyim?"

Perry gözlerini kırpıştırarak ayağa kalktı ve hiç sesini çıkarmadan kapıya doğru gitti. Adam dışarı çıkar çıkmaz Thumm, "Bunları iş olsun diye yapıyorum Bruno," dedi. "Asıl ipucunu ele geçirdik."

Lane gülerek, "Neden bahsediyorsunuz. Bay Thumm?" diye sordu. "Perry'yi mi kastediyorsunuz? O sadece âşık."

— "Perry'yi kastetmiyorum. Bekleyin, görürsünüz."

Edgar Perry bir iki dakika sonra elinde büyükçe bir zarfla döndü. Bunun

içinde, James Ligget adlı birinin yazdığı bir referans vardı. Adam Edgar Perry'nin çocuklarına öğretmenlik ettiğini, onları mükemmel bir şekilde yetiştirdiğini yazıyordu. En altta da bir adres vardı. Bundan da, James Ligget'in New York'un zenginler caddesi olan Park Avenue de oturduğu anlaşılıyordu.

Thumm biraz da dalgın bir tavırla mektubu Perry'ye iade ederek ,"Pekâlâ," dedi. "Evden uzaklaşmaym Bay Perry. Şimdilik bu kadar." Edgar Perry rahat bir nefes alarak, kütüphaneden çıktı.

Müfettiş ise ellerini ovuşturmaya başlamıştı. "Tamam artık!" Kapıdaki detektiflerden birine emir verdi. "Conrad Hatter'i getirin."

Thumm'ın sesindeki neşe Lane'nin doğrulup oturmasına sebep oldu. O mühim "ipucu" Conrad'ı mı alâkadar ediyordu acaba?"

Biraz sonra sarışın, uzun boylu adam sinirli bir tavırla içeri girdi. Ağır ağır yürüyüp bir koltuğa çöktü. Yüzü ter içindeydi. Sessizliğe, dinlenmeye ihtiyacı olduğu o kadar belliydi ki. Fakat o oturur oturmaz kapı açılarak Jackie Hatter içeriye daldı. Aklınca kırmızı derili vahşiler gibi sesler de çıkarıyordu. Bir elinde bir balta vardı. Diğer elindeki ipin ucuna ise Bill'i bağlamıştı. Kardeşini esir almıştı anlaşılan. Çocuklar haykırarak koşuşurken peşlerinden Martha Hatter yetişti. Jackie'yi yakalıyarak suratına müthiş bir tokat aşketti. Jackie baltayı fırlattı ve ağlamaya başladı. Balta az kalsın kardeşinin başına da geliyordu. Martha Hatter ciyak ciyak, "Sana Bill'le o şekilde oynamamayı öğreteceğim," diye haykırdı ."Kardeşine bir şey olsa ne yapacaksın?" Bunun üzerine Bill feryadı bastı.

Müfettiş, "Bayan Martha Hatter," diye homurdandı. "Şu çocukların icabına bakamaz mısınız?"

Bu sırada kapı tekrar açılmış, aşçı kadınla memurlardan biri içeri girmişti. Polisi gören Jackie büsbütün tepinmeye başladı.

Conrad Hatter de kendini kaybetmişti artık. Ayağa fırlıyarak, "Bu piçleri al götür, sersem!" diye haykırdı. Uçuk renkli gözleri kinle parlıyordu. "Budala, çıkar onları dışarı!"

Martha Hatter irkildi. Saçlarının köküne kadar kızarmıştı. Korkulu gözlerle etrafına bakındı. Bu sırada aşçı ile polis de bağırıp haykıran çocukları dışarı çıkarmışlardı.

Savcı bir sigara yakarak, "Thumm, Bayan Martha Hatter de burada kalabilir mi?" dedi. Elleri titriyordu.

Thumm tereddütle bakmırken Lane birdenbire ayağa fırladı. Gözlerinden Martha Hatter'e ne kadar acıdığı belliydi. "Buyurun, şöyle oturun," diye mırıldandı. "Sakin olun biraz. Korkacak bir şey yok. Size fenalık edecek değiliz."

Kadın gösterilen yere oturdu. Yüzü bembeyaz kesilmişti, kocasının soğuk profiline bakıyordu. Conrad Hatter ise o âni hiddetinden dolayı pişman olmuş gibiydi. Başını önüne eğmiş bir şeyler mırıldanıyordu. Lane sessiz sedasız bir köşeye çekildi.

Sorgu başladı. Karıkoca mandolini bir gece evvel camlı dolapta görmüşlerdi. Hattâ eve geceyarısından sonra bir buçukta dönen Conrad Hatter kütüphanedeki içki dolabından viski alırken mandolinin gene yerinde olduğunu farketmişti.

Müfettiş memnun memnun başını salladı. "Âlâ." Sonra Bruno'ya dönerek, "Katilin mandolini hemen cinayetden evvel almış olduğu anlaşılıyor," dedi. "Peki... Dün gece neredeydiniz Bay Hatter?"

— "Sokağa çıkmıştım... İşim vardı da."

Martha Hatter'in renksiz dudakları gerildi. Gözlerini kocasının yüzünden ayırmıyordu. Fakat adam ona bakmadı.

Thumm ciddî ciddî, "Ya," diye mırıldandı. "Demek gecenin o saatinde işe gitmiştiniz. Âlâ... Hakkınız var... Peki kütüphaneden çıktıktan sonra ne yaptınız?"

Conrad birdenbire, "Buraya bakın!" diye haykırdı. Thumm'un ise gözleri kısılmış, kaşları çatılmıştı. "Ne demek istiyorsunuz? Aklınız sıra neyi ima ediyorsunuz Müfettiş Bey? 'İşe gittim' dedim, Allah kahretsin, hakikaten de işim vardı."

Müfettiş derin bir nefes aldıktan sonra eski dostça tavrıyla "Tabiî, tabiî," dedi. "Peki kütüphaneden çıktıktan sonra nereye gittiniz Bay Hatter?"

Hiddeti sabun köpüğü gibi sönuvermiş olan Conrad, "Odama çıktım," diye cevap verdi. "Karım uyuyordu. Ben de yattım. İçkiliydim, hemen sızmışım. Hiçbir şey de duymadım."

Thumm birdenbire pek nazikleşivermisti. Onun, "Evet Bay Hatter... Tabii Bay Hatter... Muhakkak Bay Hatter," deyişini dinliyen Savcı Bruno gülmemek için kendini güç tutuyor, Lane ise Müfettişi müstehzi bir merakla süzüyordu. Âktör, "Thumm gene örümcek halini aldı," diye düşünmekteydi. "Karşısındaki de hakikaten cılız bir sinek."

Thumm ehemmiyetsiz sualler sormaktaydı. Bir ara sözü York Hatter'e de getirdi. Conrad biraz rahatsız olmuş gibiydi. "Bundan mı?" dedi. "Garip bir adamdı o. Yarı deliydi. Silik bir şahsiyeti."

Martha nefesini tutarak kocasına kinle baktı. Sonra, "Zavallı adamın intihara sürüklendiğini gördün de," diye haykırdı, "Ona yardım etmedin Conrad!"

O zaman adam gene âni bir hiddete kapılıverdi. Boynundaki damarlar kabara kabara bağırmaya başladı. "Bu senin üstüne vazife değil! Kes sesini kaltak!"

Âni bir sessizlik oldu. Müfettiş tehditkâr bir tavırla homurdandı. Bruno ise soğuk bir tavırla, "Doğru konuşsan daha iyi olur Hatter," dedi. "Bu benim vazifem!... Müfettişin vazifesi!... Haydi, yerine otur artık!" Conrad gözlerini kırpıştırarak tekrar koltuğa çöktü. Bruno, "Söyle," dedi. "Louisa Campion'u neden birkaç kere öldürmeye kalktılar?"

— "Birkaç kere mi? Ne demek istiyorsunuz?"

— "Evet, birkaç kere. Annen dün gece kazara öldürüldü. Asıl kurban Louisa'vdi."

Conrad aptal aptal ağzını açtı. Martha ise gözlerini ovuşturuyordu. Ellerini yüzünden çektiği zaman çehresinde korku ve tiksinti vardı. Conrad, "Louisa..." diye mırıldandı. "Bir kaza... Ben... Ben artık ne düşüneceğimi bilmiyorum."

Drury Lane içini çekti.

Beklenen dakika gelmişti. Müfettiş Thumm kapıya doğru öyle müthiş bir hızla gitti ki, Martha Hatter korkuyla elini boynuna götürdü. Müfettiş birdenbire durarak Conrad'a, "Bu sabah Bayan Barbara ile Louisa'nın odasına girdiğiniz zaman yerdeki ayak izlerini gördünüz mü?" diye sordu. Gene nazikleşivermişti.

— "Galiba... Ama fazla heyecanlıydım, pek farketmedim."

— "Heyecanlıydınız demek?" Müfettiş ayaklarının ucuna basmış, bir ileri, bir geri sallanıyordu. "Ama ayak izlerini farkettiniz... Pekâlâ..." Kapıyı sert bir tavırla açarak bir şeyler fısıldamış olan iriyarı memur eşikte belirdi. Adam derin nefes alıyordu. Bir eli de arkasındaydı.

Thumm, kapıyı dikkatle kapıyarak, "Demek ayak izlerini farkettiğinizi sanıyorsunuz?" diye mırıldandı.

Korku, şüphe ve âni hiddet Conrad'ın yüzünü kararttı. Ayağa fırlıyarak haykırdı. "Evet! Evet!"

Müfettiş güldü. "Âlâ..." Sonra odadaki sivil polise dönerek emretti. "Beye bulduğunuz şeyi gösteriver."

Adam elini arkasından çekti. Drury Lane üzüntülü üzüntülü başını salladı. Tahmin ettiği gibi olmuştu. Detektifin elinde beyaz ayakkabılar vardı. Eski, boyasız, erkek ayakkabıları... Conrad gözleri bunlara dikili donmuş kalmıştı. Yüzü bembeyaz kesilen Martha ise ayağa fırlamış, ayakkabalara bakıyordu.

Thumm neşeyle, "Bunları evvelce görmüş müydünüz?" diye sordu.

— "Ben... Evet... Tabî..." Conrad iyice kekeliyordu. "Bunlar benim eski ayakkabılarımdır."

— "Bu ayakkabılar nerede dururdu?"

— "Ya— yatak odamdaki dolapta."

— "Bu ayakkabıları en son ne zaman giydiniz?"

— "Geçen yaz..." Conrad ağır ağır karısına döndü. "Sana onları atmanı söylemiştim Martha." Sesi gayet boğuk çıkıyordu.

Martha uçuk dudaklarını yaladı. "Unuttum."

Thumm, "Bay Hatter." "Gene çocuklar gibi tepinip bağırmaya başlamayın! Bu ayakkabıları size neden gösteriyorum biliyor musunuz? Çünkü... Bu pabuçlar Louisa Champion'un odasındaki ayak izlerine tamamiyle uyuyor."

Martha hafifçe haykırarak eliyle ağzını kapadı. Conrad aptal aptal gözlerini kırıştırdı. Belki adam bir zamanlar zekiydi, fakat artık alkol yavaş yavaş onu bir budala haline sokmaya başlamıştı. "E, ne olmuş?" diye fısıldadı. "Dünyada bu boyda, bu tipte bir tek ayakkabı yok ya..."

Thumm, "Doğru," dedi . "Fakat evde bu boyda bir tek bu ayakkabı var. Bu hem yukarıdaki odadaki ayak izlerine uyuyor, hem de altında talk pudrası var!"

4. Louisa'nın Yatak Odası

MÜFETTİŞ, Conrad Hatter'i odasına gönderip, kapısına da bir detektif diktikten sonra tekrar Drury Lane ile Bruno'nun yanına döndü.

Savcı çok düşünceliydi. "Thumm, zannediyor musunuz ki—"

Müfettiş, "Artık hiçbir şey zannetmiyorum," diye homurdandı. "Düşünmektense harekete geçmek daha iyi. Yukarıdaki izleri bu ayakkabıların bıraktığı muhakkak..."

Aktör eski, beyaz ayakkabıları tetkik etmekle meşguldü. "Bunları da tahlil ettirseniz iyi olur Bay Müfettiş..." Eliyle sağ ayakkabının burnundaki lekeleri gösterdi. "Shilling bunlara bir baksın... Evet... Belki de enjektördeki mayı ayakkabının üstüne damladı. Eğer öyleyse, Conrad Hatter'in vaziyeti daha müşkülleşecek demektir.» Sesinde hafif bir istihza vardı. Thumm dikkatle Lane'nin yüzüne baktı. Fakat aktörün yüzü son derecede ciddiydi.

Thumm bir an tereddüt etti, sonra da ayakkabıları alarak kapıdaki adamlarından birine verdi. "Hemen Dr. Shilling'e götürün." Tam o sırada hastabakıcı Bayan Smith eşikte belirmişti.

— "Louisa şimdi daha iyice Bay Thumm. Dr. Merriam kendisiyle konuşabileceğinizi söyledi."

Merdivenlerden çıkarlarken Müfettiş, "Ne biçim iştir bu," diye söyleniyordu. "Esas şahidimiz hem kör, hem dilsiz, hem de sağır."

Lane, "Zararı yok," dedi. "Beş duyumuz olduğunu unutmayın Bay Thumm."

Müfettiş başını salladı. "Evet, fakat..." Lane kendi kendine güldü. Dudaklarının kıpırtısından Thumm'un beş duyuyu saymaya çalıştığını, fakat işin içinden bir türlü çıkamadığını da anlamıştı.

Bruno, "Belki," diye mırıldandı. "Louisa'nın yardımıyle cinayeti Conrad'ın işlediğini ispat edebiliriz. Kız onun yüzüne filân dokunmuş olabilir."

Lane alay etti. "Fevkalâde! Fevkalâde!"

Emily Hatter'le Louisa'nın odasına girdiler. Ceset çoktan kaldırılmıştı tabii. Yaşlı kız da ilerideki köşede bir salıncaklı sandalyede oturmaktaydı. Kaptan Trivett ise onun yanında ayakta duruyor ve zavallının saçlarını okşuyordu.

Müfettiş "Merhaba Kaptan." dedi. "Sizinle hep böyle zamanlarda karşılaşıyoruz..." İlerliyerek Louisa'nın yanağına hafifçe dokundu. Kızın parmakları hemen oynamaya başladı. "Kimsiniz? Kim? Kim?"

Bayan Smith içini çekerek o domino gibi parçalarla, "Polis," diye yazdı.

Louisa hafifçe başını salladı, bütün vücudu gerilmişti. Parmakları yeniden hareket etti. "Söyliyeceğim bir şey var. Bu mühim olabilir."

Thumm, "Hakikaten de pek ciddî bir hali var," diye mırıldandı. Sonra Braille harflerini yanyana dizdi. "Peki, anlatın. Dinliyoruz."

Louisa'nın elleri uçar gibi hareket ediyor, Bayan Smith de onun söylediklerini tekrarlıyordu. "Gece on buçukta annemle odaya çıktık. Yatmaya hazırlandık. Annem duş yaptı. Sonra da talk pudrası sürdü. Bunu kokudan anladım. Bu sırada Bayan Smith de yanımıza geldi."

Thumm hemen hastabakıcıya döndü. "Talk pudrası yere dökülmüş müydü??"

— "Hayır efendim. Yerler temizdi."

Louisa devam ediyordu. "Sonra yattık... Aradan birkaç zaman geçti. Sonra içimden gelen bir sese uyarak tekrar kalktım ve annemi öptüm. O da benim yanağımı okşadı. Ben de karyolama döndüm..." Louisa titremeye başlamıştı. Fakat çehresindeki ifadeden devam etmeye niyetli olduğu da anlaşılıyordu. Elleri gene oynamaya başladı.

"Uyumuşum... Fakat benim için gece gündüz birdir... Bu yüzden pek rahat uyuyamam... Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum, birdenbire uyandım... Bana odada başka biri daha varmış gibi geliyordu... Hem bu biri yatağımın yanındaydı... O zaman... O zaman bağırarak istedim... Bağırarak, bağırarak..." Kız güzel ağzını açarak garip bir ses çıkardı. Daha ziyade bir kedi miyavlamasını andırıyordu bu. Dinliyenler irkildiler. Fakat Louisa hiçbir şey

olmamış gibi devam etti ."Evet, odada bir şey vardı, ama ne? On sekiz yaşımdan beri sağır olduğum için hiçbir şey işitmiyorum... Birdenbire burnuma talk kokusu geldi... Şiddetli bir kokuydu bu... Acaba annem mi kalkmıştı? Fakat, hayır, hislerim bana odada tehlike olduğunu söylüyordu. Annem olamazdı bu... Tehlike vardı... Yataktan kalkıp kaçmaya karar verdim... Doğruldu... Yatağınöbiir tarafından indim... Bir iki adım attım..."

Louisa birdenbire ayağa kalkarak senelerin verdiği alışkanlıkla evvelâ karyolanın öbür tarafında durdu ve sonra da ayak ucuna doğru yürümeye başladı. Tek elini de öne doğru uzatmıştı. Kolu yere tamamiyle paraleldi. Yüzündeki ifadeden geceki korkunç anları tekrar yaşamaya başladığı belliydi. Diğerleri gözlerini kıza dikmiş, nefeslerini tutmuş bekliyordlardı. Sanki Louisa tekrar katille karşılaşılverecekti.

Kız birdenbire kolunu indirerek tekrar parmaklariyle konuşmaya başladı. "Kolumu uzattıktan bir dakika sonra parmaklarıma bir şey süründü... Bir yüz... Bir burun!..."

Müfettiş, "Yüz!" diye haykırdı. "Burun! Şansımız varmış! Durun ben onunla konuşayım."

Lane, "Heyecanlanmayın," dedi. "Müsaadenizle, Bayan Louisa Campion'dan aynı hareketleri tekrarlamasını istiyeceğim."

Braille harfleriyle aktörün arzusu kıza anlatıldı. Louisa tekrar karyolasına gitti .ve hareketlerini aynı şekilde tekrarladı. Kol yere paralel... Birkaç adım... Sonra parmaklarının o çehreye temas ettiği yerde duraklama.

Lane, "Fevkalâde," diye mırıldandı. "Bayan Louisa'nın hâfızası mükemmel. Ekseri körler gibi o da bütün hareketlerini gayet iyi hatırlıyor. Evet, bunun faydası olacak. Çok faydası olacak."

Diğerleri şaşırılmışlardı. Neye faydası olacaktı? Aktör onlara bir şey söylemedi. Fakat çehresinde müthiş bir şey keşfetmiş olduğu anlaşılıyordu.

Bruno endişeyle, "Anlıyamadım," diye başladı.

Lane'nin çehresindeki ifade hemen siliniverdi. Aktör sakın bir tavırla, "Biraz melodrama kaçtım," dedi. "Fakat Louisa'nın durduğu yere bakın. O talklı ayak izlerinin yanında, hemen yanında duruyor. Demek ki eli katilin yüzüne sürünmüş."

Thumm çenesini kaşdı. "Bu malûm... Fakat neden o kadar fevkalâde bir şey oluyormuş, onu anlıyamadım."

Drury Lane çabucak, "Louisa devam etsin, daha iyi," dedi.

Müfettiş birdenbire bağırdı. "Bir dakika bir dakika! Bayan Louisa'nın parmakları katilin yüzüne dokunmuş; O anda kızın eli öne doğru uzanmış vaziyetteymiş. O halde bundan katilin boyunu çıkarabiliriz."

Savcının cehresi karardı. "Yapabilerseniz yapın bakalım."

— "Neden?"

Lane sabırsız bir tavırla, "Beyler," dedi. "Münakaşayı bırakın da Louisa'yı dinliyelim."

Bruno soğuk bir tavırla, "Bir dakika Bay Lane," diye mırıldandı. "Dinleyin Thumm. Katilin boyunu hesaplayabileceğinizi zannediyorsunuz. Peki Louisa'nın parmakları yüzüne değdiği zaman katil ne şekilde duruyordu biliyor musunuz? Muhakkak ki Louisa'nın kalktığını duyunca o da yatağın ayak ucunda hafifçe çömeldi. Belki de gizlenmeye çalıştı? Çömelen katilin boyunu nasıl tahmin edebilirsiniz?"

Thumm, kıpkırmızı kesilmişti. "Pekâlâ... Pekâlâ..." Sonra dik dik Drury Lane'ye bakarak homurdandı. "Ben Bay Lane'yi tanırım. O demin müthiş bir şey keşfetti. Bu katilin boyu değilse nedir?"

Lane mırıldandı. "Beni utandırıyorlarsınız Bay Thumm. Sizde böyle bir tesir bıraktığımı bilmiyordum." Louisa'nın kolunu hafifçe sıktı ve kızın parmakları tekrar harekete geçti. "Parmaklarımın bir şeye değmesi beni... Beni büsbütün korkuttu... Dizlerimin titrediğini hissettim... Fakat yere düşerken aklım başımdaydı. Sonra alnımı bir yere çarptım, bayılmışım..."

Louisa'nın parmakları durdu, kolları yanına düştü ve kız ağır ağır tekrar salıncaklı sandalyesine döndü.

Drury Lane, Thumm'la Bruno'ya baktı. Her ikisi de şaşkın şaşkın duruyorlardı. Lane içini çekerek Louisa'nın yanına gitti. "Bir şeyi anlatmayı unuttunuz, Louisa. Dokunduğunuz yanaklar nasıldı?"

Hafif bir şaşkınlık ifadesi kızın yüzündeki yorgunluğu bir an için sildi. "Düzgün, yumuşak bir yanaktı."

Odada bir bomba patlasavdı Müfettiş Thumm daha fazla şaşalamazdı.

Bruno ise hayretle hastabakıcıya bakmaktaydı. "Bayan Smith, bu son sözleri doğru tercüme ettiğinizden emin misiniz?"

Hastabakıcı telâşla, "Evet efendim," diye cevap verdi. "Ne dediyse onu tekrarladım."

Thumm, başını salladı. "Fakat Conrad Hatter'in yanağı yumuşak değil ki..."

Drury Lane, "Demek odadaki Conrad değildi," dedi. "Evet, izler Conrad Hatter'in ayakkabısının, fakat bu, ayakkabıları dün gece ille onun giydiğine delâlet etmez ki,

Fakat Müfettiş'in inadı tutmuştu bir kere. Bayan Smith'e döndü. "Tekrar sorun!"

Hastabakıcı harfleri sıraladı. Ellerini çabucak onların üstünde gezdiren Louisa başını salladı. "Yumuşak bir yanaktı... Yanılmıyorum..."

Thumm, "Pekâlâ," diye homurdandı. "Fakat sorun bakalım üvey kardeşinin yanağına benziyor muymuş?"

— "Hayır... İmkânsız... Dokunduğum bir erkek yanağı değildi."

Müfettiş, "Anlaşıldı," dedi. "Demek odadaki hakikaten Conrad değilmiş... Üstelik erkek olmadığından da emin... O halde katil bir kadındı!"

Lane harfleri süratle dizdi, "Elinizi sürdüğünüz çehre annenizin yüzü olamaz mı?"

— "Hayır... Hayır... Annemin yüzü buruştu. Halbuki elimi sürdüğüm şahsın yanakları dümdüzdü. Dümdüz!"

— "Peki... Başka hatırladığınız bir şey var mı?"

Louisa mütereddit bir tavırla ellerini oynattı.

Lane mırıldandı. "Bir şeyler olması lâzım. Dokunma hassası bize yardım etti. Tad alma? Olamaz... Koku? Evet koku." Lane gene o madenî parçalarla sual sormaya başladı, "Koku?... Talktan başka bir koku duydunuz mu?"

Kız ellerini harflerin üzerinde dolaştırırken yüzünde hem muzafferane ve hem de şaşkın bir ifade belirdi. Burun kanadları oynadı. Muhakkak ki bir şeyi hatırlamaya uğraşıyordu. Birdenbire yüzü aydınlandı, gene o bir hayvaninkini andıran garip sesi çıkardıktan sonra parmaklarını oynatmaya başladı.

Bayan Smith'in ağzı bir karış açılmıştı. "Şey... O meçhul şahsın

yanaklarına dokunduğu zaman ve bayılırken bir koku duymuş... Fakat fakat..."

Drury Lane'nin gözleri parlıyordu. "Ne kokusu Bayan Smith? Ne kokusu?"

Hastabakıcı aptal aptal güldü. "Şey... Pasta veya dondurma kokusuna benzien bir kokuymuş bu..." Bir an diğerleri hayretle Bayan Smith'e baktılar. Kadın da onları âdeta meydan okurmuş gibi süzüyordu.

Lane mırıldandı. "Pasta veya dondurma mı?... Garip, çok garip..." Sonra harfleri sıraladı. "Emin misiniz? Pudra veya krem kokusu olmasın?"

Sessizlik... Sonra Louisa başını katî bir tavırla salladı. "Hayır... Pudra veya krem değildi. Pasta veya dondurma kokusu gibiydi, fakat daha kuvvetliydi."

—"Tatlı bir kokuydu demek?"

— "Evet... Tatlı, çok tatlı."

Aktör başını kaşıdı. "Tatlı, çok tatlı bir koku... Hımm..." Odadakiler hepsi ne düşüneceklerini bilmezlermiş gibi ona bakmaktaydılar. Birdenbire Lane haykırdı. "En mühim suali unuttuk..." Gene madenî harflerin üzerine eğildi. "Dondurma dediniz... Peki neli dondurma? Kaymaklı mı, çikolatalı mı, çilekli mi?"

Deminden beri bir hayli sinirlenmiş olan Müfettiş Thumm bile aktöre hayran hayran bakmaktan kendini alamadı. Louisa da onun ne yazdığını anlar anlamaz sevinçle tebessüm ederek hemen cevap verdi. "Şimdi hatırladım... Çikolata, kaymak veya çilek değil. Vanilya! Vanilya..."

Odadakiler de, "Vanilya!" diye haykırdılar.

Kızın parmakları hâlâ hareket ediyordu. "Dondurma veya pasta değil, sadece vanilya... Eminim."

Lane içini çekti, kaşları çatılmıştı. Louisa'nın parmakları ise öyle çabuk oynuyordu ki, Bayan Smith ona bazı kelimeleri tekrarlatmak zorunda kalmaktaydı. "Yalvarırım söyleyin. Bu anlattıklarımın bir faydası olacak mı? Yardım etmek istiyorum. Yardım etmeliyim. Söylediklerimin bir faydası dokundu mu? Dokundu mu?"

Thumm, kapıya doğru giderek, "Hem de nasıl," dedi. Dr. Merriam titremekte olan Louisa'nın elini tuttu. Kaptan Trivett ise gururla kızın saçlarını okşuyordu. Müfettiş kapıyı açarak haykırdı. "Hey, çocuklar. Biriniz

aşçıyı çağırın! Çabuk!"

Bayan Arbuck evvelâ bir hayli sinirlendi. Polise karşı duyduğu korku geçmiş, detektiflerin evi alt üst etmelerine de kızmaya başlamıştı. Odanın kapısında durarak ellerini beline dayadı ve hiddetli bakışlarla Thumm'u süzerek, "Gene ne var?" diye sordu.

Müfettiş vakit kaybedecek halde değildi. "Dün pasta yaptın mı?"

— "Bu da ne biçim sual... Yaparım yapmam size ne?" Kadın hiddetle döndü.

Fakat Thumm, "Bayan Arbuck," diye kükreyince telâşla duraladı. "Bayan Arbuck, mutfağınızda vanilya var mı?"

— "Tabî var. Siz beni ne zannediyorsunuz?"

Thumm, sivil polislerden birine işaret etti. "Onunla aşağı mutfağa in ve vanilya kokan ne bulursan getir!"

Biraz sonra memurla, Bayan Arbuck döndüler. Adamın elinde ağzı kapalı, büyükçe bir şişe vardı. "Bu vanilya yeni alınmış. Eski şişe de çoktan atılmış."

Thumm bir şeyler homurdanarak şişeyi açtı ve şiddetli bir vanilya kokusu yavaş yavaş odayı doldurmaya başladı. Louisa Campion kımıldandı, burun kanadları gene oynamaya başlamıştı. Sonra başını şişenin bulunduğu tarafa çevirerek ellerini oynattı.

Bayan Smith heyecanla haykırdı. " 'Bu koku,' diyor!"

Lane, "Öyle mi?" dedi. "Sorun dün gece de aynı şiddetlemiymiş?"

Louisa'nın cevabını merakla beklediler. "Hayır... Dün geceki daha hafifti."

Drury Lane biraz da ümitsiz bir tavırla başını salladı. "Bayan Arbuck, evde dondurma var mı?"

— "Hayır efendim."

— "Dün var mıydı?"

— "Hayır efendim. Bütün hafta dondurma yapılmadı."

Lane, "Anlaşılr iş değil," diye mırıldanarak Thumm'a döndü. "Ev halkını buraya çağırmanız doğru olur Bayan Arbuck, siz de lütfen evde ne kadar pasta ve şeker varsa toplayıp getirin."

Müfettiş, memura başıyla işaret etti. "Sen de onunla git."

Oda yavaş yavaş dolmaya başladı. Barbara, Jill, Conrad, Martha, uşak, hizmetçi, Edgar Perry, hattâ John Gromly ile Chester Bigelov da geldiler. Conrad şaşkın bir haldeydi. Yanındaki polisler âdeta gözlerine inanamazmış gibi bakmaktaydı. Çocuklar da annelerinin peşinden içeri dalmışlardı, haykırarak koşuşup duruyorlardı. Fakat onlara kimsenin aldıracağı yoktu. Odadakilerin hepsi merakla beklemekteydiler.

Biraz sonra kapıda Bayan Arbuck'la Thumm'un adamı belirdi. Kucaklarında bir sürü şeker, çikolata ve pasta kutusu vardı. Aşçı kadın bunları Louisa'nın yatağının üstüne bıraktıktan sonra mendiliyle boynunu iyice sildi. Diğerleri ise hayretle kutulara bakmaktaydılar. Sivil polis yüzünde hiddetli bir ifadeyle bonbonları yatağa fırlatıp dışarı çıktı.

Drury Lane ciddî bir tavırla, "Hanımlar ve beyler," dedi. "Odalarınızda çikolata, şekerleme veya pasta var mı?"

Jill, "Benim var," diye cevap verdi. "Boylar şeyler daima bulunur."

— "Onları lütfen buraya getirir misiniz, Bayan Jill Hatter?"

Jill, kırıtarak dışarı çıktı ve biraz sonra elinde koskocaman bir kutuyla döndü. Süslü kutuyu gören John Gormly kıpkırmızı kesilerek mahcup bir tavırla tebessüm etmeye çalıştı.

Drury Lane odadakilerin mihtecessis nazarları altında kutuları birer birer açarak içlerinden bazan bir çikolata, bazan bir şeker alarak yemeye başladı. Arada sırada bir iki tane de Louisa'ya veriyordu. Küçük Bill bu manzarayı ağzı sulanarak seyrediyor, ağabeyi Jackie ise bu esrarengiz hâdiseyi anlamak için gözlerini dört açmış merakla bekliyordu.

Louisa Campion başını salladı. "Hayır... Hayır... Bunların hiçbirisi de vanilyalı değil."

Lane, "Ya bunlarda vanilya yok veya içlerine o kadar az konulmuş ki, kokusu bile duyulmuyor," dedi. Sonra pastalarla da aynı tecrübeyi yaptı, fakat gene aynı cevabı aldı. "Bunların hiçbirisi vanilyalı değil..." Aktör sıkıntılı bir tavırla pasta kutularını yatağa fırlattı.

Chester Bigelov biraz da müstehzi bir tavırla, "Bu ziyafetin sebebi nedir?" diye sordu.

Lane dalgın bir tavırla döndü. "Affedersiniz... Dün gece Bayan Louisö katille karşı karşıya gelmiş. O anda katilin vanilya koktuğundan emin. Biz de bu küçük esrarı çözmeye çalışıyoruz. Belki o zaman onun sayesinde büyük esrarın içyüzünü de anlayabiliriz."

Barbara Hatter hayretle, "Vanilya," diye tekraladı. "Garip... Fakat Louisa kokuları hakikaten unutmaz. Eminim ki—"

Jill açık açık, "Deli o," dedi. "Hayali de fazla geniş. Durmadan böyle şeyler uydurur."

Barbara kardeşine döndü. "Jill!" diye homurdandı.

Genç kız başını şöyle bir salladı, fakat sustu.

Âni bir gürültü oldu. Ve birdenbire Jackie ile Bill havkıarak çikolataların üstüne atıldılar. Telâşla bulduklarını ağızlarına tıkmaya başladılar.

Martha, "Jackie!... Bill!..." diye bağırarak onları yakalamaya çalıştı. "Hasta olacaksınız! Bill, onları bırak yoksa seni döverim!" Çocukları sarsarak yapışkan ellerinden çikolataları aldı.

Bill'in meydan okurmuş gibi bir hali vardı. Vızıldamaya başladı. "Ben John amcanın getirdiği çikolatalardan isterim! Onlardan isterim!" John amca dediği, babasının ortağı John Gormly idi .

Thumm, "Ne?" diye kükriyerek atıldı. Bill'i küçük, azimli çenesini tuttu. Bir taraftan da homurdanıyordu. "John amcan sana nasıl çikolata verdi bakayım?"

Müfettiş en neşeli zamanlarında bile küçük çocukların sokulacağı bir insan değildi. Bill bir an adamın kırık burnuna baktıktan sonra annesinin boynuna atılarak hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Drury Lane, Thumm'u iterek, "Siz diplomat olmalıymışsınız," dedi. "Bu halinizle dağdaki haydutları bile korkutursunuz." Bill'in omuzuna dostça bir tavırla dokunarak, "Ağlama yavrum," diye fısıldadı. "Sana bir şey yapacak değiliz."

Thumm alaylı alaylı güldü. Fakat bir iki dakika içerisinde Lane, Bill'le dost olmuştu bile. Onunla kovboylar, çikolatalar, böcekler ve oyuncaklar hakkında konuşuyordu. Çocuk bu uzun boylu, ak saçlı adama ısınmıştı. Hemen sırlarını ona anlatmaya koyuldu. Evet, John amca ona çikolata getirmişti.

— "Ne zaman yavrum?"

— "Dün."

Jackie Lane'nin kolunu çekerek, "Bana da getirdi," diye haykırdı.

— "Ya... Nasıl çikolataydı o, Bill?"

Jackie bağırdı. "Naneli!"

Bili de, "Naneli," dedi. "Kocaman kocaman."

Aktör başını kaldırıp John Gormly'ye baktı. Genç adam hiddetle ensesini ovuşturup duruyordu. "Doğru mu bu?"

Gormly kızgın kızgın, "Tabîî doğru," diye cevap verdi. "Çikolatanın zehirli olduğunu zannetmiyorsunuz ya? Bayan Jill Hatter'e şurada gördüğünüz kutuyu, çocuklara da naneli çikolata getirdim."

— "Bir şey zannettiğim yok Bay Gormly... Naneli çikolata da vanilya kokmaz zaten. Fakat dikkatli davranmamız lâzım. Ancak hepinizin en basit bir sual karşısında bile kızıvermenize şaşıyorum. "Tekrar Bill'e doğru eğildi. "Dün sana başka şeker veren oldu mu?"

Çocuk onun yüzüne baktı. Bu suali tam mânasiyle anlıvabilecek yaşta değildi. Jackie ince bacaklarının üstünde sıçrılarak bağırdı. "Bana neden sormuyorsun? Ben söyleyebilirim."

— "Pekâlâ Jackie. Sen söyle bakalım."

— "John amcadan başka bize kimse şeker veya çikolata vermedi."

— "Âlâ..." Lane çocukların kirli avuçlarına şeker doldurduktan sonra onları anneleriyle odalarına gönderdi. Thumm'a dönerek, "Şimdilik bu kadar," dedi.

Thumm da eliyle diğerlerine gidebileceklerini işaret etti.

Aktör, odadan çıktıktan sonra çocukların öğretmeni Edgar Perry'nin Barbara Hatter'in yanına sokulup onunla bir şeyler konuşmaya başladığını farketmişti.

Müfettiş ise ne yapacağını bilmiyordu. Tam Conrad kapıdan çıkarken, "Bay Conrad," diye seslendi. "Bay Conrad Hatter!"

Conrad endişeyle döndü. "Gene ne var?" Adam son derece telâşlıydı. O

eski kabadayılığı, aksiliği de kalmamıştı, polisi memnun etmek için elinden geleni yapıyordu.

— "Bayan Louisa yüzünüze dokunsun."

— "Yüzüme mi dokunsun?"

Bruno, "Thumm," diye itiraz etti. "Kızın ne dediğini biliyorsunuz..."

Thumm inatla başını salladı. "Ne derse desin! Emin olmam lâzım. Bayan Smith, kıza söyleyin, Bay Conrad Hatter'in yanağına dokunsun."

Hastabakıcı ses çıkarmadan bu emri yerine getirdi, Yüzü bembeyaz kesilmiş olan Conrad üvey kardeşine doğru eğildi ve Louisa onun dümdüz, hemen hemen sakalsız denilebilecek yanaklarına dokundu. Elini yüzünde gezdirdi ve sonra başını menfi bir şekilde salladı.

Bayan Smith kızın oynamaya başlayan parmaklarına bakarak tercüme etti. "Böyle değildi... Daha yumuşaktı... Kadın yanağı gibiydi..."

Conrad şaşkın şaşkın doğruldu. Thumm homurdandı. "Pekâlâ. Evde istediğiniz yere gidebilirsiniz. Fakat dışarı çıkayım demeyin." Adamlarından birine de, "Bay Conrad Hatter'in yanından ayrılma," diye emretti. Sonra da, "Bay Lane," dedi. "İş tam mânasiyle arap saçma döndü değil mi?" Fakat aktör çoktan odadan çıkmıştı bile.

Drury Lane evdeki bütün odaları birer birer dolaştı. Kremleri kokladı, pudralara baktı... Çiçekleri gözden geçirdi. Hattâ parfüm şişelerini bile bir bir tetkik etti. Fakat hiçbir yerde o, "tatlı, vanilya kokusuna" raslamadı.

Tekrar Louisa'nın odasına döndüğü zaman, Dr. Merriam gitmişti. Kaptan Trivett Braille alfabesi yardımıyla kızla konuşmaktaydı.

Müfettiş, "Neredeydiniz?" diye sordu.

— "Koku peşindeyim tabii... Ama bir şey bulamadım."

Savcı Bruno, "Bu cinayetin içinden çıkamıyacağız galiba," diye mırıldandı.

Thumm başını salladı. "Galiba... Fakat yemekten sonra çıkıp lâboratuvara bir bakacağım. Orayı iki ay önce aramıştım. Belki şimdi yeni bir ipucu bulurum..."

Drury Lane sıkıntılı bir tavırla, "Evet," dedi. "Lâboratuvar..."

5. Lâboratuvar

HÂLÂ suratı asık olan Bayan Arbuck, yemek salonunda Thumm, Bruno ve Drury Lane için sofra hazırlamıştı. Üç erkek de yemek esnasında hemen hemen hiç konuşmadılar. Canları müthiş sıkılıyordu.

Yemekten sora Bruno, "Pekâlâ," dedi. "Louisa bir kadının yüzüne dokunmuş. Demek ki katil bir kadın. Ve o meçhul kadın Louisa'yı ortadan kaldırmaya çalışıyor. Emily Hatter öldürülmeyecekti. Fakat katili armudu zehirlerken yakaladı, onun üzerine de kafasına mandolini yedi... Peki, ama katil kim? Bu hususta bir tek ipucu bile yok..."

Thumm da, "Vanilya meselesi ne oluyor?" dedi.

Drury Lane başını salladı. "Hımm..."

Müfettiş, "Şu yanak meselesi olmasaydı, Conrad Hatter pekâlâ—"

Bruno onun sözünü kesti. "Onu unutun artık. Biri cinayeti Conrad'ın üstüne yıkmaya çalışıyordu, işte o kadar."

Bu sırada bir memur içeri girdi. "Dr. Shilling'den mektup geldi şef."

Aktör, "Hah," diye bağırdı. "Amanı şunu yüksek sesle okuyun."

Thumm zarfı açtı. "Zehir meselesini yazmış. Diyor ki:

Azizim Thumm,

Çürük armutta yüksek dozda mayi civa biklorid var. Bunun bir lokması bile insanı öldürmeye kâfi.

Bay Lane'nin sorduğu suale gelince: Hayır, armudu çürüten zehir değil. Zehir içine zerkedildiği zaman meyva zaten çüükmüş.

Öbür iki armutta zehir yok.

Yatakta bulunan enjektörün içinde de ayıı zehirden var. Bana kalırsa armuda zehir o enjektörle zerkedilmiş.

Beyaz ayakkabıların burnundaki lekeyi de gene civa-biklorid yapmış. Her halde zehir armuda zerkedilirken damlamış olacak.

Ceset üzerinde yapılan otopsi raporunu gece göndereceğim. Fakat kadının kalbden öldüğüne, vücudunda zehir bulunmıyacağına eminim.

Shilling

Thumm, "Tahmin ettiğimiz gibi," diye homurdandı. "Civa-biklorid ha?... Haydi, gelin şu lâboratuvara çıkalım."

Kapıda Bayan Arbuck'la karşılaştılar. Kadının elindeki tepside Louisa'nın yumurtalı sütü vardı. Lane saatine baktı. İki bucuğa geliyordu. Merdivenlerden çıkarlarken aktör Thumm'dan Dr. Shilling'in mektubunu alarak dikkatle okudu, sonra da sesini çıkarmadan bunu tekrar Müfettiş'e iade etti.

Yatak odalarının bulunduğu kat çok sessizdi. Sonra birdenbire kapılardan biri açılarak Louisa dışarıya çıktı. Hastabakıcının koluna girmiş olan kör, dilsiz ve sağır kız cinayete, felâkete rağmen aşağı inip sütünü içecekti. Üç erkek de bir an onun arkasından baktılar, sonra da dönerek York Hatter'in lâboratuvarına doğru yürüdüler. Thumm cebinden Emily Hatter'in eşyalarının arasında bulduğu Yale anahtarını çıkardı. Fakat kapıyı hemen açmadı. Evvelâ ince bir teli kilide sokarak sağa sola çevirdi. Sonra teli çekerek ucunu dikkatle tetkik etti. "Hayret, temiz çıktı. Halbuki ben mumlu olacağını zannetmiştim."

Bruno, "Bu o kadar mühim değil," dedi. "Ya kilitteki mumu temizlediler veya anahtarı Emily Hatter'den çalıp işlerini gördükten sonra tekrar yerine koydular."

Lane sabırsız sabırsız, "Haydi Müfettiş Bey," diye mırıldandı. "Bu lâfların hiç faydası yok. Şu kapıyı açın."

Thumm anahtarı kilide soktu, çevirdi ve kapı gıcırdıyarak açıldı. Müfettiş tam içeriye girmek üzereyken aktör onun koluna yapıştı.

Thumm duraladı. "Ne var?"

Drury Lane yeri işaret etti. Tahta döşeme bir parmak tozla kaplıydı. Aktör eğilerek parmağını yere sürdü. "Katil lâboratuvara bu kapıdan girmemiş. Yerde ayak izi filân yok... Toz tabakasının kalınlığından da buranın haftalardan beri süpürülmemiş olduğu anlaşılıyor."

Müfettiş hayretle, "Geçen gelişimde böyle değildi," diye mırıldandı. Sonra eliyle odanın ortasındaki tozları karışmış yeri işaret etti. "Buradan oraya atlamış da olamaz. Arada en az üç metre mesafe var."

Yanyana kapıda durup içeri girmeden odayı tetkik ettiler. Hakikaten kapının önündeki toz tabakasının dümdüz olmasına rağmen üç metre ileride bazı izler vardı. Bunlar odanın dibine doğru gidiyordu. Dikkatle bakınca katilin ayak izlerinin anlaşılmaması için ayağıyla yerleri sildiğini de anladılar. Evet, odada yüzlerce iz vardı, fakat bunlardan hiçbiri de belirli değildi artık.

Thumm'la Bruno içeri girdiler. Fakat Lane yerinden kımıldamadı. Gözlerini kısmış lâboratuvara bakıyordu. Bu oda tıpkı Emily Hatter'inkine benziyordu. Burada bahçeye bakan iki pencere vardı. Fakat üzerlerine kalın demir parmaklıklar takılmıştı.

İki pencerenin arasına basit, beyaz bir karyola yerleştirilmişti. Bunun yanında da aynalı bir komodin duruyordu. Kapının hemen sağma eski bir yazı masası konulmuştu. Bir köşede ise bir dosya dolabı vardı. Lane batı duvarına boylu boyunca raflar takılmış olduğunu gördü. Bunların üstünde tüpler, şişeler vesaire duruyordu. Odada ayrıca iki uzun çalışma masası bulunuyordu. Raflara doğru dikine yerleştirilmiş olan bu masalarda bir sürü alet yığılıydı.

Doğu duvarında ise tıpkı Emily Hatter'in odasında olduğu gibi eski tip, büyük bir şömine vardı. Şuraya buraya iskemleler konulmuştu. Rafların önünde de üç ayaklı bir tabure durmaktaydı.

Lane kapıyı kapıyarak içeriye girdi. Diplerde toz tabakası iyice bozulmuştu. York'un kaybolmasından ve Thumm'un tahkikatından sonra birinin lâboratuvara girmiş olduğu belliydi. Üstelik bu meçhul ziyaretçi izlerini silmek için de elinden geleni yapmıştı.

Müfettiş, "Katil buraya birkaç defa gelmiş," diye haykırdı. "Peki, ama kadın buraya nasıl girdi?" Pencereye giderek demir parmaklıklara olanca kuvvetiyle asıldı. Fakat bunlar yerinden kımıldıyacak gibi değildi. Zaten pencerenin kenarındaki tozlarda da ayak izi yoktu. Yani meçhul katil içeriye pencereden de girmemişti. Thumm dönerek şöminenin önüne gitti. Burada izler vardı, toz karma karışık olmuştu. Müfettiş homurdanarak başını bacaya doğru soktu. Sonra da memnun memnun doğruldu.

Bruno, "Ne oldu?" diye sordu. "Orada ne var?"

Thumm, "Bunu evvelden düşünmeliydim," dedi. "Bacadan bakınca gök gözüküyor! Hattâ iç duvarında da eski demir merdiven basamaklar var. Her halde senelerce evvel baca temizleyeciler onlara basa basa aşağı inerlerdi. İddiaya girerim ki—" Birdenbire yüzünü buruşturarak sustu.

— "Bizim katil kadının oradan girdiğine dair mi iddiaya girecektiniz?" Lane'nin sesi gayet dostçaydı. "Yüzünüz düşüncelerinizi gayet iyi aksettiriyor Müfettiş Bey. Katlin bacadan girdiğini söyleyecektiniz. Fakat bir kadın bunu yapabilir mi? Tabî eğer suç ortağı varsa o başka. O zaman katilin sue ortağı olan erkek bacadan inmiş olabilir."

Thumm, "Şimdiki kadınlar erkek gibi," dedi. "Mamafih katilin bir suç ortağı olması da ihtimal dahilinde... "Dönüp Bruno'ya baktı. "O zaman Conrad da kurtulmuş sayılmaz! Louisa Campion bir kadının yüzüne dokunmuş olabilir. Fakat belki de Emily Hatter'i mandolinle öldüren Conrad Hatter'dir."

Savcı, "Bay Lane suç ortağından bahseder bahsetmez, benim de aklıma bu geldi," dedi. "Evet, ipucunu yakaladık."

Drury Lane, "Beyler, beyler," dedi. "Ben böyle bir şey söylemedim. Sadece mantıki bir ihtimalden bahsettim. Bay Thumm, baca bir erkeğin tırmanabileceği gibi mi?"

Thumm hiddetle homurdandı. "İsterseniz kendiniz bakın! Siz de sakat değilsiniz ya!"

— "Sözünüze itimadım var."

— "Baca tabî genişlikte. Oradan ben bile tırmanabilirim. Omuzlarım da gördüğünüz gibi hiç dar değildir."

Lane başını salladıktan sonra ağır ağır batı duvarına takılmış olan raflara doğru yürüdü. Daha ilk bakışta York Hatter'in ne kadar intizamlı bir adam olduğu anlaşılıyordu. Her raftaki şişelerin boyu birbirinin aynıydı, üstlerindeki etiketler de öyle.

Lane, "Çok dikkatli ve intizamlı bir adammış," diye mırıldandı.

Bruno başını salladı. "Öyle... Ama bu bizim ne işimize yarar?"

Lane omuzunu silkti. "Belki hiç işimize yaramaz."

York Hatter etiketlere şişe ve tüplerdeki maddelerin adlarını veya formüllerini yazmakla kalmamış, hepsini de bir bir numaralamıştı. Raflardaki eşyalar da bu numara sırasına göre dizilmişti.

Lane, "Ah," dedi. "İşte enteresan bir şey." Üst kattaki bir şişeyi işaret ediyordu. Bunun üzerine, "No 9 Striknin (Zehir)", yazılıydı. Yarı yarıya boşalmış olan şişede beyaz tabletler vardı. Fakat aktörü bunlardan ziyade raftaki toz alâkadar etmişti. Zira tozun vaziyetinden striknin şişesinin yerinden kaldırılmış olduğu anlaşılıyordu. Lane, "Louisa'nın sütüne striknin karıştırılmıştı, değil mi?" diye sordu.

— "Evet... Size lâboratuvarda striknin bulduğumuzu da söylemiştim."

— "Şişe gene böyle mi duruyordu?"

— "Evet."

Lane tekrar rafa döndü. İkinci rafta, tam 69 numaralı şişenin altında kirli veya tozlu bir parmak izini andırır bir leke vardı. Şişenin üstündeki etikette ise, No: 69 Nitrik asit (Zehir)" yazılıydı.

Aktör çok şaşırmış gibi, "Garip," diye mırıldandı. "Bay Thumm, iki ay önce bu leke de var mıydı?"

Thumm şöyle bir baktı. "Evet... Vardı."

— "Peki nitrik asit şişesinde parmak izi var mı?"

— "Hayır. Şişeyi tutan eldivenliymiş. Mamafih katil nitrik asit kullanmış değil... Belki de York Hatter tecrübe esnasında lâstik eldivenle bu asit şişesini tuttu."

Lane müstehzi bir tavırla, "Fakat bu lekeyi izah etmiyor ki," dedi.

Savcı, "Cıva biklorid var mı acaba?" diye sordu. "Eğer burada o zehirden de bulursak tamamdır. Biliyorsunuz, Shilling'in raporuna göre armutta cıva biklorid varmış..."

Lane, "Bu lâboratuvarda her şey var galiba," dedi. "İşte, Bay Bruno..." Aktör üçüncü rafın ortalarında duran bir şişeyi işaret etmekteydi. Üstündeki etiketten bunun cıva bikloridi ihtiva ettiği anlaşılıyordu. "No. 168 Cıva Biklorid (Zehir)"

Şişe ağzına kadar dolu değildi, raftaki toz da karışmıştı. Thumm yaklaşıp

baktı. "Parmak izi yok. Gene eldiven giymiş. Katil için ne mükemmel yer. Ne zehiri araşan var!"

Bruno sordu. "Peki York Hatter hangi zehirden içmişti."

Lane, "Prusik asit," dedi.

Bu zehirin şişesi ise üstteydi. Etiketinde "Zehir" yazılıydı. Bu 57 numaralı şişenin York Hatter'in ölümünden beri yerinden kımıldamadığı da aşikârdı. Üstelik tam boynunda parmak izleri de vardı.

Thumm, "York Hatter'in parmak izleri," dedi. "Bunu Louisa'yı ilk zehirlemeye kalktıkları zaman öğrendik."

Lane, "Peki York Hatter'in parmak izlerini nereden aldınız?" diye sordu. "O sırada adamcağız çoktan gömülmüştü. Morgda cesetlerin parmak izlerini de almıyorsunuz ya?"

Thumm güldü. "Gözünüzden de hiçbir şey kaçmıyor. Cesedin parmak izlerini alamadık, zira balıklar adamcağızın ellerini iyice kemirmişlerdi. Buraya geldik ve eşyalarda York Hatter'in parmak izlerini bulduk."

Drury Lane gözlerini raflardan alamıyordu. 69 numaralı nitrik asit şişesine yaklaştı. Rafların kenarına dikkatle baktı. Evet, biraz ileride, ikinci rafın kenarında, 90 numaralı nitrik asit şişesine yaklaştı. Rafların kenarına dikkatle baktı. Evet, biraz ileride, ikinci rafın kenarında, 90 numaralı şişenin altında da gene parmak izi gibi bir leke vardı. Bu şişede ise "Sülfürik asit" bulunuyordu. Aktör düşünceli, "İki leke," dedi. Fakat grimsi yeşil gözlerinde garip bir pırıltı belirmişti. "İki ay önce bu leke de var mıydı?"

— "Su mu?" Thumm dikkatle baktı. "Hayır. Ne olacak?"

Lane, "İki ay önce burada olmıyan her şey mühim," diye cevap verdi. Sonra şişenin dibine baktı, fakat toz dümdüzdü, hiç bozulmamıştı.

Aktör üzüntülü bir çehreyle odada dolaşmaya başladı. Fakat bir müddet sonra dayanamıyarak tekrar raflara gitti. En alt katta tecrübe tüpleri vesaire vardı. Onlara da şöyle bir baktıktan sonra kendi kendine söylenerek doğruldu. Dönüp kapının yanındaki yazıhaneye gitti .

Thumm, "Biz ona çoktan baktık Bay Lane," diye seslendi. "Bu işi York Hatter'in cesedi bulunduktan sonra yaptık. Çekmelerde bizi alâkadar edecek bir şey yok. İçleri kimya notları vesaireyle dolu."

Lane çekmeyi açtı. İçi karmakarışıkı bunun.

Müfettiş, "Bizim bıraktığımız gibi," dedi.

Lane omuzunu silkerek çekmeyi kapadı ve küçük dosya dolabına doğru yürüdü. Thumm sabırlı sabırlı, "Ona da bakıldı," diye mırıldandı. Fakat Lane hiç sesini çıkarmadan çekmeyi açtı, bir müddet içindekileri tetkik etti ve sonra da elinde kayıt defteriyle doğruldu.

Bruno, "Sahi," dedi. "Enjektör meselesi vardı."

Lane, "Burada on iki enjektör kayıtlı," diye cevap verdi. "İşte..." Defteri bırakarak çekmenin arkasına itilmiş olan küçük bir çantayı aldı. Thumm'la Bruno hemen onun yanına koşarak omuzunun üzerinden bakmaya başladılar. Çantanın üzerinde Y. H. harfleri vardı. İçinde ise mor kadifenin üzerine dizilmiş on bir enjektör. On ikincisinin yeri boştu.

Thumm, "Hay Allah," dedi. "Enjektör Shilling'de."

Lane, "Enjektörün burada olması şart değil," diye cevap verdi. "Emily Hatter'in yatağında bulduğumuz enjektörün üstünde 6 yazılıydı. İşte, York Hatter'in ne kadar intizamlı bir insan olduğunun bir delili daha..." Parmağıyla boş enjektör yerini işaret etti. Burada da küçük bir numara vardı: 6. Lane içini çekti. "O enjektörün de York Hatter'in olduğu muhakkak. "Çantayı kapıyarak çekmeye koydu. Oradaki dosyaları tekrar karıştırdı. Notlar, tecrübeler... Fakat diğer bir bölmedeki dosyanın içi boştu.

O dönerken Thumm da hayretle haykırıyordu. İri yarı Müfettiş çalışma masalarından birinin yanında yere diz çökmüştü. Lane'yle Bruno ona doğru koşarlarken Savcı telâşla, "Ne var?" diye soruyordu. "Bir şey mi buldun?"

Thumm doğrularak, "Evvelâ bana esrarengiz bir şey gibi gözüktüydü," dedi. "Fakat değilmiş." Eliyle işaret ettiği yere baktılar. İki çalışma masasının arasında, raflardan ziyade şömineye yakın bir yerde, tozun üstünde üç tane muntazam, yuvarlak iz vardı. Müfettiş, "Basit," diye mırıldandı. "Evvelâ mühim bir şey sanmıştım. Taburenin izi bunlar."

Söylediklerini dudaklarından okuyan Lane düşünceli düşünceli başını salladı. "Evet... Unutmuştum. Tabure."

Müfettiş küçük tabureyi rafların önünden alarak ayaklarını tam o üç dairenin üstüne gelecek şekilde koydu. "İşte... Tabure evvelce burada

dururmuş. Sonra buradan kaldırılmış."

Bruno içini çekti. "Ben de mühim bir şey oldu zannetmiştim."

Fakat Drury Lane çok memnun olmuşa benziyordu. Pırıl pırıl parlıyan gözlerle tabureyi tetkik etmekteydi. Küçük tabure de tozluydu. Fakat oturulacak yeri çizilmiş, lekelenmişti. Bazı yerlerde toz da silinmişti.

Lane, "Bay Thumm," dedi. "İki ay önce bu tabure burada mıydı? Yoksa deminki gibi rafların önünde miydi?"

— "Bakın bunu hatırlamıyorum."

Lane hafifçe, "Burada başka bir şey yok," diye mırıldandı.

Savcı homurdandı. "Vaziyetten memnunsunuz galiba? Buna sevindim. Zira ben işin içinden çıkacak halde değilim."

Aktör cevap verdi. Bruno ve Thumm'un elini sıkarak, Hamlet'e dönmesi lâzım geldiğine dair bir şeyler mırıldanarak lâboratuvardan çıktı.

Merdivenlerden inerken yüzünde üzüntülü bir ifade vardı, omuzları da düşmüştü. Kimseyle konuşmadan şapkasiyle bastonunu alarak malikânedен ayrıldı.

Müfettiş ise yukarıda, "Bay Lane de işin içinden çıkamadı," diye homurdanmaktaydı. Sonra dama, bacanın başında nöbet beklemesi için bir memur çıkarttırdı. Lâboratuvarı kitledi. Bu arada Savcı Walter Bruno da dairesinin yolunu tutmuştu. Thumm üzüntülü üzüntülü içini çekerek alt kata indi.

6. Hatter Malikânesi

GÜN SIKINTILI BİR ŞEKİLDE GEÇTİ. Thumm evde bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, bir şeyler arıyordu. Ne aradığını kendisi de pek bilmiyordu.

Akşam yemeği yendi. Sessiz, sıkıntılı bir şey oldu bu. Müfettiş kendisim o kadar yalnız hissediyordu ki...

Sonra kütüphaneye gitti. Bir müddet sonra içeri giren Conrad ona hiç aldırış etmeden kösedeki dolabı açarak bir şişe viski ile bir bardak çıkardı. Sonra da Müfettiş Thumm'u pis pis süzerek içmeye koyuldu.

Martha Hatter iki çocuğunu yatırdıktan sonra kendi odasına çekildi.

Jill Hatter sokağa çıkması yasak olduğu için çareyi odasına kapanmakta buldu.

Barbara Hatter yukarıda şiir yazıyordu. Çocukların öğretmeni Edgar Perry ise Müfettişe gelerek, "Çok yorgunum," dedi. "Müsaade ederseniz artık yatmak istiyorum."

Thumm yorgun bir tavırla adama istediğini yapabileceğini söyledi. Onun üzerine de Edgar Perry çatı katındaki odasına çıktı.

Evde yavaş yavaş ses seda kesilmeye başlamıştı. Thumm vaziyeti o kadar ümitsiz görüyor, o kadar üzülüyordu ki, Conrad sendeleye sendeleye kütüphaneden çıktığı zaman bile onunla alâkadar olmadı.

Saat on bir buçukta sivil polislerden biri geldi ve bitkin bir tavırla koltuklardan birine çöktü.

Thumm, "E?" diye sordu.

Memur, "Anahtar meselesinin de sonu çıkmadı," dedi. "Hiçbir yerde lâboratuvarın anahtarının bir eşi yapılmamış..."

Müfettiş gözlerini kırıştırdı. "Eh, ne yapalım. Hiç olmazsa işi katı surette öğrendik. Zaten ben de kadının lâboratuvara nasıl girdiğini anlamış bulunuyorum.. Haydi sen artık evine git de yat."

Sivil polis yorgun yorgun kütüphaneden çıktı.

Tam gece yarısı Müfettiş damdaki memuru indirterek yerine başka birini

çıkardı. Sonra tekrar kütüphaneye dönerek kanapelerden birine uzandı. Şapkasını yüzüne kapıyarak uykuya daldı.

Sonradan Müfettiş Thumm evde bir şeyler cereyan etliğini nasıl farkettiğini bir türlü hatırlayamadı. Fakat şunu gayet iyi biliyordu. Saat tam ikide sanki kulağının dibinde zil çalmışlar gibi yerinden fırlamış, şapkası da yere düşmüştü. Onu bir şey uyandırmıştı, ama ne? Bir ses mi? Bir gürültü mü? Bir feryat mı? Olduğu yerde hiç kımıldamadan etrafı dinledi. Sonra kendisini uyandıran o sesi duydu. Biri boğuk boğuk bağıırıyordu. "Yangın var!" diye...

Müfettiş kapıya koştu, dışarı fırladı. Merdivenden aşağıya dumanlar kıvrıla kıvrıla iniyordu. Sahanlıkta duran damlarından biri olanca sesiyle haykırmaktaydı.

Thumm sual sormak için durmadı bile. Cüssesinden umulmıyan o çevikliğiyle merdivenleri tırmandı. Sonra ikinci katta duralclayıverdi. York Hatter'in lâboratuvarının kapısının altından sarı dumanlar fişkırıyordu.

Yatak odalarından başlar uzanmıştı. Herkes korkuyla bakıp duruyordu.

Thumm gürledi. "Yangın söndürme aleti nerede?"

Barbara Hatter koşarak yanına geldi. "Aman Yarabbi! Yangın söndürme aleti yok Müfettiş Bey!... Martha, çocuklar..."

Koridor bir duman cehennemi halini almıştı. Adamlar bağıırıyor, oraya buraya koşuşuyorlardı. Lâboratuvar kapısının altından da alevden diller uzanmaya başlamıştı. Sirtında ince bir gecelik olan Martha Hatter haykırarak çocuklarının odasına daldı. Biraz sonra iki oğluyla çıktı. Bill hüngür hüngür ağlıyordu. Jackie ise ömründe ilk defa dilini yutmuştu âdeta, sessiz sedasız koşuyordu.

Thumm kükredi. "Hepiniz inin... Bir şey almak için beklemeyin! O kimyevi maddeler patlıyabilir!" Sesi feryatlar arasında kayboldu. Jill Hatter koşarak Thumm'un önünden geçti. Çehresi bembeyazdı. Conrad onu bir yana iterek merdivenlerden yuvarlanırcasma indi. Edgar Perry'i sirtında pijamalariyle sahanlığa doğru koştu ve dumanlardan dolayı baygınlık geçiren Barbara'yı kucağına aldı. Sonra kadını omuzuna vurarak aşağı kata götürdü. Herkes öksürüyor, güçlkle nefes almaya çalışıyordu.

Thumm'un dama çıkardığı memur tavan arasından, koşarak indi. Bay ve Bayan Arbuck ile hizmetçiyi önüne katmıştı... Nihayet, kapıya doğru kova

kova su atmakta olan Thumm rüyada gibi itfaiyenin canavar düdüğü duydu.

Fren seslerinden arabaların kapının önünde durduğu anlaşıyordu. İtfaiyeciler hortumları arka bahçeye doğru çekmeye başladılar. Lâboratuvarın demir parmaklıklı pencerelerinden de alevler fışkırmaktaydı. Merdivenler yükseldi, baltalar camları kırdı ve pencerelerden içeriye su püskiirtülmeye başlandı.

Yüzü kapkara olmuş, gözleri kızarmış olan Müfettiş Thumm kendini dışarıda, kaldırımında buldu. Ev halkı da ince gecelik ve pijamaları içerisinde titriyerek yanında bekliyorlardı. Müfettiş onlara şöyle bir baktı ve sonra gözleri dehşetle açıldı... Louisa Campion ile hastabakıcısı Baijf yan Smith aralarında yoktu.

Thumm'un çehresi korku ve dehşetle sapsarı kesildi.

Sonra kapıya doğru fırlıyarak içeriye girdi. Hortumların üzerinden atlıyarak tekrar ikinci kata çıktı. Adamlarından biri de peşinden geliyordu. Müfettiş ikinci katta doğru Bayan Smith'in odasına koştu. Louisa'nın, bir müddet hastabakıcının yanında yatmasına karar vermişlerdi. Thumm geriliyerek kapıya müthiş bir tekme indirdi ve sonra içeri daldı. Bayan Smith yerde baygın yatıyordu. Louisa Campion ise tuzağa yakalanmış, panik içinde bir hayvan gibi titriyerek kadının üzerine eğilmişti. Şaşkın şaşkın başını sağa sola çeviriyor, burun kanadları titriyordu. Thumm'la diğer polis iki kadını bin güçlülle dışarı çıkardılar.

Tam da zamanında davranmışlardı. Zira onlar çıkar çıkmaz ortalık müthiş bir pırıltıyla aydınlandı ve sonra müthiş bir infilak oldu. Bunu bazı itfaiyecilerin ıstırap dolu feryatları takip etti. Evet, lâboratuvardaki maddelerden biri hararetin tesiriyle patlamıştı. Bir cankurtaran süratle yaklaştı, içeri bir sedye koşturuldu. İtfaiyecilerden biri ağır surette yaralanmıştı.

Yangın iki saat sonra söndürüldü. Son itfaiye arabası da uzaklaşırken Kaptan Trivett'in evine sığınmış olan Hatter'ler de tekrar malikâneye döndüler. Sırtında pijama ve robdöşambri olan kaptan, Bayan Smith'le Louisa Campion'a refakat etti. Hastabakıcı kendine gelmişti. Fakat kör ve dilsiz kız fena halde titriyordu. Âdeta buhran geçiriyordu. Telefonla Dr. Merriam'ı çağırarak zorunda kaldılar.

İkinci kattaki lâboratuvar berbat bir haldeydi. Patlama dolayısıyla kapı yerinden fırlamıştı. Penceredeki demir parmaklıklar gevşemişti. Şişe ve tüplerin çoğu kırılmış ve etrafa saçılmıştı. Yatak, komodin ve yazı masası iyice yanmış, tecrübe tüpleri ve aletler erimişti. Fakat diğer taraflara bir şey olmamıştı. Garip bir şeydi bu.

Gözleri kıpkırmızı olan ve yüzü de granitten bir maskeyi andıran Thumm ev halkını kütüphane ve oturma odasına toplamıştı. Her tarafta detektifler nöbet bekliyordu.

Müfettiş telefona giderek evvelâ polis müdürüyle, sonra da Savcı Bruno ile konuştu. En sonra da Drury Lane' nin malikânesi Hamlet'e telefon etti.

Biraz sonra karşıdan aktörün kambur uşağı Quacey'in ince sesi geliyordu. Thumm vaziyeti ona anlatmaya başladı. Sağır olduğu için telefonla konuşamıyan Lane uşağının yanında durmuş, onun ağız hareketlerinden olup bitenleri Thumm'dan duymuşçasma öğrenmişti.

Müfettişin konuşması bitince Quacey, "Bay Drury Lane yangının nasıl başladığını bilip bilmediğinizi soruyor," dedi.

— "Bilmiyoruz. Ona söyle: Damda bacanın yanında gözcü vardı. Pencere sıkı sıkı kapalıydı. Kapı da kitliydi! Üstelik koridorda, tam kapının önünde de adamlarımdan biri vardı."

Müfettiş Quacey'in ince sesiyle bunları tekrarladığını duydu. Sonra uşak, "Emin misiniz?" diye sordu.

— "Hay Allah! Tabîî eminim. Zaten beni de şaşırtan lâboratuvarda yangının nasıl çıktığı ya..."

Quacey bunu tekrarladıktan sonra uzun bir sessizlik oldu. Sabırla bekliyen Müfettiş kulaklarını da iyice açmıştı. Sonra uşak, "Bay Drury Lane yangından sonra birinin lâboratuvara girmeye kalkıp kalkmadığını soruyor."

Thumm, "Hayır," diye homurdandı. "Ben de böyle bir şey bekliyordum, ama olmadı."

Quacey telâşla haykırdı. "Lâboratuvara itfaiyecilerden başka bir nöbetçi koyacakmışsınız! Hemen, hemen! Bay Drury Lane de sabahleyin gelecek. Yangının nasıl çıkarıldığını da biliyormuş."

Müfettiş hiddetle, "Ya," dedi. "Demek biliyormuş ha? O halde kendisi

dünyanın en akıllı insanı. Ben bilmiyorum... Hey, ona sor bakalım bu yangını tahmin etmiş mi? Böyle bir şey bekliyormuymuş?"

Kısa bir sessizlik. Sonra Quacey'in ince sesi. "Hayır. Çok şaşmış... Buna bir mâna da veremiyormuş."

Thumm, "Çok şükür," diye homurdandı. "Bay Lane'nin de şaştığı bir şey var demek! Pekâlâ... Kendisine erken gelmesini söyle."

Telefonu kaparken Lane'nin, Quacey'e, "Öyle olması lâzım," dediğini duydu. "Evet... Öyle olması lâzım. Bütün deliller bunu gösteriyor... Fakat Quacey, bu da imkânsız!"

ÜÇÜNCÜ KISIM

1. Lâboratuvar

BAY DRURY LANE lâboratuvann ortasında durmuş, keskin bakışlı gözleriyle etrafı süzüyordu. Thumm yüzündeki kurum ve isi yıkamış, buruşmuş elbisesini de şöyle bir süpürmüştü. Fakat gözleri kanlıydı ve çok yorgun olan adamcağızın bütün aksiliği de üzerindeydi tabîî. Sivil memurlardan biri kenarda bir sandalyeye oturmuş itfaiyecilerle sohbet ediyordu.

Thumm, "Kimya ekibi tehlikeli maddeleri temizledi," dedi. "York Hatter lâboratuvann duvarlarını kalmlaştırtmış olsaymış, bütün ev uçacaktı..." Başını sallıyarak homurdandı. "Katil bizi gene aptal yerine koydu... Ouacey telefonda katilin içeri nasıl girdiğini bildiğinizi söyledi Bay Lane... Doğrusu ben işin içinden çıkamadım."

Lane, "Bu o kadar esrarengiz bir şey değil," diye cevap verdi. "Söylediğinize göre pencereler kapalıymış... Damda bacanın önünde nöbetçi varmış, kapıda da öyle... Peki bir şey sorayım. Bay Thumm? Bu odanın duvarlarını iyice tetkik ettiniz mi?"

Thumm hemen, "Ah," dedi. "Demek burada gizli bir kapı filân olduğunu"

zannediyordunuz." Bir an tebessüm etti, sonra kaşlarını çatı. "Böyle bir şey yok, Bay Lane. Her tarafa iyice baktık."

Aktör grimsi yeşil gözlerinde müstehzi bir pırıltıyla, "Fevkalâde," diye mırıldandı. "Böylece son şüphem de silinmiş oluyor."

Thumm hayretle ona baktı. "Neler söylüyorsunuz? Bütün bunlardan sonra odaya girmenin tamamiyle imkânsız olduğu anlaşılıyor."

Lane gülüyordu. "Bilâkis... Bu odaya girilebilir..."

Thumm'un kaşları çatılmıştı. "Yani gene bacadan girildiğini mi söylemek istiyorsunuz?"

— "Hayır, bacadan değil." Lane birdenbire ciddieşivermişti. "Şöminenin iki kısımdan ibaret olduğunu unutuyorsunuz; baca ve ocak. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

— "Maalesef anlayamadım. Evet, ocak bu odaya açılıyor, ama bacadan aşağı inmedikçe bu odaya da giremezsi. niz, öyle değil mi?"

Lane şömineye doğru yürüyerek, "Ben de kendi kendime bu suali sordum," dedi. "Sonra ocağın sırrını anladım?"

— "Sırrını mı?"

— "Ocağın bulunduğu duvarın arkasında ne var Bay Thumm?"

— "Cinayetin olduğu oda tabiî. Emily Hatter'le Louisa Campion'un odası."

— "Evet... Peki Emily Hatter'in odasında, tam bu şöminenin arkasına gelen yerde ne var?"

Müfettişin ağzı hayretten bir karış açılmıştı. Bir an şaşkın şaşkın Lane'ye baktıktan sonra şömineye doğru koştu. "Şömine var... O odadaki şömine var! Yani tam bunun arkasında bir açıklık daha bulunuyor." Eğilerek ocağın içine girdi, sonra doğruldu. Başı ve omuzları bacanın içinde kaybolmuştu. "Evet," diye haykırdı. "Her iki ocak da aynı bacaya bağlı. Aralarında ince bir tuğla duvar var. Fakat ta dama kadar çıkmıyor bu... Hayır, sadece iki metre yüksekliğinde."

Drury Lane rahat bir nefes aldı. Hakikati anlamak için elbiselerini kirletmesine bile lüzum kalmamıştı.

Müfettiş'in neşesi yerine gelmişti. Çirkin yüzünü aydınlatan bir tebessümle aktörün omuzuna şöyle bir vurdu. Sonra kiikriyerek adamlarına emir verdi, sandalyede oturan detektifi tekmeyle kovaladı. İtfaiyecilere sigara ikram etti. Elleri kirli, gözleri ise pırıl pırıldı. "Evet," diye güldü. "Mesele halloldu! İstiyen Emily Hatter'in odasındaâ ki şömineye girerek, şömineler arasındaki alçak tuğla duvarın üstünden aşar ve kendini lâboratuvardaki şöminede bulur. Veya damdan o demir çubuklara basa basa aşağı iner... Tabîî dün gece damda nöbetçi vardı, onun için katil, Emily Hatter'in odasındaki şömineden buraya geçti.'

Lane, "Evet," diye mırıldandı. "Sonra da yangını çıkarıpgeldiği yoldan geri döndü... Yalnız bir şey var... Dün gece koridorda nöbetçiler vardı. Bu yüzden Emily Hatter'in odasına da giremezlerdi. O halde katil oraya hangi yoldan girdi?"

Thumm'un neşesi kaçırverdi. "İşte bu aklıma gelmemiştii. Orada... Tamam! Ya pencerenin dışındaki geniş çıkıntı veya yangın merdiveni!"

Lâboratuvarın parçalanmış pencerelerine giderek dışarı sarktılar. Hakikaten ikinci katın bahçeye bakan pencerelerinin önünde 60 santim eninde geniş bir çıkıntı vardı. İstiyen her hangi bir odanın penceresinden dışarı çıkıp buradan sürünerek ilerler ve Emily Hatter'in odasına girebilirdi. Üstelik bu tarafta yangın merdiveni de vardı. Hem de iki tane: Biri lâboratuvarla çocukların odalarının, diğeri ise Emily Hatter'le Bayan Smith'inkinin yakınmdaydı. Her iki merdiven de ta tavan arasındaki odalardan bahçeye kadar uzanıyordu. Lane, Thumm'a baktı ve Müfettiş ağır ağır başını salladı.

Birlikte lâboratuvardan çıkıp Emily Hatter'in odasına gittiler. Pencerelelere baktılar. Bunlar iyice kapanmamıştı, kolaylıkla açılıveriyordu.

Tekrar lâboratuvara döndüler. Polislerden biri bir sandalye daha getirmişti. Lane oturarak ayak ayak üstüne attı. İçini çekerek, "Hâdise basit Bay Thumm," dedi. "Bu çift şöminenin sırrını bilen herkes dün gece lâboratuvara girebilirdi."

Thumm sıkıntılı bir tavırla başını salladı. "Evet... Hem içeridekiler ve hem de dışarıdan biri..."

— "Öyle... Evdekileri sorguya çektiniz mi?"

— "Hayır. Bunun bir faydası olmıyacaktı ki. Katilin kendini ele

vereceğini zannetmiyorsunuz ya." Thumm hiddetle purosunun ucunu ısırıp duruyordu. "Tavan arasındakilerin hepsi lâboratuvara girebilirdi. Bu kattakilere gelince, Jill'le Barbara Hatter hariç, onlar da öyle... Conrad'la karısının odası ön tarafa bakıyor. Fakat onlar da çocuklarının odasındaki pencereyi kullanabilirlerdi. Üstelik bunu yapmak için koridora çıkıp nöbetçiler tarafından görülmelerinde lüzum yoktu. Çünkü kendi yatak odalarıyla çocuklarmmkinin arasında iki kapılı bir banyo var. Kendi odalarından onlarınkine geçmek gayet basit... İşte böyle, onları sorguya çekip de ne yapacağım?"

— "Peki Jill'le Barbara?"

— "Onlar bunu yapmış olamazlar?"

— "Ya?" Lane müstehzi bir tavırla tebessüm etti. "Yangın nasıl çıkmış?"

— "İtfaiye raporunu verdi. Biri lâboratuvarda, yatak la pencereye yakın olan çalışma masası arasında bir şeyi tutuşturmuş. Hem de kibritle... Biliyor musunuz kibritler de bulundu... Ama alelâde kibritler bunlar."

— "Peki patlama nasıl olmuş?"

— "O da tedadüf değil. Kimya ekibi masanın üstünde kırılmış bir şişenin parçalarını buldu. İçinde karbon Bisülfıt varmış. Bu madde hararet görünce müthiş bir şiddetle patlarmış. Dün biz buradayken masanın üstünde böyle bir şişe gördünüz mü?"

— "Hayır. Şişe raflardan birinde miymiş acaba?"

— "Evet... Üstünde etiket varmış..."

Lane başını salladı. "Anlaşıyor. Gece biri şişeyi mahsus raftan alıp masanın üstüne koydu. Yangında onun patlıyacağını biliyordu."

Thumm, "Neyse," diye homurdandı. "Hiç olmazsa düşmanımız artık açık açık harb ilân etti. Bu da bir şeydir... Bay Lane gelin aşağı inelim. Bir fikrim var."

Alt kata iner inmez Müfettiş hemen aşçı kadın Arbuck'u çağırttı. Yangın kadının bütün aksiliğini alıp götürmüştü anlaşılan. Thumm'un sorduğu suallere çabucak, homurdanmadan cevap verdi.

Thumm, "Bu evde çamaşırlara kim bakar?" diye sordu.

— "Be— ben efendim. Her hafta çamaşırları toplar, ayırır ve çamaşırcıya gönderirim."

— "Âlâ... Şimdi beni dikkatle dinle. Son aylarda elbiseleri ve çamaşırları fazla kirli olanlar var mıydı? Meselâ kurumlu filân."

Lane, "Bravo Bay Thumm," dedi. "Bunu iyi düşündünüz."

Thumm müstehzi bir tavırla, "Teşekkür ederim," diye cevap verdi. Arada sırada benim de aklıma bir şeyler geliyor. Bilhassa siz yanımda olmadığınız zamanlar. Nedense siz civardayken aptallaşıyorum... Söyleyin bakalım Bayan Arbuck?"

Kadın korkuyla, "Böyle kurumlu çamaşır hiç görmedim efendim," dedi.

Thumm mırıldandı. "İşte bu garip."

Aktör, "Pek de değil," dedi. "Belki şömineler çoktandır kullanılmıyordu, onun için içleri de temizdi."

Neden bahsettiklerini pek anlıyamıyan aşçı kadın, "Hangi şömineler?" diye sordu.

— "Hem lâboratuvardaki ve hem de Bayan Emily Hatter'in odasındaki..."

Kadın, "Bayan Emily yatak odasında hiçbir zaman ateş istemezdi," dedi. "Bay Hatter'inki de senelerden beri yakılmamıştı."

Thumm, "Kadının şansı varmış," diye homurdandı. "Şöminelere girdiği halde üstü başı kurum olmamış..." Sonra Bayan Arbuck'a döndü. "Ne bakıyorsun öyle? Haydi, gidebilirsin artık!" Kadın telâşla dışarı fırladı.

Lane, "Katilden habire 'kadın,' 'o kadın' diye bahsediyorsunuz," dedi. "Fakat bir kadının iki metre boyundaki bir duvarın üstünden aşması veya bacadan içeriye girmesi size tuhaf gelmiyor mu?"

Müfettiş haykırdı. "Bay Lane artık bana hiçbir şey tuhaf gelmiyor! Belki de kadının bir suç ortağı var... Bir erkek! Aman, ne bileyim!" Sonra zeki gözleriyle aktörü süzdü. "Beni şu anda düşündüren başka bir mesele var. Yangının sebebi! Katil lâboratuvarda neden yangın çıkardı Bay Lane? Bunun cevabım biliyor musunuz?"

Drury Lane, "Azizim Bay Thumm," dedi. "Eğer bunun cevabını öğrenirsek, belki o zaman meseleyi de çözmüş oluruz."

— "Acaba lâboratuvarda bir şeyi ortadan kaldırmak için mi yangın çıkardı? Belki bu dışarıya çıkaramıyacağı kadar büyüktü... Belki de lâboratuvarda dün görmediğimiz bir ipucu bırakmıştı..." Thumm düşünceli düşünceli başını kaşıdı. "Belki de herkesi yangınla meşgul edip o kargaşalıkta başka bir şeyler yapmak istedi... Of, Allahım ne karışık mesele bu." Thumm bir an dudağım ısırды, sonra da sevinçle haykırdı. "Buldum! Katil lâboratuvardan başka zehir de çaldı. Bunun anlaşılmaması için de etrafı ateşe verdi!"

Lane yorgun yorgun, "Boş yere heyecanlanmayın," dedi. "Her halde katil oturup lâboratuvarda bulunanları kaydedeceğimizi zannetmiyordu... Zaten ileri görüşlü bir katilse lâboratuvardan çoktan zehir çalmış ve bunu da bir yere saklamıştır... Evet, yangının bir sebebi var... Fakat akim hayalin almayacağı bir şey bu... Ama ne?" Sonra ağır ağır devam etti. "İnsana sanki yangının hiçbir sebebi yokmuş gibi geliyor."

Thumm homurdandı. "Katil her halde deli... Zaten bu evde akli başında olan bir tek kişi yok ki... Sebep? Mantık? Hah! Ay keşke polis müdürü beni bu işten çekip de başka bir yere verse!"

Holden ilerlediler. Lane, karısı gibi artık onları memnun etmek için elinden gelen her şeyi yapan Bay Arbuck" dan şapka ve bastonunu alırken, Thumm'a, "Gitmeden evüj vel bir şey söyleyeyim," dedi. "Louisa'yı tekrar zehirleme; ye kalkabilirler."

Müfettiş, "Bunu ben de düşündüm," diye başını salladı.

— "Güzel... Zira katil kızı iki defa zehirlemeye kalktı ve muvaffak olamadı. Üçüncüsünde olabilir."

— "Burada Dr. Shilling'in bürosundan birini getirtip yemekleri ayrı ayrı tahlil ettirir, ondan sonra yenmesme müsaade ederim." Elini uzattı. "Güle güle Bay Lane."

— "Allaha ısmarladık, Bay Thumm."

Aktör dönmek üzereyken duraklıyarak Müfettiş'e baktı. İki adam bir an düşünceli nazarlarla birbirlerini süzdüler. Sonra Lane, "Bay Thumm," dedi. "Size ve Savcı Bay Bruno'ya bu hâdise hakkındaki düşüncelerimi anlatmam doğru olur."

Thumm'un yüzü aydınlanıverdi. "Evet... Hemen anlatın."

Lane bastonunu şöyle bir salladı."Hayır, yarın vasiyetname okunduktan sonra anlatacağım... Şimdilik Allaha ısmarladık." Dönerek süratle uzaklaştı.

2. Bahçe

EĞER THUMM psikolog olsaydı veya kafasında bin bir düşünce bulunmasaydı o gün Deli Hatter'leri tetkik edip bir hayli eğlenirdi. Evden çıkmaları yasak olduğu için hepsi de hayalet gibi dolaşıyor, birbirlerini kin ve nefret dolu nazarlarla süzüyorlardı. Jill'le Conrad neredeyse gırtlak gırtlığa geleceklerdi. Martha Hatter ise çocuklarını yanından ayırmıyor, durmadan onları azarlıyarak tokatlıyordu.

Müfettiş hiç ipucu olmadığını düşündükçe sinirleniyorhele Lane'nin bir şeyler keşfettiğini hatırladıkça büsbütün kızılıyordu. Fakat aktörün de hali bir garipti. Sanki üzülmüş, kendinden emin değilmiş gibi bir hali de vardı.

Thumm nihayet dayanamıyarak yukarı kata çıktı, lâboratuvara girerek, şömineden diğer odaya geçmeye çalıştı. İri yarı olmasına rağmen bunu kolaylıkla da başardı. Ondan sonra Hatter'leri usuletle de sorguya çekti. Fakat hiçbir şey öğrenemedi.

Thumm tekrar kütüphaneye çekilerek düşüncelere daldı.

— "Bay Thumm!"

Müfettiş başını kaldırdı. Karşısında çocukların öğretmeni Edgar Perry vardı. "Ne var? Ne istiyorsunuz?"

Perry çabucak, "Sokağa çıkmak için izin istiyorum," diye cevap verdi. "Çünkü hâdiseler beni... Şey... Temiz havaya ihtiyacım var?"

Thumm onu şöyle bir süzdü. Sonra Edgar Perry'nin iri gözlerinin derinliklerinde yanıp sönen acayip kıvılcımı görünce adamı azarlamaktan vezgeçerek, "Maalesef bu imkânsız Bay Perry," dedi. "Bu mesele halloluncava kadar kimse evden çıkamaz."

Perry'nin gözlerindeki kıvılcım sönüverdi, omuzları düştü. Sonra da üzgün ve yorgun bir tavırla kütüphaneden koridora çıktı. Arka kapıya gitti. Yağmur

yağmak üzereydi. Edgar Perry bir an eşikte mütereddit bir tavırla durdu, sonra da büyük bir bahçe şemsiyesinin altında kitap okuyan Barbara Hatter'i görerek ona doğru koşarcasına yürümeye başladı.

Akşam üzeri Thumm hâlâ somurtkan bir tavırla kütüphanede oturuyor, cinayeti hiçbir zaman aydınla tamıyacıklarını acı acı düşünüyordu.

Bu sırada Müfettiş'in en itimat ettiği adamlarından biri neşeyle yanına geldi. Onu gören Thumm'un yüzü hemen aydımlanıverdi. Sivil polis, âmirine bir şeyler fısıldadı. Her kelimesiyle Müfettiş'in neşesi yerine geliyor, gözleri daha da parlıyordu. Nihayet Thumm ayağa fırlıyarak dışarı çıktı. Adamı merdivenlerin başına nöbetçi dikerek tavan arasına koştı. Edgar Perry'nin odasına girdi... Sevinçle ellerini ovuşturarak evvelâ pencereye gitti. Evet, Edgar Perry hâlâ bahçede Barbara Hatter'le oturmaktaydı. Thumm memnun memnun gülererek çalışmaya başladı. Dikkatle ve metodik bir şekilde bütün odayı aradı. Halıyı kaldırdı, kitapların arasına baktı, elbiselerin ceplerini yokladı... Ve hiçbir şey bulamadı... Tekrar pencereye gitti.

Perry hâlâ Barbara ile meşguldü. Yeni bahçeye çıkmış olan Jill ise, onu ziyarete geldiği anlaşılan avukat Chester Bigelov'u baygın baygın süzmekteydi.

Müfettiş dönerek odadan çıktı ve süratle aşağıya indi. Gök gürlemeye başlamıştı. Thumm bahçeye çıkar çıkmaz da sanki onu bekliyormuş gibi yağmur yağmaya başladı. Fakat şemsiyenin altında oturan Perry ile Barbara bunun farkında bile değillerdi. Müfettiş yanı başlarında bitiverince her ikisi.de hayretle irkildiler.

Thumm, "Affedersiniz," dedi.

Perry ağır ağır ayağa kalktı. Barbara ise, "A, yağmur başlamış," diye güldü. "Şemsiyenin altına girin, ıslanacaksınız."

Edgar Perry birdenbire, "Ben içeri gitsem daha iyi olur," dedi.

Müfettiş koltuklardan birine oturarak tebessüm etti. "Ne aceleniz var Bay Perry... İşin doğrusu ben buraya sizinle konuşmaya geldim."

Barbara doğruldu. "Ya... O halde ben içeri gideyim."

Müfettiş âdeta mültefit denilebilecek bir tavırla, "Gitmeyin, rica ederim," dedi. "Konuşacaklarımız mühim değil... Sadece bir formalite meselesi. Bay

Perry oturun."

Barbara ile konuşurken gözleri ateşle parlıyan Perry birdenbire ihtiyarlayıvermişti sanki. Genç kadın da başını önüne eğmiş ona bakmamaya çalışıyordu.

Thumm gene o kibar ve dostça tavrıyla, "Bay Perry dedi. "Buraya gelmeden evvel yanında çalıştığınız kimseden bahsedecektim."

Perry'nin bütün vücudu gerilmişti. Boğuk bir sesle, "Evet," diye mırıldandı.

— "İsmi James Ligget'di değil mi? Kendisini iyi mi tanırdınız?"

Öğretmenin yüzü kıpkırmızı kesildi. "Şey... Eh, oldukça iyi..."

Thumm güldü. "Ya... Onun yanında ne kadar zaman çalıştınız?"

Şiddetle irkilen Perry bir an öylece durdu. Sonra ağır ağır ve ifadesiz bir sesle, "Her şeyi öğrendiğiniz anlaşılıyor," dedi.

Thumm hâlâ gülüyordu. "Evet, her şeyi öğrendik Bay Perry. Polisi kandırmak zannedildiği kadar kolay değildir. Park Avenue'de James Ligget adında birinin oturmadığını öğrenmek bizim için çok kolaydı. Beni aptal yerine koymanıza üzuldüm doğrusu."

Perry, "Kâfi," diye haykırdı. "Yetişir! Ne yapmak istiyorsunuz? Beni tevkif etmek mi? Edin de bu işkence de bitsin!"

Müfettiş gülmüyordu artık. "Anlatın bakalım. Her şeyi anlatın!"

Barbara Hatter gözlerini bile kırpmamıştı. Sakin bir tavırla oturuyordu.

Öğretmen yorgun yorgun, "Pekâlâ," dedi. "Biliyorum budalalık ettim. Sahte kâğıtlarla işe girdiğim evde bir cinayet işlenmesi talihsizlik değil de nedir? O referansları ben kendim yazdım Müfettiş Bey."

Barbara Hatter tatlı tatlı, "Biz yazdık," diye düzeltti.

Edgar Perry kulaklarına inanamıyormuş gibi yerinden fırladı. Müfettiş'in ise gözleri kısılmıştı. "Ne demek istiyorsunuz, Bayan Barbara? Bunun bir suç olduğunu bilmiyor musunuz?"

Barbara o kalın, tatlı sesiyle anlatmaya başladı. "Şunu demek istiyorum! Bay Perry'yi kendisi buraya gelmeden evvel tanırdım. Muhakkak iş bulması lâzımdı. Tabîî paraca yardım da kabul etmiyordu. Kardeşim Conrad'ın huyunu bildiğim için Bay Perry'yi referans yazmaya teşvik ettim..."

Kendisinin hiçbir referansı yoktu da... Yani bu işde kabahat benim."

— "Hımm..." Müfettiş başını sallıyordu. "Anlıyorum, anlıyorum. Pek güzel... Pekâlâ... Bravo Bayan Barbara... Bay Perry siz de böyle sadık bir arkadaşınız olduğu için kendi kendinizi tebrik etmelisiniz." Perry'nin yüzü bembeyazdı. Şaşkın şaşkın ceketinin yakasıyla oynayıp duruyordu. "Demek kendi referanslarınız yoktu?"

Öğretmen, kuruyan boğazını temizlemek için hafifçe öksürdü. "Ben... Öyle 'mühim' birilerini tanıımıyordum... İşe ihtiyacım vardı Bay Thumm... Ücret... Ücret dolgundu... Sonra şiirlerine hayran olduğum Bayan Barbara Hatter'in yanında... Onun yanında olmak—" Boğulurmuş gibi sustu.

Thumm bir Perry'ye, bir Barbara'ya bakıyordu. Genç kadın hareketsiz oturuyordu. Öğretmenin üzüntüsü ise insanı utandıracak gibiydi. Müfettiş, "Pekâlâ," dedi. "Ben anlayışlı bir adamım. Demek yüksek yerlerden referansınız yoktu?... Peki kimlerden referans almıştınız? Sizin için kim kefil olabilir?"

Barbara birdenbire ayağa kalktı. "Benim kefilliğim kâfi değil mi Bay Thumm?" Sesi buz gibiydi, yeşil gözleri ise ateş saçıyordu.

— "Evet, evet Bayan Barbara. Fakat benim de işimi yapmam lâzım."

Perry ağır ağır, "Doğrusunu söylemek lâzım gelirse şimdiye kadar evlerde hocalık etmemiştim," dedi. "Onun için meslekî referanslarım yok."

Müfettiş, "Ah," diye içini çekti. "Peki... Ya şahsi dostlarınız? Bayan Barbara'dan başka demek istiyorum."

Perry kekeleydi. "Ben... Hiç kimse... Şey, benim arkadaşım, dostum filân yok."

Thumm güldü. "Pek garip bir insansınız öyleyse... Demek bunca sene yaşadınız ve hakkınızda şahitlik edecek bir iki arkadaş bile edinemediniz?... Pek tuhaf! Hangi mektebe gittiniz Bay Perry? Aileniz kimdir? Buraya nereden geldiniz? Ne zamandan beri New York'dasınız?"

Barbara Hatter soğuk soğuk, "Meseleyi gülünç bir hale soktunuz," dedi. "Bay Perry bir cinayet işlemiş değil.. Yoksa işledi mi, Bay Thumm? Eğer öyleyse kendisini bununla neden itham etmiyorsunuz? Bay Perry, rica ederim artık Müfettiş'in suallerine cevap vermeyiniz! Sizi bundan menediyorum!"

Kâfi artık!" Sonra öğretmeni kolundan tutarak eve doğru götürmeye başladı. Perry uykuda gibi yürüyordu. Barbara ise başını gururla kaldırmıştı. Her ikisi de yağmurun farkında bile değillerdi. Arkalarına da dönüp bakmadılar.

Thumm ise, yüzünde garip bir ifadeyle onları süzmekteydi.

3. Kütüphane

SALI GÜNÜ gazeteciler için bir bayramdı âdeta. Zira Emily Hatter'in cenazesi o gün kaldırıldı, 'ihtiyar cadı'nın vasiyetnamesi o gün okundu.

Deli Hatter'ler cenazede bulundular tabîî. Barbara hariç, hepsi birbirlerinden şüphe ediyorlardı. Bu yüzden me! zarlığa kadar münakaşa edip durdular. Evde kalmaya yanaşmıyan iki küçük çocuk için ise bu, bir cenaze değil piknikti âdeta. Martha Hatter onları yatıştırıyım diye uğraşmaktan bitap düştü. Drury Lane de bazı sebepler dolayısıyla cenaze merasimine gelmişti. Gözlerini deli Hatter'lerden ayırmadı. Conrad Hatter fitil gibi sarhoştı, Jill ise yanına sokulan şık bir gençle flört ediyordu. Zavallı Louisa Campion hastabakıcısının kolunda şaşkın şaşkın olanları takibe çalışmaktaydı. Gazeteciler en çok onun resmini çekip, acıklı yazılar da yazdılar.

Drury Lane, tıpkı bir doktor gibi her şeyi dikkat ve merhametle tetkik etti.

Gazeteciler cenazeden dönerken de deli Hatter'lerin peşine takıldılar tabîî. Ailenin bindiği otomobillerde ise elektrikli bir hava vardı. Ama bu artık ebedî uykusuna yatmış olan Emily Hatter'le değil de daha ziyade onun vasiyetnamesiyle alâkalıydı. Barbara hariç, Conrad ve diğerleri bütün gün avukat Chester Bigelov'un ağzından lâf almaya çalışmışlar, fakat muvaffak olamamışlardı.

Arabalar eve gelince deli Hatter'ler de telâşla indiler. Beklenen dakika yaklaşmıştı. Avukat, kendi evine gitmeye niyetlenen Kaptan Trivett'e kalmasını söyledi. Conrad'ın ortağı John Gormly ise davet edilmemesine rağmen kalmakta ısrar etti.

Nihayet bütün aile kütüphanede toplandı. Lane de Thumm ve Savcı Bruno ile bir kenarda durmuş, deli Hatter'leri seyrediyordu. Hepsi de görünüşte

sıhhatli insanlardı. Uzun boylu, sağlam... Şimdi kucağında Braille harf leri ile oturan ve arada sırada yanında duran hastabakıcısı Smith'in elini endişeyle tutan Louisa Campion hariç tabî. Çocuklar bir detektife emanet edilerek bahçeye çıkarılmışlardı. Anneleri Martha sapsarı çehresiyle, hiç kımıldamadan bir kenarda oturuyordu.

Avukat Bigelov konuşmaya katî bir tavırla başladı. "Sözlerimi kesmemenizi bilhassa rica edeceğim. Annenizin parası meseleyi basitleştirmek için bir milyon olarak kabul edilmiş, vasiyetname de ona göre hazırlanmıştır. Fakat Bayan Hatter'in serveti bir milyon dolârdan fazlaydı. Geri kalan meblağ da gene aynı nispet dahilinde paylaşılacaktır." Avukat, kâtibinin elinden uzunca bir kâğıt alarak ahenkli bir sesle okumaya başladı... Daha ilk cümleden itibaren vasiyetnamede pek hoş şeyler olmadığı da anlaşılmaktaydı. Bayan Emily Hatter akıllı başında olduğunu belirttiikten sonra kızı Louisa Campion'un istikbalini temin için elinden geleni yapacağını soğuk bir lisanla açıklıyordu.

"Tabî," diyordu kadın. "Eğer kızım Louisa Campion bu vasiyetname okunduğu zaman hayattaysa... Louisa'nın bakımı ve istikbali bakımından ilk şansı York Hatter'le benim en büyük çocuğumuz olan Barbara Hatter'e veriyorum. Louisa'ya her bakımdan itina etmeye söz verdiği takdirde servetim şu şekilde taksim edilecektir:

Louisa (Barbara tarafından idare edilmek şartıyla) 300.000 dolar... Barbara (kendi hissesi olarak) 300.000 dolâr... Conrad 300.000 dolâr... Jill 100.000 dolâr... Louisa'n ölümü halinde onun hissesi olan 300.000 dolâr diğer üç çocuğum arasında müsavi şekilde taksim edilecektir. Yani hepsine 100.000 dolâr düşecektir."

Bigelov nefes almak için susunca yüzü hiddetten morarmış olan Jill haykırdı. "Şuna da bak! Neden o köre—" Avukat şaşalamıştı. Fakat kendini toplıyarak ciddî bir tavırla, "Rica ederim, Bayan Jill Hatter," dedi. "Rica ederim, sözlerimi kesmeyiniz! Jill arkasına yaslanarak ateş sav çan gözlerle etrafa baktı ve Bigelov derin bir nefes alarak vasiyetnameyi okumaya devam etti:

— "Barbara reddettiği takdirde, o zurnan bu vazife onun küçüğü olan Conrad'a verilecektir. O zaman servetim şu şekilde taksim olunacaktır: Louisa (Conrad tarafından idare edilmek şartıvle) 300.000 dolâr... Conrad

(kendi hissesi olarak) 300.000 dolâr... Jill 100.00 dolâr... Barbara (reddettiği için)".

Kısa bir sessizlik oldu. Bütün gözler Barbara'ya dikilmişti. Fakat o hiç kımıldamadan sakın bir tavırla oturuyor, nazarlarını da Chester Bigelov'un yüzünden ayırmıyordu.

Bruno, Lane'ye "İşte güzel bir tablo," diye fısıldadı. Sesinin çok hafif olmasına rağmen aktör onun dudaklarının hareketinden ne dediğini anlamıştı. Acı acı güldü.

Savcı, "Vasiyetname okunurken herkesin içyüzü muhakkak meydana çıkar," diye devam etti. "Conrad Hatter'e bakın. Gözlerindeki ifadeye dikkat edin. Şu anda seve seve adam öldürebilir. Bu vasiyetnameye muhakkak itiraz edilecek. Dünyada bundan daha gülünç bir şey duymadım.' Bigelov dudaklarını yaladıktan sonra devam etti: "Conrad Louisa'ya bakmayı kabul etmediği takdirde, servetim şu şekilde taksim olunacaktır: Barbara (reddettiği için) 50.000 dolâr... Conrad (reddettiği için) 50.000 dolâr... Jill (eskisi gibi) 100.000 dolâr... Louisa Campion Körler, Sağırlar ve Dilsizler Evi için 250.000 dolâr... Louisa 500.000 dolâr."

Hayret dolu sesler yükseldi. "Beş yüz bin dolâr!" Herkes yarım milyonluk servetin sahibine döndü. Karşılarında boş gözlerle bakınan tombul bir kadın vardı, işte o kadar.

Avukat Bigelov'un sözleri akıllarını başlarına getirdi.

— "Louisa'ya 500.000 dolâr... Bu parayı kızıma bakma işini üzerine seve seve alacağından emim olduğum Kaptan Eli Trivett idare edecektir. Bunun için de geri kalan 50.000 dolârı Barbara ve Conrad Louisa'ya bakmayı reddettiği takdirde, Kaptan Trivett'e veriyorum. Jill'e böyle bir teklifte dahi bulunacak değilim. Bu son şekle göre, Louisa öldüğü takdirde hissesine düşen yarım milyondan Jill'e 100.000 dolâr daha verilecek geri, kalan 400.000 dolâr, Louisa Campion Körler, Sağırlar ve Dilsizler Evi için ayrılan 250.000 dolâra ilâve olunacaktır."

Odaya öyle derin bir sessizlik çökmüştü ki, Bigelov süratle okumasına devam etti: "Bay ve Bayan Arbuek'a sadıkane hizmetlerinden dolayı 2.500, hastabakıcı Bayan Smith'e aynı sebepten 2.500 dolâr verilecektir. Ölümünden sonra kızıma bakmaya devamı razı olursa kendisine haftada 75

dolâr verilecektir. Hizmetçi Virginia'ya da 500 dolâr bırakıyorum."

Chester Bigelov vasiyetnameyi masaya bırakarak çöker gibi koltuğuna oturdu. Kâtibi derhal ayağa fırlayıp deli Hatter'lere vasiyetnamenin birer kopyesini dağıttı. Bir müddet hiç kimse konuşmadı. Conrad elindeki kâğıdı eviriyor çeviriyor, görmiyen gözlerle bakıyordu. Jill'in güzel ağzı müthiş bir kinle büzülmüştü. Yan gözle Louisa'yı süzmekteydi. Hastabakıcı Bayan Smith dayanamıyarak kör kızı müdafaa etmek istermiş gibi ona iyice sokuldu.

Sonra birdenbire Conrad hiddetli bir feryatla ayağa fırladı. Vasiyetnameyi yere atarak üzerinde tepinmeye başladı. Sonra da tehditkâr bir tavırla avukata doğru döndü. Gözleri garip bir şekilde parlıyordu. Thumm atılarak çelik gibi parmaklariyle çılgına dönmüş olan Conrad'ın koluna yapıştı. "Kendine gel, budala!" diye bağırdı.

Conrad'ın kırmızı çehresi evvelâ pembe, sonra da kül gibi oldu. Yumruk yemiş bir adam edasiyle başını salladı. Gözlerindeki o deli bakış kayboldu. Ablası Barbara' ya dönerek, "Onun... Onun hakkında ne düşünüyorsun?" diye fısıldadı.

Herkes rahat bir nefes aldı. Barbara cevap vermeden ayağa kalktı, sanki Conrad orada değilmiş gibi onun önünden geçerek Louisa'nın yanına gitti. Eğilip kızın yüzünü okşadıktan sonra o tatlı sesiyle diğerlerine, "Müsaadenizle," dedikten sonra dışarı çıktı.

Sıra Jill'e gelmişti. "Bana azıcık bir para bırakmış," diye haykırarak Louisa'ya doğru koştu. Tükürür gibi, "Seni... Seni iğrenç mahlûk," dedi. Sonra da dönerek kütüphaneden kaçtı.

Martha, Hatter'leri sessiz bir istihkarla süzmekteydi. Bayan Smith ise Braille harfleri ile Louisa'ya vasiyetnaâ menin şartlarını yazıp duruyordu.

Bruno, Lane'ye, "E, şimdi onlar hakkında ne düşünüyorsunuz," diye sordu. Herkes birer ikişer dışarı çıkmış, kütüphanede Bigelov'la kâtibi kalmıştı.

— "Onlar yalnız deli değil aynı zamanda fena ve ahlâksız Bay Bruno. O kadar fenalar ki, bunun müsebbibi kendileri olmadığına inanıyorum."

— "Ne demek istiyorsunuz?"

— "Kötülük kanlarında onların. Bunun müsebbibi de herhalde Emily

Hatter... Louisa'ya bakmanız kâfi. An« nesinin en bedbaht kurbanı o."

Bruno, "Hem kurban ve hem de galip," diye homurdandı. "Ne olursa olsun, ona bir hayli para düşüyor. Sakat, bir kadın için büyük bir servet bu!"

Müfettiş, "Öyle," dedi. "Louisa Campion'a bir şey yapılmamaları için gece gündüz tetikte olmalıyız."

Avukat çantasını kapatmaktaydı. Lane, "Bay Bigelo" dedi. "Bu vasiyetname ne zaman yapılmıştı?"

— "York Hatter'in cesedinin denizden çıkarılışının ertesi günü."

— "Peki eski vasiyetname nasıldı?"

— "O gayet basitti. Emily Hatter, kızı Louisa Cam' pion'a bakması şartıyla her şeyini York Hatter'e bırakıyordu. O öldüğü zaman da Hatter serveti, York'un vasiyetnamesine göre taksim edilecekti."

— "Aile ilk vasiyetnamenin şartlarını biliyor muydu?"

— "Tabî... Aynı şekilde Bayan Emily Hatter bana, Louisa kendinden evvel öldüğü takdirde servetini Barbara, Conrad ve Jill arasında müsavi şekilde taksim edeceğini söylemişti."

— "Teşekkür ederim Bay Bigelov."

Avukat rahat ve derin bir nefes aldıktan sonra hızlı adımlarla kütüphaneden çıktı. Kâtibî de koşarcasına peşinden gitti.

Thumm hiddetle, "Louisa, Louisa, hep Louisa," diyö homurdandı. "Meselenin düğüm noktası o... Dikkatli olmadığımız takdirde onu ortadan kaldıracaklar."

Bruno sakın bir tavırla, "Sizin bu mesele hakkında fikriniz nedir Bay Lane?" dedi. "Thumm bana bugün fikirlerinizi açıklayacağımızı söyledi."

Aktör bastonunu yakalılarak şöyle bir salladı. "Evet..." Yüzünde ciddî, üzgün ve yorgun bir ifade vardı. "Fakat söylemesem daha iyi olacak. Bu evin atmosferi çok elektrikli... Burada doğru dürüst düşünemiyorum bile."

Müfettiş hiddetinden kendini kaybetmek üzereydi. Tuhaf bir ses çıkardı. Lane, "Kusura bakmayın," diye devam etti. "Ben Hamlet'e dönüp, şüphelerimden kurtulmaya çalışacağım... Bu bedbaht Truva'yı daha ne kadar zaman muhasara altında tutacaksınız?"

Thumm kendinden beklenmiyen bir bilgiçlikle, "Kendime bir tahta at buluncaya kadar," dedi. "Ne yapacağımı ben de bilmiyorum. Âmirlerim de beni sıkıştırmaya başladı... Neyseki elimde bir ipucu var."

— "Sahi mi? Ne?"

— "Perry."

Lane gözlerini kıstı. "Perry mi? Ne olmuş "Perry'ye?"

—"Henüz bir şey olmadı... Fakat..." Thumm kurnazca ilâve etti. "Bay Edgar Perry buraya girebilmek için sahte referanslar kullanmış. Onun hakiki isminin Perry olmadığından da eminim."

Drury Lane üzölmüştü. Savcı ise heyecanla öne doğru eğilerek, "Eğer vaziyet ciddiye onu sahte referans tanzimi dolayısıyla de tevkif edebiliriz Thumm," dedi.

— "Bu pek kabil değil. Barbara Hatter referans işinde kabahatin kendisinde olduğunu söyledi... Adamsa mazisi hakkında bir şey anlatmaya yanaşmıyor."

Lane ağır ağır, "Her halde siz de onun mazisini tahkik etmekle meşgulsünüz," diye mırıldandı. "Akıllıca bir.. Galiba Barbara Hatter'in de adam hakkında bir şey bilmediğinden eminsiniz."

— "Öyle." Thumm gülümsedi. "Barbara iyi kız, hoş kız. Perry'yi beğeniyor. Kadınların da âşık oldukları zaman yapmayacakları şey yoktur... Neyse, her halde yarına kadar tahkikattan bir netice çıkar."

Bruno sordu. "Conrad'dan vaz mı geçtiniz?"

— "Vazgeçmedim, ama Edgar Perry meselesi de mühim."

Lane keten ceketini düğmeledi. "Yarm akşam üzeri

Hamlet'e gelir misiniz? O zaman bana bu Perry meselesini anlatır ve—"

Thumm, "Ta oraya mı?" diye bağırdı. Lane mırıldandı. "Benimki sadece bir teklif. Mecbur değilsiniz... Gelecek misiniz?"

Bruno çabucak, "Geleceğiz," dedi. — "Âlâ..." Aktör onları selâmladı ve odadan çıktı.

4. Hamlet

ÇARŞAMBA GÜNÜ hava berrak, fakat bir hayli soğuktu. Drury Lane, Bruno ile Thumm'u çalışma odasında kabul etti. Aktörün sırtında kadife bir ceket vardı, alev alev yanan ocağın önünde dimdik duruyordu. Adamın çehresinden müthiş bir üzüntüsü olduğu da o kadar belliydi ki... Fakat onları her zamanki nezaketiyle karşıladı, kahve ve likör ikram etti. Sonra da şöminenin yanındaki koltuğa yerleşerek, "Evvelâ sizin Perry hakkındaki haberlerinizi dinliyelim Bay Thumm," dedi.

— "Perry hakkındaki haberler mühim. Çok mühimj Onun kim olduğunu katiyen tahmin edemezsiniz."

Lane hafifçe gülerek, "Edemem tabîi," diye cevap verdi. "Kâhin değilim. Yoksa kayıp Fransa veliahtı mı?"

— "Kim? Kim?" diye sordu. Sonra, "Dinleyin beni," diye homurdandı. "Bu iş hakikaten mühim. Edgar Perry' nin asıl ismi Edgar Champion."

Lane bir an donmuş gibi kaldı. Sonra, "Edgar Champion," dedi. "Sahi mi? Yani öğretmen, Bayan Emily Hatter'in ilk kocasının oğlu mu?"

— "Evet... Tom Champion Emily'den evvel başka bir kadınla evlenmiş, ondan da bir oğlu olmuş. Oğlunun adı da Edgar Champion'muş. Yani bizim Edgar Perry, Louisa Champion'un üvey kardeşi... Babaları bir, anneleri ayrı. Tom Champion çoktan ölmüş tabîi..."

Bruno, "Benim anladığım şu," dedi. "Edgar Perry veya Edgar Champion neden öğretmen olarak Hatter malikânesine yerleşti? Thumm'un söylediğine göre Barbara Hatter onu evvelden tanıyormuş—

Müfettiş, "işin o kısmı palavra," diye homurdandı, "Barbara bu sözleri söyler söylemez anladım. Adamı evvelden filân tanıdığı yok. Sadece âşık Edgar Perry'ye âşık..."

Lane düşünceli düşünceli, "Emily Hatter, öğretmen Edgar Perry'nin üvey oğlu Edgar Champion olduğunu biliyor muymuş acaba?" dedi.

— "Hayır... Edgar işi açıklamadıysa nasıl bilebilir? Anlaşıldığına göre Tom Champion'la Emily boşandıkları zaman Edgar altı yedi yaşlardaymış.

Kırk dört yaşındaki koskoca adamın o çocuk olduğunu nasıl anlar?"

— "Onunla konuştunuz mu?"

— "Allah kahretsin, ağzını açıp tek kelime bile söylemiyor!"

Bruno, "Thumm onu tevkif etti," dedi.

Lane birdenbire irkildi, sonra da içini çekerek başını salladı. "Acele etmişsiniz, Bay Thumm. Çok acele etmişsiniz."

Müfettiş fena fena gülerek, "Bu iş hoşunuza gitmedi galiba," diye homurdandı.

Lane müstehzi bir tavırla sordu. "Onun Emily Hatter'i öldürdüğünü mü zannediyorsunuz?"

Müfettiş omuzunu silkti. "Belki öldürdü, belki de öldürmedi. Her halde öldürmedi. Böyle bir şey yapması için ortada hiçbir sebep yok. Fakat o muhakkak bir şeyler biliyor. Aksi takdirde ismini değiştirip de Hatter'lerin malikânesine neden yerleşsin?"

— "Peki o 'yumuşak yanak' meselesi ne olacak?"

— "Katil kadının suç ortağı olabileceğini kabul etmiştik. Veya belki de Louisa yanıldı."

Bruno sabırsız sabırsız, "Ta buralara kadar sizin fikirlerinizi dinlemeye gelmedik Thumm," dedi. "Bay Lane bize ne anlatmak istiyordunuz?"

Aktöp bir an sessiz sedasız oturdu. Sonra içini çekerek, "Hâdiseyi çok düşündüm," diye başladı. "Ve... Bu beni çok üzdü. Düşüncelerim pek feci şeylerdi."

Thumm haykırdı. "Katilin kim olduğunu mu anladınız yoksa?"

Lane, "Katî bir şey söyleyemeyeceğim," diye mırıldandı. "Bazı şeyler aşikâr... Fakat buna karşılık bazı şeyler de... Karanlık ve çok— Çok garip." Sonra birdenbire durarak katî bir tavırla, "Neyse," dedi. "Elimde iki ipucu var... Bunları da takip etmek niyetindeyim. Biri... Koku... Vanilya kokusu... İkincisinden şimdi bahsetmiyeceğim.

Bu çok acayip, fakat aynı zamanda da öyle mantıklı bir şey ki..." Bruno ile Thumm'un sual sormak üzere olduğunu görünce hemen devam etti. "Bana bu mesele hakkında ne düşündüğünüzü açıkça söyleyin. Belki kafa kafaya

verirsek bir neticeye varırız."

Thumm heyecanla, "Şimdi tam bana göre bir lâf ettiniz," dedi. "Bana göre, o gece katil Emily Hatter'le Louisa Campion'un odasına armutu zehirlemek için girdi. Bu sırada Bayan Hatter uyandı. Belki de haykırdı. Onun üzerine katil de kadının kafasına mandolini indirdi. Yani o ihtiyar cadı kaza ile öldürüldü. Bayan Bruno da benim fikrimde."

Drury Lane, "Yani," diye mırıldandı. "Katil Louisa'yı öldürmeye niyet etmişti. Odada yakalanınca istemediği halde Emily Hatter'i korkudan öldürdü."

Thumm, "Evet," dedi.

Bruno da, "Öyle," diyerek başını salladı.

Lane hafifçe, "O halde beyler ikiniz de yanıyorsunuz," diye cevap verdi.

— "Neden?"

— "Katil odaya Bayan Emily Hatter'i öldürmek niyetiyle girdi. Bu cinayeti evvelden plânlamıştı. Louisa Campion'u zehirlemeye de hiç niyeti yoktu."

Bruno ile Thumm hayretle birbirlerine baktılar. Aktör devam etti. "İlk düşüncemiz neydi? 'Bayan Hatter armut sevmez, hiç yemez. O halde katil armudu Louisa'nın yeyip ölmesi için zehirledi...' Öyle değil mi? Evvelâ böyle düşünmedik mi? 'Katil Louisa'yı öldürecekti fakat muvaffak olamadı,' dedik."

Thumm, "Tamam," dedi. "Ben gene de böyle düşünüyorum."

Lane sakın bir tavırla, "Bu düşünce yanlış," diye cevap verdi. "Şimdi söyleyin bana, katil Louisa'nın o zehirli armudu yiyeceğini mi zannediyordu?"

Bruno şaşkın şaşkın mırıldandı. "Tabî..."

— "Bilâkis... Katilin Hatter malikânesindeküeri iyi tanıdığını biliyoruz. Âdetlerini, evin girdeğini çıkmasını, lâboratuvarı, her yeri, her yeri gayet iyi biliyor... O halde katilin aynı şekilde Louisa'nın yiyecek hususunda çok dikkatli olduğunu, çürümüş, bozulmuş meyvaya elini bile sürmediğini de bilmesi lâzım. O halde katil de taze iki armut dururken, Louisa'nın çürümüş üçüncü armudu, yani zehirli armudu yemiyeceğinin pekâlâ farkındaydı, meyvanın evvelden çürümüş olduğunu da bildiriyordu..."

Bruno ile Thumm onu inanmaz gözlerle süzmekteydiler. Lane, "Belki," diye devam etti. "Katil karanlıkta yanlışlıkla çürük armutu seçti ve zehiri ona zerketti... Fakat bu da doğru değil... Zira hem Bayan Arbuck ve hem de hastabakıcı Bayan Smith bir gece evvel meyvalıkta sadece jki armut bulunduğunu söylediler... Peki üçüncü armut oraya nereden geldi?... Katil getirdi de ondan! Yani katil, dışarıdan, kendi eliyle seçtiği ve Louisa'nın beğenmiyeceği çürük bir armut getirdi... Peki bunu niye yaptı? Neden Louisa'nın yemiyeceği bir armutu seçti? Neden diğerlerini değil de o çürük armutu zehirledi? Çünkü katil Louisa'nın zehirli armutu yemesini zaten istemiyordu... Peki bu işi neden yaptı? Polisi şaşırtmak, onlarda asıl kurbanın Louisa olduğu intibainı uyandırmak için..."

O zamana kadar ağzını açmamış olan Müfettiş çabucak, "Bir dakika," dedi. "Söylediğiniz gibi Louisa armutu yemiyeceğine göre polis... Yani bizler bu zehirleme oyununu nasıl keşfedecektik?"

Bruno, "İyi bir sual," diye mırıldandı.

— "Bunun cevabı gayet basit beyler... Katil bu zehirlenme işine bilhassa dikkat nazarımızı çekecekti... Nitekim çekti de. Hem de iki şekilde... Birincisi enjektörü bulabileceğimiz bir yerde bırakarak... İkncisi tabaktaki armutlara bir üçüncüsünü ilâve ederek... İşte böylece katü Emily Hatter'i öldürdü. Fakat asıl kurbanın Louisa Campion olduğu tesirini uyandırdı. Bu suretle istediği oluyordu. Emily Hatter'i öldürmüş, fakat polisin Louisa Campion'un ölümünden istifade edebilecek birilerini aramasına sebep olmuştu. Yani kimse Emily Hatter'in neden öldürülmüş olduğunu incelemiyecek, 'bu bir kaza' deyip geçecekti..." Lane bir an durdu. "Zâten enjektörü de bırakmasaydı, biz gene bu zehir meselesiyle alâkadar olacaktık. Enjektörü bırakması lüzumsuzdu..." Thumm'a baktı. "Hatırlıyor musunuz, Bay Thumm? İki ay evvelki zehirlenme meselesi dolayısıyla bu sefer de gene zehir meselesini tetkik ettireceğinizi bize söylemiştiniz..." Thumm başını salladı. "Evet, zehir, zehir, zehir... Buna dalacak Ve Emily Hatter'in bilhassa öldürülmüş olduğunu da anlamıyacaktık... Halbuki katilin odaya Emily'yi öldürmek niyetiyle girdiği o kadar belliydi ki... Ama biz bunun farkına varmadık."

Bruno sordu. "Nasıl?"

— "Nasıl mı? Mandolin yüzünden... Mandolin yatak odasına ait bir eşya

değildi ki. Mandolin ta aşağı katta, kütüphanede duruyordu. Ve katil bunu yukarıya çıkardı... Demek ki mandolini almasının ve Emily Hatter'in odasına girmesinin bir sebebi vardı... Mandolini neden yukarı çıkarmıştı? Şimdi bunu inceliyelim. Bir: Mandolin çalmak için. Canı mandolin çalmak istemişti..." Thumm güldü ve Bruno başını salladı. Lane devam etti. "Saçma tabî... İki: Mandolin yatak odasına sahte bir ipucu bırakmak için getirilmişti. Katil bu suretle başka birinden şüphelenilmesini temin edecekti. Peki kimden, Hatter malikânesinde mandolinle alâkası olan bir tek kişi vardı: Yok Hatter! Fakat York Hatter çoktan ölmüştü. O halde bu ikinci ihtimal de yanlış."

Müfettiş ağır ağır, "Bir dakika," dedi. "Bu ikinci ihtimali biraz daha tetkik edelim. Evet, York Hatter öldü, fakat belki de katil, York Hatter'in öldüğünden emin değil. Veya emin de bizim bundan şüphelenmemizi istiyor. Neticede ceset hakikaten tanınılacak halde değildi. Buna ne dersiniz?"

Lane memnun memnun gülerek, "Bravo derim Bay Thumm," diye cevap verdi. "Fakat ikinci ihtimal gene saçma. Zira... Polis York Hatter'in sağ olduğundan şüphe etse bile adamın cinayet yerinde böyle kendine ait, bariz bir ipucu bırakacağına inanır mı? Tabî inanmaz. Bir in, sanın cesedin yanında böyle bir kartvizit bırakması için aptal olması lâzım... O halde şöyle diyebiliriz... Mandolin yatak odasına müzik için veya bir ipucu bırakılmak için değil, bir silâh olarak getirilmişti."

Thumm, "Amma da antika silâh ha," diye homurdandı.

Lane, "Hakikaten garip bir silâh," dedi. "Fakat hâdisenin esrarını çözünce anlayacağız ki—" Sustu, gözlerinde ıstırap dolu bir ifade vardı. Sonra dikleşerek, "Bu suali nasıl olsa şimdi cevaplandıramıyacağız," dedi. "Onun için mandolin yatak odasına bir silâh olarak getirilmişti."

Bruno, "O halde bu bir taarruz silâhı olarak kullanılacaktı," diye ilâve etti.

— "Peki bu tecavüz silâhı kime karşı kullanılacaktı? Louisa Campion'a mı? Hayır... Zehirli armut meselesinden de anladık ki, kurban kör ve sağır kız değil... O halde mandolin Emily Hatter'e karşı kullanılacaktı..." Susarak derin bir nefes aldı.

Bruno ile Thumm'un çehresinden her ikisinin de ne düşüneceklerini bilmedikleri belliydi. Nihayet Müfettiş "Evet," dedi. "Hâdisenin sizin dediğiniz gibi olması lâzım"

O halde artık Louisa'nındağıl de Emily Hatter'in ölümünden kimlerin istifade ettiğini araştırmamız şart."

Lane hafifçe başını salladı, fakat çehresinde ne bir muzafferiyet ve ne de bir memnuniyet ifadesi vardı. Hâlâ gizli bir ıstırapla kıvrandığı belliydi.

Thumm, "Emily Hatter'in ölümünden menfaati olanlar," diye mırıldandı. "Şu vasiyetname... Hoş hepsinin de menfaati var... Üstelik Louisa'yı öldürürlerse servetleri daha da artacak. Bakalım, Barbara Hatter, Louisa hakkında ne karar verecek?"

Lane birdenbire, "Bay Thumm," dedi. "O vasiyetnameden sonra Louisa'yı hakikaten zehirlemeye kalkabilirler. Zira onun öliimiyle hepsine bir hayli para kalacak. Onun için kızı daima göz altında bulundurun. Sonra lâboratuvardaki zehir şişelerini de oradan kaldırın."

Thumm başını salladı. "Louisa daima göz altında zaten. Zehir şişelerine gelince. Onları katiyen kaldırmam... Kimbilir belki bir gece katil gene orayı ziyarete karar verir ve kollarımıza düşü verir.

5. Morg

AKTÖR DRURY LANE, morgun taş merdivenlerini yüzünde ümitli bir ifadeyle çıktı. Kapıdan girince oradaki memura Dr. Shilling'i aradığını söyledi. Onu derhal büyük salona götürdüler. Şişman doktor mermer masadaki bir cesedin üzerine eğilmiş, harıl harıl çalışıyordu. Yandaki sandalyeye oturmuş olan sarışın, yaşlı bir adam da lâkayt nazarlarla onu süzmekteydi.

Dr. Shilling kapıya doğru şöyle bir baktıktan sonra tekrar işine döndü. "Buyurun Bay Lane, buyurun. İngalls, bak şu pankreasın haline... Fevkalâde doğrusu... Oturun Bay Lane... Sizi toksikoloji mütehassısıamız Dr. İngalls'la tanıştırayım. Cesetle işim bir iki dakika sonra bitecek..." Aktör keskin kokudan dolayı yüzünü burusturmamaya Çalıştı.

Orta yaşlı, sarışınca doktorun elini sıkarak, "Zehir mütehassısı mı?" diye sordu. "Bu fevkalâde bir tesadüf."

Dr. İngalls kaşlarını kaldırdı. "Neden?"

Dr. Shilling dönerek seslendi. İki hademe cesedi tekerlekli bir arabaya yükleyip götürdüler. Adlî Tabip lâstik eldivenlerini çıkararak musluğa doğru yürüdü. "Artık konuşabiliriz. Sizi morga sürükliyen nedir Bay Lane?"

— "Garip bir mesele Doktor. Bir koku hakkında malûmat istiyorum."

Dr. İngalls, "Koku mu?" diye sordu.

Shilling ellerini yıkarken gülüyordu. "Koku ha? Morgta kokudan bol bir şey yoktur."

Aktör de güldü. "Benim aradığım koku öyle değil Doktor. Görünüşte tatlı, hoş bir koku. Fakat bir katille alâkalı."

İngalls merakla sordu. "Nasıl bir koku bu? Belki ben size yardım edebilirim?"

— "Vanilya!"

İki doktor da, "Vanilya," diye tekrarladılar. Dr. Shilling hayretle aktöre bakıyordu. "Hatter meselesinde işe bir de vanilya kokusu mu karıştı? İşte bu tuhaf!"

İngalls, "Vanilya..." dedi. "Makiyaj levazımatı... Pasta... Çikolata... Parfüm... Vanilya kokusu bunlarda olabilir..."

Lane, "Onları tetkik ettik," diye cevap verdi. "Fakat bir netice çıkmadı."

Adlî Tabip sordu. "Peki ya çiçekler?"

Lane başını salladı. "Maalesef..."

Shilling, "Peki kimyevi maddeler?" dedi.

Aktör de' hafifçe gülerek, "Zaten ben de onun için buraya geldim ya Doktor," diye cevap verdi. "Belki Vanilya kokan bir madde vardır, diye düşündüm. Dr. İngalls, vanilya gibi kokan bir zehir biliyor musunuz?"

Toksikolog başını salladı. "Hayır... Böyle bir zehir aklıma gelmiyor."

Dr. Shilling düşünceli düşünceli, "Vanilyanın tıbbi bakımdan bir faydası yoktur," dedi. "Fakat bazan melhemlere hoş bir koku versin diye koyarlar... Fakat..."

Lane'in gözleri hayretle açıldı. Dr. İngalls ise birdenbire elini dizine

vurarak bir kahkaha attı. Cebinden çıkardığı bir kâğıda bir şeyler karalıyarak hademelerden birini çağırdı. "Bunu al getir." Sonra Lane ile Adlî Tabip'e dönerek gülümsedi. "Galiba bulduk."

Dr. Shilling sinirlenmiş benziyordu. Lane sakın bir tavırla, "Biliyor musunuz Doktor," dedi. "York Hatter'in lâboratuvarındaki şişeleri tek tek koklamadığım için kendi kendime kızıyorum."

— "A, evet... Belki aradığınız kokuyu orada bulabilirdiniz."

— "Öyle. Fakat bunu akıl ettiğim zaman lâboratuvar ve şişelerin çoğu da parça parça olmuştu." İçini çekti. "Mamafih Hatter'in kayıt defterine bir şey olmamış. Dr. İngalls sizinle o deftere bir baksak, belki aradığımız vanilya kokulu maddeyi buluruz."

Toksikolog, "Buna lüzum kalmıyacak zannederim," diye cevap verdi. Sonra içeri telâşla giren hademenin elindeki beyaz kavanozu alarak kapağını dikkatle açtı, kokladı ve sonra tebessüm ederek bunu Lane'ye uzattı... Aktör kavanozu telâşla, âdeta kaparcasına aldı... Bunun içinde bal renginde ve kıvamında bir madde vardı... Aktör kokladı ve sonra, "Tamam," dedi. "Tamam... Dr. İngalls, size nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Evet, bu hakikaten vanilya kokuyor. İsmi nedir bunun?"

Toksikolog bir sigara yaktı. "Peru Belsemi... İşin tuhafı bunu her eczaneden alabilirsiniz. Hemen hemen çok kişinin evinde bundan bulunur.

— "Peru Belsemi mi?..."

— "Evet. Bunu ekseri losyon ve melhemlerin içine koyarlar."

— "Losyon? Melhem? Peki bu ne işe yarar Doktor?"

Dr. Shilling elini alnına vurdu. "Ne aptalım! Bu nasıl da aklıma gelmedi? Peru Belsemi cilt hastalıklarında kullanılan melhemlerin içine konur Bay Lane. Alelâde bir şeydir bu."

Aktör kaşlarını çatı. "Cilt hastalıkları mı?... Garip."

İngalls merakla, "Peki bu sizin işinize nasıl yarıyacak?" diye sordu.

— "Şu anda bunu ben de bilmiyorum..." Lane bir müddet düşünceli düşünceli oturdu. Sonra basını kaldırarak, "Dr. Shilling," dedi. "Bayan Emily Hatter'in cesedi üzerinde otopsi yaptığınız zaman kadının cildine dikkat ettiniz mi? Cilt hastalığı var mıydı onun?"

— "Hayır, yoktu. Kalb hariç, kadının iç uzuvları da, dış uzuvları da gayet sağlamdı."

Lane, Shilling'in sözleri aklına unutmuş olduğu bir Şeyi getirmiş gibi, ağır ağır, "Ya," dedi. "Demek iç uzuvlarında bir hastalık emaresi yoktu."

Dr. Shilling hayretle aktörü süzdü. "Anlıyamadım... Hayır. Otopside patolojik bir vaziyet görmedim... Ne dettiek istiyorsunuz?"

Lane gözünü Adli Tabip'e dikmiş, kımıldamadan oturuyordu. Birdenbire Shilling düşünceli düşünceli gözlerini kıstı. "Anlıyorum... ilk bakışta böyle bir şey yoktu...; Ben de zaten bilhassa 'onu' aramıyordum... Fakat böyle bir vaziyet varsa şaşmam..."

Drury Lane iki doktorun elini sıkarak morgun otopsi salonundan çıktı. Arkasından merakla bakmakta olan Dr. Shilling de omuzlarını silkerek toksikologa döndü. "Garip bir adam, değil mi Ingalls?"

6. Dr. Merriam

YARIM SAAT sonra Drury Lane, Dr. Merriam'la karşı karşıyaydı. Yaşlı doktor aktörü merakla süzerek, "Hoş geldiniz Bay Lane," dedi. "Sizi buralara hangi rüzgâr attı? Rahatsız mısınız yoksa?"

Lane güldü. "Bilâkis... Sıhhatim her zamanki gibi yerinde Doktor. Size bazı şeyler sormak için geldim..."

Dr. Merriam dikkatle aktörün yüzüne baktı, "Evet?"

— "Doktor, Hatter ailesinden birine veya onlarla alâkalı bir şahsa vanilya kokulu bir ilâç verdiniz mi?"

Yaşlı adam, "Hımm," diyerek arkasına yaslandı. "Demek hâlâ o vanilya kokusunun peşindesiniz. Hayır, böyle bir ilâç vermedim."

— "O halde şu sualime cevap verin: Son aylar zarfında Hatter'lerden birine Peru Belsemi verdiniz mi?"

Merriam irkildi, yüzü de kıpkırmızı olmuştu. Sonra mavi gözlerinde büyük bir hayretle, "Fakat bu imkânsız," diye mırıldandı. "İmkânsız..." Birdenbire

hiddetle ayağa fırladı. "Bay Lane, hastalarım hakkındaki suallere cevap vermek âdetinde değilim. Boş yere—"

Aktör sakın bir tavırla, "Verdiniz bile," dedi. "Zannedersem Peru Belsemi'ni, York Hatter'e tavsiye etmişsiniz."

Yaşlı doktor masasının başında ayakta duruyor ve dalgın dalgın kâğıtlarına bakıyordu. Alçak bir sesle, "Pekâlâ," diye mırıldandı. "Evet, York'a Peru Belsemi verdim. Dokuz ay önce bana geldi. Kolunda kızılımsı lekeler olmuştu. Basit, pek basit bir cilt hastalığıydı bu. Fakat York bunlara fena halde sinirlenmişti. Onun için kendisine o lekelerin üstüne Peru Belsemi sürmesini tavsiye ettim... Peru Belsemi... Bunu düşünmeliydim."

Lane müstehzi bir tavırla, "Öyle," dedi. "O zaman bu kadar sıkıntı çekmezdik... Peki, York size tekrar geldi mi?"

— "Kolu için gelmedi... Benimle başka— başka şeyler hakkında görüştü... Bir keresinde kendisine kolundaki lekelerin ne halde olduğunu sordum. Lekelerin zaman zaman belirdiğini ve öyle hallerde tavsiye ettiğim melhemi sürdüğünü söyledi. İlâçlarını kendi yapardı zaten. Zannedersem eczacı diploması da vardı. Kolunu da kendisi sarıyordu."

— "Kendi kendine?"

Dr. Merriam hiddetlenmiş gibi kaşlarını çattı. "Evet... Fakat anladığıma göre bir keresinde kolunu sararken gelini Martha vaziyeti görmüş. Onun için York da kolundaki lekelerden kadına bahsetmek zorunda kalmış... Anlaşılan Martha kayınpederine acımış ve ondan sonra York'un kolunu o sarmaya başlamış."

Lane, "Enteresan," diye mırıldandı. "Demek York'la Martha iyi geçiniyorlarmış?"

— "Evet... York da bir keresinde, 'Evde sırlarımı açabileceğim yegâne insan o,' demişti."

Aktör düşünceli düşünceli başını salladı. "Her halde her ikisi de kendilerini sığıntı gibi görmekteydiler... Şimdi Doktor, York Hatter'in dosyasını görebilir miyim?"

Dr. Merriam gözlerini kırıştırdı, yüzü gene kıpkırmızı kesilmişti. "Ne? Rezalet bu! Hastalarımın dosyalarını nasıl görürmüşsünüz. Meslek sırlarımı

size nasıl açıklarım?"

— "Dr. Merriam... Vaziyetinizi anlıyor ve sizi takdir ediyorum. Fakat ben kanun namına hareket ediyorum ve vazifem de bir katili yakalamak."

— "Evet... Fakat ben—"

— "Başka bir cinayet daha işlenebilir. Polise yardım etmek elinizde Dr. Merriam."

— "Yapamam... Bu, tıp ilminin prensiplerine aykırı bir şey."

— "Bırakın bunları şimdi! Suallerime neden cevap vermek istemediğinizi ben söyleyeyim mi Doktor? Prensipler ha? Siz beni yalnız sağır değil, aynı zamanda kör de zannediyorsunuz galiba?"

Yaşlı doktorun gözlerinde bir an müthiş bir endişe belirdi. "Ne demek istiyorsunuz?" diye kekeledi. "Ne demek?—"

— "Şunu demek istiyorum. York Hatter'in dosyasını bana göstermek istemiyorsunuz. Çünkü Hatter ailesinin sırrını, o patolojik sırrını öğreneceğimden korkuyorsunuz Doktor!..."

Dr. Merriam önüne bakıyordu.

Lane acı acı güldü. "Feci vaziyet meydana Doktor. Neden Louisa kör ve dilsiz doğru? Neden sağır oldu?" Dr. Merriam sapsarı kesildi. "Neden Barbara Hatter bir dâhi? Niçin Conrad Hatter delice hiddetlere kapılıyor? Niçin çılgınlar gibi içiyor?... Niçin Jill güzel olmasına rağmen son derecede ahlâksız?"

Merriam, "Allah askına susun!" diye haykırdı. "Onları o kadar uzun senelerden beri tanıyorum ki... Âdeta elimde doğdular. Onlar için mücadele ettim... Normal insanlar gibi yaşamaları için uğraştım..." Koltuğuna çökercesine oturdu.

Lane âdeta müşfik denilebilecek bir sesle, "Onların vaziyetini anlamak güç olmadı," dedi. "Onların neden yarı deli, eksantrik ve çılgın oldukları, York Hatter'in niçin intihar ettiği aşikârdı. Tabî her şeyin sebebi Emily Hatter'di. İlk kocası Tom Champion'un ölümüne sebep olduğundan da eminim. Adam işin ne olduğunu daha anlamadan kadın, hastalığını ona da aşıladı. İkinci kocası York Hatter'e de öyle... O korkunç mikrop çocuklarının kanında da belirdi. Hattâ torunlarının kanında da... Bu meselede anlaşmamız lâzım

Doktor. Vakit dar, mesleki prensipleri düşünmenin zamanı değil."

— "Evet, öyle..."

Aktör içini çekti. "Dr. Shilling otopside hastalığın izine raslamadı. Demek ki Emily Hatter'i iyi edebildiniz..."

Merriam, "Evet, ama çok geç," diye homurdandı. "Hastalığı diğerlerine çoktan aşlamıştı..." Ayağa kalkarak ağır ağır çelik dosya dolabına yürüdü, kitli bir çekmeyi açtı. İçinden çıkardığı dosyayı Lane'ye uzattı. Sonra, gene hiç sesini çıkarmadan yerine oturdu. Yüzü bembeyaz kesilmişti, elleri titriyordu.

Dosyayı açarak okumaya başladı. Yüzünde son derecede üzgün bir ifade belirmişti. Notlardan Dr. Merriam'ın, Emily Hatter'i otuz sene evvel tedavi etmeye başladığı anlaşıyordu. Tabî Louisa Campion, Barbara ve Conrad dünyaya gelmişlerdi bile... Yaşlı Doktor ölümüne kadar da Emily Hatter'e bakmıştı. Feci hakikatlerle doluydu dosya. Lane kaşlarını çatarak York Hatter'in kısmını açtı. Adam en son kaybolmadan bir ay önce muayene olmuştu.

York Hatter: Yaş 67; Ağırlık normal; Boy 1.67; Tansiyon normal; Kalb biraz zayıf; Cilt temiz; Wassermann 1 zait... Lane diğerlerine geçti:

Louisa Campion: Yaş 40; Ağırlık fazla; Boy 1.60; Kalb anjin dö puatrin... Gözler, kulaklar ve boğazdan hiç ümit yok. Sinirliliği artıyor; Wassermann negatif.

Conrad Hatter: Yaş 31; Ağırlık az; Boy 1.75; Umumi vaziyet fena; Karaciğer bozuk; Kalb yağlı; Bariz bir alkolizm; Wassermann negatif; Geçen seferkinden daha fena.

Barbara Hatter: Yaş: 36; Ağırlık az; Boy 1.70; Çok kansız; Umumi vaziyet fena değil; Wassermann: negatif; Evlenirse iyi olur.

Jill Hatter: Yaş 25; Ağırlık biraz az; Boy 1.68; Vaziyet fazla yorgun; hafif bir alkolizm; Wassermann negatif.

Jackie Hatter: Yaşı 13; Ağırlık az; Boy 1.40; Bülûğ geç kalmış; Wassermann negatif.

Bill Hatter: Yaş 4; Ağırlık tam; Boy 0.85; Kalb, ciğerler fevkalâde; Her cihetten normal gibi... Dikkat etmeli.

Dosyayı kapıyarak doktora uzatan Drury Lane, "Acıklı bir hal," diye mırıldandı. "Martha Hatter'in dosyası yok mu?"

Dr. Merriam cansız bir sesle, "O başka doktora gider," diye cevap verdi. "Fakat çocukları kontrol için bana getiriyor."

— "Demek vaziyeti biliyor."

— "Evet... Artık onun kocasından nefret etmesine, ondan tiksınmesine şaşar mısınız?" Sonra, artık konuşmaya son vermek istediğini belirtmek için ayağa kalktı.

Lane, "Louisa Campion'un zehirlenmesi ve Bayan Emily Hatter'in öldürülmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordu. O da ayağa kalkmıştı.

Merriam ifadesiz bir sesle, "Katilin, Hatter'lerden biri olmasına şaşmam," dedi. "Belki suçluyu yakalar ve cezalandırırsınız Bay Lane... Yalnız size şunu söyleyeyim—" Bir an iki erkek birbirlerini süzdüler. "Bir ilim adamı veya mantıklı bir insan bu cinayetten dolayı Hatter'leri kabahatli addedemez. Onlara annelerinden korkunç bir miras kaldı Bay Lane ve hepsinin de sonları çok fena olacak."

Aktör, "Öyle olmamasını temenni ederim," diyerek odadan çıktı.

7. Hatter Malikânesi

LANE İKİ SAAT kadar sokaklarda yalnız başına dolaştı... Kendi kendisine kızılıyordu. Hatter'ler meselesi onu niçin bu kadar üzüyordu? Onun vazifesi adalete yardım etmek değil miydi?

İki saat sonra Hatter'lerin malikânesinin merdivenlerini çıkıyordu. Kapıyı açan Arbuck'a, "Müfettiş Thumm nerede?" diye sordu.

— "Yukarıda, Bay Perry'nin odasında."

— "Ona lâboratuvara gelmesini söyleyin..."

Lane düşünceli düşünceli merdivenlerden tırmanarak lâboratuvara girdi, orada nöbet bekliyen sivil memur hemen ayağa fırlıyarak kendisim hürmetle selâmladı.

Biraz sonra Thumm da kapıdan içeri giriyordu. Thumm bir iki adım attıktan sonra birdenbire duraklıyarak York Hatter'in kayıt defterini tetkik etmekte olan aktörü seyre koyuldu.

Lane neşeyle, "Tamam," diye haykırdı. "Buldum.. J Bir dakika, Müfettiş Bey..."

Thumm hemen aktörün omuzunun üzerinden baktı. Lane parmağını 30 numaranın yanına dayamıştı. Bunun karşısında da Peru Belsemi yazılıydı.

Müfettiş, aktörün omuzuna vurarak, "O da nesi?" dedi.

— "Sabırlı olun!"

Lane masaya giderek, oraya yığılmış olan şişe ve kavanozlara dikkatle baktı. Sonra bunlardan birkaç tanesini yanık raflardan birine yan yana dizerek Thumm'a döndü. "Martha Hatter'i çağırırtır mısınız?"

Thumm memura kısa bir emir verdi. Adam koşarak lâboratuvara çıktı ve biraz sonra da Martha ile geri döndü.

Kadın tereddütle Thumm ve Lane'nin önünde durdu. Endişeli gözleriyle çehrelerini araştırıyordu. Yüzü bembeyazdı, gözlerinin altında da mor halkalar belirmişti.

Lane nazik bir tavırla, "Lütfen oturun," dedi. "Size bir şey sormak istiyorum... Anladığıma göre kayınpeder rinizin basit bir cilt hastalığı vardı."

Martha Hatter bir sandalyeye çöktü. "Ne— Nasıl... Evet, doğru... Fakat bunu öğrenmiş olmanıza şaşıttım."

— "Siz bunu yalnız York Hatter, Dr. Merriam ve bir de kendinizin bildiğini zannediyordunuz değil mi?... Gizlice Bay York Hatter'in koluna melhem sürer, üstüne de sargı sarardınız..."

Thumm mırıldandı. "Bu da nesi?"

Martha Hatter, "Evet, öyle yapardım," diye cevap verdi. "Bazan beni çağırır, kendisine yardım etmemi isterdi."

— "Melhemin ismini biliyor musunuz?"

— "Hatırlamıyorum."

— "Peki ilâç nerede dururdu?"

— "Şurada... Şu kavanozlardan birinde..." Martha Hatter yanmış raflara yaklaşarak ayaklarının ucuna kalktı ve Lane'nin biraz evvel oraya dizdiği kavanozlardan birini güçlükle aldı. Aktör, kadının tam ortadaki kavanozu seçtiğini görmüştü. Martha Hatter bunu kendisine uzatmc , "Lütfen kapağını açın," dedi. "Ve melhemi koklayın."

Kadın hayretle onun istediğini yaptı ve il c  koklar koklamaz da, "A," diye haykırdı. "Bu melhem değil... Bir kere ilâç bala benzerdi. Sonra da kokusu —" Birdenbire sustu. Odada derin bir sessizlik vardı Şimdi. Martha Hatter'in rengi büsbütün u m şt . Korkuyla dudağını ısırıyordu.

Thumm da gözlerini kadına dikmiş bekliyordu. Bo uk bir sesle, "Vay, vay, vay," dedi. "Evet, melhem nasıl kokardı?"

Lane mırıldandı. "Evet, Bayan Martha Hatter?"

Kadın başını salladı. "Hatırlamıyorum."

— "Melhem vanilya gibi kokardı, değil mi?"

Martha, gözleri Lane'ye dikili geri geri kapıya doğru gitti. Aktör içini çekerek kadının koluna Őefkatle vurdu ve eşikte bekliyen detektife onu dışarı çıkarması için işaret etti. Martha Hatter uykuda y r rm Ő gibi eŐikten atladı ve koridorda gözden kayboldu.

Thumm, "Vay," diye haykırdı. "Vay, vay, vay! Cilt melhemi ha? Vanilyalı!"

Drury Lane Şöminenin önüne gitti. "Evet... Nihayet vanilya kokusunun membamı keŐfettik Müfettiş... Bana kalırsa Bay Perry'yi tevkif etmekle hiç de doğru bir Şey yapmadınız."

— "Evet, ben de öyle olduğunu anlamaya baŐlıyorum." Thumm'un gözlerinde garip bir ıŐık yanıp söndü. "Evet, artık işi anlamaya başladım."

Lane Şiddetle, "Ne?" dedi. "Ne demek istiyorsunuz?"

Thumm güldü. "Söylemem... Sizin kendinize göre birtakım sırlarınız var, benim de  yle... Her Şeyi hemencecik a ıklıyacak değilim, fakat ilk defa işin içyüzünü anlamaya başladım."

Aktör dikkatle onu süzüyordu. Thumm kapıdaki memura, "Buraya kimseyi sokmayın," diye emretti. Pencerelele Şöyle bir baktı. Her ikisine de tahtalar mıhlanmıŐtı. "Evet lâboratuvara kimseyi sokmayın, buradan da bir dakika

bile ayrılmayın Bay Lane, ben gidiyorum..."

— "Âlâ... Yalnız gitmeden evvel bana bir mezura bulur musunuz?"

Thumm birdenbire kapıda duraklayıverdi. "Mezura mı? Mezurayı da ne yapacaksınız?" Cebinden çelik bir mezura çıkararak aktöre uzattı.

Lane gülümsiyerek raflara doğru gitti. Üst rafın alt kenariyle, ikinci katın üst kenarı arasındaki mesafeyi ölçtü. "15 santim... Âlâ âlâ... Rafın kalınlığı ise 5 santim..." Çenesini okşıyarak bir şeyler düşündü. Sonra da yüzünde üzüntü ve memnuniyetin karışmasından meydana gelen garip bir ifadeyle mezurayı tekrar Thumm'a verdi.

Müfettiş'in neşesi sönüvermişti. "Aklıma geldi," diye mırıldandı. "İki ipucu olduğunu söylemişsiniz. Bunlardan biri vanilya kokuşuydu... İkincisi de bu ölçüler mi?"

— "Hayır, hayır..." Lane dalgın bir tavırla başını sallamaktaydı. "O ipucunu henüz tahkik etmedim."

Thumm bir an tereddüt etti. Bir şeyler sormak ister gibiydi. Sonra başını sallıyarak, sessizce odadan çıktı.

Lane de biraz sonra lâboratuvardan ayrılarak bahçeye indi. Louisa Campion bir şezlongda uyuyor, yanında oturan Bayan Smith ise kitap okuyordu. Biraz ileride de Jackie ile Bill vardı. Çocuklar ilk defa sessiz sedasız oynamaktaydılar. Daha doğrusu çimlerin üstüne çömelmiş, bir karınca yuvasını merakla seyreliyorlardı.

Lane, "Bayan Smith," dedi. "Bayan Barbara Hatter nerede acaba?"

Hastabakıcı korkuyla, kitabını düşürdü. "Oh!... Affedersiniz, birdenbire korktum... Barbara Hatter, Müfettiş beyden izin alarak sokağa çıktı. Nereye gittiğini ve ne zaman döneceğini bilmiyorum."

Lane, "Ya," dedi. Sonra birinin pantolonuna yapıştığını hissederek döndü. Bill'di bu. Çocuk neşeli neşeli gülerek, "Bana çikolata versenize," diye bağıırıyordu. "Bana çikolata versenize."

Aktör ciddî bir tavırla, "Merhaba Bill," dedi.

On üç yaşındaki Jackie aktörün bastonunu yakalılarak haykırdı. "Barbara hapishaneye gitti! Barbara Bay Perry'yi görmek için hapishaneye gitti."

Hastabakıcı hafifçe burnunu çekerek, "Bu kabil tabî," diye mırıldandı.

Lane yavaşça çocukların elinden kurtuldu. Kapıda bekliyen otomobiline doğru yürürken gene gözlerinde müthiş bir ıstırap vardı.

8. Barbara'nın Çalışma Odası

AKTÖR DRURY LANE ertesi sabah Hatter malikânesine geldiği zaman eve hâlâ o tehlikeli sükûnetin hâkim olduğunu farketti. Thumm orada değildi. O gün eve hiç uğramamıştı... Evet, Bayan Barbara evdeydi.

Bayan Arbuck somurtkan bir tavırla, "Odasında kahvaltı etti," dedi. "Henüz aşağıya da inmedi. Halbuki saat on bir."

— "Kendisine beni görüp görmeyeceğini sorun lütfen." Aşçı kadın mânalı mânalı kaşlarını kaldırdı, fakat bir şey söylemeden merdivenlerden çıkmaya başladı. Biraz sonra gene o somurtkan tavrıyla dönerek, "Bayan Barbara sizi bekliyor," diye homurdandı.

Lane içeriye girdiği zaman Barbara pencerenin kenarına oturmuş, uzun, yeşim bir ağızlıkla sigara içmekteydi. "Buyurun Bay Lane. Kılığımın kusuruna da bakmayın."

— "Rica ederim... Bilâkis bu kılık size çok yakışmış." Barbara ipek bir kimono giymişti. Altın ışıklılı saçları yuvarlak omuzlarını okşuyordu. "Buyurun oturun Bay Lane. Oda biraz karışık... Sabahtan beri yazı yazıyordum da..."

Aktör bir koltuğa yerleşerek, "Size pek garip bir sual sormaya geldim," dedi.

— "Sahi mi?" Genç kadının yüzündeki memnuniyet dolu ifade kayboluvermişti. "Peki nedir o sual?"

— "Sizinle ilk karşılaştığımız zaman bir şey söylemişsiniz. Bu aklıma takıldı..."

Barbara yavaşça, "Evet," dedi.

— "Babanızın bir ara bir roman yazmaya çalıştığını söylemişsiniz... Bu

bir polisiye roman mıydı?"

Genç kadın müthiş bir hayretle aktöre baktı. Şaşkınlığı hakikiydi. Lane o zaman Barbara'nın büyük bir korkuyla başka bir sual beklemiş olduğunu da anladı. Genç kadın, "Bay Lane," diye güldü. "Siz tıpkı küçükken romanlarına bayıldığım, sevimli Sherlock Holmes'e benziyorsunuz... Evet, hakikaten babam polisiye bir roman yazmak istiyordu. Fakat bunu nasıl anladınız?"

Lane bir an genç kadının yüzüne baktı sonra rahat bir nefes alarak arkasına yaslandı. "Ya... Demek haklıymışım..." Gözlerinde o izah edilemeyen ıstırap yeniden belirdi, sonra Barbara'nın bunu görmemesi için başını önüne eğdi. Genç kadın ona hayretle bakıyordu. Tebessümü sönmişti. Lane, "Bazı şeylerden babanızın böyle bir roman yazmış olabileceğim anladım," dedi.

Barbara tablada sigarasını söndürdü. "Ne demek istediğinizi pek anlayamıyorum... Fakat size... Size itimadım var Bay Lane. Geçen sonbaharda babam bana gelerek, biraz da mahçup bir tavırla kendisine bir naşir tavsiye edip edemeyeceğimi sordu. Kendi naşirimın adını verdim. Babamın bir kitap yazmaya kalkmış olmasına şaşmıştım tabii..." Bir an sustu. "Babam evvelâ pek çekingen davrandı. Sonra kimseye söylemeyeceğime dair söz verince, bana bir polisiye romanının plânım yaptığını söyledi."

Lane çabucak, "Plânını mı yapmış?" diye sordu.

— "Evet, öyle söyledi. Bundan başka bir şey anlatmadı. Bir daha da bu mevzuu açmadık."

— "Peki siz bundan başkalarına bahsettiniz mi?"

— "Hayır... Bu hâdiseyi Unutmuştum. Siz bahsedince aklıma geldi."

— "Peki acaba babanız başkalarına da açıldı mı?"

— "Zannetmem Bay Lane. Böyle bir şey olsaydı duyardım." İçini çekti. "Fazla akıllı olmıyan Jill bunu muhakkak bir alay mevzuu yapardı. Conrad ise imalarda bulunurdu. Babamın anneme de açılmadığından eminim."

— "Neden eminsiniz?"

Barbara yumruklarını sıktı. "Çünkü annemle babam senelerden beri birbirleriyle konuşmuyorlardı.

— "Anlıyorum... Affedersiniz... Peki kitabı veya plânını gördünüz mü?"

- "Hayır. Zaten kitabı yazmamış, sadece plânını yapmıştı zannederim."
- "Peki babanız sizin naşire gitmiş mi?"
- "Hayır... Naşirime sordum, babamın kendisine gelmediğini söyledi."

Drury Lane ayağa kalktı. "Teşekkür ederim Bayan Barbara. Bana büyük bir yardımda bulundunuz."

9. Lâboratuvar

SAATLER SONRA Drury Lane usulca tavan arasına tırmanarak, oradan dama çıktı. Yağmur bütün şiddetiyle yağıyor ve muşamba giymiş bir detektif bacanın başında bekliyordu. Aktör eğilerek aşağıya baktı. Bacanın içi karanlıktı. El feneriyle içerisini aydınlatabilirdi tabîî. Fakat mütereddit bir tavırla bir an durduktan sonra detektife elini sallıyarak tekrar tavan arasına indi.

Lâboratuvara gidip, Thumm'un bıraktığı memuru aşağıya gönderdi. Kapıyı kitliyerek odayı dikkatle aramaya başladı. Döşemeyi, duvarları tetkik etti. Fakat aradığını bulamamıştı. Şömineden Emily Hatter'in odasına geçti. Oranın kapısını da kitledikten sonra âdeta didik didik edercesine bir şeyler aradı. "Burada da yok..."

Tekrar şömineye girerek, iki ocağın arasındaki duvara ata biner gibi oturdu ve el feneriyle bacayı tetkike başladı. Bütün aradığı gevşemiş, yerinden çıkabilecek bir tuğlaydı. Kaşları çatılmış, dikkatle bakıyordu. Birdenbire irkildi, yüzünde garip bir ifade belirdi. Evet... Sağ tarafta bir tuğla biraz dışarı çıkmış gibi duruyordu. Drury Lane uzanarak tuğlayı çekti... Tuğla kolaylıkla yerinden çıktı... Arkasındaki büyükçe oyukta beyazımsı bir şey vardı. Lane bunu dikkatle çekip çıkardı. Katlanmış, zamanla sararmış, yer yer kurumlu kâğıtlardı bunlar... Lane kâğıtları cebine yerleştirdikten sonra tekrar uzandı. Oyuğun en dibinde ağzı mantarlı küçük bir tüp vardı. Ağzına kadar süt gibi beyaz bir mayi ile doluydu, yanında da bir damlalık duruyordu.

Lane tüpü de alarak yere atladı. Grimsi yeşil gözlerinde buz gibi bir ifade vardı şimdi. Yanaklarında ise derin ıstırap çizgileri belirmişti. Aktör masanın

başına geçerek oyukta bulduğu kâğıtları açtı. Bunların üstlerine el yazısıyle bir şeyler yazılmıştı. Lane okumaya başladı.

Hatter esrarının dönüm noktası gelmişti artık... Fakat kâğıtları okudukça aktörün yüzünde bir memnuniyet ifadesi belirmedi. Bilâkis... Üzüntüsü büsbütün artmıştı. Acı acı başını salladı. Sonra cebinden bir defter çıkararak kâğıttakileri aynen kopye etmeye başladı.

Kâğıtları cebine yerleştirerek lâboratuvann kapısını açtı. Merdivenin başına gidip aşağıya baktı. Aşçı kadın ağır ağır mutfağa gitmekteydi.

Lane usulca, "Bayan Arbuck," diye seslendi.

Kadın irkilerek yukarı baktı. "Ki— Kim? A... Sizin hâlâ burada olduğunuzu bilmiyordum."

— "Bayan Arbuck, biraz acıktım. Bana bir kekle bir bardak süt getirir misiniz?"

Kadın somurtkan bir tavırla başını sallıyarak mutfağa girdi. Biraz sonra da elinde bir tepsiyle yukarıya çıkıyordu. Lane kekle sütü alarak tekrar lâboratuvara girdi ve kapıyı da gene kitlemeyi unutmadı. Bu defa ne aradığını biliyordu. Şişelerin durduğu masaya yaklaşıp oradan kırılmamış, tıpkı cebinekindene benzeyen bir tüp aldı. Bunu dikkatle ağzına kadar sütle doldurduktan sonra tıpasını kapadı. Geri kalan sütü musluğa döklü ve tekrar şömineye girerek duvara tırmandı. İçi süt dolu tüpü damlalığın yanına yerleştirdi. Bunun önün de o sarımsı kâğıtları dikkatle koydu. Sonra da tuğlayı deliğin üstüne kapıyarak yere atladı.

Fakat aklına bir şey gelmişti. Tekrar şömine duvarının üstünden aşarak Emily Hatter'in odasına gitti ve kapıyı açtı. Gene aynı yoldan lâboratuvara döndü. Bir an dikkatle etrafına bakmdıktan sonra anahtarı kilitte çevirerek açtı, Dışarı çıkıp bu defa da Thumm'un adamına seslendi. "Artık lâboratuvardaki yerinizi alabilirsiniz!"

Memur telâşla yukarı çıkarken, o da düşünceli bir tavırla merdivenlerden iniyordu. Sağ elini cebine sokmuş, sıkı sıkı o içi beyaz mayile dolu tüpü tutuyordu.

DÖRDÜNCÜ KISIM

1. Polis Müdüriyeti

SOĞUK, yağmurlu haziran günü Drury Lane, Hatter malikânesinden on yaş ihtiyarlamış çıktı... Fakat vazifesi vardı. İçini çekerek şoförüne kendisini polis müdüriyetine götürmesini söyledi.

Thumm, Müdüriyetteki odasında, masanın başında oturuyordu. Çehresinden hem ümitsiz ve hem de son derecede hiddetli olduğu belliydi. Lane'yi görünce sevinçle elini sıkarak, "Hoş geldiniz!" dedi. "Bir haber var mı?"

Lane başını salladı. "Evet sizi ve Bay Bruno'yu alâkadar edecek haberlerim var."

— "Âlâ..." Sonra Müfettiş birdenbire duraklıyarak, "Yoksa Perry meselesini mi araştırdınız?" diye sordu.

— "Perry meselesini mi?" Lane kaşlarını çattı. "Neden araştırayım?"

Thumm rahat bir nefes alarak, "Öyleyse ben de size bir haber vereyim," diye güldü. "Evvelâ Barbara Hatter bir avukat tuttu, biz de ciddî bir delil olmadığı için Edgar Perry'yi serbes bıraktık. Fakat bu tahkikatımızı yarıda kesmek için bir sebep değildi tabî. Ne öğrendik biliyor musunuz? Perry'nin babası Tom Champion'un, yani o cadının ilk kocasının hangi hastalıktan öldüğünü." Lane'nin yüzündeki ifadeyi görünce çabucak, "Demek hastalığın ne °İduğunu biliyorsunuz?" dedi.

— "Tahmin etmiştim... Demek şimdi Perry'den daha da çok şüphelenmeye başladınız?"

Thumm âdeta hiddetle, "Tabî," diye cevap verdi. "Düşşünsenize... Emily Hatter, Perry'nin babasının ölümüne sebep olmuş. Evet, isteyerek değil... Fakat ha adamı bıçaklamış, ha ona kötü bir hastalık aşılarmış, ikisi de bir!... Yani artık Perry'nin veya asıl adıyla Edgar Champion'un, Emily Hatter'i öldürmesi için bir sebep var."

— "Öyle mi?"

— "Tabî... Babası üvey annesinin aşıladığı bir hastalıktan ölen bir insan bunun intikamını almak isteyebilir! Böyle bir sebebe aklım da erer."

— "Anlıyorum..." Lane düşünceliydi. "Evet, adamın Emily'i öldürmesi için bir sebep var. Üstelik eve girmişti de. Sonra Edgar Perry zeki bir insan... Ama galiba eliniz, de delil yok."

— "Öyle... Zaten bütün mesele de bu ya!"

Aktör, "Fakat," dedi. "Edgar Perry bana daha ziyade güzel plân yapabilecek bir insan gibi gözüktü. Evet mükemmel plân hazırlıyabilir, fakat iş öldürmeye gelince bunu yapamaz."

Thumm, "İşin o kadar derinini anlamam," diye homurdandı. "Bruno ile beni alâkadar edecek bir haberiniz olduğunu söylemişsiniz."

Drury Lane yorgun bir tavırla gözlerini kırıştırdı. "Evet... York Hatter ortadan kaybolmadan evvel bir roman yazmaya hazırlanıyordu."

Thumm hayretle baktı. "Bir roman mı? E, ne olacak?"

Lane hemen hemen duyulmıyacak kadar hafif bir sesle. "Fakat bu bir cinai romandı," dedi.

Müfettiş vurulmuş gibi sandalyesinden fırladı. "Cinai roman! Aman Allahım!"

— "Evet... York Hatter romanının plânını hazırlamıştı..." Thumm onu dinlemiyordu bile. Gözleri parlıyor, bir şeyler düşünüyordu. "Size bir şey daha söylemem lâzım."

Thumm gözlerini kırıştıtarak aktöre döndü. "Evet?"

— "York Hatter'in romanındaki, daha doğrusu romanın plânındaki şahıslar... Hakiki... Hakiki şahıslar."

Thumm, "Ne demek istiyorsunuz?" diye homurdandı. "Hakiki şahıslar mı?"

— "Evet... York Hatter romanının kahramanlarını kendi ailesinden almış."

Müfettiş'in iri vücudu sanki elektrik cereyanına çarpılmış gibi titredi. Thumm boğuk bir sesle, "Hayır," dedi. "İnanamam... Bu fevkalâde bir şey olur!"

Aktör yorgun yorgun, "Evet," diye mırıldandı. "Bu roman plânı sizi alâkadar etmeli... Zira York Hatter zehirleme ve katille alâkalı bir hikâye uydurmuş... Tamamiyle hayal mahsulü bir şey bu... Fakat birkaç zaman sonra bu hayal mahsulü hikâye hakikat oluyor. Böylece Hatter malikânesinde olanlar tamamiyle York Hatter'in romanına uyuyor..."

Thumm boğulur gibi haykırdı. "Yani York Hatter, Louisa'nın zehirlenmesini, Emily Hatter'in ölümünü... Hepsini, hepsini romanının plânında belirtmiş mi?"

— "Daha başka şeyler de belirtmiş Müfettiş Bey... Bunları daha sonra konuşuruz." Ayağa kalkarak kapıya doğru gitti.

Thumm haykırdı. "Bir dakika, bir dakika! Peki romanda katil kim?"

Lane ifadesiz bir sesle cevap verdi. "York Hatter'in romanındaki katil... Gene York Hatter'in kendisi..."

2. Hamlet

LANE ODASINDA, alev alev yanan şöminenin önünde oturuyordu. Yüzünde hâlâ o ıstıraplı, ümitsiz ifade vardı. Uşağı Quacey odadan çıktıktan sonra, küçük tabureden bir defter aldı ve açarak o akşam üzeri lâboratuvarda çabucak kopye ettiği satırları okumaya başladı.

CİNAİ ROMANIN PLÂNI

İsim: "Vanilya Cinayeti» olabilir (veya 'Y'nin Esrarı.)

Yazar: Kendime bir takma isim bulmalıyım.

Yer: Bizim ev gibi

Roman birinci şahsın ağzından yazılacak... Katil ben olacağım.

Şahıslar:

York (Ben): Katil. Maktûlün kocası

Emily: Maktûl. Yaslı, müstebit bir kadın (zaten de öyle ya.)

Louisa: Sağır, dilsiz, kör kız. (Fakat romanda onu uvey değil de asıl kızım yapmalı, daha iyi olur.)

Conrad: Evli oğlum

Martha: Karısı (çocuklara lüzum yok)

Barbara: Şaire. Y. ile E.'nin kızı

Jill: Y. ile E.'nin küçük kızı.

Trivett: Takma bacaklı komşu. (Onu Louisa'ya âşılı yapmalı mı?)

Gormly: Oğlumun ortağı

Sonra, hastabakıcı, ailenin avukatı, uşaklar ve hizmetçiler.

Not: Yukarıdakilerin hepsine takma isimler bulmalı. Benim ismim gene 'Y' ile başlasın...

İLK CİNAYET

Louisa her gün öğleden sonra süt içer. Bu daima yemek masasının üzerine bırakılır. Cinayet günü Y. süte striknin karıştırdıktan sonra yemek odasının yanındaki kütüphaneye geçiverir.

Y. Striknini lâboratuvardaki 9 no.lu şişeden almıştır.

Tam Louisa sütü içeceği zaman Y. bir bahaneyle sütte bir şey olduğunu söyleyerek bardaktan bir yudum alır. (Not: Tabî ondan sonra kimse Y.'nin katil olduğundan şüphe etmez. Çünkü zehirli süttten içmiştir. Üstelik böylece Louisa'nın zehirlenmesine de mâni olur.)

İKİNCİ CİNAYET

Güya Louisa ikinci defa zehirlenmeye çalışılır ve bu arada Emily 'kazara' öldürülür. Bu, ilk zehirlenme hâdisesinden tam 7 hafta sonra yapılır.

Teferruat: Gece sabaha karşı dörtte Y. Emily ile Louisa'nın odasına girerek karısını öldürür. Bu arada masadaki meyvalığa zehirli bir armut koyar, zira herkes Emily' nin bu meyveyi sevmediğini bilir. Armutu zehirlemekle Y. herkeste gene kurbanın Louisa olduğu intibasını uyandırır. Fakat Louisa zehirlenmiyecektir. Zira kız çürük armut yemez. Onun için Y.,

çürük bir armut seçerek buna lâboratuvarındaki enjektörlerden biriyle Civa Biklorid zerkeder. Bu zehiri de 168 numaralı şişeden alır. Aynı şekilde Y., Emily'yi öldürmeden Conrad'ın beyaz ayakkabılarını çalar ve bunların ucuna da zehir damlatır. (Louisa'nın zehirlenmesine başka şeylerle de dikkati çekebilir...)

Aksiyon: Y. Emily'yi öldürür. (Esas maksat da budur zaten.) Bunun için büyükçe bir alet kullanılır... (Görünüşte katilin Louisa'yı zehirlemeye geldiği, fakat Emily tarafından yakalanınca onu öldürüverdiği zannedilir.)

Uydurma ipuçlarının izahı: Y.; Conrad'ın ayakkabısına zehiri mahsus damlatır. Emily'nin odasından döndükten sonra papucları Conrad'ın dolabına koyar. Tabii polis de ondan şüphelenir.)

Polisi hakikate götürecektir esas ipucu: Louisa kör, sağır ve dilsizdir, fakat koku alma hassası çok kuvvetlidir. Kız, Y., Emily'yi öldürürken adamın koluna sürdüğü Peru Belsemi'nin vanilya gibi kokusunu duyar. Detektif tahkikat neticesinde sadece Y.'nin vanilya koktuğunu vs. açıklar. Yani romanın sonunda...

YANGIN

Ertesi gece Y. aynı zamanda yatak odası olarak kullandığı lâboratuvarda yangın çıkarır. Evvelâ çalışma masalarından birinin üzerine Karbon Bisülfid şişesi koyar. (256 no.'lu şişe.) Sonra kibritle yatağını tutuşturur. Yangından ve bilhassa yangından maksat, herkeste katilin Y.'yi de öldürmek istediği tesirini bırakmaştır. Böylece Y. daha mâsum görünecektir.

ÜÇÜNCÜ CİNAYET

Esas cinayetten, yani Emily'nin ölümünden iki hafta sonra Y. gene güya Louisa'yı zehirlemeye çalışır. Bu defa süt gibi beyaz Physostigmin adlı zehirden kullanır. (220 no.'lu şişe.) Louisa'nın akşam yemeğinden bir saat sonra içtiği kakaoya bu zehirden on beş damla damlatır. Tabii Y. gene son dakikada bir bahane bularak Louisa'nın zehirli kakaoyu içmesine mâni olur. Maksadı Louisa'yı hiçbir zaman zehirlemek değildir. Fakat Emily'nin ölümünden sonra da Louisa'yı zehirlemiş gibi yaptığı takdirde polisin, kurbanın kör ve sağır kız olduğuna inanmaya devam edeceğini, Emily'yi

kimin ortadan kaldırmak istiyebileceğini araştırmıyacağını bilir.

Umumi notlar:

1. Y. daima eldiven giyer ve parmak izi bırakmaz.
2. Esas detektifin işin esrarını nasıl çözdüğünü teferfuatiyle tesbit etmeli...
3. Y.'nin cinayetinin sebebi: Emily'den nefret etmesi. Kadın onun mesleğini, istikbalini ve sıhhatini mahvetmiş, senelerce onu ezmiştir. (Hakiki bir cinayete teşvik edecek bakiki, doğru sebepler.)

York Hatter bu son acı cümlelerin altını da çizmişti... Lane defteri bir tarafa bırakarak yorgun yorgun ayağa kalktı ve duvardaki takvimin önüne gitti. "İki hafta... İki hafta..." Kırmızı kalemle 18 haziranı işaretledi. O tarih, sanki kandan bir çemberin içine alınmıştı artık.

3. Morg

SON GÜNLERDE bayağı çökmüş olan Drury Lane, toksikolog Dr. İngalls'ı ikinci katta bir lâboratuvarda buldu.

— "Hoş geldiniz Bay Lane... Gene bir koku peşinde misiniz yoksa?"

Aktör içini çekerek, "Hayır," dedi. "Bana physostigmin adlı bir zehir hakkında malûmat verebilir misiniz, Doktor?"

İngalls memnun memnun tebessüm etti. "Physostigmin mi dediniz? Tabîî, tabîî! Beyaz, süte benzer zehirli bir alkalidir. Calbar tohumundan çıkarılır."

Lane cansız cansız tekrarladı. "Calabar tohumu mu?"

— "Evet. Afrika'da bulunan bir nevi sarmaşığın tohumu. Tababette tatanoz, sara tedavisinde kullanılır. Fakat fazla dozda müthiş bir zehirdir. İsterseniz fare üzerinde bir tecrübe yaparız."

— "Hayır, mersi Doktor." Lane cebinden bir kutu çıkararak açtı. Bunun içinde bacadaki kovuktan aldığı küçük tüp vardı. "Bu physostigmin mi Doktor?"

İngalls tüpü ışığa tutarak, "Hımm," dedi. "Benziyor... Bana bir iki dakika müsaade edin, birkaç tecrübe yapmam lâzım..."

Sessiz sedasız, süratle çalışmaya başladı. Lane ise onu seyrediyor ve kendi kendine, "Burada işin ne?" diye soruyordu. "Hatter cinayetinden sana ne? Yeryüzünü fenalıkü tan temizliyecek bir sen mi kaldın?"

İngalls doğrularak, "Evet." dedi. "Physostigmin buHem de fazla dozda."

Lane bitkin bir tavırla, "Teşekkür ederim Doktor, diye mırıldandı. "Bunu lütfen polis müdüriyetine gönderir misiniz? Hatter meselesiyle alâkalı da."

— "Olur, olur... Derhal..."

— "Teşekkür ederim Doktor."

Toksikologun elini sıkarak ağır ağır kapıya doğru yürüdü. İngalls hayretle onun arkasından bakıyordu.

4. Thumm'un Odası

ARADAN BİRKAÇ gün geçti. Sakin, hareketsiz günler. Sonra bir perşembe Drury Lane, Polis Müdüriyeti'ne, Thumm'u görmeye gitti. Emily Hatter öldürüleli iki haftaya yakın bir zaman geçmiş, polis tahkikatı pek fazla ilerlememişti.

Müfettiş aktörü görünce yüzü ümitle aydınlanarak, "Hoş geldiniz!" diye haykırdı. "Yeni bir şey var mı?"

Lane omuzlarını silkti. "Hayır... Ya sizde?"

Thumm, "Bir şey yok..." diye homurdandı. "O cinai roman sayesinde esrarı haldeceğimizi sanıyordum, ama hiçbir şey olmadı!"

Lane sordu. "Peki ne bekliyordunuz?"

— "Her şeyin meydana çıkacağını tabii. Fakat şimdi bütün bildiğimiz York Hatter'in bir plân yaptığı ve bunu da birinin alıp kullandığı!" Thumm masaya bir yumruk atarak doğruldu. "Size gelince, ağzınızı açıp bir kelime söylemiyorsunuz. Birdenbire pek ketum oluverdiniz."

Lane ayağa kalkarak odada bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Müfettiş gözlerini kısmış onu süzüyordu. Aktör, "Bu hâdiseyi sizinle görüşmem," diye mırıldandı. "Fakat bazı şeyleri izah etmem de lâzım... Bay Thumm bu şimdiye kadar rasladığımız cinayetlerin en garibi... Bu öyle karışık bir şey ki... Sadece cürüm ve ceza ile de alâkalı değil... İşin içine patoloji, anormal psikoloji, sosyal meseleler ve ahlâk da karışıyor..." Durarak dudağını ısırıldı. "Neyse... Söyleyin bakalım, Hatter malikânesinde neler oluyor?"

— "Hiçbir şey yok. Her şey eskisi gibi... Galiba katil artık bu işten vazgeçti."

Lane haykırdı. "Sakın buna inanmayın. Fırtınadan önceki sükûnet bu... Başka zehirlenme teşebbüsleri oldu mu?"

— "Hayır... Zehir mütehassısı Dr. Dubin'i eve yerleştirdik. Her şeyi tahlil ediyor. Katilin bir daha böyle bir şey yapabileceğini sanmıyorum."

— "Louisa Campion ne âlemde?... Barbara Hatter karar verdi mi?"

— "Hayır... Conrad'ın içyüzü meydana çıktı tabîî. Barbara Hatter'e, 'Sen reddet, ben de reddedeyim,' diyor, 'Ondan sonra Kaptan Trivett Louisa'nın bakımını üstüne alınca vasiyetname aleyhine dâva açarız V Ne iyi kardeş değil mi? Tabîî Barbara red cevabı verir vermez ona kazık atıp Louisa'ya bakmayı kabul edecek. E, işin ucunda 300.000 dolâr var... Fakat Barbara bütün bunları yutmuyor tabîî."

— "Ya diğerleri?"

— "Jill gene partiden partiye koşuyor. Bigelov'dan vazgeçip gene John Gormly ile dolaşmaya başladı."

Lane gözlerini kırıştırdı. "Louisa hâlâ hastabakıcının odasında mı yatıyor?"

— "Hayır. Bu hususta son derecede makûl davrandı doğrusu. Tekrar kendi odasına döndü. Tabîî oda iyice temizlendi. Bayan Smith de orada, Emily Hatter'in yatağında yatıyor. Kadının o cesareti göstereceğini hiç zannetmiyordum."

Lane bir aşağı bir yukarı yürümekten vazgeçerek Thumm'un önünde durdu. "Sizden bir şey daha rica etmek için cesaretimi toplamaya çalışıyordum... Tabîî, sabrınızı suistimal ettiğimi biliyorum."

Thumm ayağa kalktı ve bir an iki erkek karşı karşıya durdular. Nihayet Müfettiş, "Ne demek istediğinizi anlıyamadım," diye mırıldandı.

— "Sizden, sebebini öğrenmeye çalışmadan, benim için bir şey yapmanızı istiyorum.

Müfettiş, "Belki yaparım, belki yapmam," dedi. "Bu isteğinize bağlı."

— "Pekâlâ ...Adamlarınız hâlâ Hatter malikânesinde değil mi?"

— "Evet. Ne olacak?"

Aktör hemen cevap verdi. Bir an Müfettiş'in gözlerine baktı. Çehresinde bir çocuğununki andıran, yalvarış dolu bir ifade vardı. Sonra ağır ağır. "Sizden," diye başladı. "Hatter malikânesindeki polisleri çekmenizi istiyorum."

Lane'nin garip isteklerine alışık olan Thumm'un bile böyle bir şey beklemediği belliydi. Gürledi. "Ne? Evde kimseyi bırakmıyayım mı yani?"

Aktör alçak sesle, "Evet," diye mırıldandı. "Evden bütün memurları çekin. Lâzım bu! Çok mühim!"

— "Zehir mütehassısımız Dr. Dubin'i de mi? Siz ne istediğinizi bilmiyorsunuz Bay Lane! Böyle yaparsak katil meydanı boş bulur."

— "İşte ben de bunu istiyorum ya..."

Thumm, "Yarabbi!" diye haykırdı. "Bay Lane! Bunu nasıl yaparsınız? Bu suretle katili yeniden harekete geçmeye davet etmiş olmaz mıyız?"

Lane başını salladı. "Tabîî, davet etmiş oluruz. Ben de bunu istiyorum zaten."

Thumm hayretle kekeledi. "Fakat— Fakat evde birinin bulunması, aileyi koruması ve malûm katili de yakalaması lâzım!"

— "Biri evde bulunacak."

Müfettiş'in yüzünde gayet garip, hayret dolu bir ifade belirmişti. Aktörün kaçırdığından şüphelenmeye başlamıştı anlaşılan. "Fakat— Fakat hiçbirimizin orada bulunmasını istemediğinizi söylediniz..."

— "Doğru."

— "E?"

— "Ben malikânede olacağım Bay Thumm."

Müfettiş'in hali birdenbire değişiverdi. "Ha, şimdi anladım." Düşünceli düşünceli aktörü süzüyordu artık. "Şu eski numara ha? Fakat Hatter'ler sizin bizden olduğunuzu biliyorlar. Tabî—"

Lane ifadesiz bir sesle, "Evet," dedi. "Düşündüğünüz gibi. Ben de oraya başka biri gibi gideceğim."

Thumm, "Tanıdıkları, bildikleri biri gibi," diye mırıldandı. "Güzel... Çok güzel... Tabî eğer onları kandırabilerseniz. Neticede Hatter malikânesi sahne değil. Evet, detektif romanlarında önüne gelen makyaj yapıp karşısındakini kandırır, ama hakiki hayatta bu pek kabil değildir. Siz, yakından bakanları bile şaşırtacak kadar tabî şekilde makyaj yapabilir misiniz?"

Lane, "Buna çalışacağım," dedi. "Quacey makyaj sahasında bir dâhidir. Üstelik öyle mübalâğaya kaçmadığı için yaptığı makyaj son derecede tesirli olur. Bana gelince..." Acı acı ilâve etti. "Ömrümde yaptığım ilk rol bu olmayacak ki..." Sonra birdenbire kendini topluyarak, "Haydi, haydi," diye başını salladı. "Boş yere vakit kaybetmiyelim. İstedığimi yapacak mısınız?"

Thumm düşünceli düşünceli çenesini kaşıyordu. "Pekâlâ... Dikkatli davrandığınız takdirde bu oyunun bize bir zararı dokunmaz. Zaten pek yakında bizim çocukları Hatter malikânesinden çekmek zorunda kalacağız... Pe kâlâ. Şimdi ne yapmamızı istiyorsunuz?"

Lane çabucak, "Edgar Perry nerede?" diye sordu.

— "Hatter malikânesinde... Kendisini serbes bıraktık Tabî evden ayrılmamasını da tembih ettik."

— "Hemen Bay Perry'ye telefon edin. Kendisini tek rar sorguya çekmek istediğinizi söyleyin. Derhal buraya gelsin!"

Yarım saat sonra Edgar Perry, Thumm'un gösterdiği sandalyeye oturmuş, endişeyle bir Lane'ye, bir Müfettiş'e bakıyordu. Aktörün o üzüntülü, ıstıraplı hali geçmişti. Sessizce fakat son derecede dikkatle öğretmeni tetkik ediyordu, onun hareketlerine, konuşma tarzına bakıyor, gözleriyle âdeta adamı ölçüyordu. Thumm ise masasının başın da sıkıntılı sıkıntılı kımıldanıyordu. Kaşları da iyice çatılmıştı. Nihayet Lane. "Bay Perry," dedi. "İsterseniz polise büyük bir yardımda bulunabilirsiniz."

Perry mırıldandı. "Evet... Tabî..." İri, zeki gözlerinde endişeli bir ifade belirmişti.

— "Memurların Hatter malikânesinden çekilmeleri lâzım."

Öğretmen şaşalamıştı. Adeta sevinçle, "Sahi mi" diye haykırdı.

— "Evet... Fakat aynı zamanda evde birinin bulun ması, aileyi koruması da elzem." Perry'nin sevinci sabunköpüğü gibi sönüverdi. Gene endişelenivermişti. Aktör devam etti. "Bu şahsın evde rahatça hareket edebilecek, fakat aynı zamanda da Hatter'lerin şüphesini uyandırmayacak biri olması lâzım. Anlatabiliyor muyum?"

— "Evet..."

Lane ciddî bir tavırla, "Tabî bu şahıs sivil polislerden biri olamaz," dedi. "Onun için Bay Perry, müsaadenizle Hatter malikânesinde sizin yerinizi almak istiyorum."

Edgar Perry gözlerini kırıştırdı. "Benim yerimi almak mı? Anlıyamadım..."

— "Yanımda dünyanın en büyük makyaj üstadlarından biri çalışıyor." Aktör bir an durarak tekrar Edgar Perry'yi süzdü. "Sizi seçmemin sebebine gelince... Evde kiler arasında sadece sizi mükemmel bir şekilde taklit edebilirim. Aynı boyda ve aynı incelikteyiz... Çehrelerimiz birbirine oldukça benziyor. Gerisini de Quacey'in sanatına bırakırız olur, biter."

Perry mırıldandı. "Sahi... Siz aktördünüz."

— "Bize yardıma razı mısınız? Teklifimi kabul ediyor musunuz?"

Öğretmen hemen cevap vermedi. "Şey..."

Müfettiş Thumm tehditkâr bir tavırla, "Kabul edin," diye homurdandı. "Bu sizin için de çok daha iyi olur. Zira bu Hatter meselesinde siz de henüz temize çıkmış değilsiniz!"

Perry'nin iri gözlerinde âni bir hiddet belirdi. Sonra bu sönüveidi, öğretmeninin omuzları düştü. "Pekâlâ," dedi. "Fıazı oluyorum..."

Ertesi sabah Müfettiş Thumm küçük, siyah bir otomobille Edgar Perry'yi Hamlet'e getirdi. Lane'ye Hatter'lerin öğretmenin sorguya çekilmekte olduğunu sandıklarını söyledikten sonra da hemen şehre hareket etti.

Aktörün neşesi yerindeydi o sabah. Hiç acele etmedi. Bilâkis... Edgar Perry'ye malikâneyi gezdirdi, ona Hatter'lerden başka her şeyden, kitaplardan, tiyatrodan, bahçelerinden bahsetti. Hamlet'in harikulâdeliği Edgar Perry'ye de tesir etmişti. Memnun bir tavırla aktörün anlattıklarını dinledi, küttiphandeki Shakespeare'nin en yazması eserlerinden birini hayran hayran seyretti. Lane'nin küçük tiyatrosunu gezdi... Artık o eski, sinirli çekingen öğretmen gitmiş, yerine yepyeni bir adam gelmişti.

Dolaşırken Lane gözlerini Perry'nin yüzü, vücudu ve bilhassa ellerinden ayırmıyordu. Aktör, öğretmenin ağzının şeklini, konuşurken dudaklarını oynatış tarzını, duruşunu, yürüyüşünü ve hareketlerini iyice tetkik etmekteydi. Öğle yemeğinde ise Perry'nin yemek yeyiş tarzına dikkat etti. Quacey de onlarla beraberdi, öğretmenin başını dikkatli, kurnaz bir kartal gibi seyreliyor, arada sırada da kendi kendine bir şeyler mırıldanıyordu. Öğleden sonra da ortalıktan kayboldu.

Lane ile Perry ise tekrar etrafta dolaşmaya çıktılar. Fakat bu defa aktör sözü ustalıkla Perry'nin kendisine getirdi. Bir müddet sonra da öğretmenin fikirlerini, sevdiği ve sevmediği şeyleri, Baibara'yla olan alâka derecesini ve hattâ çocuklara ne şekilde ders verdiğini bile öğrenmişti.

Akşam yemeğinden sonra iki adam Quacey'in küçük lâboratuvarına çıktılar. Garip bir yerdi burası. Edgar Perry ömründe öyle bir oda görmemişti. Bütün yeni ve modern, aletlere rağmen burada eski şatoları hatırlatan bir koku vardı. Duvardaki bir rafın üstünde muhtelif kafalar diziliyordu. Her ırka mahsus, her tipte kafalar... İnsan çehresindeki her ifadeyi belirten maskeler... Her renkte perukalar... Alçak masaların üstünde bir sürü kavanoz diziliyordu. Kremler, pudralar, boyalar. Bir tarafta biraz da dikiş makinasını andıran bir âlet duruyordu. Bir köşeye ise birkaç satırlı bir ayna yerleştirilmişti. Tavanda koskocaman bir lâmba vardı... Odaya girer girmez Edgar Perry'nin de bütün neşesi kaçırılmıştı. Gene endişeli ve müteredditti.

Quacey o incecik sesiyle, "Lütfen soyunun Bay Perry," dedi.

İki saat sonra, 'şahsiyet değiştirme' tamamlanmıştı.. Bay Drury ayağa kalktı ve Edgar Perry'nin gözleri dehşetle açıldı. Karşısında... Evet, karşısında... Kendisi vardı... Kendisi Edgar Perry... Lane ağzını açtı... Dudakları Perry'ninki gibi kıvıldı... Ve Perry'nin sesi duyuldu.

Öğretmenin yüzü bembeyaz kesilmişti. Birdenbire, "Yarabbi!" diye

haykırdı. "Aman Yarabbi!... Hayır! Olmaz! Olmaz! Buna müsaade edemem!"

Lane makiyaj ma rağmen eski halini alıverdi. Endişeyle, "Ne demek istiyorsunuz?" dedi.

— "Tam mânasiyle 'ben' oldunuz... Edgar Perry oldunuz... Buna müsaade edemem!" Bir sandalyeye çöktü. Omuzları oynuyor, elleri titriyordu. "Müsaade edemem...V Barbara'yı kandırmanızı istemiyorum! Olamaz!"

Lane'nin bakışlarında müthiş bir merhamet vardı. Bu işde muvaffak olamayacağımı, ilk bakışta her şeyin anlaşılacağını zannediyordunuz değil mi?"

Perry ayağa fırladı. "Evet, evet! Barbara o zaman beni bu hileye iştirake zorladığınızı da anlıyacaktı..." Dişlerini sıkarak ayağa fırladı. "Eğer beni taklide kalkarsanız, ben de o zaman şiddete müracaat etmek mecburiyetinde kalacağım Bay Lane! Sizin... Sizin—" Bir an susarak dikleşti. "Sevdiğim kadını aldatmanıza tahammül edemem! Elbiselerimi verin, lütfen!"

Sırtından robdöşambriyü fırlatıp attı ve Lane'ye doğru ilerledi. Gözlerinde müthiş bir hiddetin pırıltıları, yüzünde ise meydan okurmuş gibi bir ifade vardı. Ağzı bir karış açık, onu seyretmekte olan Quacey birdenbire korkuyla haykırarak masadan kocaman bir makas kaptı. Sonra da bir maymun gibi Perry'ye doğru atıldı.

Lane onun önüne geçerek omuzunu okşadı. "Hayır Quacey, hayır!..." Öğretmene döndü. "Haklısınız Bay Perrv, çok haklısınız. Bu akşam misafirim olur musunuz?"

Perry, "Affedersiniz," diye kekeledi. "Sizi tehdit etmek istemedim."

Aktör sakın bir tavırla, "Bir an," dedi, "hakikatleri göremez oldum... Haklısınız... Bayan Barbara Hatter'e de açılmadıkça... Hayır, hayır, böylesi daha iyi... Quacey, ne bakınıp duruyorsun?" Lane başındaki parukayı bir hayli güçlükle çıkardıktan sonra hayretten âdeta donmuş olan Quacey'in eline sıkıştırdı. "Al bunu... Benim budalalığımın ve bir erkeğin centilmenliğinin hâtırası olarak sakla!" Sonra öğretmene dönerek tebessüm etti. "Benim tiyatroya gider misiniz? Bu akşam yeni bir piyes prova ediliyor da..."

Perry tekrar giyinip, uşaklardan biriyle küçük tiyatroya gider gitmez, Lane de birdenbire o lâkayt tavırlarından vazgeç verdi. 'Çabuk. Quacey! Hemen Müfettiş Thumm'a telefon et!' Korkmuş olan Quacey deli gibi telefona doğru

atılıp, pençeye benziyen elleriyle ahizeyi kaldırdı. Lane ise sabırsız sabırsız bir aşağı bir yukarı yürümeye başlamıştı. "Çabuk ol, dostum! Çabuk ol!"

Uşak Thumm'u bir türlü bulamıyordu. Müfettiş, Polis Müdüriyeti'nden ayrılmıştı.

— "O halde evine telefon et!"

Telefona Müfettiş'in karısı çıktı. Quacey heyecandan büsbütün incelen sesiyle konuşmaya başladı. Evet, Müfettiş evdeydi... Fakat o anda koltuğuna yerleşmiş, horluyordu... Onu uyandırmak doğru olacak mıydı?

Quacey, "Fakat," diye haykırdı. "Lane Müfettiş'le mutlaka konuşmak istiyor."

— "Ya!"

Quacey'in kulaklarında bir gök gürültüsü tesiri bırakan sesler birdenbire kesildi, bir dakika sonra da Thumm' un homurtusu duyuldu.

Lane, "Ona sor," dedi. "Adamları Hatter Malikânesinden ayrılmışlar mı?"

Quacey kekeliyerek istenileni yaptı, dikkatle dinledi ve sonra, "Henüz ayrılmamışlar Bay Lane," diye cevap verdi. "Bu gece siz malikâneye gider gitmez, onlar da mu? düriyete döneceklermiş,"

— "Oh, neyse! Gene şansımız varmış! Müfettiş'e fıkı rimi değiştirdiğimi söyle. Perry'nin yerini almıyacağım. M Müfettiş'i'n adamları da yarma kadar evde kalsınlar. Faj kat ben öğleye doğru malikâneye gider gitmez, onlar da j oradan ayrılınsınlar."

Thumm'un kükremesi, Quacey'i sağır edecekti nereîl deyse!

Uşak, "Bunun sebebini bilmek istiyor," diye haber ver9 di. "Şey... 'Allah kahretsin, bu da ne demek?' diyor."

— "Şimdi izah edemem! Müfettiş'e en derin sevgive saygılarımı sun ve telefonu da hemen kapa."

Aktör bir külot ve bir atletle odada beş aşağı, beş yuM karı dolaşıyordu. Giyinik olmadığını unutmuştu bile. "Quacey," dedi. "Şimdi de Dr. Merriam'a telefon et! Numa' rasını rehberden bulursun!"

Uşak hemen numaraları çevirdi. "Dr. Merriam'la konuşabilir miyim? Kendisini Bay Drury Lane. arıyor."

Karşıdakinin verdiği cevabı dinlerken yüzünde de endişeli, sıkıntılı bir ifade belirmişti.

— "Dr. Merriam evde değil... Hastabakıcısı onun hafta sonunu kırlarda geçirmek üzere evden ayrıldığım söyledi."

Drury Lane durakladı. "Ya?... Hafta sonu, ha? Belki böylesi daha iyi... Telefonu kapa, Quacey. Bu iş büsbütün karışmaya başladı. Haydi Quacey, ne bakmıyorsun? Hasta bakıcıya teşekkür et de telefonu kapa!"

Quacey hiddetle efendisini süzerek, sinirli sinirli, "E, ne olacak şimdi?" diye sordu.

Drury Lane omuzunu silkti. Bir iki adım attı. Sonra da durarak güldü. "Aklıma daha güzel bir fikir geldi!"

5. Ölüm Odası

CUMARTESİ günü on ikiye birkaç dakika kala Drury Lane'nin arabası Hatter malikânesinin önünde durdu. Edgar Perry ve aktör indiler. Öğretmenin yüzü bembeyazdı, fakat buna rağmen azimli bir halı vardı. Hamlet'den New York'a gelinceye kadar da Lane'ye tek kelime söylememişti. Aktör de derin derin bir şeyler düşünen adamı rahatsız etmek istememiş, onun için kendisiyle konuşmaya kalkmamıştı.

Kapıyı onlara bir memur açtı. "Günaydın Bay Lane... Demek döndünüz Bay Perry?" Öğretmenin hiç sesini çıkarmadan çabucak içeri girip, koridordan koşarcasına gitmesi üzerine de aktöre mânalı mânalı göz kırptı.

Lane de holden geçerek evin arka tarafına gitti. Bir an mütereddit bir tavırla durdu. Sonra da mutfağa girdi... Orada birkaç dakika geçirdi... Mutfaktan çıktığı zaman grimsi yeşil gözlerinde garip bir pırıltı vardı.

Zehir mütehassısı Dr. Dubin'i ve diğer bir iki sivil polisi görmüş, onlara bazı talimat vermişti. Ağır ağır koridordan ilerliyerek kütüphaneye girdi. Conrad Hatter vardı burada. Masanın başına geçmiş, bir şeyler yazıyordu. İçkiye erkenden başladığı da kolunun dibinde duran büyükçe, boş kadehten belliydi. Aktörün içeriye girdiğini farketmiş olmasına rağmen, başını kaldırmı

bakmadı bile. Lane'nin gelmiş olmasından da pek memnun kalmadığı anlaşılıyordu.

Aktör hiç sesini çıkarmadan bir koltuğa yerleşti. Sonra da neşeli bir tavırla, "E, Bay Hatter," dedi. "Anladığıma göre dertleriniz sona eriyor artık!"

Conrad hayretle başını kaldırdı. "Nasıl?" Gözlerinin altında siyah halkalar vardı genç adamın.

Lane bir koltuğa yerleşti. "Polisler artık malikânedен ayrılıyor."

Conrad Hatter, "Geç bile kaldılar," diye homurdandı. "Bir işe yarasalar bari! Annem öldürüleli tam iki hafta oldu, hâlâ yerlerinde sayıyorlar."

Lane yüzünü buruşturdu. "Bizler de insanız Bay Conrad... İşte onlar da geldiler."

Kapıda beş adam duruyordu. Dört sivil polis ve bir de zehir mütehassısı Dr. Dubin.

Polislerden biri, "Biz artık gidiyoruz Bay Conrad Hatter," dedi. "Tam öğle vakti buradan ayrılacağız. Kusura bakmayın."

Conrad, "Kusura mı bakmıyayım?" diye tekrarladı. Ayağa fırlıyarak elini kapıya doğru uzattı. "Cehenneme kadar yolunuz var! Allah topunuzun belâsını versin! Neyse artık biraz rahat edeceğiz!"

Bir ses de hiddetle, "Kafamızı da dinliyeceğiz," diye ilâve etti. Jill Hatter içeri girmişti. "Conrad, demek artık bu adamlardan kurtuluyoruz?"

Memurun biri omuzunu silkerek döndü. "Haydi çocuklar, gidelim. Benim randevum var. Hah ha!" Sonra birdenbire boğuluyormuş gibi sustu. Gözleri yerinden uğramış, Lane'nin oturduğu koltuğa bakıyordu. Diğerleri de döndüler. Aktörün başı arkasına düşmüş, gözleri kapanmıştı. Bayılmıştı anlaşılan.

Dr. Dubin ileriye doğru fırlarken, Lane'yi ilk gören sivil polis de şaşkın şaşkın, "Birdenbire yüzü mosmor oldu," diyordu. "Sonra nefes alamazmış gibi ağzını açtı kapadı... Aman Yarabbi!"

Zehir mütehassısı Lane'nin kırıvatım çıkarıp yakasını açtı. Başını göğsüne koyarak dinledi. Sonra doğrularak, "Su," dedi. "Su ve viski..." yüzü son derecede ciddiye. J

Jill köşeye büzülmüş, korkuyla bakıyor, Conrad Hatter ise bir şeyler mırıldanıyordu. Sonra dolaptan telâşla bir şişe viski çıkardı. Polislerden biri de mutfığa koşup bir bardak ve dolu bir sürahiyle dönmüştü. Dr. Dubin, Drury Lane'nin ağzını zorla açarak viski döktü. Bu sırada memur da olanca şiddetiyle aktörün yüzüne su çarptı. Lane öksürdü, gözlerinin aklarını göstere göstere başını salladı. Dr. Dubin hiddetle polise haykırdı. "Budala! Adamı öldürecek misin?... Yardım edin de kaldıralım... Bay Cönrad onu nereye yatırabiliriz?... Muhakkak yatması lâzım... Kalb krizi bu..."

Jill, "Zehirlenmediğinden emin misiniz?" diye inledi. Bu sırada Barbara, Martha, çocuklar ve hizmetçiler de odaya koşuşmuşlardı.

Zehir mütehassısı haykırdı. "Yardım edin de yatıralım! Ne duruyorsunuz?"

On beş dakika sonra ev eski sükûnetine bürünmüştü. Hâlâ baygın olan Lane'yi şoförünün yardımıyla ikinci kattaki misafir yatak odasına götürüp yatırmışlardı. Yarım saat sonra ise Dr. Dubin ciddî bir tavırla aşağı inerek Hatter'lere, "Muhakkak dinlenmesi, istirahat etmesi lâzım," dedi. "Vaziyet vahim değil, fakat birkaç gün yerinden kımıldamaması doğru olur. Lütfen kendisini rahatsız etmeyin. Şoförü yanında... Ona dikkatle bakacağından eminim... Ben de yarın gelirim."

Sonra Dr. Dubin, diğer memurlarla birlikte evden ayrıldı...

O gün Drury Lane'yi rahatsız eden olmadı. Kapıya gelip nasıl olduğunu soranlara da şoförü terbiyeli, fakat kati bir tavırla cevap veriyor, sonra da kapıyı yüzlerine kapıyordu.

Akşam saat yedi buçukta Drury Lane yataktan kalktı. Kapıyı aralıyarak dışarıya şöyle bir baktı. Koridorda kimsecikler yoktu. Aktör hemen dışarı süzülerek ilerledi ve Emily Hatter'in odasına daldı. Hiç tereddüt etmeden elbise dolabını açarak içine girdi...

Saat 7.50'de oda birdenbire aydınlanıverdi. Lane dolaptan usulca baktı. Odaya Bayan Smith girmişti. İlerliyerek Louisa'nın baş ucundan Braille kutusunu aldı. Kadının yüzü yorgundu, derin derin nefes almaktaydı. Bir an düşünceli düşünceli durduktan sonra odadan çıktı.

Saat sekizi beş geçte ölüm odasına ikinci bir ziyaretçi geldi. Aşçı kadın Arbuck'du bu. Elinde bir fincan kakao ve içi pasta dolu bir tabak vardı. Bunları Louisa'nın baş ucundaki masaya bırakarak çıktı.

Tam dört dakika sonra pencerelerden birindeki perde hafifçe oynadı. Dolabın içinde çömelmiş olan Drury Lane kapağı biraz daha itti, genişliyen aralıktan pencere ve Louisa'nın karyolasını daha iyi görebiliyordu. Penceredeki perde birdenbire yukarı kaçtı ve Lane beklediği kimsenin pervazda oturmakta olduğunu gördü... Katil bir an orada bekledi, sonra odaya atlıyarak kapıya koştu. Eşikte durdu, bakındı ve kapıyı kapadı. Döndü... Bu sefer de şömineye doğru gitti... Biraz eğilerek ocaktan içeri girdi. Şimdi artık sadece bacakları gözüküyordu. Sonra iki ocağı birbirinden ayıran duvara tırmanarak gözden kayboldu. Lane, kalbi çarparak bekledi, bekledi... Biraz sonra katil gene odaya dönmüştü. Elinde aktörün kovuğa koyduğu küçük tüp ve bir de damlalık vardı. Karyolanın başucundaki masaya doğru koştu. Gözleri pırıl pırıl parlamaktaydı, bir elini de kakao fincanına doğru uzatmıştı... Lane titredi... Ziyaretçi bir an tereddüt etti. Sonra bir şeye karar vermiş gibi tüpün kapağını açarak içindeki mayii olduğu gibi kakaonun içine boşalttı. Damlalığı kullanmaktan vazgeçmişti...

Sonra tekrar pencereye koştu. Bir iki saniye bahçeye baktı... Pencerenin önündeki geniş çıkıntıya bastı... Perdeyi arkasından indirdi... Mamafih Lane ziyaretçinin perdenin altında bir açıklık bıraktığını da farketmişti.

Aktör içini çekerek, dolapta ayaklarını ileriye doğru uzattı. Çehresinin hatları takallûs etmişti. Fosforlu saatine baktı... Eekizi on iki geçiyordu. Alnında biriken terleri sildi.

Sekizi çeyrek geçe odaya Louisa Campion ile hastabakıcı girdiler. Kör kız doğrudan doğruya yatağına giderek oturdu. Sonra alışkan bir tavırla elini kakao fincanına doğru uzattı. Bayan Smith neşesiz neşesiz tebessüm ederek Louisa'nın yanağını okşadı. Sonra da dönüp banyoya gitti. Lane ise gözlerini, Louisa'ya değil, pencereye dikmiş bekliyordu. Kız kakao fincanını dudaklarına götürürken, Lane de perdenin altında bir çehrenin belirdiğini gördü. Katil Louisa'nın ölümünü seyre gelmişti. Çehresi heyecanından sapsarıydı, gözleri ise garip garip parlıyordu... Fakat en korkuncu bu yüzdeki memnun bekleyiş ifadesiydi.

Louisa sakın bir tavırla kakaosunu içtikten sonra fincanı masaya bırakarak ayağa kalktı ve soyunmaya başladı. Lane'nin katile dikili olan gözleri ise sarfettiği gayretten dolayı ağrımaya başlamıştı. Aktör katilin çehresinde bir an feci bir hayret ifadesinin belirdiğini gördü. Garip ışıklık gözlerinde müthiş

bir hiddet ve hoşnutsuzluk vardı. Louisa'yı nefretle süzdükten sonra pencereden çekildi.

Bayan Smith banyoda şakır şakır yıkanırken, Lane de dolaptan çıkarak ayaklarının ucuna basa basa kapıya gitti. Louisa başını ondan tarafa çevirmedi bile...

6. Lâboratuvar

ERTESİ GÜNÜ Drury Lane'nn şoförü, Hatter'lere aktörün daha iyice olduğunu, fakat akşam üzerine kadar odasından çıkmıyacağını bildirdi. Saat on birde gelerek "hastasını" muayene eden Dr. Dubin de herkese Lane'nin iyileşmekte olduğunu müjdeledi... Sonra da neşeli bir tavırla müdüriyete döndü.

Öğleden biraz sonra Lane bu defa da gizlice lâboratuvara girerek, York Hatter'in kapının öbür yanında duran küçük elbise dolabının içerisine gizlendi. Aktörde dolaplarda gizlenme merakı başlamıştı anlaşılan. Fakat adamın yüzü feci haldeydi, eğer hakikaten hasta olsaydı çehresi bu derece sararmaz, ağzının kenarında böyle derin çizgiler belirmezdi. Lane o küçücük, karanlık, havasız dolapta saatlerce bekledi... Arada boğulacak gibi oluyor, ağzını aralığa yaklaştırarak derin bir nefes alıyordu. Saat dörtte sabrının mükâfatını gördü!... Birdenbire odada biri belirdi. Bir gece evvel Louisa' nın odasını ziyaret eden kimseydi bu!... Dolaptan kapı gözümediği için Lane onun odaya girdiğini de farketmemişti. Katil doğru rafa koşarak kırmızı etiketli zehir şişelerinden birini aldı... Masanın üzerine yığılı tüplerden kırılmamış birini seçerek buna zehir doldurdu, ağzını kapadı. Sonra da büyük şişeyi raftaki yerine bıraktı. Döndü... Kapıya doğru yürüdü... Tabî bu suretle aktöre doğru da gelmiş oluyordu. Lane bir an o alev alev yanan gözlere baktı...

Lane o daracık dolapta, çömelmiş vaziyette bir iki dakika daha bekledi. Sonra da ağır ağır ayağa kalkarak dışarı çıktı. Lâboratuvarda kimse yoktu artık. Kapı da kapalıydı. Aktörün, katilin hangi zehirden çaldığını bile görmek istemiyordu anlaşılan. Zira raflara giderek şişelere bakmadı. Olduğu

verde donmuş kalmıştı. Onda dünyanın en büyük mesuliyeti omuzlarına yüklenmiş olan yaşlı, çok yaşlı bir adam hali vardı artık... Yüzü ıstırapla buruşmuştu. Sonra bu azap dolu dakikalar da geçti. Lane dikleşti. Fakat yüzü hâlâ sapsarıydı. Sonra kalb krizi geçirmiş bir hastaya yaraşacak bir şekilde sendeliyerek dışarı çıktı ve koridordan ilerledi...

Polis müdüriyeti derin bir sessizliğe bürünmüştü. Çalışma günü çoktan sona ermişti. Nöbetçi memurlar ve koridorlardaki üniformalı polisler hariç, koca binada pek fazla kimse yoktu. Savcı Bruno âdeta koşarcasına kapısında, "Müfettiş Thumm" yazılı odaya doğru gitti. Nefes nefeseydi. Sonra kapıyı açarak top gibi içeri daldı. Thumm masasının başında oturmuş, bazı sabıkalıların resimlerini dikkatle gözden geçiriyordu.

Bruno, "E, ne oldu?" diye haykırdı.

Müfettiş başını bile kaldırmadı. "Kime ne oldu?"

— "Lane'ye tabî! Haber var mı ondan?"

— "Hayır... Bay Lane kısacık bir haber"bile göndermedi!"

Savcının kaşları çatılmıştı. "Endişeleniyorum... Thumm, ona müsaade etmemeliydiniz. Bu işin sonu feci şekilde neticelenebilir! Polisleri çekmek, evdekileri başı boş bırakmak..."

Thumm, "Aman, rica ederim, bir de siz başlamayın!" diye homurdandı. "Gidin celp filân yazın... Ne yaparsanız yapın, fakat Lane'den bahsetmeyin!"

— "Fakat işin sonu kötüye varabilir!"

— "Zannetmiyorum!"

— "Zannetmiyorum'u var mı? Evde Lane'den başka Hatter'leri koruyacak kimse yok... Hayır, onun bu istediğini yapmamalıydınız!" s

Müfettiş haykırdı. "İstediyini yapmakla ne kaybederdik ki? Lane ne yaptığını biliyor gibi geldi bana... Bizse ne yapacağımızı şaşırmış vaziyetteyiz. İşin içinden nasıl çıkacağımızı bilmiyoruz. Bulduğumuz ipuçları bir işe yaramıyor." Müfettiş sabıkalıların resimlerini bir kenara fırlatarak esnedi. "Lane'nin nasıl olduğunu bilirsiniz... Emin olmadıkça ağzını açıp tek kelime söylemez. Onun için bırakın, istediği gibi hareket etsin!"

Bruno başını salladı. "Ne olursa olsun, bence doğru yapmadınız Thumm! Bir şey olduğu takdirde—"

Thumm, "A, kâfi!" diye kükredi. Çatık kaşlarının altında gözleri hiddetle parlamaya başlamıştı. "Kaynanamı geçtiniz Bruno! Zaten endişeliyim—" Dudağını ısırarak sustu. Bir an iki erkek birbirlerine baktılar.

Sonra Bruno, "Dr. İngalls'ın gönderdiği zehir neymiş?" diye sordu.

Müfettiş başını salladı. "Ona gelinceye kadar kendisine

— "E? Lane bunu nereden bulmuş?"

Thumm omuzlarını kaldırdı. "Bilmem... İngalls'a zehrin Hatter meselesi ile alâkalı olduğunu, zehiri buraya göndermesini söylemiş, işte o kadar."

— "Peki ona bu işi sormadın mı?"

Müfettiş başını salladı. "Ona gelinceye kadar kendisine sormak istediğim bir sürü şey var. Fakat benimle Hatter meselesini açıkça konuşmaya yanaşmıyor!"

Bruno içini çekti. "E. ne yapacağız?"

Thumm omuzunu silkti. "Ne isterseniz yapalım. Sonra ilâve etti. "Onun için Lane'nin isteğini yerine getirdim. Zira benim aklıma yapacak hiçbir şey gelmiyordu..."

Bruno gözlerini kısmış bir şeyler düşünüyordu. Thumm bir an savcıyı süzdü. Tam ona bir şey söylemek üzereyken, birdenbire irkilerek dudağını ısırıldı. Masanın üstündeki telefonlardan biri çalmaya başlamıştı. Bruno nefesini tutmuş. bekliyordu. Thumm ahizeyi âdeta kaparcasma aldı. Boğuk bir sesle, "Alo," dedi.

Karşıdan biri telâşlı telâşlı bir şeyler söylemekteydi... Thumm'un yüzü evvelâ kızardı, sonra da mosmor kesildi. Müfettiş tek kelime söylemeden telefonu "Gümme!" diye kapadı ve kapıya doğru atıldı. Ne olduğunu pek anıyamayan Savcı Bruno da onun peşinden koşuyordu.

7. Yemek Odası

GÜNÜN akşam üzeri Drury Lane sendeleme sendeleme evin içinde dolaşmaya başlamıştı. Yorgun bir tavırla gülüyor, evdekilerin hepsiyle ayrı ayrı

konusuyordu. Conrad Hatter'in ortağı Gormly erkenden malikâneye gelmişti. Aktör genç adamla hiç de mühim olmıyan bazı şeylerden uzun uzun bahsetti. Kaptan Trivett de oradaydı. Fakat yaşlı Kaptan akşam üzerini bahçede Louisa ve Bayan Smith'le geçirmeyi tercih etti. Gene kör, sağır ve dilsiz kızın elini tutmuştu. Lüzum olduğu zaman da ona Braille alfabesiyle bir şeyler yazıyordu.

Diğerlerine gelince... Hepsinin sıkıntılı, şaşkın bir hali vardı. Somurtkan bir tavırla dolaşüyor, birbirlerine pek de yaklaşıyorlardı. Hatter'lerin her şeye rağmen hâlâ birbirlerinden korktukları o kadar belliydi ki...

Lane o akşam üzeri katiyen oturmadı... Daima ayakta duruyor ve gözleriyle etrafta olanları takip ediyordu. Yediye çeyrek kala şoförünü bir yere gönderdi. Adam döndükten sonra da bir iki dakika onunla fısıldaştı. Sonra da yemek salonuna geçti. Saat yediye geliyordu, aşçı sofrayı hazırlamıştı bile...

Meşhur aktör yorgun bir tavırla köşedeki koltuğa çöktü. Hatter'ler de birer ikişer yemek odasına girmeye başlamışlardı. Yorgun, sıkıntılı halleri hâlâ geçmemişti. Lane ise müşfik bir tavırla onlara gülümsüyor, kendisine bir şey soran olursa yavaşça cevaplar veriyordu. İşte aynı anda Thumm'la Bruno da malikânedeki içeri daldılar. Yanlarında da tam altı sivil polis vardı.

Lane, Savcı ile Müfettiş'i karşılamak için ayağa kalktığı zaman yüzündeki tebessüm de sönüvermişti. Bir an hiç kimse kımıldamadı. Louisa ile Bayan Smith masadaki yerlerini almışlardı... Martha Hatter'le Jackie ve Bill de sofraya oturmak üzereydiler. Thumm içeri daldığı zamatı Barbara da diğer kapının eşiğinde belirmişti... Conrad gene kütüphanede kadeh kadeh içki yuvarlamakla meşguldü... Jill evde değildi. Kimbilir kiminle geziyordu gene?... Fakat yemeğe davet edilmiş olan John Gormly ile Kaptan Trivett salondaydılar. O anda da Louisa'nın sandalyesinin arkasında ayakta duruyorlardı.

Lane, "Ah, Müfettiş Thumm," diye mırıldanmcaya kadar da hiçbir bir tek kelime söylemedi. Sonra yüzlerindeki şaşkın ifade birdenbire siliniverdi ve lâkayt tavırlarla sofradaki yerlerini almaya başladılar.

Thumm bir şeyler homurdandı. Hatter'leri selâmlıyordu anlaşılan. Sonra da Bruno ile Lane'nin yanına koştu. Üç erkek bir köşeye çekildiler. Onlara aldırın bile olmadı. Sofradakiler peçetelerini alarak kucaklarına yaydılar. Aşçı Arbuck kapıda belirdi. Arkasından hizmetçi kız elinde büyük bir kayak

tabağı ile göründü.

Thumm kendisinden umulmıyacak bir sükûnetle, "E?" dedi.

Lane'nin yüzünde gene o ıstırap dolu ifade belirivermişti. "E, ne Bay Thumm?" Aktör bundan başka bir şey söylemedi. Bir an sustular.

Sonra Müfettiş, "Şoförünüz," diye homurdandı. "Şoförünüz bir az evvel telefon etti... Bu işin içinden çıkamadığınızı, artık Hatter meselesini tahkik etmek istemediğinizi söyledi..."

Bruno boğuk bir sesle sordu. "Muvaffak olamadınız mı?"

Lane, "Olamadım," diye fısıldadı. "Esrarı çözemedim... Ben bu işten vazgeçiyorum artık... Tecrübe muvaffakiyetsizlikle sona erdi..."

Ne Bruno ve ne de Thumm bir tek kelime söyleyebildiler. Sadece donmuş gibi aktörü süzüyorlardı. Thumm'un omuzunun üzerinden bir yere bakan Lane'nin gözlerinden müthiş bir azap içinde kıvrandığı belliydi. "Artık bir şey yapamam," dedi. "Yapacak bir şey yok... Şoförüme size telefon etmesini söyledim, çünkü Hamlet'e dönmek niyetindeyim. Eve tekrar adamlarınızı yerleştirmeden buradan ayrılmak istemedim. Hatter'leri tekrar muhafaza altına almak istersiniz diye düşündüm..."

Thumm'un sesi garipleşmişti. "Demek işin içinden siz de çıkamadınız Bay Lane?"

— "Öyle... Maalesef öyle... Bu akşam üzeri büyük ümitlerim vardı. Fakat şimdi—" Omuzunu silkti. "Bay Thumm, ben de artık pek o kadar kabiliyetli olmadığımı anlamaya başladım..." Acı acı gülüyordu. "Anlaşılan, bundan evvelki hâdiselerde sadece şansım yardım etti, aklım ve zekâm değil..." »

Bruno içini çekerek, "O kadar üzülmeyin canım," diye mırıldandı. "Neticede bu işte biz de muvaffak olamadık. Bu kadar üzülmeniz için hiçbir sebep yok."

Thumm da kafasını ağır ağır salladı. "Bruno haklı. Kendinizi bu kadar üzmeyin! Neticede biz de—"

Birdenbire susarak iri bir kedi gibi döndü. Lane gözlerinde müthiş bir dehşet ifadesiyle Thumm'un arkasında bir şeye bakmaktaydı. Salonda bir facia cereyan ediyordu. Fakat bu o kadar çabuk, o kadar mâni olunamıyacak bir şekilde sona erdi ki... Daha bakanlar ne olduğunu anlıyamadan her şey

olup bitti... Bir yıldırımın çarpması, bir yılanın sokuvermesi gibi son derece süratli, aynı zamanda da aklın almıyacağı bir hâdiseydi bu.

Hâdise şöyle oldu: Buzlaşmış, soğuk Hatter'ler misafirleriyle birlikte sofrada oturmaktaydılar. Jackie küçük elleriyle masayı yumrukluyor, daha fazla ekmek istediğini haykırıyordu. Sonra da süt bardağına doğru uzanarak bunu dudaklarına götürdü. Masada birkaç süt bardağı daha vardı. Bunlardan biri Louisa'nın ve biri de Bill'in önündeydi. Jackie yüzünde gayet arsızca bir ifadeyle bardağındaki sütün yarısını bir yudumda içiverdi... Sonra bardak birdenbire uyuşuveren parmaklarından sıyrılıp yere düştü. Çocuk titredi, boğazından acayip, gargara yapıyormuş gibi bir ses çıktı... Vücudu kaskatı kesildi ve zavallı Jackie sandalyesine yığıldı... Sonra da hafif bir gürültüyle oradan yere yuvarlandı.

Felce uğramış gibi hareketsiz duran ve yerlerinden uğramış gözlerle bu hâdiseyi seyretmekte olan üç erkek de aynı anda harekete geçtiler. Thumm'la Lane ileriye doğru atıldı, Bruno da peşlerinden seğirtti... Diğerleri ise dehşetle donmuşlardı âdeta. Kimisinin ağzı açıldı, kimisi çatalı dudaklarına götürürken, kimisi ise elini tuzluğa ve biberliğe uzatırken kalakalmıştı... Sonra Bayan Martha Hatter acı acı haykırarak Jackie'nin üstüne atıldı. "Zehirlendi! Onu zehirlediler! Allahım! Allahım! Jackie bir şey söyle! Anneciğine bir şey söyle Jackie!"

Thumm sert bir hareketle kadını yana iterek çocuğun çenesini yakaladı, zavallının ağzı açılıncaya kadar sıktı sıktı... Sonra da elini Jackie'nin ağzına daldırdı. Çocuk hafifçe hırladı... Thumm, "Hiçbiriniz yerinizden kımıldamayın!" diye haykırdı. Kapıda beliren adamlarından birine emretti. "Çabuk, Doktor çağır! Çocuk—" Sonra birdenbire susuverdi. Kucağındaki küçük vücut bir titredi ve sonra da gevşeyiverdi. Artık küçük Jackie bir çuvaldan farksızdı. Annesi bile vaziyeti anlamıştı. Jackie ölmüştü...

Yukarıda çocukların odasında, faciadan bir saat evvel hafta tatilinden dönmüş olan Dr. Merriam bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Martha Hatter hıçkırığa hıçkırığa ağlamaktaydı. Çılgına dönmüştü kadın. Tir tir titriyen Bill'i bağrına basıyor, onu okşamaya çalışıyordu. Fena halde korkmuş olan Bill ise ağlıyor, ağabeyisini istiyor ve sıkı sıkı annesine sarılıyordu. Hatter'ler ise yatağın üstündeki küçük cesedin etrafına toplanmışlardı. Hiç seslerini çıkarmıyor, birbirlerine de bakmıyorlardı. Kapıda ise polisler beklemekteydi.

Aşağıda yemek salonunda iki kişi vardı: Müfettiş Thumm ve Drury Lane. Aktörün gözleri ıstırap doluydu. Hasta gibi bir hali vardı. Bunu sanatıyla bile örtemiyordu artık, iki erkek konuşmuyorlardı. Lane masanın başında oturmuş, çocuğun son sütünü içtiği bardağa bakıyordu. Thumm ise bir aşağı bir yukarı yürüyor, hiddetle bir şeyler homurdanıyordu. Yüzü ise gene mosmor olmuştu.

Kapı açıldı ve içeriye Savcı Bruno girdi. Adamcağız âdeta sendeliyordu. "Ne rezalet!" dedi. "Ne büyük felâket!" Thumm hiddetle dönüp Lane'ye baktı. Fakat aktör başını bile kaldırmadı. Dalgın dalgın masanın örtüsüyle oynuyordu. Bruno, "Rezil olduk Thumm," diye inledi. "Artık bu işten yüzümüzün akiyle çıkmanız imkânsız!"

Müfettiş haykırdı. "Aman ne yapalım! Asıl beni kızdıran Bay Lane'nin bu işle bütün alâkasını kesmeye kalkması! Hem de şimdi! Vaziyet bu merkezdeyken! Bay Lane, bu işten vazgeçemezsiniz, tahkikatınızı böyle yarıda bırakamazsınız!"

Lane sadece, "Bırakmalıyım Bay Thumm," dedi. "Bırakmalıyım!"

Ayağa kalkarak masanın yanında dimdik durdu. "Artık bu işe karışmaya hiç hakkım yok. Çocuğun ölümü...", Kupkuru kesilen dudaklarını yaladı. "Evet... Benim ta işin başından tahkikata karışmamam lâzımdı. Bu meseleye burnumu sokmamalıydım. Rica ederim, bırakın gideyim."

Bruno yavaşça, "Fakat Bay Lane—" diye başladı.

— "Kendimi müdafaa için bir tek kelime bile bulamıyorum... işi berbat ettim. Çorbaya çevirdim... Çocuğun ölümüne de ben sebep oldum... Ben... Hayır—"

Thumm, "Pekâlâ," diye mırıldandı. Hiddeti geçmişti. "Madem istiyorsunuz, gidebilirsiniz..."

Bu hâdisede kabahatli arıyacak olurlarsa, nasıl olsa beni bulacaklardır... Hatter meselesinin bütün mesuliyetinin benim omuzlarımda olduğunu biliyorsunuz. Eğer bize hiçbir izahat vermeden, ne üzerinde çalıştığınızı söylemeden çıkıp gitmek istiyorsanız..."

Lane'nin sesi son derecede cansız ve ifadesizdi. "Söyledim 3ra... Söyledim ya... Yanılmışım Bay Thumm... Bu meselede yanıldım... Hem de feci surette yanıldım!"

Bruno, "Hayır," dedi. "Bu işten bu kadar kolaylıkla sıyrılamazsınız Bay Lane. Bunun pek girift, pek karışık bir mesele olduğu belli. Thumm'dan adamlarını çekmesini, Hatter'leri başıboş bırakmasını istediğiniz zaman, muhakkak ki belli bir maksadınız vardı."

— "Öyle... Vardı..." Bruno birdenbire garip bir merhametle Lane'nin gözlerinin etrafının mosmor olduğunu farkettil. Aktör mırıldanıyordu. "Yeni bir cinayete mâni olacağımı zannediyordum. Fakat olamadım."

Thumm, "Bütün bunlar lâf," diye homurdandı. "Zehirleme işinin bir şaşırtmaca olduğundan o kadar emindiniz ki! Katilin maksadı hani o değildi? Hani bütün o zehirleme teşebbüsleri sadece göz boyamak içindi?" Homurdanarak ellerini başın götürdü. "Yarabbi! Yarabbi! Artık katilin Hatter'lerin hepsini ortadan kaldırmak istediği anlaşılıyor! Onları birer birer temizliyecek!"

Lane üzüntüyle başını eğdi, bir şeyler söylemek istedi sonra yutkunarak sustu. Ağır ağır kapıya doğru yürüdü. Şapkasını bile almamıştı. Dışarıda bir an tereddütle durdu. Sanki geri dönmek istermiş gibi bir hali vardı. Sonra omuzlarını dikleştirerek sokak kapısından çıktı. Otomobili kaldırımın kenarında duruyordu. Alaca karanlıkta dışarıda bekleyen gazeteciler aktöre doğru koşuştular. Fakat Drury Lane başını sallıyarak arabasına bindi. Otomobil hareket ederken o da elleriyle yüzünü kapamıştı...

BEŞİNCİ KISIM

1. Olanlar

ARADAN İKİ AY GEÇTİ... Drury Lane o feci geceden sonra bir daha Hatter malikânesine adımını atmadı. Aktör, Hamlet'te inzivaya çekilmişti âdetâ. Şehre bile inmiyordu. Müfettiş Thumm'la Savcı Bruno da onu aramadılar...

Gazeteler polise müthiş surette çattı tabî. Bilhassa Müfettiş Thumm'a... Bir ara Drury Lane'nin de tahkikatla alâkası olduğundan bahsettilerse de pek malûmatları olmadığı için bunun üzerinde fazla durmadılar. Müfettiş

Thumm'un bütün korkularının aksine başka bir cinayet de olmadı. Tabîî Polis Müdüriyeti'nde, kapalı kapılar arkasında hususi bir tahkikat, bir soruşturma da yapıldı. Polisin bu Hatter meselesinde neden muvaffak olamadığı anlaşılmak isteniyordu. Thumm bu soruşturmadan kıpkırmızı bir suratla çıktı. Hiddetinden yumruklarını da sıkıyordu. Fakat âmirleri tehditlerini yerine getirmedi. Yani Müfettiş Thumm'un işine son vermediler...

Tabîî sonunda polis Hatter malikânesinden çekilmek mecburiyetinde kaldı. Gazetelerin alaylı bir şekilde yazdıkları gibi, "Zabıta sinsî, kindar fakat zeki bir katile yenilmişti..."

Jackie Hatter'in gömülmesinden birkaç zaman sonra Emily Hatter'in demir yumruğu sayesinde bir arada tutabildiği aile dağılmaya başladı... Jill Hatter, John Gormly'yi, Chester Gigelov'u, son nişanlısını ve diğer hayranlarını terk ederek, ortadan kayboldu. Onun bu âni kaçışına kimse bir mâna veremedi... Martha en sonunda isyan edebildi... Gururunun son kırıntılarını da kaybetmemek için kocasıyla mücadeleye girişti ve Bill'i alarak Hatter malikânesinden ayrıldı... Haftalarca göz altında tutulan Edgar Perry de New York'tan uzaklaştı. Fakat Bir müddet sonra yeniden ortaya çıktı. Hem de Barbara Hatter'le evlenmek için. Tabîî bu hâdise gazeteciler ve edebiyatçılar arasında müthiş bir heyecan uyandırdı. Yeni evliler İngiltere'ye yerleşmek üzere Amerika'dan ayrıldılar... Hatter malikânesinde artık kimse kalmamıştı... Ev kapatıldı, kapısının üstüne kocaman bir 'Satılık' levhası konuldu... Kaptan Trivet kendi yerinden ayrılmamıştı tabîî... Gene bahçesinde dolaşır duruyordu. Fakat o da bir hayli çökmüştü artık...

Dr. Merriam ise gene düşünceli bir tavırla hastalarına bakıyordu. Hatter'leri, o cinayetleri hatırladığı oluyor muydu? Kimbilir? Belki...

Hatter esrarı artık eski cazibesini kaybetmeye başlamıştı. Polis Müdüriyeti'nde ise Hatter dosyası "Çözülmemiş Cinayet"ler dolabına kaldırıldı. Evet, New York'un çözülmiyen esrarlarına bir yenisi daha ilâve edilmişti.

A, evet, bir hâdise daha oldu... Gazetelerin yeniden Hatter'lerle alâkalanmasına sebep olan bir vaka. Barbara Hatter'le Edgar Perry'nin nikâhından üç gün önce Louisa Campion öğle uykusu esnasında öldü. Mamafih, Dr. Merriam gibi Adlî Tabip de onun kalb sektesinden öldüğüne dair rapor verdi...

2. Hâdiselerin içyüzü

AKTÖR DRURY LANE yemyeşil çimlere yüzüstü uzanmış, küçük gölde yüzen siyah kuğularına ekmek atıyordu. Birdenbire ilerideki ağaçlıklı yolda üç kişi belirdi. Quacey, Savcı Bruno ve Müfettiş Thumm. Bruno ile Thumm kabahatli çocuklar gibi mahçup bir tavırla, ağır ağır uşağın arkasında yürüyorlardı. Quacey aktöre yaklaşarak omuzuna dokundu. Lane döndü. Sonra da hayretle ayağa fırlıyarak, "Bay Thumm! Bay Bruno!" diye haykırdı.

Müfettiş bir mektep çocuğu gibi ayaklarını sürterek ileriye doğru bir iki adım attı. "Sizi... Sizi ziyarete geldik Bay Lane."

Bruno. "Şey... Öbhö... Evet," dedi.

İkisi de ne yapacaklarını bilmezlermiş gibi mütereddit bir tavırla bekliyorlardı. Lane onları dikkatle süzdü. Sonra da, "Hiç olmazsa oturun," diye mırıldandı. Ayağında şort, sırtında da bir kazak vardı. Adaleli, sağlam bacakları güneşte iyice bronzlaşmıştı. Tekrar çimenlerin üzerine oturarak bir Kızılderili gibi bağdaş kurdu.

Bruno ceketini çıkardı, gömleğinin yakasını açtı ve derin bir nefes alarak yere çöktü. Müfettiş bir an tereddüt ettikten sonra, cüssesiyle kendini otların üzerine attı. Uzun müddet hiç konuşmadan sessiz sedasız oturdular. Lane göle doğru dönmüş ekmek parçalarını kapmaya çalışan siyah kuğuları seyrediyordu.

Nihayet Thumm', "Şey,'J dedi. "Biz... Şey!" Eğilerek aktörün koluna dokundu. Lane ona baktı. "Bir şey söyleyecektim Bay Lane."

— "Sahi mi? O halde söyleyin Bay Thumm!"

Müfettiş gözlerini kırpıştırarak, "Şunu itiraf edelim," diye mırıldandı. "Bruno ile size bir şey sormak istiyorduk."

Lane gülümsedi. "Yani Louisa Campion'un bir cinayete kurban gidip gitmediğini..."

Bruno ile Thumm şaşalamışlardı. Bir an birbirlerine baktılar. Sonra Savcı öne doğru eğilerek, "Evet," dedi. Birdenbire cesaretlenivermişti. "Gazeteleri

okuduğunuz anlaşıyor Bay Lane. Biz tahkikata yeniden başlamayı düşünüyoruz. Ne dersiniz?"

Thumm bir şey söylemedi. Kalın kaşlarının altından Lane'yi süzüyordu. Aktör, "Dr. Shilling'in de, Dr. Merriam'la aynı fikirde olduğunu, Louisa Campion'un kalbden öldüğüne dair rapor verdiğini zannediyordum," diye mırıldandı.

Müfettiş ağır ağır başını salladı. "Orası öyle... Zaten Merriam, Louisa'nın kalbinin zayıf olduğunu daima söyledi durdu. Muayenehanesindeki dosyada da gene bunu gösteren notlar vesaire var. Fakat... Bir türlü emin olamıyoruz."

Savcı, "Bay Lane," dedi. "Belki Louisa'ya izi bulunmıyan bir zehir verilmiştir... Veya kalbini durduracak bir iğne yapılmıştır. Ne dersiniz?"

Lane kuğulara ekmek atarak yavaşça, "Fakat," diye mırıldandı. "İkinize de artık Hatter meselesiyle bütün alâkamı kestiğimi ta iki ay önce söyledim."

Thumm homurdanmaya başlamıştı, fakat Bruno onu susturmak istercesine atıldı. "Malûm, malûm... Fakat biz sizin bazı şeyler bildiğinizi zannediyoruz... Esrarı çözecek bazı hakikatler..."

Birdenbire sustu. Lane gene başını çevirmişti. Artık tebessüm etmiyor, dalgın, üzüntülü gözlerle göle doğru bakıyordu. Düzgün, masmavi suda yüzen siyah kuğuları da görmediği o kadar belliydi ki. Dakikalar geçti ve sonra Drury Lane içini çekerek misafirlerine döndü. "Bunda haklısınız."

Thumm yerden bir avuç ot yolarak ileriye doğru hiddetle fırlattı. "Biliyordum," diye kükriiyordu. "Öyle olduğunu biliyordum! Bruno, size söylemedim mi? Bildiklerini öğrendiğimiz takdirde Hatter cinayetlerinin esrarını da çözebiliriz."

Lane sakın bir tavırla, "Hatter cinayetlerinin esrarı çoktan çözüldü Bay Thumm," dedi.

Savcı'yla Müfettiş irkildiler. Thumm, Lane'nin kolunu öyle bir şiddetle sıktı ki, aktör hafifçe yüzünü buruşturdu. "Çözüldü mü? Çözüldü mü?" Sesi iyice boğuklaşmıştı. "Bay Lane! Kim? Ne? Neden? Ne zaman? Ne zaman Bay Lane, geçen hafta mı?"

— "İki ay önce Bay Thumm."

Thumm'la Bruno'nun nefesi kesilmişti âdeta. Bir an konuşamadılar. Sonra

Savcı derin derin içini çekti, yüzü bembeyaz kesilmişti. Müfettiş'in ise bir çocuk gibi dudakları titriyordu. Nihayet Thumm fısıldadı. "Yani... Yani katil iki aydır ortada dolaşıyor da siz ağzınızı açıp bize tek bir kelime bile söylemiyorsunuz... Onun serbes kalmasına müsaade ettiniz..."

— "Katil ortada dolaşmıyor."

İpleri çekilen iki kukla gibi Müfettiş'le Savcı ayağa fırladılar. "Yani?—"

Aktör müthiş hüzünlü bir sesle, "Yani," dedi. "Katil... Öldü!..."

Kuğulardan biri kuzguni siyah kanadlarını çırpı, sular dalgalandı, karıştı.

Lane, "Rica ederim," dedi. "İkiniz de oturun." Diğerleri ses çıkarmadan, uykudaymışlar gibi şaşkın şaşkın tekrar yere çöktüler. Lane mırıldandı. "Bir bakıma bugün geldiğinize memnunum... Bir bakıma da değilim... Bilmem size hâdisenin içyüzünü açıklamakla doğru bir şey yapmış olacak mıyım?..."

Thumm inledi.

Aktör ciddî bir tavırla, "Hayır," diye devam etti. "Bu sözleri size eziyet etmek için söylemiyorum. Sadist değilim, muhakkak ki sizleri üzmeyi de istemem... Fakat bu öyle mühim bir mesele ki..."

Bruno haykırdı. "Peki, ama bize söylemeyi neden istemiyorsunuz?"

Lane, "Çünkü," dedi. "Bana inanmıyacaksınız..." Bir ter tanesi Thumm'un burnunun üzerinden kayarak iri çenesine damladı. Aktör sakın bir tavırla, "Bu öyle inanılmıyacak bir şey ki," diye devam etti. "Bana inanmadığınız, yalancı diye tekmeleme tekmeleme şu göle attığınız takdirde, buna hiç şaşmıyacağım. Sizi kabahatli de bulmıyacağım. Belki de benim—" Sesi titremeye başlamıştı. "Deli Hatter'ler gibi çıldırdığımı sanacaksınız!"

Savcı Bruno ağır ağır, "O halde," diye fısıldadı. "Katil Louisa Campion'du."

Lane dikkatle Saver'ya baktı. "Hayır."

Müfettiş Thumm elini mavi göğe doğru salladı. "Katil... Katil York Hatter'di öyleyse..." Sesi boğuklaşmıştı. "Bundan daima şüphe ettim zaten."

— "Hayır!" Aktör içini çekerek tekrar kuğularına döndü, onlara ekmek attı. Sonra Thumm'la Bruno onun sesini duydular. Hafif, ıstıraptan titriyen bir ses. "Havır... Katil... Jackie'ydi."

Âni bir sessizlik her tarafı sardı. Her şey durmuştu sanki... Rüzgâr, suda kayan kuğular... Koca malikânede ses çıkmıyordu... Sonra kuğulardan biri siyah kanadlarını çırpı ve o sıkıcı, boğucu sessizlik de bozuldu.

Lane iki arkadaşına doğru döndü. "Bana inanmıyorsunuz değil mi?"

Thumm öksürerek boğazını temizledi. Bir şey söylemek istedi. Muvaffak olamadı, tekrar öksürdü. Sonra, "Hayır," dedi. "Size inanmıyorum... İnanamam!"

Bruno havkırdı. "İnanılacak şey değil bu Bay Lane! Çılgınlık bu!"

Lane içini çekti. "Eğer bu cevabımı başka türlü karşılasaydınız o zaman her ikinizin de delirmiş olduğuna inanırdım! Fakat... Fakat sözlerimi bitirdiğim zaman da katilin Jackie Hatter olduğuna inanacaksınız. O yaşına göre ufak tefek, henüz bülûğa bile ermemiş çocuğun Louisa'yı iki defa zehirleme'ye kalktığını, büyükannesinin başına vurarak öldürdüğünü kabul edeceksiniz..."

Thumm boğuk boğuk, "Jackie Hatter," dedi. "Jackie

Hatter..." Sanki çocuğun ismini tekrarladığı takdirde, bu anlaşılmaz işin içinden çıkabilecekti. "Fakat on üç yaşında, sıska bir velet öyle bir plân nasıl yapabilir? O plânı o kadar mükemmel şekilde nasıl tatbik eder? Bu... Bu çılgınlık! Delilik bu! Buna kimse inanamaz!"

Savcı Bruno düşünceli düşünceli başını salladı. "Hemen heyecanlanmayın Thumm. O kadar heyecanlı olmasaydınız, ilk sualinizi gene kendiniz cevaplandırabilirdiniz. Neticede on üç yaşında bir çocuk başka birinin hazırladığı bir plânı dikkatle tatbik edebilir."

Lane hafifçe başını salladı.

Müfettiş çırpınıyordu. "York Hatter'in plânı...'Y'nin Esrarı! Şimdi anlıyorum, şimdi anlıyorum! Aman Allahım! O korkunç velet!... Ben de katilin York Hatter olduğunu, onun ölmediğini zannediyordum... Bir ölünün peşine takılmıştım..." Üzüntü ve mahcubiyetini saklamaya çalışarak bir kahkaha attı.

Lane, "Katil, ölü veya diri, York Hatter olamazdı," dedi. "Hiçbir zaman olamazdı. Tabii denizden çıkan cesedin yüzü tanınmaz haldeydi... Parmak izleri alınamamıştı... Yani York Hatter sağ olabilirdi... Fakat katil değildi o... Katil olamazdı. Çünkü katil Jackie'ydi... Ta başlangıçtan beri Jackie'ydi..."

Bunun neden ve niçinini anlatayım mı?"

Thumm'la, Bruno sessiz sedasız başlarını salladılar. Drıty Lane sırt üstü uzanarak, ellerini başının altına söktü. Artık o garip, korkunç, inanılmıyacak hikâyesini mavi semaya anlatıyordu.

— "İkinci cinayetin tahkikatı ile başlayayım, daha iyi," dedi. "Yani Emily Hatter'in ölümüyle. İşin başında benim de sizin gibi hiçbir şey bilmediğimi unutmayın. Daha sonraları bazı neticelere vardım tabî, fakat mantık yoluyla. Size çocuğun katil olduğunu ve York Hatter'in cinai roman plânına göre hareket ettiğini nasıl anladığımı, bu sonuca nasıl vardığımı anlatacağım...

"Mesele ta başından beri içinden çıkılabilecek gibi değildi. Bir cinayet işlenmişti. Ve... Ve cinayetin bir şahidi de vardı... Fakat... Garip bir şahitti bu. Üstelik bize faydalı olabilecek bir insan da değildi. Çünkü kör, sağır ve dilsizdi... Ne görüyor, ne de işitiyordu... Üstelik konuşamıyordu da. Buna rağmen Louisa bize yardım edebildi. Üç organı sağladı: Tat; koku ve dokunma. Tat bu meselede bir rol oynamadı. Fakat koku ve dokunma? Hem de nasıl, hem de nasıl! Louisa katile dokunmuş ve bir de koku duymuştu. Ve işte ben bu iki şey sayesinde katil hakkında fikir edinebildim. Şimdi... O gece olanları düşünelim... Katil odaya girmiş, Emily Hatter'i öldürmüştü... Sonra ne oldu?" Lane başını çevirerek onlara baktı.

Thumm yavaşça, "Louisa uyandı," dedi.

— "Evet... Louisa uyandı... Bir his, belki de kızın altıncı hissi odada fena. bir şey olduğunu kendisine haber veriyordu. Doğruldu... Yataktan kalktı... İlerledi ve... Öne doğru uzatmış olduğu eli katilin yüzüne deydi... Böylece Louisa bize dokunma hissiyle yerdim etmiş oluyordu. Louisa ne anlattı bize? Katilin yanaklarının yumuşak ve düzgün olduğunu... Siz de bundan katilin kadın olabileceği neticesini çıkardınız. Halbuki on üçünde bir çocuğun yanakları da düzgün ve yumuşaktır..."

Müfettiş, "Hay Allah kahretsın!" diye haykırdı.

Lane, "Sonra," dedi. "Eğer dikkat ettiyseniz, Louisa eli öne doğru uzanmış bir şekilde yürüyor ve... Kolunu yere tam paralel şekilde tutuyordu. Tam omuzunun hizasından yere paralel... Siz, Bay Thumm orada bir ipucu yakaladınız."

Müfettiş kıpkırmızı kesilerek gözlerini kırptırdı.

Bruno, "Anlıyamıyorum," diye mırıldandı.

Fakat gözlerini tekrar göğe dikmiş olan Lane onun dudaklarının kıpırdayışını görmedi tabî. "Bay Thumm," diye devam etti. "Louisa'nın eli katilin yüzüne dokunduğuna göre, bundan meçhul caninin boyunun hesaplanabileceğini söylediniz. Ben o zaman hakikatin hemen oracıkta meydana çıkacağını zannettim... Fakat Bay Bruno buna itiraz etti 'Katil o zaman belki de çömelmişti,' dedi. Zekice bir itirazdı bu. Tabî ki çömelmiş bir katilin boyu hesaplanamazdı. Bunun üzerine siz bu ipucunu takipten vazgeçerek başka şeylerle meşgul olmaya başladınız. Eğer o anda yere, yerdeki ayak izlerine baksaydınız hakikati hemen anlardınız."

Bruno'nun kaşları çatılmıştı. Lane acı acı gülererek doğruldu. "Bay Thumm, ayağa kalkın lütfen!"

Müfettiş şaşkın şaşkın, "Ne?" dedi.

— "Lütfen ayağa kalkın."

Thumm hayretle istenileni yaptı.

— "Şimdi ayaklarınızın ucunda durun..."

Müfettiş ayaklarının ucunda yükseldi, iri cüssesiyle bir öne bir arkaya sallanıp duruyordu.

Lane onu bir an süzdü. "Şimdi de ağır ağır çömelin... Ama gene ayaklarınızın ucunda... Ve yürümeye çalışın."

Müfettiş ağır ağır çöktü ve Lane'nin söylediklerini yerine getirmeye çalıştı. Ancak iki adım atabildi, sonra da yere yuvarlandı. Bruno gülmeye başlamıştı. Müfettiş o haliyle iri bir ördeği andırıyordu.

Lane tebessüm etti. "Bu tecrübenizden ne netice çıkardınız Bay Thumm?"

Thumm bir ot kopararak ağzına götürdü. Bruno'ya ters ters bakarak, "Ne gülüyorsunuz yani?" diye homurdandı. "Pek mi komik buldunuz?" Sonra aktöre döndü. "Bu tecrübeden insanın çömelmiş vaziyette ayaklarının ucuna basa basa yürümesinin çok güç olduğu anlaşılıyor!"

Lane, "Âlâ," dedi. "Evet, bu güç, lâkin imkânsız değil. Fakat bir de katili düşünelim... Muhakkak ki cinayeti işlediği odadan çıkarken ayaklarının ucuna basmıştı... Ama her halde çömelerek değil. Zira katilin süratle hareket etmesi, bir an evvel odadan çıkması lâzımdı... O halde ne yapacaktı?"

Ayaklarının ucunda koşacaktı tabî. Yoksa işini büsbütün güçleştirmek için yere çömelerek kazaska oynamaya kalkmıyacaktı..." Bir an susarak Thumm'la Bruno'ya baktı. "Yerdeki talk pudralı izleri hatırlıyor musunuz?"

Bruno başını salladı.

Thumm, "Evet," diye homurdandı. "Neredeyse rüyalarım girecek!"

— "O izlerden, her izin arasındaki mesafeden de katilin kapıya koştuğu anlaşılıyordu. Daha odaya girdikten biraz sonra bu neticeye varmıştık.

— "Öyle!" Thumm acı acı içini çekti. "Yerde daha ziyade ayakkabının burunlarının izi vardı... Ve ben aptal gibi bütün bunları düşünemedim..."

Lane, "O halde katil çömelmemişti," dedi. "Ayakta ve ayaklarının ucunda duruyordu... Tamam mı? Louisa'nın eli katilin yüzüne değmişti. Öyleyse katil Louisa'dan kısaydı... Zira yüzü Louisa'nın omuzunun hizasındaydı." Aktör başını salladı. "Kızın kolunu yere tam mânasiyle paralel tuttuğunu unutmayın... Evet, katil Louisa'dan daha kısaydı. Peki kim olabilirdi bu?... Dr. Merriam'ın dosyasına bakarken Louisa'nın boyunu öğrendim: 1.60. Yani evdeki en kısa boylu insan, Martha hariç, Louisa'ydı. Martha'nın ise boyu hemen hemen Louisa'ninki kadardı. O halde evde Louisa'dan daha kısa kim vardı? Kimdi bu cüce katil? Evde Louisa'dan daha kısa bir Jackie vardı, bir de Bill... Onlardan başka herkes ya uzun, ya orta boyluydu. Hem Hatter'ler ve hem de ahbabları, hizmetçileri..."

Bill'i hesaba katmamak tabî. Bir kere, daha dört yaşındaydı o, akli bir şeye ermiyordu. Üstelik boyu, Louisa elini uzattığı zaman yüzüne değemeyecek kadar kısaydı..." Lane bir an susarak içini çekti. Gözlerini kuğulara dikmişti. Tekrar döndüğü zaman yüzünde gene o eski ıstırap vardı. Ağır ağır, "Katilin Jackie olabileceği aklıma gelince ben de kendi kendime güldüm... On üç yaşında bir çocuk katil?... Saçmaydı bu... Ya yanıliyordum veya bir büyük Jackie'yi maşa gibi kullanıyordu. Hattâ bir ara evde bir cücenin saklanabileceğini bile düşündüm..."

Bruno mırıldandı. "Şimdi birçok şeyleri anlamaya başladım..."

Lane, "Anlayışlı bir insan olduğunuzu biliyorum," dedi. "Fakat daha bilmediğiniz öyle şeyler var ki... Neyse devam edelim... Louisa katilin vanilya koktuğunu söyledi... Bir çocuk da böyle kokabilirdi... Fakat sonradan bu kokuya Peru Belsemi'nin sebep olduğunu öğrendim. Peki bu melhemi kim

kullanıyordu? York Hatter! Fakat York Hatter ölmemiş miydi?"

Thumm, "İşte ben orada ipin ucunu kaçırdım," diye homurdandı.

Lane ona aldırmadan devam etti. "York Hatter sağ olabilirdi. Neticede denizden çıkarılan ceset tanınmaz haldeydi. Fakat ya katilin boyu meselesi? Hayır, olamazdı, zira York Hatter Louisa'dan uzun boyluydu... Peki o halde Peru Belsemi neden kullanılmıştı? Katil neden bunu kullanmak lüzumunu duymuştu?... Bu sualin cevabını bulabilmek için lâboratuvara gittim... Melhemin kavanozu kaybolmuştu. Onun yerine başkalarını dizdim, kayınpederinin cilt hastalığını bilen Martha Hatter'i çağırttım... Ve kadın o rafa yetişebilmek için ayaklarının ucunda yükseldi... İşte bu mühimdi."

Thumm kaşlarını çatı. "Ben de oradaydım, ama neden mühim olduğunu anlayamadım doğrusu?"

— "Şimdi anlarsınız... Lâboratuvara ilk gittiğimiz zaman ikinci rafın kenarında iki leke, iki iz görmüştük... Parmak izini andırıyordu bunlar. Fakat izler cinayetle, zehirlemeyle alâkası olmıyan iki şişenin altındaydı. 69 ve 90 numaralı şişelerin... Bunların içinde de sülfürik asitle nitrik asit vardı... Dediğim gibi bizim hâdiseyle hiçbir ilgisi olmıyan iki asit... Fakat... Bunların tam üstündeki raflarda hizalarına gelen iki şişe mühimdi ve bizim Hatter esrarı ile de alâkalıydı. 9 ve 30 numaralı şişe ve kavanoz... Birinde striknin ve birinde de Peru Belsemi vardı... Bu bir tesadüf olamazdı tabî... O zaman aklıma o üç ayaklı küçük tabure geldi. Bu, tam rafların önünde bulunmuştu. Halbuki yerdeki tozlardan taburenin aslında iki çalışma masasının arasında durduğu anlaşılmaktaydı. Üstelik taburenin oturulacak yerinde çizikler, lekeler vardı, tozlar dağılmıştı, Biri oturarak yapmamıştı bunu... Otursaydı toz tamamıyla silinmiş olurdu... O halde? O halde biri taburenin üstüne basmıştı... Raflara yetişmek için... Demek ki evvelâ rafa uzanmış, yetişememiş ve kenarda o iki parmak izini bırakmıştı. Onun üzerine tabureyi kullanmıştı... Yani katil, Louisa'dan olduğu gibi, ayaklarının üzerine basarak rafa yetişebilen Martha Hatter'den de kısaydı... Ne kadar kısaydı? Sizden mezurayı alıp ölçtüm Bay Thumm... Yani katil Martha'dan 20 santim kısaydı... Yani boyu 1.40' dı katilin... Yani Jackie..."

Kısa bir sessizlik oldu. Thumm, "Aklım almıyor," diye mırıldandı.

Lane, "Haklısınız," dedi. "Benim de aklım almadı... Sonra delilleri bir bir gözümün önünden geçirince, Jackie' nin katil olduğunu anladım. Bunu kabul

etmek mecburiyetinde kaldım. Fakat... Fakat on üç yaşında bir çocuk böyle mükemmel bir cinayet plânı hazırlayıp tatbik edebilir miydi? Edemezdi... Bu imkânsızdı... O halde geriye iki ihtimal kalıyordu... Bir: Meçhul bir şahıs Jackie'yi maşa olarak kullanıyor, ona istediklerini yaptırtıyordu. Fakat dünyada en güvenilmiyecek suç ortağı bir çocuktur. Bir çocuk böyle bir sırrı ya övünmek için veya vaziyeti idrak edemediğinden ağzından kaçırırverirdi. Hele polisin karşısında bülbül kesilmesi imkânı da vardı... O halde Jackie'nin arkasında ikinci bir şahıs, başka biri yoktu... Üstelik hâdiselerde öyle çocukça hatalar göze çarpıyordu ki, muhakkak ki Jackie'nin arkasında bir büyük olsaydı, onun böyle şeyler yapmasına da meydan vermezdi. Bu çocukça hataları biraz anlatacağım... İkinci ihtimale gelelim: Jackie bir büyüğün suç ortağı değildi, fakat böyle biri tarafından hazırlanmış bir plânı tatbik ediyordu. Üstelik bu büyüğün Jackie'nin böyle bir şeyler yaptığından da haberi yoktu. Aksi takdirde muhakkak ki hemen polise haber verirdi."

Bruno, "Demek York Hatter'in roman plânı bu yüzden aklınıza geldi," dedi.

— "Evet... Plânı bir büyüğün hazırlamış olması kabil miydi? Tabî... Bilhassa zehirlerin zekice ve rahatça kullanılması akla York Hatter'i getiriyordu. Barbara babasının roman yazmaya kalktığını söylemişti. Üstelik Peru

Beisemi'ni de yalnız York Hatter kullanıyordu. Ölü veya diri, bu cinayet plânı onun eseri idi..." Lane içini çekerek kollarını uzattı. "Size iki ipucu var demiştim. Biri Vanilya kokusuymdu diğeri ise bu cinayet plânı... Barbara ile konuştum. Zira cinayet plânı akla bir tek şey getiriyordu: Bir roman... Cinai bir roman... Barbara babasının romanın plânını hazırladığını söyledi... Demek ki, malikânede böyle bir plân vardı... Ve Jackie de bunu eline geçirmiş ve tatbik başlamıştı... Acaba çocuk Emily Hatter'i öldürdükten sonra bu plânı yakmış mıydı? Zannetmiyordum... Zira çocuk psikolojisini bilirim. Jackie plânı yırtmamış, sadece bir yere saklamıştı... Onun lâboratuvara nasıl girdiğini öğrenmiştim... Çocuğun gizli yeri de şöminenin için de olabilirdi. Hakikaten de oradaydı. Jackie'nin iki ocak arasındaki yolu öğrendiğimizi bilmediği de aşikârdı. Jackie orasını nasıl keşfetmişti?... Her halde âsi ve serkeş çocuk bir canavar olan büyük annesinin kendisini lâboratuvara girmekten menetmesi üzerine, oraya girmek için yollar aramaya başlamıştı. Çocuklar tuhaftır... Evlerin girdisini çıktısını onlar kadar bilen yoktur. İşte

Jackie de iki şömine arasındaki yolu keşfetti, lâboratuvara girdi ve York Hatter'in plânını buldu... Her halde plân dosya dolabın, daydı... O boş dosyanın içinde zannederim. Çocuk plânı okudu... Anlıyamadığı yerleri çözmeye çalıştı ve günün birinde... Plânı tatbiki karar verdi... Onun üzerine bacadaki tuğlalardan birini çıkararak kâğıtları oraya sakladı... Ve ben de onları orada buldum... Plânı aldığım takdirde Jackie şüphelenecekti, onun için oturup defterime kopye ettim... O kovukta, içinde beyaz bir mayi bulunan bir tüp de vardı. Zehir olduğu da belliydi bunun. İş emniyete almak için başka bir tüpe süt doldurarak kovuğa koydum, diğerini de aldım... Bunun sebebinin York'un plânını okuduğunuz zaman anlıyacaksınız..." Lane dönerek çimlerin üzerine atmış olduğu ceketinin cebinden eski bir defter çıkardı. "Sis evvelâ bunu okuyun, ben sonra devam edeyim..." Thumm'la Bruno defteri âdeta kaparcasma aldılar ve kafa kafaya vererek York Hatter'in meşhur ve meşum plânını okumaya başladılar. Lane sessiz sedasız bekledi, okuma bitince gene hiçbir şey söylemeden defteri alarak cebine koydu. Thumm'la Bruno'nun yüzünden meseleyi daha etraflıca kavramaya başladıkları anlaşılıyordu.

Lane, "Cinayette bazı çocukça şeyler vardı demiştim," diye başladı. "Şimdi bunları sayayım... Jackie armutu dışarıda zehirleyip Louisa'nın meyvalığma bırakacağı yerde, bu işi ölüm odasında yapmaya kalkmıştı... Hiç akli başında olan bir insan işi bu kadar uzatır, ölüm odasında lüzumundan fazla kalır mıydı? Armutu zehirliyeyim derken, biri içeri girebilir ve Emily'yi öldürdüğü de ortaya çıkardı... Jackie, York Hatter'in plânını okumuş, fakat armutun nerede zehirleneceğini kavnyamamıştı... Onun için bu işi Emily Hatter'in odasında yapmaya kalkışmıştı... Üstelik zehire nazarı dikkati çekmek için enjektörü de orada bırakmıştı. İkinci çocukluk: Jackie lâboratuvanın tozlu yerlerindeki izleri silmeyi akıl etmiş, fakat mühim bir şeyi unutmuştu. O karışık izlerin gizli yolun, şöminenin önünde oduğunu. Akli başında bir insan ilk iş olarak, bilhassa kapının önünde ayak izleri bırakır ve nazarı dikkati çömineye çekmezdi!"

Thumm, "Bunu bile göremedim," diye mırıldandı. "Ben budalanın biriyim."

— "Üçüncü çocukluğa gelince..." Lane'nin gözleri bir an eskisi gibi parladı. "Katil aleti... Mandolin... Katilin mandolini kullanmış olmasına ikiniz de şaşmıştınız... Şaşılacak bir şeydi bu tabii. Peki Jackie neden mandolini seçmişti? Plânı hatırlayın. York Hatter, 'Emily büyükçe bir aletle öldürülür,'

diyor. Jackie'ye göre evde ne gibi aletler var... Bir müzik aleti var... Mandolin... Dediğim gibi 'müzik aleti...' Ancak bir ocuk York Hatter'in sözlerini bu Şekilde tefsir edebilirdi... Sonra, York Hatter'in lmŖ olmasına rağmen, Jackie plânı gene kr krne takip etmiŖ ve detektife 'hakiki' ipucunu vermek için eline Peru Belsemi srmŖt... Halbuki York ortada olmadığı için bu 'hakiki' ipucu sahte ipucu olmuŖ ve sahte ipucu da hakiki ipucu halini alıvermiŖti... Conrad'ın ayakkabılarından bahsedeyim... Jackie plânı gene iyice kavrıyamamıŖ, üzerinde zehir damlaları olan pabucu Conrad'ın dolabına koyacağı yerde bunları cinayet iŖlerken giymiŖti. Talk pudrasını da istemiyerek devirmiŖ, bir de yerlerde ayak izleri bırakmıŖti... Bütün bunlardan katilin kafaca geliŖmemiŖ bir kimse olduğu anlaŖılıyordu... Ya yangın meselesi? Plâna göre bu Ŗpheleri York Hatter'in üzerinden uzaklaŖtırmak için dŖlmŖ bir hileydi... Jackie ne yaptı? York Hatter lmŖ olduğu halde lâboratuvarı ateŖe verdi..."

Thumm kısık bir sesle, "Ya," dedi, "İlk defa Louisa'nın zehirli sütünü neden içti?"

— "Dediğim gibi York Hatter'in plânını tatbike karar vermiŖti. Onun için kızın yumurtalı sütünü zehirledi, sonra da plnda yazılı olduğu gibi güya onun tadına baktı..."

Tabii, bunların çoğunu York Hatter'in plânını okuduktan sonra anladım..."

Thumm mırıldandı. "Peki, ama büyükannesini neden öldürdü? Nasıl ldrebildi?"

Bruno, "O aileden her Ŗey beklenebilir..." diye homurdandı.

Lane acı bir tebessümle Savcı'ya, "Demek siz de vaziyeti biliyorsunuz," dedi. Thumm'a baktı. "Onların kanındaki zehirden haberiniz var. Jackie de on üçünde olmasına rağmen damarlarında büyükannesinin ve babasının mikroplu kanı dolaŖıyordu. Belki de doğduğu gün katil olmaya namzetti Jackie... Üstelik diğer çocuklardan çok daha haindi... KardeŖi Bill'le oyunları ne kadar da sertti. Sonra Jackie tahrip etmekten hoŖlanıyordu! Çiçekleri çiğnemek, kedileri suda boğmak! Üstelik cinayetden birkaç zaman önce büyükannesi onu Louisa'nın meyvasını çaldığı için dvmŖ, ocuk annesi Martha'nın Emily'ye, 'gebersen de kurtulsak!' diye bağırdığını da duymuŖtu... Elinde mükemmel bir plân vardı, ona göre hareket edip mŖterek dŖmanları 'Bykanneyi' ortadan kaldıracaktı..."

Lane'nin yüzündeki ıstırap çizgileri birdenbire derinleşiverdi... "Plânı muvafak oldukça Jackie'nin de cüreti arttı tabîî..."

Lane nefes almak için durunca Bruno telâşla atıldı. "Peki, Edgar Perry'nin bu işle ne alâkası vardı?"

Lane, "Hiçbir alâkası yoktu," dedi. "Tabîî evvelâ Hatter malikânesine nefret ettiği üvey annesinden intikam almaya gelmişti... Fakan sonradan bundan vazgeçti. Cinayet işliyebilecek bir adam değildi o, üstelik üvey annesinin kızı Barbara'ya da âşık olmuştu."

Thumm, "Peki mesele böyleydi de," diye sordu. "Katilin Jackie olduğunu bize neden söylemediniz? Bu haksızlıktı doğrusu."

Lane uzun müddet cevap vermedi. Konuşmaya başladığı zaman da saklamak istemesine rağmen sesinde öyle büyük bir ıstırap vardı ki, Müfettişle Savcı şaşırdılar. "Çocuğun katil olduğuna iyice kanaat getirdikten sonra korkunç bir meseleyle karşı karşıyaydım... O büyükannesinin gençliğinde işlediği günahların kurbanıydı. Ne yapacaktım? Suçlu olduğunu mu açıkliyacaktım? Size hakikati söylediğim takdirde ne olacaktı? Belki de Jackie büyüyünceye kadar bir yere hapsedilecekti. Sonra reşit olduğu zaman, on üç yaşındayken işlemiş olduğu bir cinayetten dolayı dâva edilecekti... Tabîî bunun neticesinde de ya hapse atılacaktı, veya deliliğine karar verilecek ve Jackie'ye son bir şans vermeyi doğru buldum..." İçini çekti. "Daha York Hatter'in plânını okumadan bile katilin üçüncü defa Louisa'yı güya zehirlemeye teşebbüs edeceğini biliyordum. Emily ölmüştü. Tabîî katil de polisin alâkasını Louisa'nın üzerine çekmek için bir gayret daha gösterecekti. Plânı bulduktan ve duvardaki kovukta zehiri gördükten sonra bundan büsbütün emin oldum. Zehirin yerine sütü iki sebepten koydum. Bir: Jackie'ye bir şans daha vermek, iki: Louisa'nın hayatını emniyete almak için..."

Bruno, "Fakat," diye başladı. "Jackie'ye nasıl—"

Lane çabucak, "İşte onun için size plânı nerede bulduğumu açıklamadım... Her şeyi bilseydiniz muhkkak ki tuzak kurar, Jackie'yi yakalardınız." Bruno'ya döndü. "Demin galiba Jackie'ye nasıl bir şans daha vereceğimi soracaktınız? Anlatayım... York Hatter'in plânına göre Louisa güya zehirlenmeye kalkılacaktı. Fakat kız asla öldürülmiyecekti. Katiyen

öldürülmiyecekti! Jackie'nin de York Hatter 'in plânını takip edip, son dakikada kızın kakaoyu içmesine mâni olacağından emindim. Onun için Louisa'nın odasına saklanarak bekledim."

Thumm'la Bruno heyecanla öne doğru eğilmişlerdi. Savcı, "Peki Jackie ne yaptı?" diye fısıldadı.

— "Pencereden içeri süzüldü. Bacadaki kovuktan içinde zehir olduğunu zannettiği tüpü aldı. Hatırladığıma göre, York Hatter'in plânında kakaoya sadece on beş damla zehir konulacağı yazılıydı. Fakat... Fakat Jackie zehirin hepsini kakaonun içine boca etti!" Lane susarak dişlerini ' sıktı. "Bu hoşuma gitmemişti tabî. Çünkü Jackie ilk defa, bilerek, isteyerek plâna aykırı hareket ediyordu."

Thumm garip bir sesle, "Sonra?" dedi. "Sonra?"

Aktör yorgun bir tavırla Müfettiş'e baktı. "Plâna göre Louisa kakaoyu içmeden evvel bir şey yapıp kızın zehirlenmesine mâni olacaktı... Bunu da yapmadı. Bilâkis... Louisa'nın kakaoyu içişini pencerenin dışından seyretti. Louisa yere yığılıp ölmeyince de yüzünde bir hiddet belirdi."

Bruno haykırdı. "Aman Yarabbi!"

Lane ağır ağır, "Şimdi bütün mesele şuydu," dedi. "Jackie ne yapacaktı? Evet, sonlarda plâna uymamıştı. Fakat plân sona ermişti artık. Jackie de bu zehirlerden, bütün bu ölüm oyunlarından vazgeçecek miydi?... Louisa'yı veya başkalarını zehirlemeye kalkmadığı takdirde onu kurtarmak kabil olacaktı. 'Öyle hareket ederse, ben de pnun katil olduğunu açıklamam,' diye düşündüm. Çocuk içindeki fenalığı yenmek imkânını bulsun..."

Thumm rahatsız rahatsız kımlıdı, Bruno ise gözlerini yerde süratle ilerliyen bir karıncaya dikmişti. Lane cansız bir sesle, "Gidip bu defa da lâboratuvarda pusu kurdum," diye devam etti. "Zira Jackie cinayetlere devam etmek istediği takdirde ancak lâboratuvardan zehir alabilirdi,..." Aktör derin derin nefes alarak sustu. "Ve Jackie hâlâ adam öldürmek istiyordu. Onun lâboratuvardan zehir çaldığım gözlerimle gördüm... Artık Jackie kendi kendini mahkûm etmişti. Adam öldürmenin tiryakisi olmuştu o... Plân bittiği halde, kendi kendine harekete geçmeye karar vermişti. Cinayet ona zevk veriyordu artık. Onun ıslah olmayacağını anlamıştım... Yaşadığı takdirde cemiyetin başına bir belâ olacaktı... Yaşamaya lâıyk değildi o. Fakat onu ele

verdiğim takdirde de cemiyet henüz on üç yaşında olan bir çocuktan intikam almaya kalkacaktı. Halbuki işin aslına bakarsanız hakiki suçlu da cemiyetti..."

Derin bir sessizlik oldu. Lane tekrar konuşmaya başladığı zaman, "İşin felâketi şurada," dedi. "York Hatter bir roman yazmaya kalktı ve bilmeden kendi torununu bir canavar haline soktu... 'Y'nin Esrarı'... Fakat Jackie plân bittikten sonra bile durmadı, artık öldürecek, öldürecek, gene öldürecekti... Çocuk zehirlenip son nefesini verdiği zaman rol yaptım... Çok üzölmüşüm gibi hareket ettim. Aslında Jackie'nin ortadan kalkmış olması kendisi için de daha iyiydi. Fakat size hakikati söylemedim. Zira gazeteler galeyana gelmişti. Bunları size anlatsaydım, siz de muhakkak ki hakikati onlara söyleyecektiniz. Halbuki Martha Hatter'i ve daha da mühimmi küçük Bill'i düşünmemiz lâzımdı. Küçüğün normal bir hayat yaşayabilmesi için kendisine de bir fırsat vermeliydik... Fakat sizin de boş yere ıstırap çekmenizi istemiyordum. Eğer âmirleriniz sizi işi nizden uzaklaştırsalardı o zaman mecburen her şeyi açıklıyacaktım."

Thumm müstehzi bir tavırla, "Teşekkür ederim." dedi.

— "Neyse ki böyle bir şey olmadı. Siz de işinizden uzaklaştırılmadınız..." İcini çekti. "Sizin de Jackie Hatter'in sırrını saklıyacağımızı umuyorum."

Bruno ile Thumm başlarını salladılar, ikisi de deri derin düşünüyorlardı. Sonra Müfettiş birdenbire doğrularak, "Yalnız," dedi. "Meselenin son kısmında anlayamı dığım bir şey var." Bir ot kopararak ısırdı. "Jackie sonu" da neden hataya düştü? Louisa için hazırladığı zehirli siii tü yanlışlıkla nasıl içti? Kendi kendisini bilerek zehirl medi tabii... Muhakkak bir yanlışlık eseri Louisa'nın zehirli sütünü içti... Peki, ama nasıl oldu bu?"

Lane cevap vermedi. Thumm'a arkasını dönerek elini cebine soktu ve çıkardığı ekmek parçalarını siyah kuğulara atmaya başladı.

Thumm eğilerek biraz da hiddetle aktörün omuzuna vurdu. "Bay Lane? Ne sorduğumu duymadınız mı?"

Savcı Bruno birdenbire ayağa fırlıyarak Thumm'un omuzuna bir yumruk attı. Müfettiş hayretle başını çevirdi. Bruno'nun yüzü bembeyaz kesilmiş, âdeta takallûs etmişti. Gözlerinde her şeyi anladığını belirten bir ifade vardı.

Lane ağır ağır Thumm'la Bruno'ya doğru döndü... Nasıl bir ruhi işkenceyle kıvrandığı bakışlarından anlaşılıyordu.

Bruno garip bir sesle, "Gel Thumm," dedi. "Drury Lane yorgun... Biz de şehre dönelim artık..."

SON